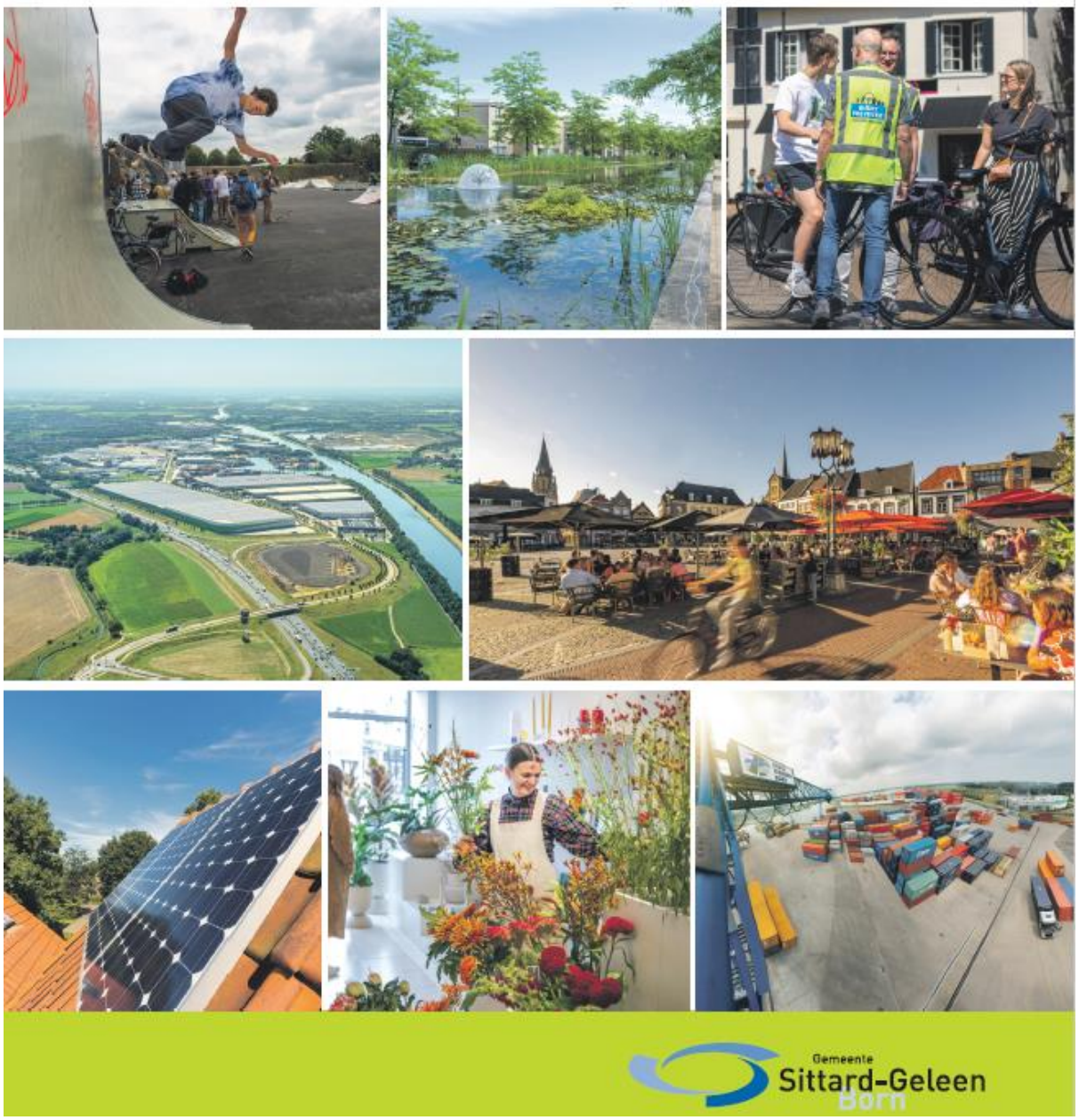
Programmabegroting 2025

Sittard-Geleen



Gemeente Sittard-Geleen

Programmabegroting 2025

Inhoudsopgave

Homepage 6
Algemeen 7
Financieel Perspectief 8
Financieel kader 8
Vertreksituatie 8
Ontwikkelingen 9
Uitgangspunten 10
Provinciaal toezicht 11
Actualisatie Financieel perspectief 14
Programmaplan 2025-2028 31
Leeswijzer 31
Programmabegroting op hoofdlijnen 33
Institutionele veerkracht 35
Sociale veerkracht 37
Ecologische veerkracht 39
Economische veerkracht 41
Bestuur & Ondersteuning 44
Participatie en Communicatie 45
Bestuur en Perspectief 46
Bestuurlijke samenwerking 48
Dienstverlening 49
Algemene middelen 51
Veiligheid 58
Sociale Veiligheid 59
Zorg en Veiligheid 60
Ondermijning 62
Externe Veiligheid 63
Toezicht en handhaving leefbaarheid 64
Andere veiligheidsthema’s 65
Verkeer, Vervoer en Waterstaat 68
Mobiliteit en Verkeer 69
Logistiek 72
Economie 74
Chemie, Industrie en Bedrijventerreinen 75
Vrijetijdseconomie, Detailhandel, Stadscentra 76

(Eu)regionale samenwerking en Arbeidsmarkt 78
MKB Ondersteuning & Dienstverlening 79
Sport, Cultuur en Groen 82
Sport 84
Maatschappelijk Vastgoed 85
Cultuur 86
Natuur en Landschap 88
Stedelijk Groen 89
Erfgoed en Beeldkwaliteit 92
Sociaal Domein 93
Sociale Basis 94
Onderwijs en Jeugd 95
(Gezondheids)Preventie 97
Participatie en Bestaanszekerheid 98
WMO 102
Jeugdwet 103
Milieu 106
Milieu 107
Klimaatadaptie en Water 109
Energie 110
Warmte 111
Monitoring 112
Duurzaamheid 112
Wonen, Omgevingsbeleid en Gebiedsontwikkeling 114
Wonen 115
Omgevingsbeleid 117
Gebiedsontwikkeling en Stedelijke ontwikkeling 119
Algemene dekkingsmiddelen 121
Vennootschapsbelasting 124
Onvoorzien 124
Paragrafen 125
Lokale heffingen 125
Weerstandsvermogen / Risicobeheersing 139
Onderhoud kapitaalgoederen 155
Financiering 163
Bedrijfsvoering 169
Wet open overheid 174
Verbonden partijen 178

Grondbeleid 209
Financiële begroting 213
Inleiding 213
Baten & lasten per programma 214
Baten & lasten per taakveld 216
Incidentele baten & lasten 219
Structurele mutaties reserves 223
Structureel evenwicht 225
Geprognotiseerde balans 228
Bijlagen 230
Bijlage 1: Reserves en voorzieningen 231
Bijlage 2: EMU-saldo 233
Bijlage 3: Vaste Activa & Kapitaallasten 234
Bijlage 4: Begrotingsstructuur 2025 ev 236

Homepage



Algemeen



Beste lezer,

In de kaderbrief 2024 heeft de gemeenteraad van Sittard-Geleen de contouren meegegeven voor de programmabegroting 2025 - 2028. Het college van burgemeester en wethouders heeft op basis van deze contouren deze voorliggende programmabegroting opgesteld. De belangrijkste financiële contouren voor deze begroting waren een (meerjarig) sluitende begroting waarin het structureel evenwicht geborgd is. En een begroting waarin we wendbaar en weerbaar zijn om zo invulling te kunnen blijven geven aan de opgaven voor onze inwoners, ondernemers, verenigingen en andere (maatschappelijke) partners.

Het college is trots een begroting te presenteren die aan deze voorwaarden voldoet. Ondanks de dreiging van het zogenaamde ‘ravijnjaar’ presenteren we tot en met 2027 sluitende jaarschijven. In 2028 presenteren we een gering tekort, dat we beschouwen als een resultaat van het zogenaamde ‘ravijn’. Dit betekent dat eventuele bezuinigingen, waar we in de kaderbrief 2024 op anticipeerden, nu niet aan de orde zijn.

Dit begrotingsperspectief is mogelijk door als gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders open en constructief de dialoog te blijven voeren. Door volgens de vastgestelde uitvoeringsprincipes zorgvuldig en met oog voor de toekomst te begroten. En vooral door samen ‘nao veure’ te blijven kijken.

Voor deze bestuursperiode ligt een ambitieus uitvoeringsprogramma vast dat in deze meerjarenbegroting verder is uitgewerkt. Een uitvoeringsprogramma met een incidenteel karakter waarmee we een structurele impuls geven aan onze gemeente. Zo geven we uitvoer aan de Toekomstvisie 2030, het coalitieakkoord ‘Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken!’ en de daarbij horende uitvoeringsafspraken. Op die manier wordt invulling gegeven aan onze gezamenlijke ambities.

Sittard-Geleen, 26 september 2024

Burgemeester en wethouders van Sittard-Geleen,

Mr. J.Th.C.M. Verheijen
burgemeester

J.A.M. Heesen
gemeentesecretaris/ algemeen directeur

Financieel Perspectief



Financieel kader

Vertreksituatie

In relatie tot de P&C-cyclus in het algemeen en onze financiën in het bijzonder streven wij naar een duurzaam en solide financieel beleid, met voldoende veerkracht. Deze financiële veerkracht heeft betrekking op wendbaarheid en weerbaarheid. Met andere woorden: hebben wij voldoende middelen om uitvoering te geven aan ambities en ontwikkelingen met andere partijen op te vangen (cofinanciering) en beschikken wij over middelen om onvoorzien tegenvallers op te kunnen vangen.

Begroting 2024

In de begroting 2024 hebben we voor deze bestuursperiode een uitvoeringsagenda opgenomen. In deze agenda zijn de opgaven en ambities uit de Toekomstvisie 2030 en het coalitieakkoord ‘Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken’ en de daarbij behorende uitvoeringsafspraken opgenomen. Door de beschikbare incidentele begrotingsruimte heeft de uitvoeringsagenda een tijdelijk karakter. Via deze agenda hebben we de beschikbare financiële ruimte gekoppeld aan het tijdelijk aanjagen, geven van impulsen en intensiveren van activiteiten in de vorm van speerpunten.

Tegelijkertijd zagen we in onze begroting en meerjarenraming een verslechtering van het structureel begrotingsevenwicht. In de 2024 en 2025 hadden we de begroting structureel in evenwicht. Vanaf 2026 ontstonden, net als bij veel andere gemeenten, structurele tekorten door de lagere Rijksbijdrage. Wij hebben hiermee invulling gegeven aan het advies van de VNG , met name om hiermee de gevolgen van de kabinetskeuze inzichtelijk te maken.

Kaderbrief 2024

Uit de kaderbrief bleek dat het beschikbare budgettaire kader ten opzichte van de begroting 2024 ongewijzigd was. Vanaf 2026 is er onverminderd sprake van structurele tekorten. Voor de VNG was dit aanleiding een eerste begrotingsadvies 2025-2028 uit te brengen. De kern van het advies was een reële meerjarenbegroting 2025-2028 voor te bereiden, inclusief maatregelen die nodig zijn om de structurele tekorten op te lossen. Het advies was hier de focus te leggen op maatregelen met betrekking tot medebewindstaken. Dit alles met het doel richting Rijk aan te tonen dat de huidige gemeentefinanciën onvoldoende zijn om het huidige takenpakket op dezelfde wijze voor te zetten.

Ontwikkelingen

Landelijk

De dynamiek rondom de ontwikkelingen van de gemeentefinanciën duurt onverminderd voort. Het effect van de forse terugval in Rijksmiddelen voor gemeenten vanaf 2026 blijft vooralsnog bestaand, waardoor taken en middelen van gemeenten niet in balans zijn. In de meicirculaire 2024, waarin de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk werd vertaald is de opschalingskorting geschrapt, hetgeen een voordeel voor onze begroting oplevert. Tegenover dit voordeel staat de aankondiging in het Hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet om een efficiencykorting op de overheveling van de specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds toe te passen.

Na de publicatie van de meicirculaire 2024 heeft de VNG het tweede deel van het begrotingsadvies 2025-2028 uitgebracht. Dit advies omvatte de volgende onderwerpen:

- Benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet.
- Maak boekjaar 2025 sluitend, rekening houdend met de wijze waarop de financiële toezichthouders omgaan met de incidentele korting van 2025.
- Voer geen bezuinigingen door op andere beleidsterreinen vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg.
- Overweeg rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen rondom het Btw-Compensatiefonds (BCF) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

Tegelijkertijd is de VNG volop met het ministerie van BZK in gesprek om aandacht te vragen voor voldoende Rijksmiddelen voor gemeenten. Uit dit ‘overhedenoverleg’ blijkt onder andere dat:

- De bezuiniging op het gemeentefonds niet wordt teruggedraaid. Met andere woorden, de financiële kaders blijven zoals in de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk opgenomen;
- Onderzoek wordt gestart naar de balans tussen taken en middelen op de ambities bestaanszekerheid, versterking van het voorzieningenniveau in alle gemeenten, de relatie tussen het zorgdomein en het sociaal domein en het versnellen van de woningbouwopgave. Eind 2024 wordt in een vervolgoverleg de uitkomst van het onderzoek besproken en keuzes gemaakt over het vervolgproces.

Voorafgaand aan Prinsjesdag heeft de VNG een publiekscampagne ‘Je gemeente doet er alles aan’ geïnitieerd. Deze campagne is bedoeld om inwoners te informeren en bewust te maken van de belangrijke rol die gemeenten spelen in hun dagelijks leven. Daarnaast is dit een volgende stap in de strategie waarin we ook richting het kabinet nog nadrukkelijker het belang van gemeenten en voldoende middelen voor gemeenten benadrukken.

Op Prinsjesdag heeft het ministerie van BZK de septembercirculaire gepubliceerd. Deze circulaire brengt geen verlichting ten aanzien van de eerder doorgevoerde korting in het gemeentefonds.

Begroting Sittard-Geleen

Op basis van het begrotingsbeeld uit de vertreksituatie hebben wij de begroting voorbereid. De begrotingsadviezen van de VNG en de richtlijnen van de provinciale toezichthouder hebben we in deze voorbereiding betrokken. We hebben het begrotingsbeeld bijgesteld op basis van autonome ontwikkelingen, waaronder de verwerking van de financiële gevolgen uit de meicirculaire 2024 en voor (beleids)keuzes. Het financieel kwantificeren van ‘pm-posten’ uit de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 maakt onderdeel uit van de keuze. Hierbij hebben we gestuurd op het realiseren van sluitende jaarschijven en het

borgen van structureel begrotingsevenwicht. Zodat de financiële veerkracht van en in onze begroting geborgd blijft.

Conform afspraak in het raadsbesluit P&C-cyclus 2024 verwerken we de financiële gevolgen uit de septembercirculaire 2024 in de 3de rapportage 2024. In het onderdeel 'Actualisatie financieel perspectief' lichten wij de bijstellingen in het begrotingsbeeld en het effect hiervan op de ontwikkeling van de begrotingssaldi nader toe.

Vooruitlopend hierop kunnen we concluderen dat er een begroting voorligt met tot en met 2027 voordelige (structurele) begrotingssaldi. Alleen in 2028 is sprake van een gering (structureel) tekort. Met andere woorden, zonder bezuinigingen zijn we met de bijstellingen in het begrotingsbeeld erin geslaagd het al vaak genoemde 'ravijnjaar' 2026 te overbruggen. We plaatsen hierbij wel de kanttekening dat zonder extra structurele Rijksmiddelen er geen nieuwe structurele verplichtingen kunnen worden aangegaan. Tenzij hier maatregelen aan worden gekoppeld in termen van beheersing van uitgaven en/of vergroting van inkomsten.

Er ligt een begroting 2025 voor met een omvang van afgerond € 450 mln. Dit bedrag zetten we in om de doelen en resultaten zoals opgenomen in de (sub)programma's te kunnen realiseren en daarmee een bijdrage te leveren aan de opgaven uit de vier veerkrachten. De speerpunten uit de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 en de lopende projectenportefeuille maken hier deel van uit.

Samenvattend kunnen we een aantal zaken constateren:

- Onze financiële positie is toereikend, gezien de voordelige (structurele) saldi tot en met 2027 en de beschikbare incidentele middelen;
- De ontwikkeling van het begrotingsbeeld vanaf 2028 blijft een aandachtspunt;
- Naast de financiële dekking van autonome ontwikkelingen, ambities en opgaven in onze begroting, blijft de realisatiekracht (uitvoerbaarheid) een aandachtspunt. De beschikbaarheid van kwantitatief en kwalitatief voldoende in- en externe capaciteit is randvoorwaardelijk om de voorgenomen plannen uit te kunnen voeren.

Uitgangspunten

Wij hebben de begroting 2025 opgesteld rekening houdend met onderstaande kaderstellende en technische uitgangspunten.

Kaderstellend

- De verordening ex artikel 212 Gemeentewet;
- De kadernota's reserves en voorzieningen, waardering en afschrijving vaste activa, weerstands-vermogen en risicobeheersing;
- De raadsbesluiten Kadernota 2023-2026 van 15 juni 2023 respectievelijk Kaderbrief van 30 mei 2024. Dit betreft met name de toepassing van de uitvoeringsprincipes:
    - We verwerken vaststaande ontwikkelingen wanneer ze zich voordoen (autonoom, onomkeerbaar)
    - We maken keuzes, voor zover de begroting dat toelaat (omkeerbare ontwikkelingen, aangenomen moties, speerpunten)
- De richtlijnen van de provincie, zoals opgenomen in de Begrotingscirculaire van brief van 26 april jl. en de 'Aanvulling begrotingscirculaire 2025'.

Technisch

Naast de kaderstellende uitgangspunten hebben wij bij de uitwerking van de begroting de volgende technische uitgangspunten gehanteerd:

- De begroting is minimaal in 2025 reëel en structureel in evenwicht. Zie hiervoor tevens de toelichting onder 'provinciaal toezicht' en het VNG-advies.
- De meicirculaire 2024 is meegenomen in de actualisatie van het financieel perspectief. Overeenkomstig de besluitvorming over de P&C-cyclus 2024 verwerken wij de financiële gevolgen van de septembercirculaire 2024 in de 3de rapportage 2024.
- Voor de aan te trekken financieringsmiddelen worden de volgende rentepercentages gehanteerd:
    - Voor langlopende financieringsmiddelen wordt voor 2025 een rentepercentage van 3,5% gehanteerd.
    - Voor het financieringstekort dat onder de kasgeldlimiet valt, gaan wij, indien aan de orde, voor 2025 uit van 3,0%.
- De gevolgen van loon- en prijsontwikkeling (LPO) op onze begrotingsposten dekken wij uit de middelen die we voor dit doel op de stelpost inflatie hebben gereserveerd.
- Voor het gemeentelijk belastingkader 2025 worden de tarieven geïndexeerd. Beleidsmatige verhogingen worden alleen uitgevoerd als er sprake is van noodzakelijke investeringen op het gebied van afval en riool. Het indexpercentage wordt vastgesteld op 3,45%,

Provinciaal toezicht

Beoordeling begroting 2024

Op basis van de beoordeling van de begroting 2024 heeft het provinciebestuur een aantal aanbevelingen gedaan. Naast algemene aandachtspunten betreft het een aantal aanbevelingen die specifiek op onze gemeente van toepassing zijn. De belangrijkste specifieke aandachtspunten hebben wij onderstaand samengevat, inclusief de opvolging hiervan.

SPECIFIEKE AANDACHTSPUNTEN	
Onderwerp	**Opvolging**
Borging van het structureel en reëel begrotingsevenwicht.	Via de P&C-cyclus sturen wij tijdig op voordelige structurele begrotingssaldi. Passend binnen de richtlijnen en de begrotingsadviezen (VNG).
Aandacht voor de actualiteit van (beheer)plannen onderhoud kapitaalgoederen. Met name op het gebied van: - Vastgoedbeheer (2016); - Onderhoud kapitaalgoederen vastgoed (2019); - Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte 2020-2023 (2019); - Havens (plan nog op te stellen).	In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen hebben wij aanpak, proces en bijbehorende termijnen van de actualisatie van de genoemde plannen beschreven. Wij hebben dit met onze provinciale toezichthouder afgestemd. Mede op basis van deze afstemming hebben wij op de actualisatie van de nota 'Onderhoud kapitaalgoederen vastgoed' geanticipeerd door in de bijstelling van het begrotingsbeeld een voorstel te doen voor het opnemen van extra onderhoudsmiddelen vastgoed.

Begrotingscirculaire 2025

In de brief 'Begrotingscirculaire 2025' van 26 april jl. gaat het provinciebestuur onder andere in op de volgende onderwerpen:

- onze verantwoordelijk voor borging van structureel begrotingsevenwicht, waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele baten;
- het zorgdragen voor reële ramingen, zodanig dat de uitvoering van taken realistisch en haalbaar is;
- de begroting 2025 moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Als dat niet lukt moet het evenwicht tijdig hersteld zijn in de meerjarenraming, uiterlijk in 2028;
- in de begroting moet (minimaal) de meicirculaire 2024 verwerkt zijn;
- de verwerking van inflatie/ prijsstijgingen in de begroting, waarbij lasten reëel worden geraamd en voor de dekking een relatie wordt gelegd met de middelen die het rijk via de circulaires hiervoor beschikbaar heeft gesteld.

Na het verschijnen van het Hoofdlijnenakkoord en het publiceren van de meicirculaire 2024 heeft het provinciebestuur een aanvulling op de begrotingscirculaire 2025 uitgebracht. Hierin worden de volgende onderwerpen nader toegelicht voor de begroting 2025-2028:

1. *Afspraak eenmalige korting € 675 miljoen op het gemeentefonds in 2025*, waarbij deze korting mag worden meegenomen in het overzicht incidentele baten en lasten en daarmee geen invloed heeft op het structureel begrotingsevenwicht.
2. *Extra middelen voor indexatie Wmo*; waarbij deze middelen pas in de begroting mogen worden verwerkt wanneer deze in de circulaire zijn opgenomen.
3. *Verlengen richtlijn extra middelen jeugdzorg voor 2025-2028*; waarbij ook voor 2028 de stelpost voor extra middelen op basis van de uitspraak van de Commissie van Wijzen mag worden doorgetrokken.
4. Verlengen richtlijn extra middelen klimaat voor 2025-2028, waarbij de ontvangen middelen mogen worden doorgetrokken in de meerjarenraming.

Wij hebben in de bijstelling van het begrotingsbeeld rekening gehouden met deze aanvulling. Dit betekent dat met uitzondering van de extra middelen voor indexatie Wmo, de financiële gevolgen van de afspraken in onze begroting zijn verwerkt. De indexeringsmiddelen Wmo maakt onderdeel uit van de septembercirculaire 2024.

Ontwikkellijnen begrotingsopzet

In het raadsbesluit P&C-cyclus 2024 is een aantal ontwikkellijnen benoemd die wij in de opzet van de begroting 2025 hebben doorgevoerd. De aanleiding voor deze ontwikkellijnen is gelegen in kadernota 2023, de lange termijn aanbevelingen uit het rekenkamerrapport ‘Toegankelijkheid begroting en rapportages’(2020) en de opmerkingen uit de raadsdebatten over onze P&C-producten. In de informatiesessie voor raads- en burgerleden van 29 augustus jl. is dit toegelicht. Aan de hand van deze ontwikkellijnen streven wij naar een meetbare en stuurbare P&C-cyclus die digitaal is opgebouwd en gepubliceerd. Onderstaand lichten wij de ontwikkellijnen verder toe.

Een stuurbare P&C-cyclus

Voor een herkenbare ordening van de begrotingsinformatie hebben wij de volgende stappen gezet:

- In de begroting op hoofdlijnen is de ordening gebaseerd op de 4 veerkrachten. We sluiten hiermee aan op de ordening in de Toekomstvisie 2030, het coalitieakkoord ‘Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken’ en de Uitvoeringsafspraken. Per veerkracht zijn de belangrijkste resultaten, projecten etc. beschreven, welke één op één zijn gekoppeld aan het betreffende (sub)programma.
- We hebben meer structuur in de programma’s aangebracht door een onderverdeling in subprogramma’s. Dit met het doel:
    - Meer samenhang te realiseren in de inhoud op programma’s;
    - De middelen te verdiepen op het niveau van (sub)programma’s;
    - Een eerste stap te zetten tussen koppeling van inhoud en middelen.

  In de inleiding van het programmaplan gaan we hier verder op in.

Een meetbare P&C-cyclus

Om meetbaarheid in de begrotingsopzet te verankeren, maakt ‘monitoring’ onderdeel uit van de inrichting van een (sub)programma. In de toepassing van dit onderdeel in de begroting 2025 zijn eerste stappen gezet, waarbij de uitwerking per (sub)programma zeer divers is. In enkele (sub)programma’s zijn eigen indicatoren gedefinieerd, in andere (sub)programma’s worden nu alleen de BBV beleidsindicatoren opgenomen , deze zijn raadpleegbaar via "waar staat je gemeente".. Terwijl in enkele (sub)programma’s een kwalitatieve beschrijving van de doelstelling, zonder kwantificering, is opgenomen. In de verdere doorontwikkeling van de begrotingsopzet gaan we hier verdere stappen in zetten. Uitgangspunt is het toewerken naar een meer opgavegerichte begroting, waarin meetbare doelen zijn geformuleerd. Aan de hand van deze doelen kunnen

vervolgens indicatoren worden afgeleid aan de hand waarvan de realisatie van de doelen kan worden gemonitord. In de uitwerking van de begroting 2026 komen we hierop terug,

Een digitale en toegankelijke P&C-cyclus

Na de 1ste rapportage 2024 is de begroting 2025 het tweede P&C-product dat in de digitale applicatie LIAS is opgebouwd en gepubliceerd. In de overgangsfase wordt zowel een fysiek document (Pdf-bestand) als een webpagina gehanteerd. In deze digitale applicatie wordt de mogelijkheid om koppelingen te leggen met onderliggende beleidsdocumenten, raadsbesluiten etc. benut. Het leggen van automatische koppelingen komt ook tot uiting in het onderdeel begroting op hoofdlijnen. Hierbij zijn er relaties gelegd tussen (de opgaven van) de vier veerkrachten en de bijdragen hieraan vanuit de (sub)programma's. Op het gebied van toegankelijkheid hebben wij aandacht voor compactere teksten, meer visualisaties en inclusie.

Op korte termijn doen wij een voorstel voor een opleidingsprogramma 'Financiën en control'. De P&C-cyclus in het algemeen en de ontwikkellijnen die hierin te onderkennen zijn, maken onderdeel uit van het programma.

Actualisatie Financieel perspectief

Inleiding

In deze paragraaf geven wij een overzicht van de actuele ontwikkelingen in ons financieel perspectief. Dit met het doel inzicht te geven in de ontwikkeling van onze financiële positie en beschikbare financiële ruimte in onze begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028. Wij gaan in dit hoofdstuk achtereenvolgens in op de actualisatie van de begrotingssaldi, de ontwikkeling van het structureel begrotingsevenwicht, de samenvatting van het begrotingsbeeld, de ontwikkeling van de algemene reserve (weerstandsvermogen), de ontwikkeling van het investeringsvolume, de stand van zaken met de betrekking tot een aantal specifieke begrotingsposten (inflatie, robuuste begroting, ombuigingen en de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026). Voor zover de uitwerking van dit hoofdstuk tot beslispunten leidt, is dit gemarkeerd weergegeven.

Omvang begroting 2025

In onderstaand overzicht hebben wij de omvang van onze begroting gepresenteerd. In een oogopslag is inzichtelijk waar ons geld vandaan komt en waaraan wij het geld besteden. In hoofdstuk 4 Programmaplan maken wij per programma inzichtelijk waar ons geld vandaan komt en hoe wij deze middelen inzetten om onze doelen en resultaten te realiseren.

BEGROTING 2025					
INKOMSTEN			**UITGAVEN**		
WAAR KOMT HET GELD VANDAAN?	**€ 460,3**	100%	**WAAR GAAT HET GELD NAAR TOE?**	**€ 460,1**	100%
Bestuur en ondersteuning	€ 327,9	71%	Bestuur en ondersteuning	€ 85,5	19%
Veiligheid	€ 1,4	0%	Veiligheid	€ 18,9	4%
Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 4,4	1%	Verkeer, vervoer en waterstaat	€ 31,6	7%
Economie	€ 4,2	1%	Economie	€ 11,0	2%
Sport, cultuur en groen	€ 8,1	2%	Sport, cultuur en groen	€ 44,4	10%
Sociaal domein	€ 80,1	17%	Sociaal domein	€ 232,4	51%
Milieu	€ 31,3	7%	Milieu	€ 26,8	6%
Wonen, omgevingsbeleid en gebiedsontwikkeling	€ 3,0	1%	Wonen, omgevingsbeleid en gebiedsontwikkeling	€ 9,5	2%
RESULTAAT	**€ 0,2**				

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in 2025 ons begrotingstotaal ruim € 448 mln. bedraagt. In voorgaande jaren bedroeg het begrotingstotaal € 420 mln. (2024) respectievelijk € 400 mln. (2023). De toename van de begrotingsomvang wordt onder andere veroorzaakt door uitvoeringsagenda 2024-2026 waarin met de inzet van incidentele middelen tijdelijk impulsen worden gegeven aan een aantal activiteiten. Daarnaast is een toename van de zorgkosten in het sociaal domein waarneembaar. Naast de toename van de omvang van de begrotingsomvang wordt de uitvoering van de begroting steeds complexer. Met name het groot aantal specifieke uitkeringen met eigen verantwoordingsvoorschriften, de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en programmastijgende activiteiten zijn hier debet aan.

De inkomsten in onze begroting hebben voornamelijk betrekking op programma Bestuur en ondersteuning (71%), bestaande uit de inkomsten uit het gemeentefonds en de gemeentelijke belastingen. Daarnaast worden binnen het programma Sociaal domein de BUIG-middelen verantwoord (18%). Deze middelen zetten we in, in de 8 programma's. Waarbij het aandeel van het programma Sociaal domein in de totale uitgaven (52%), bestaande uit Wmo, Jeugdzorg en Participatie, het hoogst is. Een andere grote uitgavenpost zijn de uitgaven

voor de gemeentelijke bestuursorganen en de bedrijfsvoering die binnen programma Bestuur en ondersteuning worden verantwoord (17%).

In het vervolg van deze paragraaf gaan wij in op de bijstellingen van het begrotingsbeeld. We geven inzicht in de financiële bijstellingen die van invloed zijn op het begrotingssaldo en lichten deze bijstellingen inhoudelijk toe. Uit bovenstaande tabel blijkt dat het totaal van de financiële bijstellingen in de begroting 2025 per saldo € 0,2 mln. voordelig is.

Actualisatie begrotingsbeeld

Vertreksituatie

In onderstaande tabel is de vertreksituatie geschetst, waarmee we de begrotingsvoorbereiding zijn gestart.

Tabel vertreksituatie

bedragen x € 1.000 **Ontwikkeling begrotingsruimte**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Vertreksituatie begrotingssaldi na 1ste rapportage 2024	118	-884	2.774	2.774

In de 1ste rapportage 2024 hebben wij onze begroting voor het laatst bijgesteld. De verwerking van de bijstellingen uit deze rapportage resulteerde, met uitzondering van 2026, in voordelige begrotingssaldi. In de besluitvorming over de 1ste rapportage 2024 is opgenomen dat de oplossing van het nadelige begrotingssaldo in 2026 van € 0,9 mln. wordt meegenomen in de voorbereiding van de begroting 2025.

Bij de start van de begrotingsvoorbereiding wordt een nieuwe jaarschijf (2028) aan de meerjarenraming toegevoegd. In eerste instantie worden alle baten en lasten uit 2027 één op één overgenomen in 2028. Bij het onderdeel 'Actualisatie begrotingssaldi' wordt een bijstelling van de begroting in de jaarschijf 2028 voorgesteld, voor posten die ten onrechte zijn overgenomen in 2028.

Actualisatie begrotingssaldi

In de programmabladen uit hoofdstuk 4 'Programmaplan' zijn per programma de voorstellen tot begrotingsaanpassing opgenomen. Passend binnen de uitvoeringsprincipes uit de kadernota 2023 maken we hierbij onderscheid in autonome ontwikkelingen en (beleids)keuzes.

Tabel - actualisatie begrotingssaldi

bedragen x € 1.000 **Ontwikkeling begrotingsruimte**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Vertreksituatie begrotingssaldi na 1e rapportage 2024	**118**	**-884**	**2.774**	**2.774**
Autonome ontwikkelingen	**-1.581**	**4.609**	**4.634**	**-1.382**
Begrotingssaldo na bijstelling autonome ontwikkelingen	-1.463	3.725	7.408	1.392
(Beleids)keuzes	**1.681**	**-419**	**-1.019**	**-1.444**
Actualisatie begrotingssaldi na 2e rapportage 2024/ begroting 2025	**218**	**3.306**	**6.389**	**-52**

Uitgaand van de vertreksituatie hebben we in bovenstaande tabel het effect van de bijstellingen door autonome ontwikkelingen en (beleids)keuzes verwerkt. Na verwerking van deze bijstellingen zijn de begrotingssaldi tot en met 2027 voordelig. In 2028 is sprake van een nadelig begrotingssaldo van € 52.000. Dit betekent dat met de actualisatie van het begrotingsbeeld het tekort van 2026 uit de vertreksituatie van € 0,9 mln. is opgelost. Onderstaand worden de bijstellingen door autonome ontwikkelingen en (beleids)keuzes nader toegelicht.

Autonome ontwikkelingen

In onderstaande tabel zijn bijstellingen door autonome ontwikkelingen op een rij gezet. Aansluitend lichten wij deze posten toe. Het betreffen bijstellingen die van invloed zijn op onze begrotingssaldi. In hoofdstuk 4 'Programmaplan' zijn ook diverse bijstellingen opgenomen die geen invloed hebben op de begrotingssaldi (budgettair neutraal). Voor een volledig beeld van alle voorgestelde financiële bijstellingen verwijzen wij u naar hoofdstuk 4 in deze begroting.

Tabel - Autonome ontwikkelingen

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
AUTONOME ONTWIKKELINGEN				
Meicirculaire 2024 + vrijval taakmutaties	-3.414	3.847	3.691	3.298
Actualisatie kapitaallasten	3.111	4.117	3.605	1.725
Jeugd	52	-200	-200	-200
Wmo	-1.754	-2.622	-2.622	-2.622
Participatie - BUIG	-288	-589	-363	-90
Bestaanszekerheid - armoede	246	210	166	121
Gemeenschappelijke regelingen	-581	-640	-726	-815
Gemeenschappelijke regelingen Participatie (KBL en Vidar Wsw)	1.230	898	1.506	2.522
Dividend deelnemingen	-55	-55	-55	-55
Verankering regulier onderhoud vastgoed	-440	-440	-440	-440
Ontwikkelingen en uitvoeringskracht	-449	-449	-449	-449
Aanpassing budgetten jaarschijf 2028 o.b.v. eerdere besluitvorming				-4.852
Incidentele vrijval kapitaallasten fasering herstelmaatregelen IBOR	300			
Parkeerexploitatie Geleen-Centrum	-42	-42	-42	-42
Kapitaallasten herhuisvesting Oekraïense ontheemden	580	579	577	576
Kleine posten (<= € 50.000)	-77	-5	-14	-59
Totaal bijstellingen autonome ontwikkelingen	**-1.581**	**4.609**	**4.634**	**-1.382**

Meicirculaire 2024 + vrijval taakmutaties

De verwerking van de meicirculaire 2024 resulteert in 2025 in een tekort van € 3,4 mln. Dit wordt met name veroorzaakt door de incidentele korting die het Rijk in 2025 in het gemeentefonds heeft doorgevoerd. Vanaf 2026 laat de meicirculaire 2024 positieve resultaten zien. Dit is met name het gevolg van het schrappen van de opschalingskorting. Voor onze begroting levert dit een structureel voordeel op van € 3,7 mln. Daarnaast is er sprake van voor- en nadelige effecten door de bijstellingen in de maatstaven voor de berekening van de uitkering uit het gemeentefonds.

Actualisatie kapitaallasten

De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten. De bijstelling van de afschrijvingen betreffen name IBOR-investeringen, Unilocatie Grevenbicht-Obbicht, onderwijshuisvesting en nieuwbouw wijkbeheer en Vidar.

Daarnaast zijn de rentekosten geactualiseerd op basis van de laatst bijgestelde verwachting van de uitgaven voor de investeringsprojecten en de hiervoor benodigde financieringsmiddelen. Uit de actualisatie van de planning van de investeringsprojecten blijkt dat er minder gefinancierd hoeft te worden dan eerder werd aangenomen. Dit resulteert in een voordelige bijstelling van de rentekosten. Ook wordt als gevolg van de renteontwikkelingen de rente op de uitstaande gelden bij de bank en de schatkist positief bijgesteld.

Jeugd

Het budget voor het meerjarenplan jeugd is per abuis structureel uit de begroting gehaald en wordt nu weer toegevoegd. Dit zal worden ingezet voor de subsidie jeugdpsychologen in het voortgezet onderwijs vanuit MIK/PIW.

Wmo

De bijstelling van de Wmo-budgetten bestaat hoofdzakelijk uit onderstaande componenten:

Hulpmiddelen woonvoorzieningen

We zien dat het budget voor woningaanpassingen wordt overschreden. Dit komt door de toenemende vraag door vergrijzing en het tekort aan beschikbare woningen die toekomstbestendig zij. Daarnaast spelen WLZ[1]-indicaties die worden omgezet in een VPT[2], waardoor de gemeente de woningaanpassing moet betalen een rol. Dit resulteert in een nadelige bijstelling van € 0,8 mln.

Beschermd wonen

In verband met het uitstellen van het woonplaatsbeginsel ontvangen wij vanuit de gemeente Maastricht nog altijd een bijdrage op basis van het historische verdeelmodel. Voor 2025 ramen wij hier € 0,7 mln. voor bij. Dit bedrag komt ten gunste van het begrotingssaldo.

Verzilvering Wmo

De ramingen zijn gebaseerd op de actuele uitgangssituatie, waarbij het verzilveringspercentage is gebaseerd op ervaringscijfers. Dit houdt in dat bij huishoudelijke ondersteuning uitgegaan is van 89% van de maximale verplichting die wij hebben als gemeente richting aanbieders. Voor begeleiding is dit 74%.. Per saldo resulteert in een nadelige bijstelling van circa € 1,8 mln. met name veroorzaakt door huishoudelijke ondersteuning. Dit heeft te maken met de toenemende vergrijzing en daarmee het aantal cliënten. Deze stijging was vorig jaar ook al zichtbaar en deze trend zet zich door. Afgezien van de inschatting van het verzilveringspercentage is het bieden van zorgverlening aan de aanvrager het uitgangspunt. Het betreft een openeinderegeling, waarbij in de tussentijdse rapportages waar nodig wordt bijgestuurd op de budgetten dan wel de financiële afwikkeling plaatsvindt in de jaarrekening.

Participatie – BUIG

De inkomsten van het Rijk voor de BUIG regelingen nemen toe. Ook door minder gunstige ontwikkeling van de werkloze beroepsbevolking, effecten van Rijksbeleid, zoals de wet Proactieve Dienstverlening en de (wet) Participatiewet (in Balans) en de verhoogde instroom van statushouders, maken meer inwoners in de vorm van bijstand of een loonkostensubsidie gebruik van de regelingen die onder de BUIG vallen.

Bestaanszekerheid – armoede

Meer inwoners maken gebruik van bijzondere bijstand om daarmee te voorzien in de bijzonder noodzakelijke kosten van het bestaan.

Na onderzoek blijkt echter dat het aantal inwoners dat onder de reikwijdte van de individuele inkomenstoeslag (IIT) valt, minder groot is dan aanvankelijk verwacht.

De hoogte van de studietoeslag volgt de jaarlijkse stijging van het wettelijk minimumloon. Daardoor vallen de totale kosten hoger uit. De dekking van deze prijsstijging verloopt via de stelpost inflatie (Zie hiervoor ook programma Bestuur en Ondersteuning).

[1] Wet langdurige zorg

[2] Volledig pakket thuis

Gemeenschappelijke regelingen

Dit betreffen de bijstellingen voor de gemeenschappelijke regelingen (RUD, Omnibuzz, en Het Gegevenshuis). De bijstellingen zijn in overeenstemming met de raadsbesluiten van 27 juni jl. en hebben betrekking op autonome ontwikkelingen, niet zijnde loon- en prijsontwikkelingen. Laatstgenoemde ontwikkelingen zijn gedekt uit de stelpost inflatie.

Gemeenschappelijke regelingen Participatie (KBL en Vidar Wsw)

De bijstelling bestaat hoofdzakelijk uit onderstaande componenten:

Kredietbank Limburg (KBL)

Het Rijk heeft de ambitie om in 2030 het aantal mensen met problematische schulden te halveren ten opzichte van 2020. Daarnaast zijn een aantal verzachtende maatregelen van de Rijksoverheid rondom Corona, de inflatie- en energiecrisis komen te vervallen. Daardoor melden meer inwoners zich bij de Kredietbank Limburg (KBL). De nadelige bijstelling bedraagt € 0,3 mln. in 2025 respectievelijk € 0,6 mln. met ingang van 2026.

Centrumregeling Vidar

Door een herijking van de kostenstructuur en de verdeling van de kosten in de Centrumregeling Vidar (CR Vidar) valt de verrekening met de vennootschappen van Vidar gunstiger uit. Het structurele voordeel bedraagt jaarlijks € 0,8 mln.

GR Vidar Wsw

De methodiek waarmee de loonkosten per SW'er geschat zijn, is geactualiseerd. Daarmee volgt deze de lijn van de loon-prijsontwikkeling van de Integratie Uitkering Participatie (IU Participatie). De IU Participatie is een onderdeel van het gemeentefonds. Het voordeel voor de gemeentelijke begroting loopt op van € 0,8 mln. in 2025 tot € 2,5 mln. in 2028.

Door het onderhandelaarsakkoord van de Cao Wsw (eind 2023) en de jaarlijkse aanpassing van het wettelijk minimumloon stijgen de loonkosten per SW'er. Deze stijging werkt structureel door. De (gedeeltelijke)dekking verloopt via de Integratie Uitkering Participatie - IU Participatie. Per saldo leidt dit tot een structurele nadelige bijstelling van jaarlijks € 0,2 mln.

In te stemmen met de begrotingswijziging van de GR Vidar Wsw en hierop geen zienswijze kenbaar te maken.

Dividend Enexis en BNG

In 2024 zijn de dividenduitkeringen 2023 van Enexis en BNG uitgekeerd. Bij Enexis betreft dit een incidenteel voordeel van € 13.000 en bij BNG een nadeel van € 56.000. Deze bijstelling heeft een structureel karakter.

Verankering regulier onderhoud vastgoed

In de begroting is een structureel bedrag onderhoud vastgoed opgenomen van jaarlijks € 0,44 mln. Dekking heeft een aantal jaren plaatsgevonden uit de algemene reserve. Structurele lasten kunnen niet structureel met incidentele middelen uit de reserve worden gedekt. Daarom wordt het bedrag nu ten laste van het begrotingssaldo gebracht.

Ontwikkelingen en uitvoeringskracht

Door autonome ontwikkelingen en toenemende Wet & Regelgeving structurele bijstelling functieboek, onder andere invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (€ 0,3 mln.), BasisRegisteratieOnderhoud (€ 98.000) en Arbo en Arbo-preventie (€ 30.000).

Aanpassing budgetten jaarschijf 2028 o.b.v. eerdere besluitvorming

Zoals bij de toelichting op de vertreksituatie aangegeven, is aan de meerjarenraming jaarschijf 2028, waarin alle budgetten uit 2027 één op één zijn overgenomen. Op basis van eerdere besluitvorming voeren we een aantal administratieve correcties door voor incidentele posten die in 2028 niet meer van toepassing zijn:

- Correctie POK-middelen 2027 Jeugd, Zorg, Leren en jongeren levert een voordeel op van € 0,4 mln.;
- Correctie van de speerpunten uit de uitvoeringsagenda 2024-2026 die eindigen in 2027 levert een voordeel op van € 1,2 mln. Het betreft:
    - Landschapspark de Haese (exploitatielasten): € 50.000
    - Brede aanpak veiligheid: € 100.000
    - Veerkrachtig Geleen Centrum – circulaire economie: € 1,1 mln.
- Correctie van de incidentele dekking van de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2027 in 2027 levert een nadeel op van € 5,5 mln.
- Ophogen van volledige doorwerking van de kapitaallasten IBOR-investeringen 2027 in 2028 levert een nadeel op van ruim € 0,9 mln.

Incidentele vrijval kapitaallasten fasering herstelmaatregelen IBOR

In de begroting 2024 zijn de totale kapitaallasten van het investeringskrediet van € 4,1 mln. voor herstelmaatregelen opgenomen. In verband met de beperkte uitvoeringskracht om deze maatregelen daadwerkelijk uit te voeren, wordt het krediet uitgesmeerd over de jaren 2024 tot en met 2026. Dit leidt in 2025 tot een incidentele vrijval van te hoog geraamde kapitaallasten.

Parkeerexploitatie Geleen-Centrum

De parkeerinkomsten in Geleen blijven achter bij de raming.

Kapitaallasten herhuisvesting Oekraïense ontheemden

De kapitaallasten van de investeringen in de vier huisvestingslocaties is in de begroting opgenomen. Deze kapitaallasten worden gedekt voor de in dit kader gevormde bestemmingsreserve. Deze dekking wordt nu in de begroting verwerkt. De afschrijving van deze investeringen vindt plaats in 5 jaar.

Kleine posten (< € 50.000)

Dit betreft een aantal kleinere bijstellingen (bedragen < € 50.000). Deze bijstellingen kunt u in de programmabegroting op de programmabladen teruglezen.

De actualisatie van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 door verwerking van de bijstellingen in de tabel autonome ontwikkelingen uit het onderdeel Actualisatie financieel perspectief van de programmabegroting 2025.

(Beleids)keuzes

Naast het uitvoeringsprincipe autonome ontwikkelingen te verwerken wanneer ze zich voordoen, wordt voorgesteld passend binnen de financiële ruimte een aantal keuzes in het begrotingsbeeld te verwerken. In onderstaande tabel zijn bijstellingen door (beleids)keuzes op een rij gezet. Aansluitend lichten wij deze posten toe. Wij merken hierbij op dat een aantal keuzes zijn ingegeven om sluitende jaarschijven te realiseren respectievelijk de financiële veerkracht van onze begroting te vergroten.

Tabel – (Beleids)keuzes

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
BELEIDSKEUZES				
Ingroeimodel onderhoud vastgoed	-560	-1.160	-1.760	-1.760
Maatregelen parkeren Geleen-Centrum	-369	-369	-369	-369
Strategisch huisvestingsplan O&K-functies (€ 5 mln. investeringsruimte in 2028)				-425
Speerpunt lokale lastenverlichting		-1.500	-1.500	-1.500
Volwassenfonds Sport en Cultuur	-130	-130	-130	-130
Indexering OZB-opbrengst	2.090	2.090	2.090	2.090
Structurele verwerking aframing BCF in gemeentefonds	650	650	650	650
Totaal bijstellingen (beleids)keuzes	**1.681**	**-419**	**-1.019**	**-1.444**

Ingroeimodel onderhoud vastgoed

Met betrekking tot de onderhoudsbudgetten van Vastgoed is duidelijk dat extra middelen noodzakelijk zijn. Team Vastgoed voert momenteel inspecties uit welke naar verwachting in de periode 2025-2026 een volledig beeld moeten verschaffen van de exacte omvang van de bijstelling van de onderhoudsbudgetten. Vooruitlopend hierop is voorgesteld een ingroeimodel toe te passen, op basis waarvan het onderhoudsbudget stapsgewijs met ingang van 2025 jaarlijks wordt opgehoogd. De extra benodigde middelen lopen stapsgewijs op tot een bedrag van € 1,76 mln. vanaf 2027. De verwachting is dat op de lange termijn de onderhoudsbudgetten verder toenemen.

Maatregelen parkeren Geleen-Centrum

Door de verdere compactisering o.b.v. het nieuwe detailhandelsbeleid en de bijgestelde ambitie wordt voorgesteld om de tarieven meer te laten aansluiten bij het actuele beleid. Een passend parkeertarief is daarom wenselijk/noodzakelijk. Zoals in het rapport belastingmaatregelen 2025 voorgesteld, wordt het tarief voor het parkeren op straat in Geleen aangepast naar € 1 per uur. De bijbehorende tariefwijziging voor de Marktgarage Geleen (iedere dag eerste 2 uur gratis) wordt opgenomen in de privaatrechtelijke tarieventabel voor het garage parkeren. Voor verdere toelichting verwijzen wij u naar het rapport belastingmaatregelen 2025 (pagina's 21 tot en met 23).

Strategisch huisvestingsplan Onderwijs & Kindfuncties

In de begroting 2024 is in het kader van de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 jaarlijks € 5 mln. investeringsruimte in de begroting opgenomen. In overeenstemming met het door de raad vastgestelde SHP wordt ook voor de nieuwe jaarschijf 2028 € 5 mln. investeringsruimte toegevoegd. Hierbij wordt de kanttekening geplaatst dat voor de voorziene renovaties bij Graaf Huyn en Trevianum extra investeringsmiddelen nodig zijn.

Speerpunt lokale lastenverlichting

In de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 is het speerpunt lokale lastenverlichting opgenomen. Hiermee tevens anticiperend op de raadsmoties die in het verleden over de heroverweging van de OZB en het gefaseerd afschaffen van de hondenbelasting zijn aangenomen. We stellen voor dit speerpunt structureel financieel te vertalen in de begroting door de eerder besloten verhoging van de lokale lasten vanaf 2026 niet door te voeren en hiermee de in 2024 en 2025 gevolgde koers vanaf 2025 structureel voort te zetten. Concreet betekent dit dat we de eerder besloten verhogingen voor de OZB woningen ad € 0,7 mln. en OZB niet-woningen ad € 0,4 mln. niet doorvoeren.

Daarnaast stellen in lijn met voorgaande jaren de halvering van de hondenbelasting tot op het niveau van kostendekkendheid ad € 0,4 mln. structureel in de begroting te verwerken.

Volwassenfonds Sport en Cultuur

In 2021 zijn we in de vorm van een pilot gestart met deelname aan het Volwassenenfonds Sport en Cultuur om inwoners met een laag inkomen te laten deelnemen aan sport en cultuur. We staan voor een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen, ook als er sprake is van een laag inkomen. Daarnaast draagt deelname aan sport en cultuur bij aan het verhogen van de gezondheid en sociale veerkracht van onze inwoners. Om deelname aan dit fonds duurzaam voort te zetten wordt jaarlijks € 130.000 begroot.

Indexering OZB-opbrengst

Op basis van bestaand beleid wordt de begrote OZB-opbrengst 2024 verhoogd met een indexpercentage van 3,45%. Dit percentage is gebaseerd op de LPO-index 2025 uit de Meicirculaire 2024 van het Gemeentefonds. Voorstel is dit bedrag in te zetten ten gunste van het begrotingssaldo i.p.v. toevoeging aan de stelpost inflatie.

Structurele verwerking aframing BTW Compensatiefonds in gemeentefonds

Op basis van het VNG begrotingsadvies 2025-2028 deel 2 mag de jaarlijkse vrijval uit het BCF dat toegevoegd wordt aan het gemeentefonds structureel worden begroot. Dit te baseren op de vrijval in het jaar 2023. Deze vrijval bedroeg € 1,2 mln. In de begroting was al rekening gehouden met € 0,55 mln. Nu wordt voorgesteld het verschil van € 0,65 mln. conform begrotingsadvies structureel in de begroting op te nemen.

De actualisatie van de begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 door verwerking van de (beleids)keuzes in de tabel (beleids)keuzes uit het onderdeel Actualisatie financieel perspectief van de programmabegroting 2025.

Structureel begrotingsevenwicht

Naast het realiseren van sluitende jaarschijven moeten we op basis van onze eigen uitgangspunten en de eisen vanuit het provinciaal toezicht onze begroting en meerjarenraming ook structureel in evenwicht hebben. Dit betekent dat de structurele baten voldoende moeten zijn om onze structurele lasten te dekken. In de begrotingscirculaire 2025 heeft de provinciaal toezichthouder aangegeven dat om voor repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen, in ieder geval de jaarschijf structureel sluitend moet zijn.

Vertreksituatie kaderbrief 2024

bedragen x € 1.000	2025	2026	2027
Ontwikkeling structureel begrotingsevenwicht			
Structurele begrotingssaldi na 3e rapportage 2023	9.352	-3.318	-1.165

Op basis van 3de rapportage 2023 was het structureel evenwicht alleen geborgd voor het jaar 2025, gevolgd door structurele tekorten vanaf 2026. Omdat dit structureel begrotingsbeeld voor veel gemeenten van toepassing was, heeft de VNG twee begrotingsadviezen uitgebracht, waarin is aangegeven hoe hiermee om te gaan. We komen hier zo op terug.

Onderstaand brengen we op basis van de actuele begrotingssaldi de ontwikkeling van de structurele begrotingssaldi in beeld. Om het structureel saldo te berekenen worden de incidentele posten uit het begrotingssaldo geëlimineerd. Dit betekent dat we de incidentele baten negatief respectievelijk de incidentele lasten positief op het begrotingssaldo corrigeren.

Tabel - structureel begrotingsevenwicht na autonome ontwikkelingen

bedragen x € 1.000 **Structureel begrotingssaldo**	###	###	###	###
Saldo baten en lasten exclusief mutaties in reserves	-58	-4.226	3.680	3.061
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	276	7.532	2.709	-3.113
Begrotingssaldo	**218**	**3.306**	**6.389**	**-52**
Correctie voor incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten (positieve correctie)	12.398	9.804	3.646	2.428
Incidentele baten (negatieve correctie)	-2.158	-12.579	-8.333	-2.678
Saldo correctie incidentele baten en lasten	**10.240**	**-2.775**	**-4.687**	**-250**
Structureel begrotingssaldo	**10.458**	**531**	**1.702**	**-302**

In bovenstaande tabel is de ontwikkeling van de begrotingssaldi (voor bestemming) én de structurele begrotingssaldi in beeld gebracht. De bijstellingen in het begrotingsbeeld door autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes hebben we eerder in hoofdstuk toegelicht. De belangrijkste incidentele baten en lasten in deze begroting hebben betrekking op:

- De incidentele lasten met betrekking tot de speerpunten uit de uitvoeringsagenda 2024-2026;
- De dekking van de uitvoeringsagenda 2024-2026 met de inzet van incidentele middelen (algemene reserve);
- De incidentele korting in het gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2024;
- De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Na correctie van de incidentele baten en lasten blijkt dat in onze begroting tot en met 2027 structureel begrotingsevenwicht is geborgd. In 2028 is het begrotingssaldo € 0,3 mln. nadelig. Voor een gedetailleerde specificatie van de incidentele baten en lasten verwijzen wij naar paragraaf 6.4 Overzicht incidentele baten en lasten. In paragraaf 6.5 Structureel evenwicht is de opbouw van de begrotingssaldi per programma weergegeven.

Samenvatting begrotingsbeeld

In onderstaande tabel zijn zowel de reguliere als de structurele begrotingssaldi samengevat:

bedragen x € 1.000 **Ontwikkeling begrotingsbeeld**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Begrotingssaldi	218	3.306	6.389	-52
Structurele begrotingssaldi	10.458	531	1.702	-302

De cijfers in bovenstaande tabel tonen aan dat het actueel begrotingsbeeld ten opzichte van het beeld in de kaderbrief 2024 aanzienlijk zijn verbeterd.

- In het actueel begrotingsbeeld hebben we sluitende jaarschijven m.u.v. een resterend tekort van € 52.000 in 2028
- Het structureel begrotingsevenwicht is tot en met 2027 geborgd; in 2028 is structureel saldo € 0,3 mln. nadelig

Conclusies

Op basis van het actueel begrotingsbeeld is er nu geen urgentie om ombuigingsmaatregelen voor te bereiden. Toch plaatsen wij bij de overwegend positieve cijfers een aantal kanttekeningen:

- Onzekerheid ontwikkeling van het Rijksbeleid met betrekking tot gemeentefinanciën. In de Rijksbegroting 2025 van het Gemeentefonds is onder andere aangekondigd:

- Onderzoek naar een passende verdeling van taken, middelen en bevoegdheden tussen (mede) overheden;
- De 10% korting op de specifieke uitkeringen is op de departementale begrotingen al ingeboekt.

Via de toekomstige circulaires zal blijken wat de invloed hiervan is op de uitkering uit het gemeentefonds.

- Van een aantal lopende dossiers zijn de financiële effecten nu nog niet te kwantificeren dan wel moet de besluitvorming nog plaatsvinden. Het gaat dan bijvoorbeeld over investeringsmiddelen voor de renovaties bij Graaf Huyn en Trevianum, investeringsmiddelen voor het Warmtenet Zuid-Limburg, de ontwikkelingen op de ESCS-locatie en de reconstructie van het Tempelplein;
- Er ligt een ambitieuze uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026, waarin met uitzondering van een aantal investeringsvoorstellen, geen keuzes zijn gemaakt die tot structurele verplichtingen leiden. Op basis van het monitoren van de effecten van de uitvoeringsagenda kunnen, passend binnen de financiële ruimte, voorstellen worden gedaan om tijdelijke impulsen structureel door te trekken;
- De ramingen in het sociaal domein zijn gebaseerd op de actuele uitgangssituatie. Voor zover de realisatie hiervan afwijkt, komen de financiële effecten van deze openeinde regelingen in de jaarrekening tot uiting.
- Tot slot: In het begrotingsbeeld is het 'ravijnjaar' 2026' niet meer zichtbaar. Er ligt als het ware een doek over het ravijn. In de jaarschijf 2028 is zowel het regulier als structureel begrotingssaldo nadelig. De omvang van de tekorten van respectievelijk € 52.000 en € 0,3 mln. zijn nu beperkt. Afhankelijk van de ontwikkeling van het Rijksbeleid kan het doek weer verdwijnen en daarmee tekorten manifester worden. Dit betekent dat ondanks de incidentele ruimte in met name de jaarschijven 2026 en 2027 er geen ruimte is voor nieuwe structurele verplichtingen.

Aan de hand van de P&C-cyclus volgen wij de actuele ontwikkelingen op de voet. Op basis van de betekenis hiervan voor ons begrotingsbeeld en de financiële positie doen wij waar nodig tijdig voorstellen om bij te sturen.

De voordelige begrotingssaldi in de jaarschijven 2025 tot en met 2027 aan te houden in afwachting van de ontwikkeling van het Rijksbeleid met betrekking tot gemeentefinanciën en de financiële vertaling van een aantal lopende dossiers.

De afdekking van het nadelig begrotingssaldo in 2028 van € 52.000 mee te nemen in de verdere actualisatie van het financieel perspectief via de P&C-cyclus.

Van Kaderbrief 2024 naar begroting 2025

Zoals hiervoor aangegeven, was in de Kaderbrief 2024 sprake van een begrotingsbeeld met structurele tekorten vanaf 2026. In deze kaderbrief hebben we verwezen naar het eerste begrotingsadvies van de VNG. Hierin werd onder andere geadviseerd om ombuigingen op medebewindstaken in beeld te brengen, inclusief de maatschappelijke effecten van deze maatregelen. Ook in het tweede begrotingsadvies van de VNG werd onder andere geadviseerd om de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke ombuigingen in beeld te brengen. Wij hebben in de samenvatting aangegeven, waarom wij het voorbereiden van ombuigingsmaatregelen nu niet noodzakelijk achten. Wat niet wegneemt, dat alertheid op het monitoren van ontwikkelingen geboden blijft.

Onderstaand lichten wij de ontwikkeling van het begrotingsbeeld nader toe. Wij maken hiervoor onderscheid in Rijksbeleid, beleidskeuzes. opvolging VNG-advies en prudent begroten.

Rijksbeleid	→	In de meicirculaire 2024 is de opschalingskorting vanaf 2026 geschrapt. Het structureel voordeel voor onze begroting is € 3,7 mln.
(Beleids)keuzes		De indexering van de OZB-opbrengst zetten we in voor het begrotingssaldo. Het structureel effect is € 2,1 mln.
2de VNG begrotingsadvies 2025-2028		Opvolging: - We hebben 2025 sluitend gemaakt inclusief verwerking van de incidentele korting in het gemeentefonds; - We hebben geen bezuinigingen doorgevoerd op andere beleidsterreinen vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg; - We hebben rekening gehouden met de ontwikkelingen rondom het Btw-Compensatiefonds. Dit levert een structureel voordeel op voor de begroting van € 0,7 mln.
Prudent begroten		Onder het motto 'Wat kan wel' zijn op basis van de uitvoeringsagenda voornamelijk tijdelijke impulsen in de begroting verwerkt

Weerstandsvermogen

Voor een goed inzicht in onze financiële positie kijken we naast de ontwikkeling van het begrotingsbeeld naar onze financiële weerbaarheid. Hierbij gaat het over de mate waarin wij in staat zijn financiële risico's op te vangen. Dit komt tot uitdrukking in ons weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen geeft aan over hoeveel incidentele middelen we beschikken om risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van de begroting in het gedrang komt. In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing hebben wij de kaders voor de minimale omvang van ons weerstandsvermogen vastgelegd. Het gaat dan over de algemene reserve en de algemene reserve risicobeheersing. In onderstaande tabel hebben we de toepassing van deze kaders voor beide reserves inzichtelijk gemaakt.

Algemene reserve risicobeheersing

In de algemene reserve risicobeheersing dekken wij ons risicoprofiel af. Dit doen we op basis van onderstaande spelregels uit de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- De dekkingsgraad weerstandsvermogen bedraagt 100% (1,0);
- In deze reserve vindt 100% risicoafdekking plaats. Het risicoprofiel is gebaseerd op het totaal van de gekwantificeerde risico's en het restrisico. Het restrisico wordt gebaseerd op 1% van het begrotingstotaal;
- Overschotten/ tekorten in deze reserve verrekenen we met de algemene reserve.

Tabel opbouw algemene reserve risicobeheersing

Opbouw algemene reserve risicobeheersing	
Kwantificeerbare risico's	11.360
Genormeerd risicoprofiel - restrisico 1% van het begrotingstotaal	4.000
Benodigd in algemene reserve risicobeheersing	**15.360**
Algemene reserve risicobeheersing (jaarrekening 2023)	**16.400**
Verrekening met de algemene reserve (surplus)	**1.040**
weerstandscapaciteit na aanvulling	100%

In bovenstaande tabel zijn de financiële gevolgen van de actualisatie van ons risicoprofiel voor de algemene reserve risicobeheersing in beeld gebracht. Het geactualiseerd risicoprofiel voor individueel kwantificeerbare risico's bedraagt € 11,4 mln. Hierin zijn onder andere risico's op het gebied van ontwikkellocaties, aandeel macrobudget BUIG, verzilveringspercentage Wmo, volumeontwikkeling Jeugdzorg en ombuiging ESCS-locatie betrokken.

Op basis van dit profiel en een 100% dekkingsgraad blijkt dat we in 2025 een overschot hebben in de algemene reserve risicobeheersing van € 1,0 mln. Via de besluitvorming over deze begroting stellen wij voor dit overschot toe te voegen aan (het surplus van) de algemene reserve. Na deze verwerking is het geactualiseerd risicoprofiel exact 100% afgedekt in de algemene reserve risicobeheersing. Voor een gedetailleerde toelichting op bovenstaande tabel verwijzen wij naar paragraaf 5.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Het overschot in de algemene reserve risicobeheersing ad € 1,04 mln. toe te voegen aan het surplus van de algemene reserve, waardoor het geactualiseerd risicoprofiel volledig (100%) wordt afgedekt.

Algemene reserve

In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing is de ondergrens van de algemene reserve bepaald op 2% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel geven wij inzicht in het verloop van de algemene reserve.

Tabel Opbouw algemene reserve

Bedragen x € 1.000	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Opbouw algemene reserve					
Omvang algemene reserve	29.365	28.195	18.656	13.641	14.081
Bestemmingen	-1.364	-1.364	-1.364	-1.364	-1.364
Ondergrens (2% van het begrotingstotaal)	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Surplus in algemene reserve	**20.001**	**18.831**	**9.292**	**4.277**	**4.717**

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het begroot saldo van de algemene reserve eind 2024 € 29,4 mln. bedraagt en vervolgens afneemt tot een bedrag van € 14,1 mln. in 2028. Deze daling is het gevolg van de besluitvorming over de dekking van de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2025-2026 (begroting 2024). Hierbij hebben we met de inzet van incidentele middelen tijdelijk impulsen geven aan een aantal activiteiten/ speerpunten.

In de omvang van de algemene reserve in 2025 is rekening gehouden met de aanvulling van het overschot uit de algemene reserve risicobeheersing van € 1,04 mln. Na inzet voor een aantal specifieke bestemmingen en rekening houdend met de ondergrens resulteert het surplus in de algemene reserve. De specifieke bestemmingen zijn gebaseerd op eerdere raadsbesluiten. Het betreft onder andere afdekking van het tekort Sportstichting, verlies Holtum Noord 3 en 50% afdekken van de openstaande vorderingen Het Groene Net. Het surplus neemt af van € 20,0 mln. in 2024 tot een bedrag van € 4,7 mln. in 2028. Wij benadrukken dat het surplus een incidenteel karakter heeft. De toename van de algemene reserve en het surplus in het bijzonder draagt bij aan het versterken van onze financiële positie respectievelijk aan de ontwikkeling van onze financiële kengetallen.

IBOR- budgetten

Binnen het investeringsprogramma maken we onderscheid in vervangingsinvesteringen IBOR en investeringen in nieuw beleid. De investeringen in nieuwe beleid hebben een plek gekregen in de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 (begroting 2024). Hierop zijn we eerder in dit hoofdstuk ingegaan.

Op basis van eerdere besluitvorming is jaarlijks een investeringsbudget voor reguliere Ibor-vervangingen beschikbaar van € 14,6 mln. Dit jaarlijks investeringsbedrag wordt bijgesteld voor het effect van prijsstijgingen. Dit effect wordt binnen de bestaande begroting opgevangen. Aanvullend is in 2024 een incidenteel krediet beschikbaar voor herstelmaatregelen van € 4,1 mln. Passend binnen een reële raming en het daadwerkelijk kunnen uitvoeren van deze herstelmaatregelen is dit krediet uitgesmeerd over de jaarschijven 2024-2026. Bij de bijstelling door autonome ontwikkelingen is de incidentele vrijval van de kapitaallasten in 2025 verwerkt.

Samenvatting vervangingsinvesteringen

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	totaal
IBOR - vervangingsinvesteringen						
Begroting 2024						
Vervangingsinvesteringen IBOR regulier	14.600	14.600	14.600	14.600	14.600	73.000
Begroting 2025	-	-	-	-	-	-
inflatie / prijsstijgingen		500	500	500	500	2.000
Incidentele verhoging herstelmaatregelen	1.400	1.400	1.300			4.100
Totaal beschikbaar	**16.000**	**16.500**	**16.400**	**15.100**	**15.100**	**79.100**

Voor een verdere toelichting op de IBOR-vervangingsinvesteringen verwijzen wij naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Het beschikbaar stellen van een krediet voor vervangingsinvesteringen Ibor in 2025 van € 16,5 mln.

Specifieke begrotingsposten

Stelpost inflatie

Via de P&C-cyclus volgen wij de invloed van loon- en prijsstijgingen op onze begroting. In onze begroting hebben wij middelen, die wij hiervoor via de circulaires hebben ontvangen, gereserveerd om de effecten van deze loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen. Deze middelen zijn gereserveerd op de stelpost inflatie. In onderstaande tabel brengen wij de inzet van deze stelpost in beeld.

bedragen x €1.000	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Inzet stelpost inflatie				
Beschikbaar:				
Beschikbaar o.b.v. de actuele begroting	25.444	26.770	31.754	22.947
Beschikbaar inflatie sociaal domein	1.526			
Beschikbaar o.b.v. meicirculaire 2024				4.974
Totaal beschikbaar	**26.970**	**26.770**	**31.754**	**27.921**
Inzet:				
Inzet 1ste rapportage 2024	2.424	2.602	2.602	
CAO-verhoging 2024 - salarissen	6.226	6.208	6.205	
Inzet begroting 2025	9.848	10.670	11.200	8.193
Totaal inzet	**18.498**	**19.480**	**20.007**	**8.193**
Saldo stelpost inflatie	**8.472**	**7.290**	**11.747**	**19.728**

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in 2025 en 2026 een bedrag van afgerond € 27 mln. beschikbaar is om de gevolgen van loon- en prijsontwikkelingen op te kunnen vangen. In 2027 is dit € 31,8 mln. gevolgd door € 27,9 mln. in 2028.

Via de P&C-cyclus worden voorstellen gedaan om effecten van loon- en prijsontwikkeling (LPO) op onze begroting uit de gereserveerde middelen te dekken. Naast de verwerking van de afgesloten CAO op onze salarissen van structureel ruim € 6 mln. en de inzet in de 1ste rapportage 2024 wordt in de begroting een aantal voorstellen gedaan om een beroep te doen op de gereserveerde middelen. In 2025 gaat het over een bedrag van € 9,8 mln. In onderstaande tabel is aangegeven, welke posten het betreft.

bedragen x €1.000	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Specificatie inzet begroting 2025				
Meicirculaire 2024: dekking lagere LPO	1.655	2.522	3.037	
Centrale materiële HR-budgetten	90	90	90	90
Materiele facilitaire budgetten	122	122	122	122
CAO 2024 - reservering RVU				
CAO 2024 - reservering normbudgetten 2025	1.200	1.200	1.200	1.200
Subsidies professionele instellingen	1.278	1.276	1.276	1.276
Loonsom college CAO Rijk 2024-2025	87	87	87	87
Energie vastgoed, openbare verlichting en parkeren	1.528	1.528	1.528	1.528
Ibor- beheerbudgetten	545	545	545	545
Budgetten Jeugdzorg	1.300	1.300	1.300	1.300
Centraal opleidingsplan	540	540	555	555
Loongebouw BOA's	240	240	240	240
Gemeenschappelijke regelingen:				
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg	893	893	893	893
- RUD	31	31	31	31
- GGD	42			
- Het Gegevenshuis	40	40	40	40
- BsGW	96	96	96	96
Contracten IM-ICT	131	131	131	131
Kleine posten (<€ 50.000)	30	29	29	59
Saldo inzet stelpost inflatie	**9.848**	**10.670**	**11.200**	**8.193**

Voor een inhoudelijke toelichting op bovenstaande bijstellingen verwijzen wij u naar het programmaplan. In hoofdlijnen plaatsen wij een aantal opmerkingen bij de bijstelling en de verwerking van LPO.

- Conform toezeggen aan de raad (raadsdebat 1ste rapportage 2024 – 30 mei 2024) is het effect van gestegen energietarieven 2024 structureel in de begroting verwerkt;
- Na verwerking in de begroting 2025 is in 2025 nog een bedrag van € 8,5 mln. beschikbaar om effecten van LPO op onze begroting op te kunnen vangen. Dit bedrag loopt op tot € 19,7 mln. in 2028;
- Voor de inzet van de resterende middelen in 2025 zijn mogelijk claims te verwachten van onder andere de nieuwe Cao 2025, de energietarieven 2025, gemeenschappelijke regelingen etc.
- De middelen die het Rijk via de circulaires beschikbaar heeft gesteld, kunnen bij minder nadelige inflatieontwikkelingen weer gekort worden. In de meicirculaire 2024 is dit gebeurd. Zie hiervoor de bijstelling ‘Meicirculaire 2024; dekking lagere LPO’
- Middels het afzonderlijk reserveren van de middelen die het Rijk beschikbaar stelt en het hieruit afdekken van de effecten door LPO voorkomen we dat deze effecten invloed hebben op ons begrotingssaldo.
- Recentelijk hebben landelijke media melding gemaakt van te lage inschattingen van de inflatie door het Centraal Planbureau. Deze inschatting vormt de basis voor de compensatie die gemeenten via het gemeentefonds ontvangen. Het gevolg is dat deze compensatie via het gemeentefonds de laatste jaren lager is geweest dan de daadwerkelijke inflatie.

Robuuste begroting – weerbaar en wendbaar

In de begroting 2024 is een structurele post van jaarlijks € 2 mln. in onze begroting opgenomen om de flexibiliteit in onze begroting te vergroten, gericht op de weerbaarheid en wendbaarheid van onze begroting. Om daarmee over middelen te kunnen beschikken om risico's op te kunnen vangen, in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen en opgaven en op basis van cofinanciering samen met andere partijen ontwikkelingen te kunnen opvangen.

In dit verband stellen we voor uit deze post middelen beschikbaar te stellen voor deelname aan de doorontwikkeling van het Maastricht Convention Bureau.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Post robuuste begroting				
Beschikbaar	2.000	2.000	2.000	2.000
Gemeentelijke bijdrage Maastricht Convention Bureau	75	90	100	100
Resterend saldo post robuuste begroting	**1.925**	**1.910**	**1.900**	**1.900**

De internationale congresmarkt groeit wereldwijd met een sterke groei van kleinere en meerdaagse events. Per kennisdomein waarop de vier Limburgse Brightlands campussen zich richten, is er marktpotentieel om te groeien in het aantrekken van congressen naar de provincie Limburg en dus ook naar Sittard-Geleen. Het Maastricht Convention Bureau (MCB) is een onafhankelijk congresbureau dat de economische kracht van (de regio) Maastricht verbindt met marktpotentieel binnen de (inter)nationale congresmarkt. MCB richt zich op de acquisitie van meerdaagse wetenschappelijke associatiecongressen met als doel stimuleren van regionale economische ontwikkelingen. Het MCB wil de transitie maken naar een congresbureau voor heel Limburg gericht op de kennisdomeinen van de campussen. Hiervoor moet MCB van de juiste uitrusting worden voorzien met een vergelijkbare omvang als de concurrerende steden c.q. metropoolregio's: voldoende personeel, voldoende middelen, lokale verankering en regionaal netwerk. Om deze groei mogelijk te maken heeft MCB bij gemeenten Sittard-Geleen, Heerlen en Venlo en bij de in deze drie gemeenten gevestigde campussen het verzoek gedaan voor een financiële bijdrage voor de periode 2025 – 2028. Gezien het karakter van cofinanciering wordt voor de dekking de post robuuste begroting voorgesteld.

Het aantrekken van (nieuwe) congressen draagt bij aan het ontwikkelen van de zakelijke markt in Sittard-Geleen en de regio. Tevens sluit het aantrekken van de zakelijke markt aan op de doelstellingen van de Toekomstvisie 2030. Een Limburg breed congresbureau geeft invulling aan het versterken van de economische veerkracht met als doel het leveren van een bijdrage aan een ondernemend en innovatief Sittard-Geleen. Het aantrekken van congressen, zakelijk toerisme en innovatieve bedrijven naar Sittard-Geleen draagt bij aan het stimuleren van een duurzame, innovatieve en veilige bedrijvigheid. De Return On Investment (ROI) kan worden gemonitord op basis het aantal congressen die worden georganiseerd en het aantal (extra) zakelijke toeristen die in Sittard-Geleen overnachten. Extra hotelovernachtingen hebben als gevolg een hogere opbrengst aan toeristenbelasting.

De gemeentelijke bijdrage aan de pilot voor de periode 2025-2028 aan het congresbureau Maastricht Convention Bureau te dekken uit de begrotingspost 'robuuste begroting". Deze bijdrage bedraagt € 75.000 in 2025, € 90.000 in 2026 en € 100.000 in 2027 en 2028

Ombuigingen

Na de sanering van een aantal ombuigingen in de kadernota 2023 resteert in onze begroting nog een ombuiging. Het betreft de taakstelling privatisering ESCS-locatie, inclusief de Hateboer voor een bedrag van jaarlijks € 1,2 mln. Deze taakstelling zal in 2025 niet worden gerealiseerd. De belangrijkste reden is dat

zwembad de Hateboer open blijft tijdens de vernieuwbouw van Glanerbrook. Op basis van besluitvorming over de begroting 2024 wordt deze taakstelling in 2025 afgedekt uit de algemene reserve risicobeheersing. We gaan ervan uit deze taakstelling door ontwikkelingen op de locatie vanaf 2026 kan worden ingevuld.

Uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026

In de door de Koning op 17 september jl. uitgesproken Troonrede stond 'wat kan wel' centraal. Deze uitspraak komt overeen met ons uitvoeringsprincipe uit de kadernota 2023 *'*Daar waar keuzes gemaakt kunnen worden doen we dat'*.* Op basis van dit uitvoeringsprincipe is in de begroting 2024 de uitvoeringsagenda 2024-2026 opgenomen. In deze agenda zijn de 'speerpunten' uit de kadernota 2023 en overige ambities uit het coalitieakkoord 'Samen zorgvuldig, verbindend doorpakken! en de Uitvoeringsafspraken 2022-2026 opgenomen. Dit met het doel om activiteiten tijdelijk aan te jagen, te intensiveren of van een impuls te voorzien. Deze agenda, gedekt met incidentele middelen, kent een looptijd tot en met 2026, waarbij de uitvoering van enkele speerpunten in 2027 eindigen.

Gebaseerd op het overzicht uit de begroting 2024 is onderstaande de resterende periode van de uitvoeringsagenda weergegeven. Via de besluitvorming over de begroting 2024 zijn de middelen beschikbaar gesteld.

Uitvoeringsagenda -- investeringen

Investeringsvoorstellen *bedragen x € 1.000*	**2025**	**2026**	**2027**
Strategische huisvestingsplan onderwijs- en kindfuncties	5.000	5.000	5.000
Mobiliteitsaanpak	300	300	300
Landschapspark de Haese	160		
Stimulering vrijetijdseconomie	100	100	100
Corio Glana HL 16/17	2.700		
Ontwikkelpad Geleen Zuid			3.000
Totaal investeringsbedragen	**8.260**	**5.400**	**8.400**

Uitvoeringsagenda - exploitatie

SPEERPUNT *bedragen x € 1.000*	**2025**	**2026**	**2027**
Landschapspark de Haese - exploitatie	52	52	52
Groenagenda	150	150	
Brede aanpak veiligheid	175	175	100
Cultureel en immaterieel erfgoed	425	500	
Veerkrachtig MKB	201	201	
Uitvoeringsprogramma detailhandel	1.865	1.865	
Veerkrachtig Geleen centrum - circulaire economie	1.050	1.050	1.050
Veerkrachtig Geleen centrum - aankoop leegstaande panden	1.500		
Actieve klantbenadering Vidar	50		
Veiligheid ontwikkelpaden	1.250	1.250	
Proeftuin Zeeheldenbuurt	50	50	
Stadsmarketing	350	400	
Arbeidsmarktinfrastructuur	130	130	
Ruimte voor het MKB	742	742	
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	0	0	0
Lokale lastenverlichting	**1500**	**1500**	**1500**

SPEERPUNT *bedragen x € 1.000*	2025	2026	2027
Smart City	150	150	
Stadslabs	500	500	
'Koesteren groene plekken'	**50**		
'1:1-aanpak met bijzondere aandacht voor energiearmoede'	0	0	0
'Actief benaderen inwoners rondom energiearmoede'	0	0	0
'Ruimte voor ontmoeting in de openbare ruimte'	**16**		
'Leerwerklijnen Vidar'	0	0	0
'Versnelling woningbouwplannen'	0	0	0
'Toekomstgericht kader voor ontwikkelingen op woongebied'	0	0	0
'Actief in gesprek met inwoners'	0	0	0
'Volgende stap in van buiten naar binnen werken'	0	0	0
'Ondersteunen bestuurlijke rol in diverse netwerken'	0	0	0
'Versterken informatiepositie van de raad'	0	0	0
'Samenwerking raad en college minimaal jaarlijks evalueren'	0	0	0
Centra zijn continu schoon'	0	0	0
'Versterken coördinatie op werkzaamheden derden in ORU'	0	0	0
'Uitwerking ontwikkelpaden in concrete uitvoeringsvoorstellen'	0	0	0
Werkdruk verlagen in de ambtelijke organisatie'	0	0	0
'Ondersteuning MKB'	0	0	0
Totaal speerpunten - exploitatie	**10.206**	**8.715**	**2.702**

In de begroting 2024 zijn de meeste speerpunten financieel gekwantificeerd. Aanvullend wordt in de begroting 2025 voorgesteld een drietal speerpunten financieel te kwantificeren. Het betreft de speerpunten lokale lastenverlichting, koesteren groene plekken en ruimte voor ontmoeting in de openbare ruimte.

De dekking van deze posten is meegenomen in de bijstellingen van het begrotingsbeeld. Voor de uitvoering van de overige speerpunten[3] zijn geen extra financiële middelen nodig. In het programmaplan wordt op de (sub)programmabladen toegelicht op welke wijze hier met de beschikbare budgetten en capaciteit uitvoering aan wordt gegeven.

Voor het speerpunt Ruimte voor ontmoeting in de openbare ruimte wordt naast het bedrag van € 15.500 voorgesteld een krediet van € 50.000 beschikbaar te stellen. Momenteel wordt een interne inventarisatie gemaakt van bij de gemeente bekende en/of gekenmerkte ontmoetingsplekken én mogelijke nieuwe ontmoetingsplekken. In overleg met inwoners bepalen we welke plekken extra aandacht nodig hebben en welke maatregelen hierbij horen. Voor het realiseren van kleine aanpassingen wordt een investeringskrediet gevraagd van € 50.000.

Het beschikbaar stellen van een investeringskrediet van € 50.000 voor de uitvoering van het speerpunt Ruimte voor ontmoeting in de openbare ruimte. De kapitaallasten worden gedekt ten laste van de algemene middelen.

[3] Gekwantificeerd met '0'

Programmaplan 2025-2028



Leeswijzer

In het financieel kader hebben we de ontwikkellijnen in de begrotingsopzet toegelicht. De stappen die zijn gezet in het stuurbaar(der), meetbaar(der) en toegankelijk(er) maken van de begroting komen met name in het programmaplan tot uiting.

Een stuurbare begroting

(Sub)programma's

In de uitwerking van het programmaplan hebben we meer structuur aangebracht door de programma's onder te verdelen in (sub)programma's. Met deze onderverdeling beogen we:

- De samenhang tussen de verschillende inhoudelijke onderwerpen binnen een programma te verbeteren;
- De financiële informatie over de budgetten en de financiële bijstellingen te verdiepen;
- De samenhang tussen inhoud en bijbehorende budgetten te verbeteren.

Voor de indeling van de begrotingsstructuur verwijzen wij u naar bijlage 4.

Op het niveau van het programma beschrijven wij de volgende onderdelen:

- Korte samenvatting van de inhoud van het programma, inclusief de relatie met de veerkrachten;
- Het beschikbare budget (baten en lasten van het programma), inclusief toelichting op hoofdlijnen.

Vervolgens gaan wij per subprogramma in op de volgende onderdelen:

- Een beschrijving van de inhoud van het betreffende subprogramma, waarbij de '7W-vragen' als leidraad zijn gehanteerd;
- Een overzicht van de beschikbare budget (baten en lasten van het subprogramma), inclusief de voostellen om de budgetten aan te passen respectievelijk kredieten te voteren.
- Een uitwerking van het onderdeel monitoring, waarin is uitgewerkt hoe de voortgang van het subprogramma kan worden gevolgd.

Begroting op hoofdlijnen

De begroting op hoofdlijnen maakt nu integraal onderdeel uit van het programmaplan en wordt daarmee niet mee als afzonderlijk document gepubliceerd. In de uitwerking is de relatie tussen de begroting op hoofdlijnen en de (sub)programma's verstevigd. De begroting op hoofdlijnen is geordend naar de vier veerkrachten, waarbij per veerkracht:

- Korte beschrijving van de **veerkracht** in termen van **opgaven** en (letterlijk) gebaseerd op teksten Toekomstvisie en coalitieakkoord.

- Staat van de veerkracht, met een beschrijving van **waar we in 2025 op inzetten** (‘hoog over’).
- **Concrete aanpakken, projecten, resultaten** die gelinkt worden aan de teksten van de programma’s en de subprogramma’s. In de digitale applicatie kan vanuit de begroting op hoofdlijnen doorgelinkt worden naar deze teksten in de (sub)programma’s.

Een meetbare begroting

Zoals in het financieel kader aangegeven, hebben we om meetbaarheid in de begrotingsopzet te verankeren het onderdeel monitoring opgenomen in de inrichting van de subprogramma’s. In deze begroting hebben we eerste stappen gezet in de uitwerking van dit onderdeel. In het financieel kader gaven we al aan dat de toepassing divers is. Voor het inzicht in de beleidsindicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) is in het financieel kader de hyperlink naar waarstaatjegemeente.nl aangegeven.

Een toegankelijke begroting

Door de begroting in een digitale applicatie (LIAS) voor te bereiden en te publiceren, wordt de toegankelijkheid verbeterd. Dit komt onder andere tot uiting door:

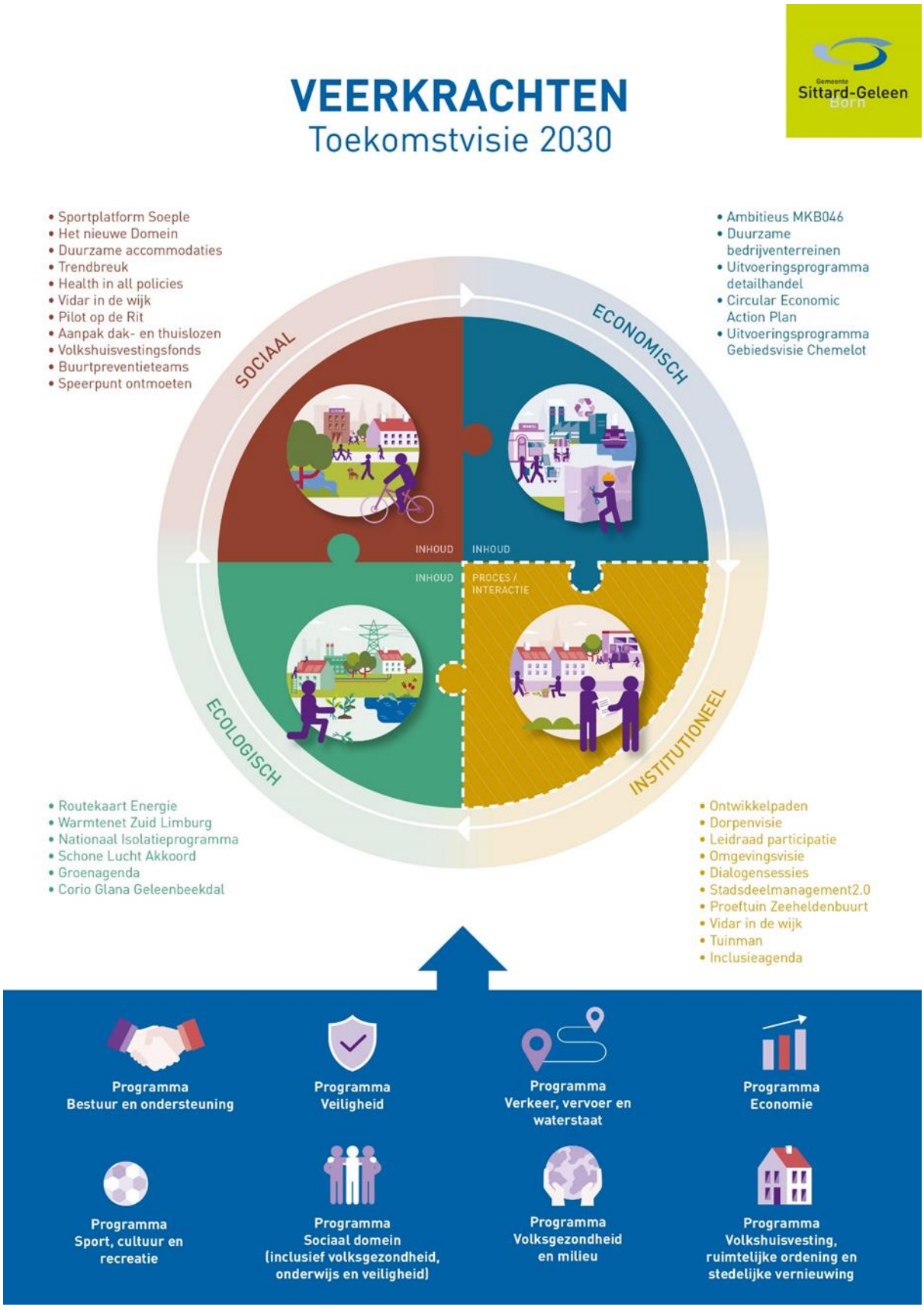
- Compactere teksten met doorklikopties naar onderliggende (beleids)documenten;
- Digitale koppeling begroting op hoofdlijnen met programmabegroting;
- Meer gebruik van visualisaties.

Leeswijzer tabellen

Voor de leesbaarheid van de financiële tabellen plaatsen wij enkele opmerkingen:

- Bedragen zijn weergegeven in duizendtallen, tenzij anders is aangegeven;
- Bedragen met een ‘+’ hebben een positieve invloed op het begrotingssaldo; bedragen met een ‘-‘ hebben een negatieve invloed op het begrotingssaldo;
- Tussen de verschillende overzichten kan sprake zijn van minimale afrondingsverschillen.

Programmabegroting op hoofdlijnen



De programmabegroting op hoofdlijnen is opgebouwd aan de hand van de vier veerkrachten uit de Toekomstvisie 2030 die we in 2020 samen met de samenleving hebben opgesteld. We beschrijven hierin op hoofdlijnen hoe wij als gemeente hieraan bijdragen vanuit onze programmabegroting.

Institutionele veerkracht



Institutionele veerkracht gaat over samenwerking op verschillende schaalniveaus; buurten, wijken, kernen, één gemeente Sittard-Geleen, de regio en de Euregio. Een succesvolle samenwerking is een samenwerking die transparant is en waarin je elkaar kunt vertrouwen. Als we meerledig veerkrachtig zijn, bereiken we het hoogste doel: een collectieve trots op Sittard-Geleen.

Opgaven

In 2030 is Sittard-Geleen een stad waar we constructief samenwerken. Een gemeenschap van inwoners, organisaties, bedrijven en overheid. Wij bouwen aan een veerkrachtige stad. Een stad die zich kenmerkt door haar vele gezichten, met alles wat je nodig hebt binnen handbereik. Dat gebeurt door samen en gelijkwaardig te werken aan onze stad. Met buurten en kernen als vertrekpunt. Want hier komen kansen en vernieuwingen bijeen. We pakken eigen initiatieven op om onze Toekomstvisie echt waar te maken. Iedereen die het aangaat, denkt mee en komt samen tot uitvoering. Zo wordt co-creatie (‘samen doen’) onze tweede natuur.

Waar staan wij en wat willen wij bereiken in 2025?

Sittard-Geleen is van de samenleving. En daarom bouwen we daar samen aan! Met inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente. Voor de gemeente Sittard-Geleen is het deelnemen van de samenleving het uitgangspunt. We willen daarom gelijkwaardig samenwerken en beslissen in samenspraak met inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente. In deze samenwerking stellen wij ons als gemeente dienstbaar op en nemen waar nodig verantwoordelijkheid. Voor onze gemeente is deze manier van samenwerken niet nieuw. In veel gevallen werken we al ‘van buiten naar binnen’ en is betrokkenheid van de samenleving bij de opgaven al gemeengoed. Essentieel bij gelijkwaardig samenwerken en beslissen is het respect voor elkaars rollen en bevoegdheden. We maken daarom ook duidelijk wat de ruimte voor participatie is; de gemeente heeft immers ook haar wettelijke taken en blijft het algemeen belang afwegen. In de *leidraad ‘Doorontwikkeling Participatie* zijn de uitgangspunten voor het deelnemen van de samenleving in de opgaven van Sittard-Geleen geformuleerd[1]

De gemeente draagt bij in het realiseren van de Toekomstvisie 2030 en heeft daarom binnen de veerkrachten acties bepaald in haar programmabegroting. In onze eigen opgaven vertalen we – samen met de samenleving - de doelen uit de Toekomstvisie naar de dagelijkse, praktische leefomgeving. Voorbeelden van deze wijze van samenwerking zijn de Ontwikkelpaden, maar ook de Omgevingsvisie, Omgevingswet of projecten zoals Sportcentrum Glanerbrook en Huis aan de Markt. We werken daarbij als gemeente van ‘buiten naar binnen’. Wat buiten nodig heeft, faciliteren we, en maken we mogelijk. De gemeentelijke organisatie is zo meegegroeid in de doorontwikkeling van samenwerken als samenleving. Wij faciliteren het samenspel tussen inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente met mensen en middelen. Onze belangrijkste inzet daarbij: Wij zijn waarden-gedreven en opgavegericht.

Kernelementen als verbinding naar *begroting* zijn:

- Algemene middelen.

- Participatie & communicatie (deelnemen van de samenleving, participatie gemeente, participatie samenleving).
- Bestuur en perspectief. (Toekomstvisie – doelen van de samenleving, Omgevingsvisie, Stadsmarketing, Uitvoering).
- Bestuurlijke samenwerking (Euregio, Nationaal, Internationaal, Lobby).
- Dienstverlening.

[1] De *leidraad 'Doorontwikkeling Participatie* geeft de positie en ambitie aan van participatie voor Sittard-Geleen. Het *Participatiekader 2023*, de *Participatieverordening* en de nota *Participatie initiatiefnemers Omgevingswet* (waar naar verwezen wordt in de leidraad) geven nadere definiëring van de samenwerking met inwoners, organisaties, bedrijven en overheid. Als gemeente faciliteren we de samenwerking.

Projecten, programma's, aanpakken etc.

In de (sub) programmabladen is aangegeven waar we in 2025 concreet aan werken om de genoemde ambitie te bereiken. Onderstaand enkele voorbeelden hiervan:

- Ontwikkelpaden en Dorpenvisie. Samen met de samenleving herkennen we leefbaarheidsopgaven, en vertalen deze naar initiatieven en projecten op het schaalniveau van wijken en dorpen.
- Stimuleren participatie in omgevingsplanactiviteiten. Met de Leidraad doorontwikkeling participatie geven we richting aan de samenwerking met inwoners, organisaties, bedrijven en overheid. We passen participatie praktisch toe in de projecten van Sittard-Geleen.
- Omgevingsvisie. Vertaalt de 'doelen van de samenleving' naar ruimte. Met als inzet dat we als samenleving samen bouwen aan de leefomgeving in stad of dorp
- Ronde van dialogensessies in de wijken. We blijven in gesprek met mensen uit de samenleving; over strategische vraagstukken, maar zeker ook voor operationele opgaven.
- Participatie in programma's en projecten. We werken van buiten naar binnen in projecten als Proeftuin Zeeheldenbuurt, Vidar in de wijk, Inclusieagenda en Tuinman.

Sociale veerkracht



Sociale veerkracht gaat over de veerkracht van mensen, fysiek en mentaal. Door de focus te leggen op positieve gezondheid, en een leven lang leren en ontwikkelen te stimuleren creëren we een veerkrachtige samenleving die om kan gaan met veranderende omstandigheden.

Opgaven

We gaan op de eerste plaats voor de positieve gezondheid van onze inwoners. Bij positieve gezondheid staat een betekenisvol leven van mensen centraal. Samen met inwoners willen we de nadruk leggen op veerkracht en eigen regie en niet alleen op de beperkingen of ziekte zelf. De buurt en de woon- en leefomgeving is daarom extra van belang. De leefomgeving van wijk, buurt, dorp of straat en de aanwezige ontmoetingsplekken en voorzieningen maken van een huis immers een ‘thuis’ en zijn belangrijk voor onze gezondheid. Dan gaat het om voldoende en duurzame woningen, voldoende groen, water en schone lucht, maar vooral ook om contact met buren en buurtgenoten en een thuisgevoel. En ook een beweegvriendelijke leefomgeving met goede fiets- en wandelpaden en sportaccommodaties. Of het verbinden van onze rijke historie met een circulaire toekomst.

Als gemeente willen wij hieraan bijdragen. Werken aan een samenleving waarin mensen worden gezien, iedereen mee kan doen en gelijke kansen krijgt. Waar het veilig is, de betrokkenheid bij elkaar wordt vergroot en waarin we elkaar kunnen aanspreken. De aanpak om sociale veerkracht te vergroten, is niet voor iedereen hetzelfde. Mensen hebben verschillende behoeften. Wijken en buurten zijn op een andere manier georganiseerd en hebben allen andere uitdagingen. Maatwerk per wijk of buurt is belangrijk waarbij we meer aandacht willen geven aan de omgeving en ontmoeting en de manier waarop we met elkaar samenleven. Want de sociale veerkracht verbeteren kunnen we niet alleen.

Waar staan wij en wat willen wij bereiken in 2025?

Zowel de gezondheid van onze inwoners als de veerkracht van onze wijken en buurten verdienen veel aandacht. De gezondheidsmonitor van de GGD toont aan dat de gemiddelde gezondheid, en met name ook de gezondheidsbeleving van inwoners maar ook de feitelijke gezondheid, flink lager scoort dan het gemiddelde van Nederland. En onderzoek naar de veerkracht van onze wijken en buurten laat zien dat deze de afgelopen jaren in een aantal wijken, met name in Sittard en Geleen, achteruit is gegaan. Hierbij is gekeken naar veiligheid, wonen en de mate van concentratie van kwetsbare inwoners in wijken en buurten.

Extra belangrijk dus dat we als gemeente vooral inzetten op de woon- en leefomgeving van inwoners samen met de door ons gesubsidieerde formele en informele organisaties die zich inzette voor een sterke sociale basis, gezond opgroeien en het ontwikkelen van onze jeugd en het bevorderen van een gezond en actief leven van iedereen. En bij de uitvoering van de wettelijke taken Wmo, Jeugdwet en Participatiewet is een integrale dienstverlening erg belangrijk, het onderscheid dat wij maken in de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet is voor onze inwoners niet van belang. De afgelopen jaren is hierin flink geïnvesteerd. In 2025 wordt de zogenaamde doorbraakmethode geïmplementeerd als aanvulling op de ‘omgekeerde toets’.

We investeren ook in sport en cultuur. We wonen in een prachtige groene gemeente met een rijke historie, bijzonder cultureel aanbod en grote diversiteit aan sportfaciliteiten. We verbinden, verwonderen, spiegelen en prikkelen. We stimuleren betekenisvolle ontmoetingen en een omgeving die uitnodigt tot bewegen. Dat doen we in de openbare ruimte, in de culturele instellingen en gemeenschapshuizen en in en nabij onze talloze sportvoorzieningen. Wij zorgen voor een (maatschappelijk en (sport)voorzieningenniveau dat optimaal bijdraagt aan de opgaven op het vlak van ontmoeten en bewegen. En dat doen we niet alleen met voorzieningen. We maken ontmoeten en bewegen ook mogelijk door een leven lang sport en beweegaanbod samen met verenigingen, de Sportstichting en Ecsplore. Ook werken we aan meer ruimte voor fietsen en wandelen zodat onze inwoners op een actieve en duurzame manier van hun woning bij voorzieningen, werk en ons mooie buitengebied kunnen komen.

Uit verschillende woningbehoefteonderzoeken blijkt dat onze woningen op termijn niet meer aansluiten bij de vraag en onverkoopbaar worden omdat ze niet meer passen bij de behoefte en het passend duurzaamheidsniveau. Ook woningcorporaties moeten een deel van hun voorraad vanwege dezelfde reden de komende jaren transformeren. We onderzoeken de kansen om dit op te pakken in de stadswijken die sociale en fysieke aandacht nodig hebben.

Ook zien we veiligheid als de basis voor een prettige manier van samenleven in onze gemeente, voor iedereen. We zetten ons in om onze gemeente veilig te maken en houden. We werken samen en zorgen voor brede betrokkenheid bij veiligheid. We kijken goed naar de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en doen vervolgens wat nodig is. Als rode draad op het gebied van veiligheid is de doelgroep jeugd benoemd. Rode draad betekent dat we binnen vrijwel ieder thema, project of activiteit, op het gebied van veiligheid zorgen voor bijzondere aandacht voor jeugd.

Projecten, programma's, aanpakken etc.

In de (sub) programmabladen is concreet aangegeven wat in 2025 gerealiseerd zal worden om de genoemde ambities te bereiken. Onderstaand de belangrijkste voorbeelden hiervan:

- Sportplatform Soeple
- Het nieuwe Domein
- Verduurzaming accommodaties
- Trendbreuk
- Health in all policies
- Vidar in de Wijk
- Pilot op de Rit
- Aanpak dak- en thuislozen
- Smart City
- Aanvraag volkshuisvestingsfonds
- Buurtpreventieteams

Ecologische veerkracht



Ecologische veerkracht draait om de natuurlijke verhouding tussen omgeving en de organismen die erin leven, met onderliggende belangrijke waarden als biodiversiteit (soortenrijkdom) ruimtelijke kwaliteit, klimaatbestendigheid, schone lucht, water en bodem en stilte. Ecologische veerkracht draait ook om circulair leven, door uiteindelijk geen fossiele brandstoffen aan de aarde te onttrekken en grondstoffen steeds te hergebruiken. In de Toekomstvisie 2030 en het Coalitieakkoord 2022-2026 werd de ambitie uitgesproken om de ecologische veerkracht te vergroten.

Opgaven

Onze ambitie is een gemeente met schonere lucht en water, een rijkere natuur, en meer groen in de woonomgeving. Dit draagt ook bij aan een beter leef- en vestigingsklimaat in onze gemeente. Onze ambitie om uiteindelijk geen fossiele grondstoffen meer aan de aarde te onttrekken en grondstoffen te hergebruiken is verbonden met het mondiale klimaatakkoord Parijs 2016 en het nationaal klimaatakkoord 2019 om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan.

Waar staan wij en wat willen wij bereiken in 2025?

De monitoring van de tussenresultaten laat zien dat we achterlopen in het terugdringen van CO2-uitstoot en energieopwekking met duurzame energiebronnen. In 2025 zetten we verdere stappen om voor alle onderdelen van onze begroting gedragsverandering stimuleren: minder energie gebruiken in huishoudens, in bedrijven, in ons vervoer en met ons eetgedrag. Daarnaast gaan we minder grondstoffen gebruiken door minder spullen te kopen, ze langer te gebruiken en ze te repareren of een andere bestemming te geven als ze kapot zijn. Het uiteindelijke doel is dat we een geheel circulaire samenleving hebben waarin we alleen spullen produceren met grondstoffen die gemaakt worden van producten die niet meer gebruikt worden. We gaan in 2025 ook nog verdere stappen zetten: met wind en zon meer energie opwekken, gebruik maken van de restwarmte van onze industrie, woningen isoleren. In 2050 moeten we gas- en emissieloos zijn.

Om onze groene ambitie te realiseren moeten we grote stappen zetten om de biodiversiteit en de landschappelijke kwaliteiten van ons buitengebied te verbeteren. Het water loopt ons steeds vaker letterlijk over de voeten en hittestress is inmiddels een gezondheidsprobleem voor kwetsbare inwoners. In 2025 zetten we onze programma's voort om het groenoppervlak in het bebouwde gebied en de kwaliteit van groenoppervlaktes te vergroten voor gezondere inwoners en een hogere biodiversiteit in de stedelijke gebieden, dorpen en buitengebied. We gaan ook de uitstoot van schadelijke stoffen verminderen, we geven meer ruimte voor het water en stimuleren natuur-inclusieve landbouw.

Projecten, programma's, aanpakken etc.

In de (sub) programmabladen is concreet aangegeven wat in 2025 gerealiseerd zal worden om de genoemde ambities te bereiken. Onderstaand de belangrijkste voorbeelden hiervan:

- Met de Routekaart Energie gaan we met zon en wind meer duurzame energie opwekken.;

- Als onderdeel van het Warmtenet Zuid Limburg gaan we restwarmte van de industrie inzetten om woningen en bedrijven te verwarmen en te koelen;
- Als onderdeel van het Nationale Isolatieprogramma gaan we het energieverbruik van inwoners en ondernemers verminderen.
- Als onderdeel van het Nationale Schone Lucht Akkoord gaan we de uitstoot van schadelijke stoffen verminderen.
- Met de Agenda Groen werken we aan onze groene ambities die verder gaan dan het beheren van het huidige groen.
- Met Corio Glana in het Geleenbeekdal geven we ruimte aan het water, houden we droge voeten en dragen we bij aan gezondere inwoners.

Economische veerkracht



Economische veerkracht is de combinatie van weerbaarheid en wendbaarheid om verantwoordelijkheid en eigen regie te kunnen nemen voor je baan, je onderneming en (jouw plek in) de samenleving. In de Toekomstvisie 2030 en het Coalitieakkoord 2022-2026 is hierover de ambitie uitgesproken dat onze mkb-ondernemers beter ondersteund worden, onze stadscentra aan kracht winnen, de banen in onze industrie behouden blijven en dat we blijven werken aan de aantrekkelijkheid van onze gemeente om in te werken en wonen om zo onze beroepsbevolking en daarmee het draagvlak voor voorzieningen op peil te houden.

Opgaven

Het tonen van economische veerkracht houdt in dat de gemeente Sittard-Geleen voor de volgende opgaven staat:

- Op regionaal en nationaal niveau ondernemers, mkb-dienstverleners en overheden met elkaar verbinden in een regionaal mkb-ecosysteem. Hierin kunnen mkb-ondernemers meer en effectiever investeren in de toekomstbestendigheid van hun producten en bedrijfsprocessen.
- Met alle partijen in de stadscentra een collectief verdienmodel ontwikkelen dat inspeelt op het (steeds) veranderende consumentengedrag. Deze collectieve verdienmodellen dienen economisch toekomstbestendig te zijn. Deze dienen een herkenbaar en aantrekkelijk profiel te hebben dat bestaansrechte heeft ten opzichte van wijkwinkelcentra op een lager schaalniveau en concurrerend is met grotere steden op het schaalniveau van Zuid-Nederland
- Aan nationale invloed en impact winnen om in de circulaire samenleving van morgen bij te dragen van de verankering van de Chemelot-bedrijven in Sittard-Geleen en het ontwikkelen van een toekomstperspectief voor VDL Nedcar
- Op het schaalniveau van de Euregio Maas Rijn bedrijven, kennisinstellingen en overheden met elkaar verbinden om de kansen van de Euregionale arbeidsmarkt te benutten

Waar staan wij en wat willen wij bereiken in 2025?

Op weg naar economische veerkracht voor mkb-ondernemers moeten belangrijke stappen gezet worden. Uitgaande van het (landelijke) gegeven dat 80% van alle MKB-ondernemers minder dan 10 medewerkers in dienst heeft en slecht 15% van alle mkb-ondernemers investeert in de toekomstbestendigheid van de eigen producten en bedrijfsprocessen, is ook in Sittard-Geleen de weerbaarheid van mkb-ondernemers te laag. Samen zijn zij goed voor ruim 50% van de banen in onze gemeente. In 2025 intensiveren wij de ondersteuning van onze mkb-ondernemers zodat deze beter hun maatschappelijke bijdrage leveren aan werkgelegenheid, vermindering van hun energieverbruik en het opleiden en vasthouden van hun (talentvolle) werknemers.

Op weg naar economische veerkracht voor onze stadscentra zien we het volgende beeld. Nederlandse steden met een inwonertal tussen de 70.000 en 100.000 inwoners kampen al jaren met een hoge winkelleegstand in hun stadscentra. Sittard-Geleen springt daar fors uit door een winkelleegstand die nog veel hoger en veel langduriger is dan in vergelijkbare steden. Met een robuuste aanpak die is gericht op het toevoegen van

andere functies, het vergroten van de kwaliteit van het winkelaanbod en het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit zetten wij in 2025 stappen om het tij te keren.

Op weg naar economische veerkracht om de banen in onze industrie te behouden moeten belangrijke stappen gezet worden. De veerkracht van de afzonderlijke industriële multinationals in onze gemeente is goed. Dat is anders met de gezamenlijke chemische industrie op Chemelot, die een nog nooit eerder getoonde opgave moet volbrengen om met producten bij te dragen aan een wereld zonder restafval en met bedrijfsprocessen die geheel circulair zijn. In 2025 participeren wij actief in de samenwerking van rijk, provincie en gemeenten om de publieke randvoorwaarden hiervoor te scheppen en de samenwerking van Chemelot-ondernemers en de Brightlands Chemelot Campus, zijn cruciaal voor de maakindustrie van Nederland en voor de 10.000 gezinnen in onze regio die hun boterham verdienen in de industrie. De beëindiging van meer dan 60 jaar autoproductie in onze gemeente laat de kwetsbaarheid en sociale impact zien van onze industrie.

Economische veerkracht om meer aantrekkelijk te zijn voor (jonge) mensen die de keuze maken om te blijven in of te komen naar Sittard-Geleen is urgent. In 1 op de 3 branches kampen ondernemers met een tekort aan personeel. We gaan in 2025 verder met het scheppen de voorwaarden om werknemers te behouden en aan te trekken door woningen te bouwen die aantrekkelijk zijn voor deze jonge werknemers. Dat doen we ook door stappen te zetten in de richting van één Euregionale Arbeidsmarkt waardoor werken in de Euregio Maas aan aantrekkingskracht wint omdat daardoor de ontplooiingsmogelijkheden toenemen.

Projecten, programma's, aanpakken etc.

In de (sub) programmabladen is concreet aangegeven wat in 2025 gerealiseerd zal worden om de genoemde ambities te bereiken. De belangrijkste voorbeelden hiervan zijn:

- Het programma ‘Ambitieus MKB046’ dat mkb-ondernemers ondersteunt om klimaat-neutraal, inclusief en digitaal te kunnen ondernemen;
- Het programma verduurzaming bedrijventerreinen, dat de voorwaarden schept dat bedrijven minder afhankelijk worden van stroomvoorziening van buiten het bedrijventerrein, dat stap voor stap duurzamer wordt;
- Het uitvoeringsprogramma detailhandel, waarmee impulsen worden gegeven om de (wijk)winkelcentra toekomstbestendig en aantrekkelijk te houden;
- Het Circular Economic Action Plan, dat gericht is op technologische innovaties, circulaire vaardigheden, infrastructuur om circulair te kunnen ondernemen en het zetten van de stap naar een circulaire economie naar een circulaire samenleving.

Bestuur & Ondersteuning



We willen in Sittard-Geleen gelijkwaardig samenwerken en beslissen met inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente. De richting van Sittard-Geleen is daarom ook door de samenleving zelf geformuleerd in de Toekomstvisie 2030, gebouwd op vier veerkrachten. De veerkrachten *sociaal*, *ecologisch* en *economisch* geven zicht op 'wat' we gaan doen. Deze veerkrachten dienen de inhoud op de herkenbare gemeentelijke domeinen sociaal, ruimte en economie. De institutionele veerkracht geeft richting in 'hoe' we dat dat gaan doen. De gemeente draagt bij in het realiseren van de Toekomstvisie en heeft daarom binnen de veerkrachten acties bepaald in haar programmabegroting.

Onze gemeente is van de samenleving. Sittard-Geleen maken we daarom sámen. De *institutionele veerkracht* gaat dus over de samenwerking met inwoners, organisaties, bedrijven en overheden. Over hoe we zaken net wat anders aanpakken, waardoor samenwerken echt sámen werken wordt. In buurten, wijken, kernen, de gemeente en de regio. Zo maken we onze gemeente met elkaar; minder vanuit het gemeentehuis en meer vanuit de gehele samenleving. Het programma bestuur en ondersteuning geeft invulling aan deze institutionele veerkracht en ondersteunt en verbindt de gemeentelijke organisatie. Als breinaald door de veerkrachten.

Dit vraagt wat van onze manier van werken. Meer van 'buiten naar binnen'. Waarbij we gelijkwaardig samenwerken, transparant en vanuit vertrouwen. In deze samenwerking;

- beslissen inwoners mee hoe de leefomgeving eruit moet zien,
- vertrouwen we in actief burgerschap en initiatieven die daaruit ontstaan en ondersteunen de inwoner daar waar dat niet lukt,
- werken we vanuit 'wat buiten nodig heeft', faciliteren we, en maken mogelijk,
- is de gemeente voor iedereen bereikbaar,
- houden we in onze contacten met de inwoners meer rekening met verscheidenheid.

Wij zijn als gemeente dienstbaar en nemen waar nodig verantwoordelijkheid. Wij nemen inwoners mee in de afwegingen en keuzes die gemaakt worden. We zijn een betrouwbare partner in het samenspel met de samenleving, waarbij we ook duidelijk zijn over wat wel en niet kan en welke rol de gemeente heeft. Het realiseren van waarde voor onze inwoners, organisaties en bedrijven staat voorop.

Financiële toelichting:

De (gesaldeerd) voor het programma beschikbare gelden betreffen de dekking voor de lasten van de overige programma's. De totale baten bestaan voornamelijk uit de diverse uitkeringen van het gemeentefonds en belastingenontvangsten in het kader van OZB en overige belastingen. De belangrijkste uitgavenposten betreffen kosten overhead. Hierin zijn de budgetten opgenomen die verband houden met de bedrijfsvoering. Het gaat om de uitvoering van de volgende taken: personeel en organisatie, financiën, inkoop, facilitaire zaken en huisvesting, informatiemanagement en ICT en communicatie. Al deze zaken vallen onder het subprogramma Algemene middelen. Daaraan ook gekoppeld het subprogramma Participatie & communicatie,

dat de samenwerkende werkwijze faciliteert. Daarnaast worden binnen het subprogramma Bestuur en Perspectief en Bestuurlijke Samenwerking ook de budgetten die direct verband houden met de gemeentelijke bestuursorganen (college, raad) en de directe ondersteuning hiervan geboekt. Binnen het taakveld burgerzaken is er een verscheidenheid van wettelijke verplichtingen. De uitvoering hiervan is georganiseerd binnen de stadswinkel (onder andere burgerzaken en klantcontactcentrum) en opgenomen in het subprogramma Dienstverlening.

De stijging van de beschikbare gelden in dit programma zijn het gevolg van de autonome ontwikkelingen uit de meicirculaire en de aframing van de stelpost inflatie voor alle indexeringen van de overige programma's wat in programma 0 positieve resultaten laat zien en in de overige programma's negatief (overall budgettair neutraal).

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	304.437	315.733	297.026	26.514	323.540	304.600	305.835	306.210
Lasten	-64.571	-93.844	-74.821	-6.940	-81.761	-68.160	-63.746	-65.278
Onttrekkingen	20.347	17.628	4.314	38	4.351	11.305	6.830	1.175
Toevoegingen	-21.476	-5.720	-3.753	-	-3.753	-2.446	-2.344	-2.371
Totaal	**238.737**	**233.797**	**222.766**	**19.612**	**242.378**	**245.299**	**246.576**	**239.735**

Participatie en Communicatie

Het deelnemen van de samenleving bij de opgaven in gemeente Sittard-Geleen is het uitgangspunt. Dit is niet nieuw, dit doen we al jaren. Hoe we invulling geven aan deze participatie, hebben we samen met de samenleving in 2023 en 2024 ook vastgesteld in de *leidraad Doorontwikkeling Participatie*, met daaraan gekoppeld het *Participatiekader 2023*, de *Participatieverordening Sittard-Geleen* en de *nota Participatie initiatiefnemers Omgevingswet*. Deze beleidsregels en handreiking stimuleren initiatiefnemers om ruimte te geven aan de samenwerking met de samenleving. Zo wordt de kwaliteit van oplossingen vergroot omdat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit worden toegevoegd. De toepassing en de beoordeling van deze participatie is in 2024 gestart en zetten we door in 2025.

Als gemeente zetten we een volgende stap in het 'van buiten naar binnen denken', waarbij we het maatschappelijk vraagstuk centraal zetten. Dit doen we in 2025 *on the job* in lopende programma's, projecten en diensten. Zoals de implementatie van de Omgevingswet en de uitvoering van de Omgevingsvisie 'Samen stad en dorp maken'. Als gemeente willen we daarbij zoveel mogelijk participatief en netwerkend zijn. Als we geen presterende of rechtmatige rol hoeven in te nemen, doen we dit ook niet. Vanuit de verschillende programma's werken we gebiedsgericht samen (dicht bij de leefomgeving van onze inwoners) en sluiten in eerste instantie aan bij de al lopende ontwikkelpaden, dorpenvisies en uitvoeringagenda's van grote projecten (zoals Chemelot).

De gemeente vult haar zorgplicht in door zaken op te pakken waar de gemeente een verantwoordelijkheid heeft. Daarbinnen geeft de gemeente ruimte aan de samenleving om zaken van ons over te nemen (bijvoorbeeld via projecten zoals de Tuinman of door invulling te geven aan het nu geldende uitdaagrecht, of zelf initiatiefnemers te zijn van een opgave). Bij nieuwe plannen wordt in een vroeg stadium met inwoners, organisaties en bedrijven gepraat over hun ideeën; wij volgen daarbij onze principes van de l*eidraad Doorontwikkeling Participatie*. Dit geldt zowel voor de gemeente als voor andere initiatiefnemers, want we gaan vaker en meer gelijkwaardig samenwerken. Dit levert een betere kwaliteit van de plannen in stad en dorp. Samen met de buurgemeenten, de Provincie Limburg, ketenpartners, het Rijk en de Euregio-overheden werken we ook aan de versterking van de regio.

In 2023 is over de leefomgeving op dorpen-/wijkniveau gesproken met inwoners op uitvoerende vraagstukken. In 2023/2024 zijn inwoners, organisaties en bedrijven, bevraagd op meer beleidsmatige vraagstukken op het gebied van ruimte, om hiermee invulling te geven aan de Omgevingsvisie. We streven ook in 2025 naar een

doorlopende dialoog met de samenleving en hebben ook aandacht voor de inwoners die zich niet gehoord voelen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	17	34	34	-	34	34	34	34
Lasten	-349	-543	-459	2	-458	-338	-318	-318
Onttrekkingen	118	135	120	-	120	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-213**	**-374**	**-305**	**2**	**-304**	**-304**	**-284**	**-284**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**2**	**2**	**2**	**2**
Totaal	**2**	**2**	**2**	**2**

Bestuur en Perspectief

Met inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente is de Toekomstvisie 2030 opgesteld. De opgaven die in Sittard-Geleen worden opgepakt, zijn in lijn met deze doelen van de samenleving. De Toekomstvisie 2030 is niet vrijblijvend, dit vraagt commitment van de inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente. Als samenleving handelen en investeren wij in de richting van dit commitment en spreken elkaar daar op aan (zoals ook is vastgelegd in een maatschappelijk contact).

De doelen vanuit de Toekomstvisie 2030 zijn in 2023 samen met de samenleving vertaald naar de Omgevingsvisie. Naast de ambities voor de ruimtelijke leefomgeving beschrijft de Omgevingsvisie ook onze collectieve identiteit als circulaire gemeente, waar we trots op zijn. De Omgevingsvisie is na vaststelling door de raad, een open uitnodiging om samen te werken aan Sittard-Geleen. We betrekken iedereen bij onze plannen, en we nodigen iedereen ook uit om met plannen te komen, die bijdragen aan onze ambities. Zo maken we in Sittard-Geleen samen stad en dorp. In veel gevallen werken we al ‘van buiten naar binnen’ en is betrokkenheid van de samenleving bij de opgaven reeds gemeengoed.

Met de Omgevingsvisie zetten we de leefomgeving van onze inwoners meer centraal. Onze inzet vertrekt vanuit de opgave, de vraag in de samenleving. Vanuit de Toekomstvisie 2030 werken we al enkele jaren met een gebiedsgerichte aanpak in de zogenoemde Ontwikkelpaden, waarbinnen onze rol veelal participerend en netwerkend is. Vanuit de Omgevingsvisie intensiveren we deze aanpak. We nodigen wijken en dorpen uit om te werken aan hun eigen plannen voor hun omgeving. Wij faciliteren dit proces en kijken hoe we hier vanuit onze programma’s aan bij kunnen dragen. We sluiten in eerste instantie aan bij:

- Ontwikkelpad Sittard West.
- Ontwikkelpad Sittard Centrum (met hierin ook stationsomgeving).
- Ontwikkelpad Geleen Centrum.
- Ontwikkelpad Geleen Zuid.
- Dorpenvisie Einighausen-Guttecoven.
- Uitvoeringsagenda Strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot.

Met stadsmarketing willen wij de identiteit van Sittard-Geleen uitdragen. Stadsmarketing draagt bij aan het creëren van meer trots en verbinding onder de inwoners en draagt bij aan het aantrekken en behouden van talent. In 2024 was stadsmarketing een speerpunt in onze begroting en vond de uitwerking plaats van strategische- en jaarplannen, governance en juridische structuren, regievorming en visuele beeldtaal. Hier zijn partijen uit de Sittard-Geleen opnieuw bij betrokken. Samenwerking met andere programma’s is essentieel om

de stadsmarketingaanpak te laten slagen en het onderdeel te laten worden van het weefsel van gemeente en samenleving. De uitrol moet in 2024 breed gedragen gaan worden tussen uitvoering, beleid, gedrag, dienstverlening en externe partners. In 2025 kan bij positieve besluitvorming worden gestart met uitvoering.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	272	123	123	-	123	123	123	123
Lasten	-4.231	-4.280	-4.258	-193	-4.450	-4.529	-4.529	-4.522
Onttrekkingen	233	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-237	-32	-32	-	-32	-32	-32	-32
Totaal	**-3.963**	**-4.188**	**-4.166**	**-193**	**-4.359**	**-4.438**	**-4.437**	**-4.430**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Bijdrage (GGU) VNG In 2018 zijn gemeenten gestart met de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) waarbij er grote maatschappelijke en organisatorische opgaven gezamenlijk worden aangepakt. Dit wordt gefinancierd middels een bijdrage (per inwoner) vanuit de gemeenten richting de VNG. De bijdrage was in 2024 € 3,79 per inwoner en is gestegen in 2025 naar € 4,574. De stijging is enerzijds het gevolg van jaarlijkse indexatie (4,2%), meer structurele diensten op het gebied van lokale agenda bestaanszekerheid, asiel en migratie, versterking gezamenlijke wetgevingsfunctie en transitieprogramma Common Ground conform de VNG Kadernota 2025-2028. Impact voor Sittard-Geleen bedraagt € 75.000 per jaar welke gedekt wordt uit algemene middelen (€ 60.000) en stelpost inflatie (€ 15.000). Daarnaast wordt ook de contributie aan het VNG geïndexeerd en gedekt vanuit de stelpost inflatie € 8.000.	**-83**	**-83**	**-83**	**-83**
CAO 24-25 RIJK Betreft administratieve aanpassing waarbij de salarissen van B&W geactualiseerd worden naar aanleiding van de nieuwe CAO Rijk 2024-2025 ten laste van de stelpost inflatie.	**-87**	**-87**	**-87**	**-87**
Doorbelasting capaciteit personeel Resultaat als gevolg van nieuwe capaciteitstoerekening	**-23**	**-23**	**-23**	**-23**
Totaal	**-193**	**-193**	**-193**	**-193**

Bestuurlijke samenwerking

Ook in 2025 zullen we ons ambtelijk en bestuurlijk inzetten om onze gemeente strategisch te positioneren in formele netwerken zoals G40 en VNG. Daarnaast blijven we inzetten op informele netwerken door geregeld een rol te pakken bij netwerkbijeenkomsten in onze (EU)regio en daarbuiten.

Springplank hiervoor zijn onder andere de G40 netwerkdagen die in september 2024 in Sittard-Geleen plaatsvinden. We willen van dit moment gebruik maken om onze zichtbaarheid in Den Haag te vergroten door geregeld bij netwerkbijeenkomsten en op ministeries in Den Haag aanwezig te zijn. Door extra aandacht te blijven geven aan *public affairs* en fondsenwerving positioneren we onze stad strategisch en beïnvloeden we beleidsmakers. Daarnaast zetten we in op het werven van extra financiële middelen. Zo zullen we pro-actiever onze positie versterken bij het Rijk door actiever betrokken te zijn bij overlegstructuren waar financiële middelen aan verbonden zijn zoals het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) en actief werven van fondsen zoals VHF (Volkshuisvestingsfonds). Door met specifiekere public affairs thema´s aan de slag te gaan proberen we onze impact te vergroten.

Ook in de EU-regio zullen we ons blijven inzetten op het gebied van *public affairs*. Zo organiseren we in 2025 de Grenslandconferentie waarin verschillende bestuurders en beleidsmakers onze gemeente zullen bezoeken. Daarnaast zoeken we actief de samenwerking op met public affairs adviseurs van andere grote steden en de provincie Limburg om ook onze (EU)regio en provincie strategischer te positioneren bij stakeholders.

Tien Zuid-Limburgse gemeenten sloten in november 2023 met het Rijk de Regio Deal Zuid-Limburg. Daarmee is een budget van 40 miljoen euro (inclusief cofinanciering) vrijgekomen om onze Zuid-Limburgse regio te versterken. Sittard-Geleen vervult een actieve rol in de uitvoering van deze deal. Een aanzienlijk deel van de Rijksbijdrage is geland in Sittard-Geleen en de Westelijke Mijnstreek. Zo is Rijksfinanciering onder andere toegekend aan Glanerbrook en het Burgemeester Damenpark, de Circulaire werkplaats in Geleen, Corio Glana, Circular Mile, de haven van Stein en het grondstoffenprogramma op Chemelot Circulair. Hiermee is een bedrag van circa 9 miljoen euro binnengehaald.

De regiodeal geeft niet alleen perspectief voor de projecten die financiering krijgen. We werken via de Regiodeal ook aan het versterken van het netwerk met de betrokken ministeries. Daarmee blijven we zoeken naar nieuwe kansen en mogelijkheden om de opgaven van onze gemeente en regio onder de aandacht te brengen van het Rijk. Via het Regiodeal netwerk werken wij momenteel samen met de Regio Parkstad Limburg en de Provincie Limburg aan de uitwerking van Elke regio telt. Ook wordt ingezet op het binnenhalen van nieuwe rijksmiddelen uit de zesde tranche van de Regiodeals.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-177	-617	-167	-187	-354	-354	-354	-354
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-177**	**-617**	**-167**	**-187**	**-354**	**-354**	**-354**	**-354**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Doorbelasting capaciteit personeel Resultaat als gevolg van nieuwe capaciteitstoerekening	**-187**	**-187**	**-187**	**-187**
Totaal	**-187**	**-187**	**-187**	**-187**

Dienstverlening

Dienstverleningsvisie: Betrouwbaar, transparant en eigentijds

Wat we doen, doen we met en voor de stad en haar inwoners en ondernemers. We stellen de mens centraal. We zijn gastvrij en persoonlijk in onze benadering. Daar hoort bij dat we bereikbaar zijn, onze diensten gemakkelijk af te nemen zijn, we snel en efficiënt helpen en we als 1 organisatie ervaren worden.

Wij zijn voor iedereen bereikbaar en (digitaal en fysiek) toegankelijk. Hiervoor investeren we in 2025 in:

1. Eerstelijns inwonerscontact. Iedereen die contact wil opnemen met de gemeente Sittard-Geleen kiest hierbij het kanaal van zijn keuze. Op de homepage van de website zijn al deze kanalen te vinden. Doorontwikkeling van deze kanalen is een continue proces. In 2025 starten we met het opnemen van gesprekken voor trainingsdoeleinden en worden een nieuwe website en een nieuw klantcontactsysteem (KISS) geïmplementeerd.
2. Digitalisering. Digitalisering is onmisbaar om onze dienstverlening slimmer, toegankelijker en persoonlijker te maken. We investeren verder in Mijn Sittard-Geleen. Het inwonersportaal waarmee de inwoner zelf de aanvraag kan volgen en documenten kan ontvangen en aanleveren. Ook gaan we mee in de landelijke VNG ontwikkelingen naar Common Ground. (collectieve informatievoorziening gemeenten). Daarnaast breiden we het aantal producten en diensten die digitaal aangevraagd kunnen worden, verder uit. We blijven investeren in het beheer, onderhoud en upgrades van onze digitale systemen.
3. Telefonische bereikbaarheid. In 2025 gaan we met het in 2024 in gebruik genomen nieuwe telefoniesysteem verder sturen op de telefonische bereikbaarheid van de totale organisatie. Daarnaast wordt de monitoring van de terugbelnotities voortgezet. Doel: terugbeltijd verkorten en het aantal terugbelnotities beperken.
4. Dienstverleningscompetenties. Mensen maken de dienstverlening.
   Dienstverleningscompetenties maken daarom standaard onderdeel uit van de diverse HR processen (werving & selectie, *onboarding*, leren en ontwikkelen). Zowel op organisatie- als op teamniveau.
5. Duidelijke taal. Toegankelijkheid en laagdrempeligheid in het contact, vinden wij erg belangrijk. Daarom blijven we investeren in de kwaliteit van onze brieven en website (in makkelijke taal).
6. Klantgericht (her)inrichten processen. Om de inwoner/ondernemer (nog meer) centraal te kunnen zetten, wordt een deel van onze processen (her)ingericht.

In de overige programmabladen wordt -indien van toepassing- weergegeven hoe vanuit dat programma wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de dienstverlening.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	3.871	4.622	4.671	-231	4.440	4.613	4.805	4.700
Lasten	-5.157	-5.337	-5.407	902	-4.505	-4.594	-4.651	-4.591
Onttrekkingen	-158	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-30	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-1.475**	**-715**	**-736**	**671**	**-65**	**19**	**154**	**109**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Minder inkomsten parkeren Geleen De parkeerinkomsten in Geleen blijven achter bij de raming (zie ook programma 2, Parkeren 2.2)	**-14**	**-14**	**-14**	**-14**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Parkeertarieven Geleen centrum Door de verdere compactisering o.b.v. het nieuwe detailhandelsbeleid en de bijgestelde ambitie wordt voorgesteld om de tarieven meer te laten aansluiten bij het actuele beleid. Een passend parkeertarief is daarom wenselijk/noodzakelijk. (zie ook programma 2, Parkeren 2.2)	**-302**	**-302**	**-302**	**-302**
Burgerzaken De tariefstijging van de reisdocumenten die wettelijk vastgesteld worden in de wet Besluit Paspoortgelden heeft voor de jaren 2025 tot en met 2027 een positief effect op de legesinkomsten.	**35**	**50**	**45**	**-**
Doorbelasting capaciteit personeel Resultaat als gevolg van nieuwe capaciteitstoerekening	**952**	**952**	**952**	**952**
Totaal	**671**	**686**	**681**	**636**

Monitoring

- **Contactkanalen** (contactmogelijkheden): Hoe nemen inwoners en ondernemers contact op, de verhouding online aanvragen/ fysieke aanvragen en de onderwerpen waarover de meeste vragen worden gesteld.
- **Telefonische dienstverlening**: De ontwikkeling van de telefonische bereikbaarheid en hoe snel inwoners worden teruggebeld.
- **Online dienstverlening**: De groei in het aantal digitaal aan te vragen producten en de groei in aanvragen die inwoners via mijnSittardGeleen kunnen volgen.
- **Bereikbaarheid en toegankelijkheid website**: Hoe goed de website is te lezen (makkelijk of moeilijk), de technische beschikbaarheid van de website en of deze toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking.

Algemene middelen

De beleidsruimte 'Algemene dekkingsmiddelen' is beperkt. De belangrijkste regels zijn opgenomen in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording, de Wet Financiering Decentrale Overheden en de Wet Waardering Onroerende Zaken. Voor zover de gemeente aanvullende lokale regels wil stellen voor het financiële beleid, vindt dat plaats in een aantal verordeningen en nota's.

Baten en lasten van de gemeente, die niet direct aan een programma zijn toe te rekenen, zijn in de algemene dekkingsmiddelen opgenomen. Het gaat hierbij om:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is.
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
- Deelnemingen (dividend).
- De overige algemene dekkingsmiddelen.
- Het bedrag voor onvoorzien.

In onderstaande paragrafen wordt nadere toelichting gegeven op verschillende onderwerpen die vallen onder algemene middelen:

- Lokale heffingen.
- Bedrijfsvoering.
- Onderhoud kapitaalgoederen.
- Financiering.
- Algemene dekkingsmiddelen.
- Verbonden partijen (deelnemingen).

Ontwikkeling iVisie

Met het oog op de Toekomstvisie 2030 en de Organisatievisie is het van belang om verdere stappen te zetten middels het formuleren van een iVisie (Informatievisie). De iVisie is van belang voor de gemeente, omdat het de richting en het kader bepaalt voor het gebruik van informatie en technologie om de dienstverlening aan de inwoners te verbeteren. Binnen de iVisie komen zaken als *Common Ground*, *Datagedreven Werken*, *Informatiebeheer* en *Digitaal Leiderschap* aan bod.

Common Ground streeft naar een slim ingerichte informatievoorziening voor de gemeente. Het doel is om datagedreven en flexibel in te spelen op maatschappelijke uitdagingen. De iVisie geeft richting aan de verdere stappen van Common Ground. Dit omvat o.a. het loskoppelen van data van specifieke applicaties en het bevorderen van hergebruik van gegevens.

Datagedreven werken is een aanpak waarbij beslissingen worden genomen op basis van feitelijke gegevens en analyses. De iVisie bevordert datagedreven werken door te benadrukken hoe data worden verzameld, opgeslagen, beheerd en gebruikt. Het legt de nadruk op het belang van (het beheer en gebruik van) kwalitatieve en actuele data voor effectieve besluitvorming zowel administratief alsook geografisch.

Informatiebeheer omvat het beheren, bewaren en beschikbaar stellen van informatie binnen een gemeente. Goed informatiebeheer zorgt voor transparantie, efficiëntie en naleving van wet- en regelgeving. Binnen de iVisie vinden we richtlijnen voor informatiebeheer, zoals metadata-standaarden en archiveringsprocessen.

Digitaal leiderschap verwijst naar het vermogen van gemeentelijke leiders om technologische veranderingen te begrijpen, te omarmen en te leiden. Het gaat niet alleen om technologie, maar ook om het creëren van een cultuur van innovatie en samenwerking. De iVisie kan digitaal leiderschap bevorderen door te benadrukken hoe leiderschap en technologie hand in hand gaan. Het beschrijft hoe de leiding de digitale transformatie kan aansturen en hoe ze hun teams kunnen inspireren om technologie effectief te gebruiken.

Huisvesting

De huidige gemeentelijke gebouwen zijn verouderd en voldoen niet meer aan de wet & regelgeving. Onderstaande huisvestingsopgaven zijn daarom in planontwikkeling:

1. Representatieve functie d.m.v. Huis aan de Markt (herontwikkeling V&D-locatie) in Sittard.
2. Bestuurlijke en ambtelijke huisvesting in Geleen.
3. Huisvesting Vidar in Geleen.
4. Huisvesting Wijkbeheer in Geleen.

In 2024 is de voormalige V&D-locatie (Markt, Sittard) verkocht aan Berden. In 2025 wordt het pand gesloopt tot casco. Hierna wordt de locatie nieuw vormgegeven tot het Huis aan de Markt en krijgt het pand ook een warenhuisfunctie. Voor bestuurlijke en ambtelijke huisvesting heeft de raad gekozen om verder te gaan met de oorspronkelijke planontwikkeling in Geleen. In 2025 wordt voor Vidar het ontwerp van de nieuwe huisvesting afgerond, waarna de planontwikkeling aanbesteed kan worden.

Het bouwteam voor Wijkbeheer is gestart in 2024. In 2025 wordt het pand aan het Mauritspark verbouwd en aangebouwd, zodat in het voorjaar van 2026 de verhuizing kan plaatsvinden. In 2025 wordt verder invulling gegeven aan het programma van eisen voor de dependance van Wijkbeheer in Born.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	300.277	310.954	292.198	26.745	318.943	299.830	300.873	301.352
Lasten	-54.657	-83.068	-64.530	-7.464	-71.994	-58.346	-53.894	-55.494
Onttrekkingen	20.154	17.493	4.194	38	4.231	11.305	6.830	1.175
Toevoegingen	-21.209	-5.689	-3.722	-	-3.722	-2.414	-2.312	-2.340
Totaal	**244.565**	**239.690**	**228.140**	**19.319**	**247.459**	**250.375**	**251.497**	**244.693**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Gemeentefonds meicirculaire 2025 Het resultaat van de meicirculaire laat positieve resultaten zien van 2026 tot en met 2028 als gevolg van het schrappen van de opschalingskorting. In 2025 is de eenmalige daling zichtbaar als gevolg van de incidentele korting (landelijk € 675 mln.). Het positieve resultaat in 2024 is het gevolg van afrekening BCF-fonds en mutaties verdeelmodel.	**-3.414**	**3.847**	**3.691**	**3.298**
Mutatie Algemene Reserve/Algemene Reserve Risicobeheersing Binnen de Algemene Reserve Risicobeheersing zijn voor de begroting 2025 de gekwantificeerde risico's geactualiseerd. Deze actualisatie heeft ertoe geleid dat een bedrag ad € 1,04 mln. wordt teruggestort in de Algemene Reserve (zie ook de verplichte paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing' voor een verdere toelichting).	-	-	-	-
Meicirculaire 2025 Gemeentefonds extra compensatie middelen Jeugdzorg Incidenteel voordeel a.g.v. het vervallen van de korting extra middelen jeugdzorg 2025	**3.346**	-	-	-
BCF-Gemeentefonds meicirculaire 2025 Bijramen inkomsten BCF in Gemeentefonds conform VNG-advies	**650**	**650**	**650**	**650**
Indexering Verbonden Partijen Voor de uniformiteit en de inzichtelijkheid zijn alle financiële consequenties van alle gemeenschappelijke regelingen verwerkt in de begroting 2025. Voor de kosten van indexering is dekking gezocht bij de stelpost inflatie (VRZL-MCC + BsGW + RUD + KBL + GGD + HGH).	**1.103**	**1.061**	**1.061**	**1.061**
BsGW Structurele bijstelling exploitatiebudget BSGW als gevolg van de ingediende begroting 2025 BsGW en verder.	**-74**	**-74**	**-74**	**-74**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Contributieverhoging VNG Dekking van de contributieverhoging VNG uit de stelpost inflatie, zie voor een verdere toelichting het programma bestuur en perspectief.	**23**	**23**	**23**	**23**
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**-1.408**	**-189**	**914**	**-815**
Treasury Zowel in 2024 als in de jaren 2025 tm 2028 wordt de begroting van de rente-uitgaven voordelig bijgesteld omdat de realisatie van de investeringen achterblijft op de planning van de investeringen. Dit heeft tot gevolg dat er minder gefinancierd zal worden dan eerder verwacht en dat er minder rentekosten geraamd hoeven te worden. Tevens zal er meer rente ontvangen worden dan begroot. Deze rente ontvangen we op de uitstaande gelden bij de bank en bij de schatkist.	**2.106**	**2.067**	**1.502**	**1.868**
Verhuizing Rijksweg Zuid correctie kopieerslag 2028 Betreft een administratieve wijziging van het incidentele resultaat in 2027 met betrekking tot de verhuizing van Rijksweg Zuid in verband met de kopieerslag naar 2028. De incidentele vrijval van € 63.500 ten gunste van de algemene middelen in 2027 wordt gecorrigeerd in 2028, aangezien vanaf 2028 de exploitatiebudgetten vanaf 2028 van Rijksweg Zuidzijn ingezet als dekking voor de nieuwe huisvesting. Zie tevens programma 6.	**-**	**-**	**-**	**-81**
Opleidingsbudget Het structurele centrale opleidingsbudget is onvoldoende om aan de opleidingsvraag te kunnen voldoen en de kwaliteit van de organisatie op peil te houden. Het budget wordt structureel opgehoogd naar € 1.3 mln. en bedraagt dan 1,4% van de loonsom en ligt nog altijd onder het landelijk gemiddelde van 1,6% volgens de personeelsmonitor van het A&O fonds. Deze verhoging van € 0,55 mln. wordt gedekt vanuit de stelpost inflatie.	**-**	**-**	**-**	**-**
RIEC Limburg Een structurele bijstelling als gevolg van indexering. Deze bijstelling wordt vanaf 2025 gedekt door de stelpost inflatie.	**6**	**6**	**6**	**6**
Formatieclaim Financien Structurele bijstelling functieboek team Financiën m.b.t. de rechtmatigheidsverantwoording.	**-321**	**-321**	**-321**	**-321**
Formatieclaim HR Structurele bijstelling functieboek team HR m.b.t. Arbo	**-30**	**-30**	**-30**	**-30**
Loongebouw BOA Structurele bijstelling loongebouw BOA's. Deze bijstellingen worden vanaf 2025 gedekt door de stelpost inflatie (zie toelichting programma 1 Veiligheid). Financieel verloopt de mutatie dus budgettair neutraal.	**240**	**240**	**240**	**240**
Zorg en Veiligheidshuis POK-middelen Met ingang van 2028 zijn de POK-middelen uit het Gemeentefonds Sittard-Geleen beëindigd. Aan de lastenkant wordt 2 fte formatie afgeraamd.	**-**	**-**	**-**	**-169**
Deelnemingen In 2024 laat de dividenduitkering bij de BNG een incidenteel nadeel zien. Voor 2025 en verder wordt de dividenduitkering van de BNG structureel met € 55.000 afgeraamd.	**-55**	**-55**	**-55**	**-55**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Correctie kopieerslag 2028 speerpunten nieuw beleid Correctie kopieerslag speerpunt Veerkrachtig Geleen Centrum in 2028	-	-	-	**1.050**
Correctie kopieerslag 2028 Algemene Reserve 2027-2028 Correctie kopieerslag Algemene Reserve 2028	-	-	-	**-5.455**
IBOR beheerbudget De indexering 3,45% inzake het IBOR beheerbudget (vervangingsinvesteringen) wordt gedekt vanuit de stelpost inflatie.	-	-	-	**30**
IBOR beheerbudget De indexering 3,45% inzake het IBOR beheerbudget (exploitatie) wordt gedekt vanuit de stelpost inflatie	**545**	**545**	**545**	**545**
Dekking energiekosten (voormalige) onderwijspanden In de 1ste prorap 2024 zijn de energiebudgetten alleen voor boekjaar 2024 bijgesteld. Besloten is de bijstelling van de energiebudgetten structureel te verwerken ten laste van de stelpost inflatie, zie hiervoor ook programma 4.	**165**	**165**	**165**	**165**
Dekking energiekosten openbare verlichting, volksfeesten, groen, pompen&gemalen In de 1ste prorap 2024 zijn de energiebudgetten alleen voor boekjaar 2024 bijgesteld. Besloten is de bijstelling van de energiebudgetten structureel te verwerken ten laste van de stelpost inflatie, zie hiervoor ook programma 2,3,5 en 7.	**963**	**963**	**963**	**963**
Meerjarenonderhoud ambtelijke panden Betreft een administratieve actualisatie van de onderhoudsplanning 2028 van de ambtelijke panden in de begroting. In verband met de kopieerslag 2027 naar 2028 en in 2025 t/m 2027 een actualisatie van de geplande onttrekking in verband met de verhuisbewegingen. Deze wijziging is budgettair neutraal.	-	-	-	-
Lokale Lasten De eerder voorgenomen verhoging van de lokale lasten vanaf 2026 niet doorvoeren en hiermee de in 2024 en 2025 gevolgde koers vanaf 2025 structureel voort te zetten. Dit betekent dat we de eerder besloten verhogingen voor de OZB woningen ad € 0,7 mln. en OZB niet-woningen ad € 0,4 mln. niet doorvoeren.	-	**-1.100**	**-1.100**	**-1.100**
Hondenbelasting De verlaging van de hondenbelasting ad € 0,4 mln. vanaf 2026 structureel ramen.	-	**-400**	**-400**	**-400**
Inflatie energiekosten Parkeren De berekende inflatie van de energiekosten Parkeren, welke in Prorap 1 zijn verwerkt voor boekjaar 2024, worden structureel geacht en zodanig verwerkt vanaf 2025.	**162**	**162**	**162**	**162**
Afroepen speerpunten Team EDO Betreft de Speerpunten Stadslabs, uitvoeringsprogramma detailhandelsbeleid, stimuleren ondernemerschap, veerkrachtig MKB. De raad is wat betreft het afroepen van deze speerpuntgelden reeds geïnformeerd via Raadsinformatiebrieven	**201**	**201**	-	-
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten als gevolg van de CAO-stijging over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**7.803**	**7.813**	**7.800**	**7.801**
Doorbelasting capaciteit personeel Resultaat als gevolg van nieuwe capaciteitstoerekening?	**327**	**327**	**327**	**327**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Huisvesting Oekraïners De dekking van de kapitaallasten van het voormalige kantoorpand Walramstraat waar een huisvesting voor ontheemden Oekraïners wordt gerealiseerd	**-33**	**-23**	**-13**	**-3**
CAO 24-25 RIJK Betreft administratieve aanpassing waarbij de salarissen van B&W geactualiseerd worden naar aanleiding van de nieuwe CAO Rijk 2024-2025 ten laste van de stelpost inflatie.	**87**	**87**	**87**	**87**
Broeksittarderweg 45 De vergunning voor het bouwplan op de vml Dacapo locatie Vrangendael is definitief verleend. Dit vormde een voorwaarde voor het passeren van de verkoopakte van de grond. De opbrengst van deze ontwikkellocatie wordt gestort in de reserve Ontwikkelprojecten. De structurele exploitatiekosten vallen vrij ten gunste van de algemene middelen.	**-15**	**-13**	**-11**	**-11**
Verblijf jeugd De regionaal afgesloten contracten voor het verblijf worden in 2025 verlengd en daar wordt vanwege de CAO stijging en de overgang naar kleinschaligheid een forse toename van de kosten verwacht. De dekking van deze stijging wordt gevonden in de stelpost inflatie.	**1.300**	**1.300**	**1.300**	**1.300**
Reservering CAO Betreft administratieve structurele reservering van de doorwerking van de CAO 2024 (1,25% vanaf 1 okt 2024) in de normbudgetten vanaf 2025 (€ 1,2 mln.)	-	-	-	-
Energiekosten ambtelijke panden De structurele verwerking van de bijstelling van de energiebudgetten ad. € 0,2 mln. voor de ambtelijke panden op basis van de tarieven voor 2024. De energiebudgetten voor de ambtelijke panden zijn zo weer een reële weergave van de energiekosten. Als de energietarieven voor 2025 aanleiding geven voor een financiële bijstelling dan wordt deze in de 1e prorap 2025 verwerkt.	-	-	-	-
Eigen risicodragerschap regeling werkhervatting ged. arbeidsgeschikten (ERD-WGA) Jaarlijkse begroten we de verzekeringspremie (Loyalis) en de uitkeringslasten richting het UWV volgens laatste prognoses. Deze kosten worden gedekt uit de bespaarde premie UWV. De niet afgedragen premie ziektewet-flex aan het UWV wordt ingezet ter dekking van mogelijke kosten of valt aan het einde van het jaar vrij.	-	-	-	-
Indexatie centrale mat. HR-budgetten De centrale materiele HR-budgetten zoals o.a. Arbo, BHV en Werving & Selectie zijn bijgesteld als gevolg van prijsstijgingen (€ 90.000) ten laste van de stelpost inflatie.	-	-	-	-
Indexatie centrale mat. facilitaire budgetten De centrale materiele facilitaire budgetten zoals o.a. kantine, kantoorbenodigdheden, bloemen en diverse verzekeringen (brand, aansprakelijkheid etc.). zijn bijgesteld als gevolg van prijsstijgingen (€ 86.000) ten laste van de stelpost inflatie.	-	-	-	-
Indexering lokale lasten (3,45%) Op basis van bestaand beleid wordt de begrote OZB-opbrengst 2024 verhoogd met een indexpercentage van 3,45%. Dit percentage is gebaseerd op de LPO-index 2025 uit de Meicirculaire 2024 van het Gemeentefonds.	**2.090**	**2.090**	**2.090**	**2.090**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Strategisch huisvestingsplan O&K functies In de begroting 2025 is bij de speerpunten, gebaseerd op het door de raad vastgestelde SHP, ook voor 2028, de jaarlijkse investering van € 5 mln. gedekt uit Nieuw beleid.	-	-	-	-425
Congresbureau voor Limburg Als een van de Brightlands gemeentes wil Sittard-Geleen deelnemen aan een 4-jarige pilot voor de ontwikkeling van een Limburg breed congresbureau met als doel het aantrekken van congressen naar de provincie Limburg en dus ook naar Sittard-Geleen. De bijdragen worden gedekt uit het meerjarig Nieuw beleidsbudget voor robuuste begroting.	75	90	100	100
Herijking kostenstructuur en verdeling binnen de CR Vidar Door een herijking van de kostenstructuur en de verdeling van de kosten in de Centrumregeling Vidar (CR Vidar) valt de verrekening met de vennootschappen van Vidar gunstiger uit.	800	800	800	800
Dekking GR Vidar Wsw Door het onderhandelaarsakkoord van de Cao Wsw (eind 2023) en de jaarlijkse aanpassing van het wettelijk minimumloon stijgen de loonkosten per SW'er. Deze stijging werkt structureel door. De dekking verloopt via de Integratie Uitkering Participatie - IU Participatie (Zie hiervoor ook programma 6).	946	819	349	349
LPO KBL en studietoeslag De loonkosten van de Kredietbank Limburg (KBL) stijgen , waardoor de kostprijs van de dienstverlening van de KBL stijgt (Zie hiervoor ook programma 6). De hoogte van de studietoeslag volgt de jaarlijkse stijging van het wettelijk minimumloon. Daardoor vallen de kosten van de studietoeslag hoger uit (Zie hiervoor ook programma 6).	453	453	453	453
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen team maatschappelijke ontwikkeling (stelpost inflatie).	1.278	1.276	1.276	1.276
stelpost vrijval kapitaallasten	-	16	18	18
Totaal	19.319	22.796	22.518	15.723

Monitoring

Onderstaande zijn de verplichte beleidsindicatoren (BBV) opgenomen:

		Begroting 2025		Begroting 2024		
Naam indicator	**Eenheid**	**Sittard-Geleen**	**Landelijk**	**Sittard-Geleen**	**Landelijk**	**toelichting**
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	10,78	NB	10,57	NB	Formatie in fte per 1.000 inwoners.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	11,40	NB	10,74	NB	Bezetting in fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1.113	NB	1.104	NB	Apparaatskosten per inwoner
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	0,62%	NB	0,36%	NB	Kosten van externe inhuur als percentage van de totale loonsom/ totale kosten externe inhuur
	kosten externen	0,59mln	NB	0,31 mln	NB	
Overhead	% van de totale lasten	7,67%	NB	8,82%	NB	Kosten van overhead als percentage van de totale lasten.

Veiligheid



De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota wordt al veel geschreven over veiligheid in de Westelijke Mijnstreek en dus ook in Sittard-Geleen. Het gaat dan onder meer over onze missie en visie, de ontwikkelingen, de prioriteiten en de doelen op het gebied van veiligheid.

Het programma Veiligheid levert een belangrijke bijdrage aan de sociale veerkracht. In de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek staat de missie voor de komende jaren: “De gemeenten in de Westelijke Mijnstreek zijn veilig én voelen veilig.”

Ook staat in deze kadernota onze visie op veiligheid. Deze is:

‘We zien veiligheid als de basis voor een prettige manier van samenleven in onze gemeenten, voor iedereen. Als lokale overheden zetten we onze eigen kracht in om onze gemeenten veilig te maken en houden. We werken samen en zorgen voor brede betrokkenheid bij veiligheid. We kijken goed naar de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en doen vervolgens wat nodig is.’

Het programma Veiligheid richt zich op de wettelijke- én de niet wettelijke taken van veiligheid. Denk daarbij aan brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid. Ook de externe veiligheid hoort daarbij.

In de kadernota zijn diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema’s. Bij de paragrafen ‘Monitoring’ wordt verwezen naar deze doelen.

De door de raad aangewezen prioriteiten voor de komende jaren zijn:

- Cybercrime;
- Ondermijning, in het bijzonder drugscriminaliteit;
- Sociale kwaliteit; en
- Externe Veiligheid.

Als rode draad op het gebied van veiligheid is de doelgroep jeugd benoemd. Dat betekent dat we binnen vrijwel ieder thema, project of activiteit op het gebied van veiligheid bijzondere aandacht hebben voor jeugd.

Op basis van de Kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026 wordt tweejaarlijks een Actieplan Integrale Veiligheid voor Sittard-Geleen vastgesteld. Voor de jaren 2025-2026 wordt dit Actieplan (begin 2025) weer vastgesteld. In het plan worden de acties op het gebied van veiligheid beschreven. De toelichting op de subprogramma’s zal grotendeels corresponderen met het nog vast te stellen actieplan.

Financiële toelichting

De begroting 2025 na bijstelling geeft aan dat er binnen het programma Veiligheid per saldo 17,4 mln. wordt geraamd. Binnen Crisisbeheersing en Brandweer worden de budgetten op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en externe veiligheid verantwoord en zijn de bedragen vrij beperkt beïnvloedbaar aangezien het de uitvoering van wettelijke taken betreft, die met name door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) worden uitgevoerd.

Binnen Openbare Orde en Veiligheid worden de budgetten structureel geraamd met betrekking tot:

- Sociale Veiligheid met o.a. cameratoezicht, high impact crimes, cybercriminaliteit, veilig uitgaan, buurtbemiddeling, buurtpreventie en vuurwerkoverlast
- Zorg- en veiligheid met o.a. het Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek
- Ondermijning
- Toezicht en handhaving en leefbaarheid met o.a. de inzet van de Boa's
- Diverse veiligheidsthema met o.a. evenementen, betaald voetbal en de ontwikkelpaden (incidenteel voor 3 jaar)

In 2025 laat programma Veiligheid een structureel nadeel zien ten opzichte van de actuele begroting 2024 als gevolg van een structurele bijstelling op basis van de toegepaste indexering bij de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de doorbelasting aan programma Veiligheid van de capaciteit eigen personeel. Het structureel nadeel programma Veiligheid wordt binnen de totale begroting gedekt, met name door een dekking uit de stelpost inflatie (programma Bestuur en Ondersteuning).

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	2.052	1.424	1.391	-	1.391	1.391	1.391	1.316
Lasten	-16.335	-17.562	-17.429	-1.387	-18.816	-18.771	-17.421	-17.132
Onttrekkingen	39	83	42	-	42	-	-	-
Toevoegingen	-603	-44	-44	-	-44	-44	-44	-44
Totaal	**-14.846**	**-16.098**	**-16.040**	**-1.387**	**-17.427**	**-17.424**	**-16.074**	**-15.860**

Sociale Veiligheid

Door gerichte acties werken we aan de veiligheidsbeleving van onze inwoners. Ook inwoners die zelf actief zijn en mee opletten, zorgen voor een veiligere wijk. Om de veiligheidsbeleving te verbeteren blijven we buurtbemiddeling, buurtpreventieteams en Whatsappgroepen stimuleren en ondersteunen. Voor buurtpreventie blijven we werken aan een gemeentebrede dekking (eind 2026). Hiervoor is in de begroting 2024 e.v. tijdelijk (impuls)budget beschikbaar gesteld.

We blijven aandacht houden voor een veilige woon- en leefomgeving via het toepassen van veilig beheer en ontwerp. In 2025 geven we uitvoering aan het beleid 'gemeentelijk cameratoezicht Sittard-Geleen 2022-2026' . Samen met politie experimenteren we met technische toepassingen binnen het cameratoezicht. We maken daarbij gebruik van tijdelijk extra werkbudget beschikbaar gesteld via de begroting 2024 e.v.

Om de High Impact Crimes, zoals woninginbraken en overvallen, in 2025 laag te houden, werken we samen met partijen als de politie, woningcorporaties en ook onze inwoners. We vergroten de weerbaarheid en verminderen de kans op slachtofferschap, via campagnes en lokale acties. Aan personen die worden betrapt op het vervoeren van inbrekersgereedschap leggen we een dwangsom op.

In 2025 werken we aan de weerbaarheid en het bewustzijn van onze inwoners en ondernemers tegen verschillende vormen van cybercriminaliteit. We werken daarin samen met meerdere Zuid- en Noord-Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg, het Platform Veilig Ondernemen, het Openbaar Ministerie

en het team Cybercrime van de politie. De aanpak richt zich op regionale activiteiten, zoals voorlichting aan senioren en laaggeletterden, maar ook op lokale activiteiten zoals de activiteit Hackshield en Geldezels in de strijd tegen oplichting.

Samen met partners, zoals de politie en horecaondernemers, werken we aan de veiligheid in het uitgaansgebied van Sittard en Geleen. Dit doen we via een convenant waarin samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd over thema's als drank- en drugsmisbruik en de aanpak van geweld. Overlastgevers worden aangepakt met een collectieve horecaontzegging. Ook houden we een campagne over de veiligheid(sbeleving) tijdens het uitgaan (vooral gericht op jeugd). Hiervoor is in de begroting 2024 e.v. tijdelijk (impuls)budget beschikbaar gesteld. In 2025 geven we uitvoering aan het Keurmerk Veilig Ondernemen. Door een verstevigde samenwerking met Parkmanagement Sittard-Geleen, politie en ondernemers werken we aan veilige bedrijventerreinen in onze gemeente.

Vuurwerkoverlast is een jaarlijks terugkerend probleem waar we aandacht voor hebben. Dit doen we door het creëren van een goede informatiepositie op het gebied van vuurwerkoverlast, de inzet van jongerenwerk en voorlichting/campagnes. We betrekken hierbij ook de voortgezet onderwijsscholen in onze gemeente, de politie, Partners in Welzijn en het Openbaar Ministerie.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	129	105	105	-	105	105	105	105
Lasten	-254	-573	-540	-7	-547	-544	-491	-439
Onttrekkingen	18	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-151	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-258**	**-467**	**-435**	**-7**	**-442**	**-439**	**-386**	**-333**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaallasten De kapitaalslasten Cameratoezicht zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**-7**	**-7**	**-7**	**-4**
Speerpunten brede aanpak veiligheid Bijstelling kopieerslag 2027-2028 exploitatie Speerpunten 'Brede aanpak veiligheid' m.b.t. Cameratoezicht en Buurtpreventie. Deze loopt tot en met 31-12-2027.	-	-	-	**50**
Totaal	**-7**	**-7**	**-7**	**46**

Monitoring

De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota zijn diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema's. Daar werken we aan tot en met 2026. Voor de monitoring wordt daarom verwezen naar de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026.

Bij een aantal thema's formuleert het college nog een extra doel, zodat de aanpak nog beter meetbaar is. Dit gebeurt in het nog vast te stellen Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2025-2026.

Zorg en Veiligheid

Om passende zorg te bieden aan een inwoner en tegelijkertijd richting diezelfde inwoner grenzen te stellen vanwege veiligheidsrisico's kan in de praktijk ingewikkeld zijn. Het zijn twee werelden die vanuit de juiste balans benaderd moeten worden. Er moet voldoende worden geïnvesteerd in de zorgvraag om de inwoner

vooruit te helpen en voldoende worden begrensd om veiligheidsrisico's tegen te gaan. Daarom investeren en faciliteren we constant in de samenwerking tussen ketenpartners op het snijvlak van zorg en veiligheid. In 2025 focussen we op de volgende beleidsthema's op dit snijvlak:

- het verstevigen en borgen van het lokaal en regionaal beleid op de re-integratie van ex-gedetineerden;
- het ontwikkelen en borgen van lokaal beleid op (Contra)terrorisme, Extremisme en Radicalisering (CTER);
- het intensiveren van de aanpak van jeugdcriminaliteit met het programma Preventie met Gezag;
- het verder onderzoek doen naar een passende woonvorm voor zorgbehoevenden met een veiligheidsrisico;
- de regiovisie 'Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Zuid-Limburg' en bijbehorend uitvoeringsplan vertalen naar een lokaal uitvoeringsplan.

De Commissie Zorg en Veiligheid Zuid-Limburg monitort de praktijk, signaleert knelpunten, wisselt kennis uit en geeft sturing aan de regionale thema's op het snijvlak van zorg en veiligheid. We haken aan bij de commissie wanneer er (beleids)knelpunten worden ervaren en bovenlokaal acties nodig zijn.

Ook in 2025 blijven we (wettelijke) taken uitvoeren, waaronder de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), de Wet zorg en dwang (Wzd), Aanpak personen met verward gedrag en de Wet Tijdelijk Huisverbod (WTH). De uitvoering van beleidsthema's en (wettelijke) taken is grotendeels belegd in het Zorg- en Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek. Het is de plek waar gezagspartners en zorgorganisaties samenwerken onder één dak. Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft als doel te komen tot een succesvolle aanpak bij multicomplexe problematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	1.270	938	904	-	904	904	904	829
Lasten	-1.892	-1.558	-1.524	19	-1.506	-1.506	-1.506	-1.337
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-622**	**-620**	**-620**	**19**	**-601**	**-601**	**-601**	**-508**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Zorg & Veiligheidshuis. Met ingang van 2028 zijn de POK-middelen uit het Gemeentefonds Sittard-Geleen beëindigd. Aan de lastenkant wordt 2 fte formatie afgeraamd. Deze wijziging loopt budgettair neutraal, zie ook Programma 0.	-	-	-	**169**
Zorg & Veiligheidshuis. Met ingang van 2028 zijn de POK-middelen vanuit de centrumgemeente Maastricht beëindigd. Aan de batenkant wordt het subsidiebedrag afgeraamd.	-	-	-	**-75**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**18**	**18**	**18**	**18**
Diverse kleine verschillen Betreft diverse kleine administratieve verschillen.	**1**	**1**	**1**	**1**
Totaal	**19**	**19**	**19**	**113**

Monitoring

De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota zijn diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema's. Daar werken we aan tot en met 2026. Voor de monitoring wordt daarom verwezen naar de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026.

Bij een aantal thema's formuleert het college nog een extra doel, zodat de aanpak nog beter meetbaar is. Dit gebeurt in het nog vast te stellen Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2025-2026.

Ondermijning

Als gemeente voeren we regie op de lokale aanpak van ondermijning. Een aanpak die we samen doen met partners als de politie, het Openbaar Ministerie, de belastingdienst en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Limburg. Een aanpak waarin we in de komende jaren blijven investeren. We zetten daarbij in op innovatie zodat we steeds opnieuw kunnen blijven inspringen op ontwikkelingen in het ondermijningsbeeld. We zetten de algemene doelstelling van onze aanpak voort: onze gemeente zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor criminelen en criminele netwerken en hun activiteiten.

Samen met onze partners pakken we ondermijning flink aan. Onze focus blijft gericht op de thema's als witwassen, criminele motorclubs, mensenhandel en spookburgers. Bijzondere aandacht krijgt het thema drugscriminaliteit. We werken aan het inzichtelijk maken van ondermijning, het weerbaar(der) maken van diverse doelgroepen in onze gemeente en we zetten in op toezicht en handhaving. Zo sluiten we drugspanden drie maanden, zes maanden of langer. Omdat we als gemeente alleen met integere partijen zaken willen doen passen we de Wet Bibob onverkort toe. Signalen van ondermijning, zoals signalen over drugscriminaliteit, bijvoorbeeld ontvangen via Meld Misdaad Anoniem, bespreken we met de politie en andere partners en pakken we actief op. Daarbij kijken we vooral naar wat wij als gemeente (zelf) in de aanpak kunnen betekenen, bijvoorbeeld via de inzet en doorontwikkeling van onze toezichthouders/BOA's. Aan straatdealers leggen we een dwangsom op.

We zetten ons stevig niveau van toezicht en handhaving voort op thuisprostitutie en spookbewoning. Ook voor bedrijven en bedrijventerreinen hebben we aandacht in het kader van ondermijning, onder meer via de regionale samenwerking van de ACT! Interventieteams. We verrichten preventieve bedrijfsbezoeken, maar controleren waar nodig ook gericht, zo nodig met partners als de politie en Belastingdienst. We zetten (extra) in op het weerbaar(der) maken van onze samenleving: inwoners, ondernemers, private en publieke partners, maar ook de gemeentelijke organisatie. We werken daarbij aan bewustwording en signalering en het vergroten van kennis. Daarbij maken we gebruik van een tijdelijk (impuls)budget beschikbaar gesteld via de begroting 2024 e.v. Waar mogelijk sluiten we aan bij regionale ontwikkelingen en initiatieven, onder meer van het Regionale Informatie- en Expertise Centrum Limburg en het Platform Veilig Ondernemen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	5	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-68	-133	-133	-6	-139	-139	-114	-64
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-63**	**-133**	**-133**	**-6**	**-139**	**-139**	**-114**	**-64**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Speerpunten brede aanpak veiligheid Bijstelling kopieerslag 2027-2028 exploitatie Speerpunten Brede aanpak veiligheid m.b.t. Bestuurlijke aanpak. Deze loopt tot en met 31-12-2027.	-	-	-	50
Regionaal Informatie- en expertisecentrum (RIEC) Een structurele bijstelling als gevolg van indexering. Deze bijstelling wordt vanaf 2025 gedekt door de stelpost inflatie (zie programma 0). Financieel verloopt de mutatie dus budgettair neutraal.	-6	-6	-6	-6
Totaal	-6	-6	-6	44

Monitoring

De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota zijn diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema's. Daar werken we aan tot en met 2026. Voor de monitoring wordt daarom verwezen naar de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026.

Bij een aantal thema's formuleert het college nog een extra doel, zodat de aanpak nog beter meetbaar is. Dit gebeurt in het nog vast te stellen Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2025-2026.

Externe Veiligheid

Onze gemeente is bekend met het beleidsveld externe veiligheid en houdt hier in haar ruimtelijke ontwikkelingen en vergunningen ook rekening mee. In situaties waar het kan en relevant is, wordt eveneens de bestaande situatie verbeterd. Dit doen we veelal samen met andere partijen, zoals het Rijk, de Provincie, ProRail, GasUnie en Chemelot. Daar gaan we mee door.

Een van de (verbeter)trajecten die wij samen met ander partijen uitvoeren is de uitwerking van het convenant "voor een veilige ontwikkeling van Chemelot en haar omgeving". Hier is afgelopen jaar mee gestart maar zal ook in 2025 verdere aandacht en uitwerking krijgen. Het convenant is op 25 mei 2023 ondertekend door de provincie Limburg, de gemeenten Beek, Stein en Sittard-Geleen, Stichting Chemelot, Chemelot Site Permit en DSM.

De Stationsomgeving (inclusief emplacement) Sittard krijgt ook in 2025 (extra) aandacht. We werken aan de transformatie van het stationsgebied naar een levendig woon-werkgebied. Om dit mogelijk te maken werken we aan het verminderen van de veiligheidsrisico's van het emplacement op de omgeving. Ook het rangeerterrein en het dedicated spoor naar Sittard-Geleen vanaf Chemelot heeft daarbij onze aandacht. Samenwerking met het Rijk, ProRail, Provincie en Chemelot is daarbij belangrijk.

Voor het vervoer van stoffen naar Chemelot is het nodig en voorzien om de ondergrondse buisinfrastructuur uit te breiden. De rijksoverheid werkt aan het aanleggen van de Delta Rhine Corridor. Deze gaat lopen van Rotterdam via Moerdijk richting Chemelot in Geleen en naar de Duitse grens bij Venlo. Ondergrondse leidingen kunnen risico's en ruimtelijke impact hebben op de omgeving, dat is mede afhankelijk van welke stoffen zij vervoeren. In dat kader volgen wij de ontwikkelingen en maken wij onze zorgen en adviezen hieromtrent kenbaar aan de rijksoverheid.

Opwek van duurzame energie, gasloze wijken en elektrisch vervoer zorgen voor een toenemende vraag en aanbod van energie. Ons huidige netwerk, dat hierop niet berekend is, moet daarom uitgebreid worden. Omdat kabels/leidingen elektrische magneetvelden met zich meebrengen volgen wij deze ontwikkelingen, of zijn wij hierbij aangehaakt. Rijk en Provincie zijn voor deze ontwikkeling het bevoegd gezag. Als gemeente hebben we de taak om het hoogspanningsstation planologisch en landschappelijk in te passen.

Verder werken we actief mee in de uitwerking van onze gemeentelijke elementen van de Omgevingswet, de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Het programma externe veiligheid is mede afhankelijk van de uitwerking van de integrale en gebiedsgerichte Omgevingsvisie. Afhankelijk van de status (vaststelling verwacht Q1 2025), de diepgang, en de opgave in de Omgevingsvisie kan mogelijk in 2025 gestart worden met de eerste uitwerking van het programma externe veiligheid.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-163	-206	-164	-34	-198	-197	-197	-196
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-163**	**-206**	**-164**	**-34**	**-198**	**-197**	**-197**	**-196**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaallasten De kapitaalslasten Externe Veiligheid zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**-1**	**-1**	**-1**	**-1**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-33**	**-33**	**-33**	**-33**
Totaal	**-34**	**-34**	**-34**	**-34**

Monitoring

De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota zijn diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema's. Daar werken we aan tot en met 2026. Voor de monitoring wordt daarom verwezen naar de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026.

Bij een aantal thema's formuleert het college nog een extra doel, zodat de aanpak nog beter meetbaar is. Dit gebeurt in het nog vast te stellen Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2025-2026.

Toezicht en handhaving leefbaarheid

In de afgelopen jaren hebben we gezorgd voor meer inzet van buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) in onze gemeente. Via de inzet van onze BOA's zijn we beter in staat om samen met inwoners, ondernemers, de politie en maatschappelijke partners structurele problemen in de wijken aan te pakken of te voorkomen. Daar gaan we mee door. We werken aan de zichtbaarheid van onze BOA's, zodat ze goed vindbaar en herkenbaar zijn voor onze inwoners. Als gemeente willen we onze BOA's zo breed mogelijk inzetten. We hebben verschillende BOA's met elk hun eigen bevoegdheden en takenpakketten. Zo zijn er in onze gemeente bijvoorbeeld wijk-BOA's en BOA's voor het buitengebied. Ook zijn er BOA's voor taken op het gebied van ondermijning en zijn er jeugd-BOA's.

De komende jaren wordt actief de samenwerking met politie (en andere ketenpartners) opgezocht. Samenwerking tussen BOA's en politie is belangrijk omdat het de efficiëntie en effectiviteit van het handhaven van de leefbaarheid in de openbare ruimte vergroot.

Onze BOA's moeten hun werk zelfstandig en veilig kunnen doen. Naast goede opleiding en training, zorgen we daarom voor goede voertuigen en andere apparatuur die onze BOA's nodig hebben. Zij zijn inmiddels uitgerust met bodycams. Ook werken we aan het aansluiten bij het communicatiesysteem C2000. De BOA's werken iedere dag van 7.00 uur tot 22.00 uur. Daarnaast werken ze in het weekend en ook in de nacht. Dat doen ze samen met de politie, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de uitgaansgebieden in onze gemeente.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	31	5	5	-	5	5	5	5
Lasten	-2.689	-2.592	-2.614	-221	-2.835	-2.835	-2.835	-2.835
Onttrekkingen	9	18	18	-	18	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-2.649**	**-2.569**	**-2.591**	**-221**	**-2.812**	**-2.830**	**-2.830**	**-2.830**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Loongebouw BOA Structurele bijstelling loongebouw BOA's om een marktconform salaris aan te bieden dat in overeenstemming is met wat gangbaar is op de arbeidsmarkt voor een specifieke functie als BOA. Een competitief en marktconform salaris is ook belangrijk om talent aan te trekken en te behouden. Deze bijstellingen worden vanaf 2025 gedekt door de stelpost inflatie (zie programma 0). Financieel verloopt de mutatie dus budgettair neutraal.	**-240**	**-240**	**-240**	**-240**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**19**	**19**	**19**	**19**
Totaal	**-221**	**-221**	**-221**	**-221**

Monitoring

De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota zijn diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema's. Daar werken we aan tot en met 2026. Voor de monitoring wordt daarom verwezen naar de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026.

Bij een aantal thema's formuleert het college nog een extra doel, zodat de aanpak nog beter meetbaar is. Dit gebeurt in het nog vast te stellen Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2025-2026.

Andere veiligheidsthema's

Het programma Veiligheid kent ook diverse andere veiligheidsthema's die aandacht behoeven.

Evenementen en betaald voetbal

Samen met de organisatoren, gemeente en partners als de politie, de GGD GHOR en de brandweer zorgen we voor zo veilig mogelijke evenementen. We werken aan gedeelde beelden over risico's en de manier waarop deze te beheersen. We sturen op de (eigen) verantwoordelijkheid van een organisator voor de veiligheid van het evenement. Tijdens evenementen waarbij grote groepen mensen op een bepaalde plek verblijven, zoals de

Markt in Sittard, kiezen we ervoor om tijdelijke inrijbeperkende maatregelen te nemen (grote voertuigen en/of andere type roadblocks). De kosten hiervan zijn gestegen. Deze autonome ontwikkeling wordt verwerkt in deze begroting. Daarnaast zorgen we voor toegankelijke, gastvrije en veilige voetbalwedstrijden, waar weinig politie-inzet en andere veiligheidsmaatregelen nodig zijn. We hebben aandacht voor de (fysieke) veiligheid van de stadionomgeving en werken verder aan de persoonsgerichte aanpak van voetbalhooligans. Dit doen we samen met Fortuna Sittard, de politie, de brandweer en het Openbaar Ministerie.

Crisisbeheersing en Rampenbestrijding

Crisisbeheersing en rampenbestrijding gaat over de voorbereiding op een ramp of incident en de aanpak daarvan. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg is verantwoordelijk voor het voorbereiden en coördineren van deze taken. Zij zorgen daarom onder meer voor een oefen-, opleidings- en trainingsprogramma voor sleutelpersonen in de crisisorganisatie. De veiligheidsregio wordt grotendeels door de gemeente gefinancierd. Het grootste gedeelte van het subprogramma ‘andere veiligheidsthema’s’ (budgettair gezien) wordt derhalve ingezet ten behoeve van de Veiligheidsregio Zuid Limburg. De gemeente heeft echter ook een belangrijke rol in de crisisorganisatie. Daarom gaan we door met het aanbieden van extra opleidingen. Aan onze medewerkers, maar ook aan het college. Verder is in 2022 de risicocommunicatie-campagne ‘Samen Veilig Rondom Chemelot’ gestart. Dit is een meerjarige en actieve campagne, die we ook in 2025 samen met Chemelot, de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de gemeenten Beek en Stein uitvoeren.

Ontwikkelpaden

In 2025 geven we op het gebied van veiligheid en leefbaarheid een impuls aan de ontwikkelpaden Geleen-Zuid, Geleen-Centrum, Sittard-West en Sittard-Centrum. Op diverse thema’s worden extra activiteiten uitgevoerd, onder meer door een gemeentelijk team. Hierbij maken we gebruik van tijdelijke impulsbudgetten (tot en met 2026) beschikbaar gesteld via de begroting 2024 e.v. Bij de start van de impuls op het gebied van veiligheid en leefbaarheid gaat het (voor nu) om de accenten: sociale veiligheid en ondermijning (Geleen-Centrum), sociale en fysieke veiligheid (Geleen-Zuid en Sittard-Centrum), sociale veiligheid met focus op jongeren (Sittard-West).

Communicatie

Met de juiste communicatie op het juiste moment kunnen we het veiligheidsgevoel van inwoners verbeteren. Daarom gaan we in 2025 door met de campagne ‘Samen naar 100% Veilig’. Via deze campagne proberen we ervoor te zorgen dat inwoners en ondernemers weerbaarder worden tegen criminaliteit, zij vaker overlast en criminaliteit melden en (ook) zien wat door allerlei partijen gedaan wordt om de veiligheid van onze gemeente te verbeteren.

Intelligence

Om de veiligheid in onze gemeente te kunnen verbeteren is goede informatie noodzakelijk. Als gemeente werken we daarom steeds meer aan het krijgen van een goede informatiepositie op het gebied van veiligheid. We willen ‘weten wat er speelt’ in onze gemeente. Met de juiste informatie krijgen we de veiligheid in de wijken goed inzichtelijk, kunnen we preventief werken, kunnen we beter sturen en ook het effect meten van de aanpak die we samen met partners uitvoeren. De afgelopen jaren hebben we al stappen gezet op het gebied van onze informatievoorziening. In 2025 ontwikkelen we onze informatiepositie door.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	617	376	376	-	376	376	376	376
Lasten	-11.269	-12.499	-12.453	-1.139	-13.591	-13.550	-12.278	-12.262
Onttrekkingen	12	65	24	-	24	-	-	-
Toevoegingen	-452	-44	-44	-	-44	-44	-44	-44
Totaal	**-11.091**	**-12.102**	**-12.096**	**-1.139**	**-13.235**	**-13.217**	**-11.946**	**-11.929**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Veiligheidsregio Zuid-Limburg Structurele bijstelling begroting 2025 en verder Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) als gevolg van de toegepaste indexering. Deze bijstellingen worden vanaf 2025 gedekt door de stelpost inflatie (zie programma 0). Financieel verloopt de mutatie dus budgettair neutraal.	**-893**	**-893**	**-893**	**-893**
Kapitaallasten De kapitaallasten van de brandweerkazernes zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**1**	**1**	**1**	**1**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-223**	**-223**	**-223**	**-223**
Evenementenveiligheid Bij evenementen met grote groepen mensen op een bepaalde plek, zoals de Markt in Sittard, wordt ervoor gekozen om tijdelijke inrijbeperkende maatregelen te nemen (grote voertuigen en/of andere type roadblocks). Daarbij wordt risicogericht gewerkt. Dit betekent dat de inzet van de maatregel onder meer afhankelijk is van de kwetsbaarheid van een evenementenlocatie. Voor de materiële kosten verbonden aan de maatregelen is binnen programma 1 Veiligheid momenteel een structureel budget van € 30.000 beschikbaar. Dit budget wordt vanaf 2024 structureel met € 10.000 opgehoogd, enerzijds door prijsstijgingen en anderzijds is de advieskracht rondom veilige evenementen verstevigd en wordt meer noodzaak gezien voor inrijbeperkende maatregelen bij grote publieksevenementen.	**-10**	**-10**	**-10**	**-10**
Parkeercontroles Structurele bijstelling BSGW als gevolg van de ingediende begroting 2025 BsGW en verder.	**-12**	**-12**	**-12**	**-12**
Veiligheidsmonitor Incidentele bijstelling kopieerslag 2027-2028 Veiligheidsmonitor. De veiligheidsmonitor vindt om het jaar plaats.	**-**	**-**	**-**	**16**
Diverse kleine verschillen	**-2**	**-2**	**-2**	**-2**
Totaal	**-1.139**	**-1.139**	**-1.139**	**-1.123**

Monitoring

De gemeenteraad heeft in december 2022 de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek voor de jaren 2023-2026 vastgesteld. In de kadernota zijn diverse SMART doelen opgenomen, gericht op thema's. Daar werken we aan tot en met 2026. Voor de monitoring wordt daarom verwezen naar de kadernota Integrale Veiligheid Westelijke Mijnstreek 2023-2026.

Bij een aantal thema's formuleert het college nog een extra doel, zodat de aanpak nog beter meetbaar is. Dit gebeurt in het nog vast te stellen Actieplan Integrale Veiligheid Sittard-Geleen 2025-2026.

Verkeer, Vervoer en Waterstaat



Met het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat maken we het verplaatsen van onze inwoners, bezoekers en ondernemers en hun goederen op een actieve, inclusieve en duurzame manier mogelijk. Zo werken we aan sociale, economische en ecologische veerkracht.

We werken aan het verduurzamen van ons mobiliteitssysteem waarbij actieve (lopen en fietsen) en duurzame mobiliteit (openbaar vervoer en deelmobiliteit) de basis vormen. Zo ontstaat er voor onze inwoners en bezoekers een alternatief voor het gebruik van de eigen auto.

Ook werken we aan een duurzame manier van aan- en afvoer van goederen. Richting een circulaire economie, met respect voor onze gezondheid en ons milieu. We faciliteren dat de havens en het spoor beter benut worden, buisleidingen het vervoer over de weg overnemen en dat vervoer over de weg emissieloos wordt. Ook werken we samen aan de verzwaring van de netinfrastructuur om netcongestie tegen te gaan.

Financiële toelichting:

Binnen het programma verkeer, vervoer en waterstaat wordt € 26,5 mln. gebudgetteerd voor het op niveau houden van de bereikbaarheid van Sittard-Geleen over de weg, het spoor en het water. De belangrijkste uitgaven op jaarbasis zijn de kapitaallasten, de onderhoudskosten en de personele uitgaven. Belangrijke thema's binnen dit programma zijn verkeersveiligheid en parkeerbeleid. Daarnaast een aantal projecten zoals ontsluiting Absbroek en verbreding A2. Een ander thema binnen dit programma betreft het IBOR beheer, waarin de nadruk zal liggen op asfaltverbetering en onderhoud. De bestedingen betreffen met name indirecte kosten zoals kapitaallasten en personele inzet, deze kosten worden grotendeels gedekt door parkeerinkomsten. Met betrekking tot logistiek ligt de nadruk op netwerk transitie Chemelot en analyse parkeren grote voertuigen.

Omdat dit programma veelal onze gemeentegrenzen overstijgt, dragen onze partners op diverse terreinen bij in de kosten. Het gaat hier dan om de Provincie, Rijk, ProRail en – indien van toepassing – het bedrijfsleven.

Aan meerdere trajecten en projecten zijn provinciale en rijkssubsidieregelingen verbonden. Deze regelingen veronderstellen niet alleen gemeentelijke cofinanciering, maar ook onderliggende studies en rapportages zonder welke men niet in aanmerking komt voor de aangeboden subsidies. Het is dus van belang deze rapportages af te ronden conform de gestelde eisen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	6.824	5.319	4.429	-95	4.334	4.346	4.358	4.371
Lasten	-31.282	-31.281	-32.283	924	-31.359	-33.198	-34.969	-35.722
Onttrekkingen	1.837	659	20	-	20	20	20	20
Toevoegingen	-2.446	-223	-223	-	-223	-223	-223	-223
Totaal	**-25.067**	**-25.525**	**-28.058**	**829**	**-27.228**	**-29.056**	**-30.814**	**-31.555**

Mobiliteit en Verkeer

Actieve (lopen en fietsen) en duurzame mobiliteit vormen de basis van ons mobiliteitssysteem. We werken aan een beweegvriendelijke leefomgeving waar lopen en fietsen het nieuwe 'normaal' is.

Verkeersveiligheid

In 2025 continueren we onze risico-gestuurde aanpak van verkeersveiligheid. Om een impuls te geven aan het verbeteren van de verkeersveiligheid worden door het Rijk middelen in verschillende tranches (aanvraagrondes) beschikbaar gesteld tot een maximum van 50% voor infrastructurele maatregelen. In 2025 doen wij een aanvraag voor de 3e tranche. Overige investeringsgelden worden gefinancierd uit IBOR/BSW projecten.

Om de verkeersveiligheid rond scholen te verbeteren, continueren we voor de jaren 2025-2028 de aanpak Verkeersactieve School voor scholen in het basis- en voortgezet onderwijs. Middels dit programma besteden we in alle groepen/leerjaren aandacht aan praktische verkeerseducatie en een veilige schoolomgeving. Inmiddels neemt 83% van de scholen in Sittard-Geleen deel. Onder Verkeerseducatie is hiervoor € 50.000 per jaar gereserveerd (bestaand).

Met een Limburgbreed programma Doelgroepenaanpak Verkeersveiligheid 18+ wordt ingezet op interventies om het verkeersgedrag van de doelgroep 18 jaar en ouder te beïnvloeden, waaronder aandacht voor alcohol- en middelengebruik. Doel van dit programma is om onder andere het rijden onder invloed te verminderen. Hiervoor tekenen provincie en de gemeenten in Limburg een samenwerkingsovereenkomst. Voorgesteld wordt hiervoor het budget voor Verkeerseducatie te verhogen met € 10.000 per jaar voor de periode 2025-2028 (nieuw). De Doelgroepenaanpak Verkeersveiligheid 18+ versterkt de ingezette koers van het Uitvoeringsplan Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Zie ook het hoofdstuk Gezondheidspreventie.

We werken aan verkeersveiligheid in onze gemeente in projecten als o.a. de Wilhelminastraat - Engelenkampstraat, waar gewerkt wordt om vrij liggende fietspaden te realiseren. De overige projecten worden toegelicht in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Parkeerbeleid

Het huidige parkeerbeleid dateert uit 2009 en 2012 en sluit niet meer aan bij de huidige tijd. Het parkeerbeleid wordt in 2025 geactualiseerd. Hiervoor wordt een brede participatieaanpak ingezet waarbij de Omgevingsvisie 2040 als uitgangspunt geldt. De uitkomsten van het Rekenkameronderzoek ''Parkeerbeleid nader bezien Sittard-Geleen'' worden hierin meegenomen.

Ontsluiting Absbroek

Eerder is in de Kadernota 2024 ten behoeve van de Ontsluiting Absbroek een bedrag van € 0,9 mln. toegevoegd aan de versnellingsmiddelen Mobiliteit en Woningbouw van € 1,6 mln. die wij vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben ontvangen. In 2024 is een keuze gemaakt voor het definitieve ontwerp dat moet bijdragen aan het realiseren van een veilige ontsluiting van de woonwijk en waarbij de verkeersafwikkeling op de Rijksweg Noord (Geleen) op orde is. Mogelijk worden er in 2025 aanvullende middelen gevraagd. Bij de subsidieaanvraag in 2022 is uitgegaan van een eerste globale raming voor de

aansluiting. Hiervoor gold een risicomarge van +/- 50%. Nu het plan verder wordt uitgewerkt, worden de kosten concreter en de risicomarge kleiner. Voorwaarde van de Rijkssubsidie is dat uiterlijk in december 2027 gestart wordt met de infrastructurele maatregelen.

Verbreding A2

In 2025 wordt gestart met de verbreding van de A2 tussen knooppunt Het Vonderen en Kerensheide. Vanuit het project A2 worden maatregelen getroffen om de hinder zoveel mogelijk te beperken. Het is echter niet te voorkomen dat we in de regio en binnen Sittard-Geleen overlast zullen gaan ervaren. Daarnaast wordt er in de periode van de verbreding van de A2 ook binnen de gemeente gewerkt aan infrastructuur (onder andere Engelenkampstraat / Wilhelminastraat) waardoor er extra overlast ontstaat. Mogelijk zijn extra aanvullende maatregelen vanaf 2025 daarom noodzakelijk. Denk hierbij aan communicatie, gedragscampagnes maar ook bijvoorbeeld het uitbreiden van het deelfietsensysteem van Arriva om inwoners en bezoekers te stimuleren minder met de auto te reizen tijdens de werkzaamheden.

IBOR budgetten

In februari 2022 hebben wij voor de diverse beheergroepen openbare ruimte beheerplannen vastgesteld. Deze beheerplannen beschrijven wat er nodig is om het areaal op het door de Raad vastgestelde niveau te onderhouden; zowel wat werkzaamheden betreft als financieel gezien. Het benodigde budget, zoals opgenomen in deze beheerplannen is gedurende de daarop volgende jaren ontwikkeld. Daarnaast is de ontwikkeling naar een professionele beheerorganisatie een continu proces. De budgetten voor beheer voor de openbare ruimte zijn gefaseerd verhoogd en voor 2025 wordt hier alleen de indexering aan toegevoegd.

Een risico kan zitten in de verhardingen, met name bij het GOW programma. Als gevolg van de minimale verhardingsopbouw van een groot aantal wegen binnen de gemeente, zijn bij het uitvoeren van het asfaltonderhoud omvangrijkere onderhoudsmaatregelen nodig dan op basis van de schadebeelden vooraf bepaald. Dit leidt tot hogere onderhoudskosten en vertraagt de voortgang van het onderhoudsprogramma.

Indexering IBOR-beheerbudgetten (exploitatie en investeringen) 2025

Zoals opgenomen in de meicirculaire 2024 gemeentefonds 2024 wordt conform de cijfers van het CPB uitgegaan van een indexering van het loon- en prijspeil van 3,45 %. Afhankelijk van de feitelijke indexering, volgend uit de aanbestedingen van contracten, die momenteel in aanbesteding zijn of op korte termijn gaan is nadere bijstelling van de budgetten mogelijk noodzakelijk. Dit zal via de P&C cyclus worden opgenomen.

Speerpunt coördinatie werkzaamheden derden in de openbare ruimte

Er wordt veel gewekt in de openbare ruimte van Sittard-Geleen. In opdracht van ons zelf (gemeente), bijvoorbeeld voor het reconstrueren van een weg of het onderhoud aan verhardingen. Maar ook veel door externen zoals Enexis, WML en telecombedrijven. Daarnaast vinden er veel activiteiten in de openbare ruimte plaats, waarvoor vergunningen of goedkeuring wordt verleend; denk aan evenementen en tijdelijke ingebruikname gemeente grond. De openbare ruimte moet hierbij toegankelijk blijven voor inwoners, bezoekers en ondernemers, maar ook bereikbaar voor hulpdiensten, bussen Arriva etc. Ook willen we de overlast zo veel mogelijk beperken. Om dit te bewerkstelligen is versterken van coördinatie van werkzaamheden in de openbare ruimte noodzakelijk.

Het betreft met name een organisatorisch vraagstuk; door inrichten systemen, vaststellen proces- en werkafspraken, duidelijk beleggen coördinatietaken en beheer data, intensiveren toezicht en communicatie, kan de coördinatie op de werkzaamheden in de openbare ruimte versterkt worden en hiermee de overlast en ongenoegen zo minimaal mogelijk gemaakt worden. Door de teams IPOR en Wijkbeheer wordt in zijn algemeenheid gewerkt aan het opzetten van een toekomstbestendige beheerorganisatie. Daarin krijgt het versterken van de coördinatie van werkzaamheden in de openbare ruimte een plek. Vooruitlopend hierop wordt in 2025 inzichtelijk gemaakt en getoetst wat hiervoor nodig is, onder andere op het gebied van data, communicatie, anders inrichten processen en toezicht etc., zodat dit vervolgens verankerd kan worden in de nieuwe beheerorganisatie.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	6.280	4.740	3.849	-95	3.754	3.766	3.778	3.791
Lasten	-31.118	-30.386	-31.987	920	-31.067	-32.907	-34.679	-35.433
Onttrekkingen	1.837	59	20	-	20	20	20	20
Toevoegingen	-1.846	-223	-223	-	-223	-223	-223	-223
Totaal	**-24.847**	**-25.810**	**-28.341**	**825**	**-27.516**	**-29.344**	**-31.103**	**-31.845**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Indexering huur parkeerdek Zuyderland parkeergarage	-	-	-	**13**
Minder inkomsten parkeren Geleen De parkeerinkomsten in Geleen blijven achter bij de raming (zie ook programma 1, Parkeerbelasting 0.63)	**-28**	**-28**	**-28**	**-28**
Parkeertarieven Geleen centrum Door de verdere compactisering o.b.v. het nieuwe detailhandelsbeleid en de bijgestelde ambitie wordt voorgesteld om de tarieven meer te laten aansluiten bij het actuele beleid. Een passend parkeertarief is daarom wenselijk/noodzakelijk. (zie ook programma 1, Parkeerbelasting 0.63)	**-67**	**-67**	**-67**	**-67**
Wet Basisregistratie Ondergrond (BRO) Sinds 1 januari 2018 is de Wet Basisregistratie ondergrond (BRO) van kracht. Daarin is onder meer vastgelegd dat wij als gemeente de wettelijke taak hebben om gegevens over de ondergrond aan te leveren (aanleverplicht) en te gebruiken (gebruikplicht). Ook is er een wettelijke meldplicht en onderzoekplicht mocht een gegeven in de basisregistratie vermoedelijk onjuist zijn. Het betreft gegevens over bodemkwaliteit, bodemopbouw, grondwaterstanden etc. Naast de wettelijke verplichting, zijn de gegevens zoals ze opgenomen dienen te worden in de BRO, ook onmisbaar om bodem- en watersturend te kunnen werken. En op basis hiervan de juiste (locatie)keuzes te maken met betrekking tot ruimtegebruik, zodat we op lange termijn minder kwetsbaar zijn voor weersextremen als gevolg van klimaatverandering, onze watervoorraden beschermen en de (grond)waterkwaliteit en de biodiversiteit bevorderen. De uitvoering en het beheer van de BRO-registratie is in de gemeente Sittard-Geleen nog niet geborgd. Om de uitvoering en het beheer te borgen zijn structureel jaarlijks capaciteit en financiële middelen aanvullend nodig. Zie ook 5.	**-59**	**-59**	**-59**	**-59**
Correctie stelpost IBOR Correctie negatieve stelpost in 2026. Dit heeft geen resultaateffect, is een administratieve wijziging. Zie ook programma 5.	-	**-25**	-	-
IBOR jaarschijf Voor het juist en volledig ramen van de kapitaallasten gekoppeld aan de IBOR investeringen volgt na de kopie begroting 2027 naar 2028 een bijstelling van de IBOR kapitaallasten in 2028. Dit is jaarlijks aan de orde voor het investeringsbudget. Zoals opgenomen in de meicirculaire gemeentefonds 2024 wordt conform de cijfers van het CPB uitgegaan van een indexering van het loon- en prijspeil van 3,45%. Afhankelijk van de feitelijke indexering, volgend uit de aanbestedingen van contracten is nadere bijstelling van de budgetten mogelijk noodzakelijk. Zie ook prg 5.	-	-	-	**-787**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
IBOR beheerbudget De indexering 3,45% inzake het IBOR beheerbudget (exploitatie) wordt gedekt vanuit de stelpost inflatie.	**-382**	**-382**	**-382**	**-382**
Herstelmaatregelen In de begroting 2024 zijn de totale kapitaallasten van 4,1 mln. herstelmaatregelen opgenomen. Naderhand is besloten om deze te verdelen over jaarschijf 2024 tot en met 2026. Daarom kan een deel van de kapitaallasten in jaarschijf 2024 en 2025 vrijvallen, want deze zijn te hoog begroot.	**300**	**-**	**-**	**-**
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**2.182**	**1.536**	**471**	**502**
Inflatie energiekosten Parkeren De berekende inflatie van de energiekosten Parkeren, welke in Prorap 1 zijn verwerkt voor boekjaar 2024, worden structureel geacht en zodanig verwerkt vanaf 2025.	**-162**	**-162**	**-162**	**-162**
Dekking energiekosten openbare verlichting, volksfeesten, groen, pompen&gemalen **I**n de 1ste prorap 2024 zijn de energiebudgetten alleen voor boekjaar 2024 bijgesteld. Besloten is de bijstelling van de energiebudgetten structureel te verwerken ten laste van de stelpost inflatie, zie hiervoor ook programma 0,3,5 en 7.	**-848**	**-848**	**-848**	**-848**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-114**	**-114**	**-114**	**-114**
Doorbelasting materieel teams	**3**	**3**	**3**	**3**
Totaal	**825**	**-146**	**-1.186**	**-1.929**

Logistiek

Logistiek: havens

In 2025 wordt de samenwerking in het kader van Blue-Ports Limburg voortgezet. Deze publiek private netwerkstructuur voor binnenhavens en binnenvaart in Nederlands en Belgisch Limburg wordt in 2025 opnieuw vormgegeven. In samenspraak met de deelnemende partijen wordt gekeken naar doelen en ontwikkelingen en een gezamenlijk programma met hierbij passende inzet van menskracht en middelen.

Logistiek: kabels en leidingen

Voor de transitie van Chemelot zijn er ook enkele urgente logistieke projecten geformuleerd. Dit zijn de Delta Rhine Corridor (met leidingen voor waterstof en CO2), de verzwaring van het elektriciteitsnet naar 380 kV met een nieuw hoogspanningsstation, en de aanpassing van de haven Stein (port of Chemelot) en de bijhorende multimodale corridor tussen haven Stein en Chemelot. (zie ook bij programma 3 Economie chemie).

Logistiek: Vrachtwagenparkeren:

In 2025 hebben we het gebruik van de parkeerplaatsen voor grote voertuigen geanalyseerd. Deze analyse geeft inzicht in het gebruik van deze plaatsen en het belang van deze plaatsen voor lokale bedrijven. Daarnaast zullen we de behoefte peilen bij onze eigen bedrijven naar eventuele andere of aanvullende parkeervoorzieningen voor grote voertuigen in onze gemeente.

Op basis van de hieruit verkregen inzichten kunnen we beoordelen welke behoeften er zijn t.a.v. het parkeren van grote voertuigen en kunnen keuzes gemaakt worden over het voortbestaan van de huidige parkeerlocaties.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	544	579	579	-	579	579	579	579
Lasten	-164	-895	-297	5	-292	-291	-290	-290
Onttrekkingen	-	600	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-600	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-220**	**284**	**283**	**5**	**288**	**288**	**289**	**290**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Diverse kleine verschillen Betreft diverse kleine administratieve verschillen.	**1**	**1**	**1**	**1**
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**1**	**1**	**1**	**2**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**3**	**3**	**3**	**3**
Totaal	**5**	**5**	**5**	**6**

Economie



Het Programma Economie is in de eerste plaats een middel om de sociale veerkracht van inwoners te vergroten, vanuit de overtuiging dat het verwerven van een baan de kortste route is naar bestaanszekerheid. Het geeft talenten de kans om te blijven in onze regio en het biedt mensen met een arbeidsbeperking de kans op zelfontplooiing. Het programma Economie is in 2025 een voortzetting van het programma van 2024, met dit keer een accent op uitvoering.

Gericht op sociale veerkracht zullen de deelprogramma's leiden tot het behoud van banen in de industrie en het mkb en zijn de deelprogramma's gericht op het versterken van onze arbeidsmarkt door het werken over de nationale grenzen van de Euregio gemakkelijker maken. Sociale veerkracht houdt ook in dat inwoners de gelegenheid hebben om elkaar te ontmoeten in aantrekkelijke ruimtes. Hiertoe richten de deelprogramma's zich op het vergroten van de aantrekkelijkheid van de historische binnenstad van Sittard, het centrum van Geleen en de wijkwinkelcentra.

Daarnaast is het programma ook een middel om de ecologische veerkracht van onze gemeente te vergroten. Met de deelprogramma's worden industrie en mkb gefaciliteerd om stappen te zetten in de richting van een samenleving die geheel circulair is en geen gebruik meer maakt van fossiele brandstoffen. Het is een zeer complex transformatieproces dat tijdelijk leidt tot nadelen en overlast om uiteindelijk ecologische veerkrachtig te worden.

Het Programma Economie is uiteraard ook een middel om de economische veerkracht van werknemers en bedrijven te vergroten. De deelprogramma's zijn erop gericht om het voor ondernemers mogelijk te maken om toekomstbestendige verdienmodellen te ontwikkelen. Daardoor kunnen zijn hun bijdragen leveren aan de brede welvaart van onze inwoners.

In de uitvoering van de activiteiten zijn er samenwerkingsrelaties met alle andere programma's. Ondermijning in relatie met mkb-ondernemers in zwaar weer is een voorbeeld van de relatie met veiligheid. De overgang naar elektrisch vervoer is een voorbeeld van de relatie met verkeer en vervoer. Het opleiden van jongeren voor een baan in de circulaire economie is een voorbeeld van de relatie met onderwijs. De doorstroming van mensen met een arbeidsbeperking naar een reguliere baan is een voorbeeld van de relatie met het sociale domein. De kwaliteit van sport- en culturele voorzieningen voor nieuwe werknemers is een voorbeeld van de relatie met sport en cultuur. Het bouwen van woningen die passen bij de behoefte van jonge werknemers is een voorbeeld van de relatie met volkshuisvesting. Het scheppen van planologische voorwaarden voor de transformatie naar een circulaire economie is een voorbeeld van de relatie met ruimtelijke ordening.

Financiële toelichting

Het saldo van programma Economie bedraagt ongeveer € 6,7 mln. De grootste uitgavenposten binnen dit programma betreffen de thema's vrijetijdseconomie en ontwikkeling stadscentra, en euregionale

samenwerking en arbeidsmarkt. Andere belangrijke thema's zijn bedrijventerreinen en MKB ondersteuning. De bestedingen betreffen hier vooral indirecte kosten, nl. kapitaallasten en eigen personeel.

Bij de aanpak van het NOVEX-gebied Zuid Limburg werken we met rijk en regio aan een regionale investeringsagenda. We trekken hierin samen op om de inzet en financiën van de diverse partijen doelgericht in te zetten voor de versterking van Zuid-Limburg. We maken gebruik van de subsidiemogelijkheden die het netwerk ons biedt en vergroten hiermee het speelveld voor de projecten die nodig zijn om de regio vooruit te helpen.

Een realistisch risico is dat onze regio langdurig te maken krijgt met onvoldoende aanbod aan werknemers. De combinatie van sterke vergrijzing en dalende vergroening versterkt dit. Daarnaast wordt zichtbaar dat de aankomende beroepsbevolking werk anders bekijkt dan de oudere generaties. De bereidheid om 5 dagen te werken of ploegendiensten te draaien neemt fors af. Deze krimp in beroepsbevolking is een risico voor onze gemeente én regio als men kijkt naar de aantrekkelijkheid voor een werkgever. Dit zal ook impact hebben op de algemene leefbaarheid en leiden tot een afname van de brede welvaart. Daarom zetten we in op samenwerking binnen de (EU)regionale arbeidsmarkt. Samen met onderwijs, werkgevers, sociale partners en UWV, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en Arbeidsagentur.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	6.785	4.619	4.099	-29	4.070	3.894	3.755	3.413
Lasten	-13.533	-14.135	-10.912	-39	-10.950	-10.808	-10.028	-9.720
Onttrekkingen	1.201	312	-	100	100	58	-	-
Toevoegingen	-870	-63	-63	-	-63	-63	-63	-63
Totaal	**-6.417**	**-9.266**	**-6.876**	**32**	**-6.844**	**-6.920**	**-6.336**	**-6.370**

Chemie, Industrie en Bedrijventerreinen

Chemie, Chemelot,

In 2025 zullen we speciale aandacht geven aan het ondersteunen van doelen van Chemelot zoals opgenomen in "Chemelot circulair, de routekaart, klimaatneutraal in 2050 of eerder' en aan het "Limburgs bod voor een duurzaam Chemelot" dat door de gezamenlijke partijen aan de toenmalige minister van economische zaken op 13 juni 2024 aangeboden is.

In 2025 zullen wij bijdragen leveren aan de onderzoeken en besluiten die genomen worden voor het realiseren van de Delta Rhine Corridor. Cruciaal is ook de procedure voor het verzwaren van het elektriciteitsnet en de realisatie van een nieuw 380kV hoogspanningsstation. Gemeente Sittard-Geleen is vertegenwoordigd in diverse project-, en overlegstructuren om deze projecten inhoudelijk te begeleiden, te ondersteunen en lokale en regionale belangen hierbij in te brengen.

De doorontwikkeling van de Brightlands Chemelot Campus heeft hierbij ook onze aandacht. Denk aan initiatieven zoals de te realiseren Circular Space waardoor de campus verder gevuld gaat worden. Dit is van belang omdat we naar de locatie Lexhy kijken als locatie waar de campus zich verder kan door ontwikkelen als aangetoond is dat er onvoldoende ruimte is binnen de huidige campus.

Speciale aandacht zal in 2025 uitgaan naar participatie bij diverse processen en betrokkenheid van onder andere de omwonenden. Zo zal er meer aandacht uitgaan naar het verbeteren van het omgevingsmanagement rondom Chemelot, aandacht zijn voor een nog in te stellen omgevingsfonds voor de omgeving van Chemelot en zal er gewerkt worden aan het inrichten van een brede klankbordgroep voor de omgeving van Chemelot.

In 2025 zullen wij ook verder uitwerking geven aan de gebiedsopgaven Graetheideplateau en de gebiedsopgave voor de Circular mile. Ook de gebiedsopgave voor de Campusontwikkeling op het gebied Lexhy zal in 2025 in verband gebracht worden met andere ontwikkelingen in het gebied.

Industrie, VDL Nedcar

In 2025 willen we in samenwerking met VDL Nedcar/ VDL groep en Provincie Limburg duidelijkheid krijgen over de invulling van het VDL Nedcar terrein, en mogelijke gevolgen hiervan voor de infrastructuur en planologie.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	12	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-98	-699	-98	-5	-103	-103	-103	-103
Onttrekkingen	-	100	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-12	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-98**	**-599**	**-98**	**-5**	**-103**	**-103**	**-103**	**-103**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-5**	**-5**	**-5**	**-5**
Totaal	**-5**	**-5**	**-5**	**-5**

Vrijetijdseconomie, Detailhandel, Stadscentra

Op basis van de detailhandelsstructuur Westelijke Mijnstreek gaan we invulling geven aan compactere kernwinkelgebieden voor de centra en voor de omliggende straten een aanloopgebied met meer een mengfunctie. Centrum Sittard is het sub-regionale recreatief hoofdcentrum van de Westelijke Mijnstreek en dient zich te ontwikkelen tot een recreatieve binnenstad met een sterke mix van detailhandel, horeca en dienstverlening. Het klein stadsdeelcentrum Geleen wordt een compacter winkelgebied en geeft ruimte in de gemengde aanloopstraten voor een circulaire en innovatieve transformatie door werken, ondernemen en wonen hier te stimuleren. Naast de centra wordt ook gewerkt aan het in standhouden en/of creëren van vitale en leefbare dorpskernen. Het doel is dat inwoners op gepaste afstand hun dagelijkse boodschappen kunnen doen.

- Voor het versterken van de leefbaarheid in de centra, wijken en kernen wordt met het uitvoeringsprogramma detailhandelsbeleid (speerpuntmiddelen) samen met betrokken partijen invulling gegeven aan het verbeteren van de aantrekkelijkheid van de winkelgebieden, het verhogen van de bezoekersaantallen en het terugbrengen van de leegstand (speerpunt).
- De deelprojecten uit de impulsaanpak winkelgebieden krijgen verder vorm en vastgoedeigenaren van commercieel vastgoed worden intensiever betrokken bij de centrumaanpak om zodoende private initiatieven te stimuleren. Voor het Centrum Geleen wordt een programma tot uitvoering gebracht (speerpuntmiddelen).
- De Stadslabs Sittard-Geleen zijn het onafhankelijk platform dat de samenwerking tussen inwoners, instellingen ondernemers en gemeente aanjaagt en stimuleert.
- De vrijetijdseconomiesector en evenementen zorgt voor het aantrekken van bezoekers en heeft hiermee een belangrijk aandeel in het in stand houden van voorzieningen. Door te werken aan een kwalitatief hoogwaardig en goed afgewogen aanbod van recreatie- en verblijfsaanbod, evenementen en horeca werken we aan een vitaal en duurzame toekomst van de bestemming Sittard-Geleen.

De gemeente Sittard-Geleen heeft een dubbele rol bij evenementen: ze subsidieert externe evenementen en organiseert ook zelf evenementen. Het doel is om bij te dragen aan de levendigheid van de stad. In 2025 zal een nieuwe subsidieregeling worden geïntroduceerd, en er zullen ook locatie profielen worden ontwikkeld om meer duidelijkheid te geven aan omwonenden, organisatoren en andere belanghebbenden. Het evenementenbureau werkt aan een duidelijke positionering en governance. Daarnaast fungeert het evenementenbureau als vraagbaak voor evenementenorganisatoren. Subsidies worden verstrekt binnen de financiële kaders en vragen tegelijk ondernemerschap van organisatoren.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	6.736	4.329	4.099	-29	4.070	3.894	3.755	3.413
Lasten	-10.580	-10.219	-8.729	287	-8.442	-8.402	-7.807	-7.506
Onttrekkingen	887	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-858	-63	-63	-	-63	-63	-63	-63
Totaal	**-3.815**	**-5.953**	**-4.693**	**258**	**-4.435**	**-4.572**	**-4.115**	**-4.156**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**50**	**-16**	**49**	**8**
BIE Bedrijventerrein Het besteksgereed maken en de uitvoering van zowel het bouwrijp maken als de aanleg van de linksafstrook op de provinciale weg, in het kader van de ontwikkeling van Holtum Nrd III, zullen in 2024 van start gaan. Een deel van de kosten wordt door de ontwikkelaar vergoed.	**-**	**-**	**-**	**-**
Weekmarkten De invulling van de weekmarkten vertoont de laatste jaren een dalende lijn. Eerder door corona, maar daarna ook met name door minder aanbod van markthandelaren. Het wordt enigszins gecompenseerd door de jaarmarkten die wel goed bezet blijven. Per saldo wordt meerjarig € 16.000 afgeraamd op de marktinkomsten.	**-16**	**-16**	**-16**	**-16**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**245**	**245**	**245**	**245**
Dekking energiekosten openbare verlichting, volksfeesten, groen, pompen&gemalen In de 1ste prorap 2024 zijn de energiebudgetten alleen voor boekjaar 2024 bijgesteld. Besloten is de bijstelling van de energiebudgetten structureel te verwerken ten laste van de stelpost inflatie, zie hiervoor ook programma 0, 2, 5 en 7.	**-15**	**-15**	**-15**	**-15**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-7**	**-7**	**-7**	**-7**
Diversen kleine verschillen	**1**	**1**	**1**	**1**
Totaal	**258**	**192**	**257**	**216**

Monitoring

1. Verhogen van de bezoekersaantallen.
2. Verhogen van de aantrekkelijkheid van de winkelgebieden.
3. Terugdringen van leegstand.

(Eu)regionale samenwerking en Arbeidsmarkt

(EU)regionale samenwerking

We gaan de noodzakelijke verduurzaming van het chemisch-technologisch cluster in Sittard-Geleen regionaal, nationaal en Europees op de agenda zetten. Die ontwikkeling is essentieel voor de toekomst van Limburg en Nederland en daarvoor lobbyen we actief richting Rijk en Europa

In Zuid-Limburg zetten we de verduurzaming van Chemelot op de regionale agenda. Via bestuurlijk overleg Zuid-Limburg en via ESZL organiseren we vanuit Sittard-Geleen de regio omtrent de urgentie en de impact van deze taak. Met lijn 2 van de Regio Deal werken we dat ook uit. We lobbyen actief vanuit de samenwerking richting Rijk en Europa, onder anderen via deelname aan de G40 en een actieve rol in de VNG. Euregionaal zoeken we verbinding met partners in Duitsland en België rond de thema's verduurzaming en circulariteit, bilateraal en via de verschillende Euregio's en de organisatie van Grensland Conferentie '25.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs gaan we een betere match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt realiseren met name in die branches die Sittard-Geleen dragen, zoals techniek en chemie. We gaan ook meer gekwalificeerd talent in de regio houden. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de arbeidsmigrant en de behoefte aan scholing en personeel rondom verduurzaming.

Vanuit onze eigen opgave als Sittard-Geleen, maar ook via ESZL en in samenwerking met de Arbeidsmarktregio gaan we met triple helix partners structureel in overleg over de regionale vraag op de arbeidsmarkt en de mate waarin het (opleidings)aanbod daarop aansluit. Met arbeidsmarktpartners en onderwijs samen zetten we in op een verbetering van de match. Vanuit de profilering als circulaire productiestad gaan we ook gericht jongeren enthousiasmeren om te kiezen voor techniek en voor werk in onze regio Met het VMBO en MBO onderzoeken we hoe we de instroom in techniekopleidingen kunnen vergroten.

We werken actief mee aan het programma in lijn 4 van de Regio Deal, en van daaruit richten we ons op de internationale medewerker. Euregionaal gaan we met de Euregio's en bestaande initiatieven zoals SGA in gesprek, waarbij we ook focussen op de behoefte aan scholing en personeel rondom verduurzaming.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	6	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-1.124	-1.187	-1.257	-120	-1.377	-1.303	-1.394	-1.389
Onttrekkingen	57	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-1.061**	**-1.187**	**-1.257**	**-120**	**-1.377**	**-1.303**	**-1.394**	**-1.389**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**84**	**67**	**6**	**11**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-114**	**-114**	**-114**	**-114**
Congresbureau voor Limburg Als een van de Brightlands gemeentes wil Sittard-Geleen deelnemen aan een 4-jarige pilot voor de ontwikkeling van een Limburg breed congresbureau met als doel het aantrekken van congressen naar de provincie Limburg en dus ook naar Sittard-Geleen. De bijdragen worden gedekt uit het meerjarig budget voor robuuste begroting (programma 0)	**-75**	**-90**	**-100**	**-100**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-14**	**-14**	**-14**	**-14**
Diverse kleine verschillen	**-1**	**-1**	**-1**	**-1**
Totaal	**-120**	**-152**	**-223**	**-218**

MKB Ondersteuning & Dienstverlening

Als een van de 6 regio's die in Nederland voorop lopen in de Nationale Actieagenda MKB-dienstverlening, ontwikkelt Sittard-Geleen het Ambitieus MKB046. Gesteund door het ministerie van EZK, Kamer van Koophandel en de Rijksdienst voor Ondernemers, werken de Stichting Bedrijven Sittard-Geleen, de Rabobank, het LIOF, Stadslabs Sittard-Geleen en de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein aan het Ambitieus MKB046 programma. Het is een aanpak waarin de ondernemer centraal staat door een meer vraag-gestuurde benadering, waarbij de dienstverlening beter aansluit op de behoeften van ondernemers. Het doel is om meer ondernemers te bereiken, te activeren en te ondersteunen bij het maken van de juiste keuzes voor een toekomstbestendig bedrijf. De belangrijkste transitiethema's zijn verduurzaming en energie, circulariteit, digitalisering, personeel en talent, en toekomstbestendige bedrijfsmodellen.

Met het Lagerhuis Sint Rosa, de Brilliant Business Awards, het Bright-festival en andere ondernemersactiviteiten wordt dit concreet gemaakt. Hier krijgen mkb-ondernemers de gelegenheid om deel uit te maken van een ondernemersgemeenschap.

Naast het organiseren van samenwerking op nationale, regionale en lokale schaal voor een betere MKB-ondersteuning, heeft onze gemeente als belangrijke taak om de eigen gemeentelijke dienstverlening naar een hoger niveau te tillen. De gemeente kan door middel van verschillende taken en verantwoordelijkheden, zoals accountmanagement, vergunningverlening en andere administratieve en ondersteunende diensten, bijdragen aan het succes van de ontwikkeling van het MKB. En dat betekent dat we actiever met ondernemers en andere betrokken partijen aan de slag gaan in 2025 om deze uitdagingen aan te pakken. Om dit vorm te geven gaan we de MKB dienstverlening gericht analyseren en een aanpak opstellen om te optimaliseren.

Naast onder meer vergunningverlening heeft de gemeente een specifieke taak bij het bevorderen van een gunstig ondernemingsklimaat. Hiervoor werken we samen in een breed netwerk van partijen waaronder Parkmanagement op bedrijventerreinen, Centrummanagement, MKB dienstverleners, kennispartners, onderwijs, bedrijfsleven, ondernemersverenigingen, Brightlands campussen en de Kamer van Koophandel.

Ruimte voor MKB

In 2025 gaat er op basis van het Uitvoeringsprogramma Ruimte voor MKB gewerkt worden aan het realiseren van ruimtewinst via herstructurering. Een ruimtelijke inventarisatie heeft een aantal kansen op snelle ruimtewinst in beeld gebracht.

Er wordt uitvoering gegeven aan een verduurzamingsagenda, gericht op vergroening en verduurzamen van bedrijventerreinen. Er wordt uitvoering gegeven aan transformeren/ herontwikkeling van leegstaande kantoren met functies voor het MKB. Daarnaast is er voor de langere termijn een opgave om ruimtegebruik te optimaliseren en kwaliteit van werklocaties aan te pakken. Het gaat daarbij over het beter benutten van ruimte op bedrijventerreinen en het optimaliseren van bedrijventerreinen op het gebied van economie, vastgoed, ruimtelijke inrichting en verduurzaming.

Circular Mile

De Circulaire Economie is een belangrijke pijler voor de ontwikkeling van een toekomstbestendig MKB. Om MKB en de circulaire keten te versterken is er ruimte nodig om dit te faciliteren. Als onderdeel van de Regiodeal wordt vanaf 2025 uitvoering gegeven aan het realiseren van de Circular Mile, een circulaire werklocatie aan de Professor van Krevelenstraat, gericht op productie gerelateerde circulaire MKB bedrijven. Naast het ontwikkelen van een circulaire werklocatie is het doel om ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid te vergroten en verbindingen te leggen met de samenleving.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	31	290	-	-	-	-	-	-
Lasten	-1.730	-2.030	-828	-201	-1.029	-999	-724	-723
Onttrekkingen	257	212	-	100	100	58	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-1.442**	**-1.528**	**-828**	**-101**	**-929**	**-941**	**-724**	**-723**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**2**	**2**	**2**	**4**
Afroepen speerpunten Team EDO Betreft de Speerpunten Stadslabs, uitvoeringsprogramma detailhandelsbeleid, stimuleren ondernemerschap, veerkrachtig MKB. De raad is wat betreft het afroepen van deze speerpuntgelden onder andere geïnformeerd via de raadsinformatiebrief van 11 juli jl.	**-201**	**-215**	**-**	**-**
Diverse Kleine verschillen	**1**	**1**	**1**	**1**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**97**	**97**	**97**	**97**
Totaal	**-101**	**-115**	**100**	**102**

Monitoring

Monitoring-instrument maakt deel uit van het Ambitieus MKB046. Gestuurd wordt op de volgende resultaten.

- Connect: 1200 mkb-ondernemers krijgen via diverse ondernemers-events de kans om opgenomen te worden in de mkb-gemeenschap;
- Boost: 260 mkb ondernemers ontwikkelen hun competenties op het gebied van verduurzaming en energie, circulariteit, digitalisering, personeel en talent, en toekomstbestendige bedrijfsmodellen;
- Build: 200 mkb ondernemers die de stap hun verworven competenties omzetten in investeringen
- Support: 300 mkb ondernemers worden geïnformeerd en begeleid over specifieke onderwerpen die voor het belangrijk zijn
- Naast de kwantitatieve monitoring vindt ook een kwalitatieve monitoring plaats. Dit gebeurt in de vorm van tevredenheidsonderzoeken waarin ondernemers hun mening geven over de ondersteuning vanuit het Ambitieus MKB en de gemeentelijke vergunningverlening.

Sport, Cultuur en Groen



Met het programma sport, cultuur en groen dragen we bij aan zowel sociale als ecologische veerkracht van Sittard-Geleen en haar inwoners. We wonen in een prachtige groene centrumgemeente met een rijke historie, een bijzonder cultureel aanbod en een grote diversiteit aan sportfaciliteiten. Onze geschiedenis gaat ver terug, maar heeft ook in recentere tijden unieke sporen nagelaten, zoals ons mijnbouwverleden, de wederopbouwperiode en de zogenoemde 'Post 65'-periode. Deze geschiedenis, ons monumentaal erfgoed en onze beschermde stads- en dorpsgezichten dragen bij aan onze identiteit, die we koesteren en benadrukken. Tegelijk durven we naar de toekomst te kijken. We verbinden, verwonderen, spiegelen en prikkelen. We stimuleren betekenisvolle ontmoetingen en een omgeving die uitnodigt tot bewegen. Dat doen we in de openbare ruimte, in de culturele instellingen en gemeenschapshuizen en in en nabij onze vele sportvoorzieningen.

Wij zorgen voor een (maatschappelijk en sport)voorzieningenniveau dat optimaal bijdraagt aan de opgaven op het vlak van ontmoeten en bewegen. En dat doen we niet alleen met voorzieningen. We maken ontmoeten en bewegen ook mogelijk door een leven lang sport en beweegaanbod samen met verenigingen, de Sportstichting en Ecsplore.

Ook werken we aan groenere wijken en dorpen waarin water meer de ruimte heeft gekregen. De biodiversiteit in het stedelijk gebied en de dorpen willen we verhogen. We werken aan toename van de hoeveelheid groen en bomen. Hierdoor dragen we bij aan de benodigde CO2 opslag en het behouden van planten- en diersoorten die typische zijn voor ons landschap. We willen dat natuurlijke processen, zoals waterzuivering, natuurlijke plaagbestrijding en bestuiving, minder onder druk komen te staan. We werken aan een landschap dat makkelijker bereikbaar, beleefbaar en ecologisch robuuster is. Met nieuwe groene verbindingen die onze wijken en dorpen beter in verbinding brengen met het buitengebied en de natuur. Dat is niet alleen voor fietsers en wandelaars belangrijk, maar ook voor dieren en planten. Het zorgt dat zij ook voldoende plek hebben om van generatie op generatie te overleven. Het toegenomen groen helpt ons hittestress in de stedelijke omgeving tegen te gaan, wateroverlast te reduceren door infiltratie van de bodem te verbeteren ten tijde van hevige buien én het helpt het grondwaterniveau op peil te houden. Inwoners leven daardoor in een gezondere en veiligere omgeving met minder wateroverlast, hittestress en een gezonde omgeving. We koesteren ons afwisselende buitengebied in de overgang van het Heuvelland naar de Maasvallei. Glooiende hellingen, primaire en natuur-inclusieve landbouwgebieden, bossen en waterlopen die tot in de woonwijken doorlopen. We koesteren die karakteristieke gebieden en hebben de ecologische en recreatieve kwaliteit sterk verbeterd.

Dit programma is verbonden met het onderdeel Mobiliteit en verkeer uit programma 2 dat eveneens bijdraagt aan sociale veerkracht met goed bewegen voor iedereen.

Financiële toelichting

Het saldo van uitgaven en inkomsten van het totale geraamde budget voor Sport, Cultuur en groen bedraagt € 34.3 mln. In dit programma worden de kapitaallasten, onderhoud, huurvergoedingen en subsidies voor alle gemeentelijke sport- en cultuuraccommodaties opgenomen. Verder worden de structurele en incidentele subsidies aan vrijwilligersorganisaties op cultureel en sportgebied betaald. Daarnaast worden de kosten voor het openbaar groen inclusief speel- en recreatievoorzieningen en landschap/dierenoverlast uit deze budgetten betaald. De tendens naar de komende jaren geeft een stabiel beeld, waarbij alleen de kapitaallasten een stijgende lijn vertonen als gevolg van het in december 2020 genomen investeringsbesluit Glanerbrook. In 2025 wordt ingezet op vernieuwing en verduurzaming van accommodaties, herbestemming van gronden, en gebiedsontwikkeling.

Voor de bovenregionale sportinfrastructuur en de ondersteuning van de regionale topsportprogramma's en talenten in de gemeenten zoeken we een nauwe (financiële) samenwerking met de Provincie. Bij de realisatie van Sportpark Glanerbrook, onderzoeken we de mogelijkheden voor Europese, Rijks- en Provinciale subsidie. Ook wordt er gebruik gemaakt van Gala-gelden. Voor de uitvoering van het Sportakkoord Sittard-Geleen heeft het Rijk uitvoeringsbudget ter beschikking gesteld tot en met 2026. Dit is geen structurele financiering, maar moet meer als aanjager voor initiatieven gezien worden. De bijdrage aan culturele partijen gaat uit van het principe cofinanciering. Naast de gemeentelijke bijdrage vragen wij cultureel ondernemerschap om andere inkomstenbronnen aan te boren. Voor het toekomstbestendig accommodatiebeleid leggen de beheerders en gebruikers van gemeenschapshuizen met hun toekomstplannen samen de basis onder een goede bezetting en gezonde exploitatie daarvan: zij kiezen voor een passend beheermodel, voor een goede balans in inkomsten en uitgaven, voor sponsoring of crowdfunding van activiteiten. Mede op basis van de toekomstplannen bekijkt de gemeente of de accommodatie kwalitatief aan de maat is. Is sprake van renovatie of nieuwbouw, dan wordt een beroep gedaan op subsidies, al dan niet in de vorm van cofinanciering. Op het huurbedrag wordt een passende accommodatiesubsidie verstrekt.

Voor het beheer van de openbare ruimte is sprake van afstemming met de provincie Limburg voor een eventuele subsidiering.

Alle onderwerpen binnen het programma dragen bij aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving in Sittard-Geleen.

Een stevige samenwerking zorgt ervoor dat we de unieke sportinfrastructuur in de gemeente (accommodaties, openbare ruimte, kennis) beter benutten en dat ze behouden blijven voor sport en bewegen op alle niveaus. Enerzijds om eerdere investeringen niet verloren te laten gaan, maar vooral ook om een infrastructuur te versterken die een gezonde en actieve leefstijl van onze inwoners stimuleert. De coronacrisis heeft nog duidelijker de urgentie van bewegen, een gezonde leefstijl en het tegengaan van eenzaamheid laten zien. Sport en bewegen levert een grote bijdrage aan de doelstellingen van Trendbreuk Zuid-Limburg, Positieve Gezondheid en de Preventiecoalitie.

Het inzetten op een cultureel programma komt tegemoet aan de opgehaalde wensen en behoeften vanuit de samenleving, zoals beschreven in de Toekomstvisie. Het niet doen doet afbreuk aan de geloofwaardigheid waar we inwoners hebben laten meedenken. Daarnaast drijft een verdere verschraling van het culturele landschap ons verder af van steden als Maastricht en Heerlen die juist met cultuur stedelijke ontwikkeling hebben weten aan te jagen.

Voor het toekomstbestendig accommodatiebeleid geldt dat de huidige personele omvang van maatschappelijk vastgoed onderbezet is. Dit betekent onnodige kosten van instandhouding, met bijbehorende druk op de begroting. Door waar mogelijk voorzieningen te concentreren of multifunctioneel te gebruiken, kunnen we met minder voorzieningen toe. De bezetting wordt hoger en het levert efficiencywinst op. Het financiële risico gaat over de negatieve financiële gevolgen in de exploitatie van de accommodaties door een (te) lage bezettingsgraad en mogelijk zelfs leegstand.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	15.343	10.177	8.030	-25	8.005	5.607	5.052	5.052
Lasten	-47.321	-47.158	-41.611	-1.065	-42.677	-41.178	-39.887	-39.947
Onttrekkingen	3.208	3.704	176	-36	140	140	140	140
Toevoegingen	-4.055	-1.532	-753	-1.000	-1.753	-2.353	-3.032	-3.032
Totaal	**-32.824**	**-34.809**	**-34.159**	**-2.126**	**-36.285**	**-37.784**	**-37.727**	**-37.787**

Sport

In 2025 gaan we verder aan de slag met de ambities uit het Sportakkoord II (onderdeel van GALA). We zetten daarbij in op een leven lang sport- en beweegaanbod, door onder andere meer aandacht te geven aan beweegstimulering op middelbare scholen, talentontwikkeling en de maatschappelijke waarde van topsport, het verder ontwikkelen van het sportplatform Soeple en het inzetten op vitale sportverenigingen en sportaccommodaties. Dit doen we onder meer samen met de partners Ecsplore en de Sportstichting.

In 2025 wordt daarom nadrukkelijk ingezet op het realiseren van de nieuwe turnvoorziening voor GV Swentibold aan de Eggerweg. Hiermee wordt ingezet op een duurzame en toekomstbestendige accommodatie, maar stimuleren we ook de samenwerking tussen verenigingen (zoals de voorgenomen samenwerking tussen GV Swentibold en AV Unitas). Dit komt het sportaanbod in de gemeente ten goede. Daarnaast krijgt de nieuwe exploitatie van Sportcomplex Glanerbrook vorm en wordt er hiervoor een nieuwe exploitant aanbesteed. Voor de binnen- en buitensportverenigingen op Het Anker wordt gewerkt aan een toekomstbestendige accommodatie. Ten behoeve van het beheer, onderhoud en exploitatie van de (andere) sportaccommodaties krijgt de Sportstichting in 2025 een nieuwe (governance) structuur, waardoor ze beter in staat zijn om de ‘Sport’ te bedienen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	2.025	1.312	1.265	-25	1.240	1.221	685	685
Lasten	-14.290	-13.945	-13.714	-230	-13.944	-12.720	-12.103	-12.158
Onttrekkingen	553	561	176	-36	140	140	140	140
Toevoegingen	-25	-	-	-	-	-	-78	-78
Totaal	**-11.737**	**-12.073**	**-12.274**	**-291**	**-12.564**	**-11.359**	**-11.357**	**-11.412**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**241**	**198**	**186**	**131**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma’s. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-29**	**-29**	**-29**	**-29**
Diverse kleine verschillen	**-1**	**-**	**-**	**-**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-381**	**-381**	**-381**	**-381**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Jeugdolympiade Sinds de coronatijd heeft de jeugdolympiade niet meer plaatsgevonden. Ook de toekomst hiervan is onzeker, er zijn momenteel nog geen concrete plannen. Zodoende worden in de begroting de meerjarige boekingen geannuleerd.	9	9	9	9
Volwassenenfonds Sport en Cultuur In 2021 zijn we in de vorm van een pilot gestart met deelname aan het Volwassenenfonds Sport en Cultuur om inwoners met een laag inkomen te laten deelnemen aan sport en cultuur. We staan voor een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen, ook als er sprake is van een laag inkomen. Daarnaast draagt deelname aan sport en cultuur bij aan het verhogen van de gezondheid en sociale veerkracht van onze inwoners. Om deelname aan dit fonds duurzaam voort te zetten wordt jaarlijks € 130.000 begroot.	-130	-130	-130	-130
Totaal	-291	-333	-345	-400

Maatschappelijk Vastgoed

Verduurzaming

Verenigingen en (andere) maatschappelijke organisaties hebben accommodaties nodig om hun activiteiten te kunnen uitvoeren. Dat is maatschappelijk vastgoed. Een (groot) deel van dit maatschappelijk vastgoed is eigendom van de gemeente. Wij staan voor de opgave om deze accommodaties te verduurzamen. Uiterlijk in 2050 moeten de accommodaties CO2 neutraal zijn. In 2025 hebben wij in beeld welke technische aanpassingen nodig zijn om al deze accommodaties te verduurzamen. Inclusief onderwijsgebouwen zijn dat in onze gemeente ongeveer 86 accommodaties.

Wij kunnen nu al inschatten dat er accommodaties zijn waarvoor het financieel en/of technisch niet haalbaar is om deze te verduurzamen. Toch zullen wij een bepaald voorzieningenniveau in stand moeten houden. Maar forse investeringen en stevige keuzes zullen onvermijdelijk zijn.

Voorzieningenniveau

Maatschappelijk vastgoed is voor verenigingen onmisbaar om hun activiteiten te kunnen ontplooien. Van oudsher is het maatschappelijk vastgoed gekoppeld aan een wijk of dorp, omdat het verenigingsleven zich daar concentreerde. Maar door de jaren heen is daar verandering in gekomen. Inwoners zijn mobieler geworden en zij maken steeds vaker op een andere manier een keuze voor lidmaatschap van een vereniging of gebruik van een voorziening. Het is niet meer vanzelfsprekend om te kiezen voor de vereniging in het dorp waar iemand woont. Mensen willen elkaar ontmoeten en mensen willen graag hun favoriete activiteiten uitvoeren. De plek waar zij dat doen laten zij afhangen van factoren zoals tijd, kwaliteit van de accommodatie en het kader, de mensen die zij er ontmoeten, de kwaliteit van het aanbod, de kosten en de mate waarin van hen vrijwilligerswerk wordt verwacht. Dat vergt afwegingen in het aanbod en de instandhouding van de voorzieningen die aansluiten bij de veranderde behoeften van verenigingen maar zeker ook de inwoners. Wij verwachten dat in 2025 de eerste keuzes aan de orde komen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	12.866	7.932	6.660	-	6.660	4.281	4.262	4.262
Lasten	-11.182	-10.016	-6.062	141	-5.921	-5.718	-5.602	-5.532
Onttrekkingen	2.265	2.997	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-3.530	-1.532	-753	-1.000	-1.753	-2.353	-2.953	-2.953
Totaal	**419**	**-619**	**-156**	**-859**	**-1.015**	**-3.791**	**-4.294**	**-4.224**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Herontwikkeling vrijvallende sportlocaties Grevenbicht en Obbicht. Correctie kopieerslag 2028 Aangezien de nieuwbouw in fasen wordt gerealiseerd zijn er naast de reguliere beheerkosten frictiekosten voor de periode 2025 t/m 2027. Voor 2028 zijn deze gecorrigeerd.	-	-	-	2
Reserve vastgoed en sportaccommodaties. De storting in de Reserve Vastgoed en sportaccommodaties van het tekort op Sportaccommodaties vindt niet meer plaats uit de Algemene reserve maar komt ten laste van de algemene middelen.	-440	-440	-440	-440
Ingroeimodel onderhoud vastgoed Met betrekking tot de onderhoudsbudgetten van Vastgoed is duidelijk dat extra middelen noodzakelijk zijn. Team Vastgoed voert momenteel inspecties uit welke naar verwachting in de periode 2025-2026 een volledig beeld moeten verschaffen van de exacte omvang van de bijstelling van de onderhoudsbudgetten. Vooruitlopend hierop is voorgesteld een ingroeimodel toe te passen, op basis waarvan het onderhoudsbudget stapsgewijs met ingang van 2025 jaarlijks wordt opgehoogd. De verwachting is dat op de lange termijn de onderhoudsbudgetten verder toenemen.	-560	-1.160	-1.760	-1.760
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	85	-8	-9	58
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	56	56	56	56
Totaal	-859	-1.552	-2.153	-2.084

Cultuur

Voor de culturele opgaves werken we langs de meetlat van het cultureel kader Gedeeld Plezier, in 2023 vastgesteld door de raad. We werken aan een stevige basis, een herkenbaar verhaal en complementariteit binnen de regio. De theatersamenwerking tussen het Toon Hermans Theater en Parkstad Limburg Theaters wordt geëvalueerd en onderzocht welke stappen in 2025 en verder gezet moeten worden voor mogelijk verdere integratie. Met als doel meer en beter theaterleven in Sittard-Geleen. Vanuit de richting zoals beschreven in Gedeeld Plezier werkt het museum Het Nieuwe Domein aan een nieuw museaal concept, waar de zichtbaarheid voor publiek en de relatie met inwoners ook buiten de museummuren verder verstevigd wordt en de museumplek een stevigere functie als ontmoetingsplek krijgt. Daarnaast zal in 2025 een start worden gemaakt met de herijking van de culturele kaders binnen de Subsidieregeling Incidentele Subsidies Vrijwilligerswerk. Zodat deze meer aansluit bij zowel de formele als de informele culturele activiteiten die

georganiseerd worden in Sittard-Geleen. Ook nog tal van kleinere activiteiten zullen we stimuleren en faciliteren om een bijdrage te leveren aan het gehele culturele ecosysteem, van amateurs tot professionals. We subsidiëren dit binnen de huidige financiële kaders van cultuur en vragen tegelijk cultureel ondernemerschap van culturele partijen. Zodat ook subsidies van elders, sponsoring en eigen inkomsten deel uit maken van hun totale begroting.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	296	906	78	-	78	78	78	78
Lasten	-12.273	-13.237	-12.482	-504	-12.986	-12.913	-12.410	-12.394
Onttrekkingen	359	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-323	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-11.941**	**-12.331**	**-12.404**	**-504**	**-12.908**	**-12.835**	**-12.332**	**-12.316**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**4**	**3**	**3**	**19**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-143**	**-143**	**-143**	**-143**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-365**	**-365**	**-365**	**-365**
Totaal	**-504**	**-505**	**-505**	**-489**

Natuur en Landschap

Vanuit de bestaande Agenda Landschap werken we in 2025 aan enkele concrete projecten. Daarnaast werken we dit thema verder uit in de Agenda Groen (zie onder Stedelijk groen)

Corio Glana Highlight 16 en 17

In samenwerking met Waterschap Limburg wordt samengewerkt om doelen als waterkwaliteit, natuur, waterbeleving, recreatie, economie en gezondheid een stimulans te geven. Highlight 16 en 17 heeft betrekking op het Geleenbeekdal ten oosten van Geleen en bevindt zich tussen de Biesenweg en de Beekstraat. Ook maakt het fietspad tussen Biesenweg en Sint Jansgeleen onderdeel uit van het project om zo Parkstad en Sittard-Geleen via fiets beter met elkaar te verbinden. In 2024/2025 ronden we in samenspraak met de omgeving het definitieve ontwerp af en sluiten we in voorbereiding op de realisatie een samenwerkingsovereenkomst met Waterschap Limburg af. Voor de landschapsinrichting is een budget beschikbaar van € 2,7 mln. voor het jaar 2025. Voor het project is aan de gemeente een Regiodeal bijdrage toegekend van € 2 mln.

Vrijvallende sportlocaties Grevenbicht en Obbicht

De achterblijvende sportlocaties in Grevenbicht en Obbicht worden conform afspraken met de Provincie Limburg herbestemd tot groen en natuur. In samenspraak met de omgeving werken we toe naar een definitief inrichtingsplan voor beide locaties, waarna de realisatie plaats zal vinden.

Gebiedsopgave Graetheideplateau

De gebiedsopgave Graetheideplateau is één van de vier gebiedsopgaven voortkomend uit de Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot. Doel is het vergroten van de leefbaarheid en biodiversiteit in het gebied om zo de balans in het gebied te versterken. De gemeente Sittard-Geleen is aangewezen als trekker van het proces, met dsm-firmenich als co-trekker. In 2025 pakken we de ontwikkeling van de gebiedsopgave Graetheideplateau op.

Landschapspark De Haese

De ontwikkeling van Middengebied C, “Nieuw Absbroek” loopt inclusief de infra- en groenstructuur in de nieuwe buurt. Daarnaast ligt het geplande Landschapspark – Middengebied C, daarin realiseren we de recreatieve (fiets-)paden structuur, de overgangszone landschapspark – nieuwe woonwijk en het landschapspark met daarin verweven de functie als ecologische verbindingszone. Het initiatief coöperatieve tuinderij Harteveldt maakt integraal deel uit van het landschapspark.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	25	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-400	-1.092	-446	-121	-567	-511	-359	-356
Onttrekkingen	-	147	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-81	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-456**	**-945**	**-446**	**-121**	**-567**	**-511**	**-359**	**-356**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Koesteren groene plekken (speerpunt) Momenteel wordt een interne inventarisatie gemaakt van bij de gemeente bekende en/of gekenmerkte bijzondere plekken. Hierbij wordt ook gekeken wat hierover is opgenomen in de Omgevingsvisie. Deze informatie willen we koppelen aan het interactief proces rondom het uitwerken van de groenagenda. De totale proceskosten worden geraamd op € 50.000.	-50	-	-	-
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	5	7	7	10
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	-76	-76	-76	-76
Totaal	-121	-69	-69	-66

Stedelijk Groen

Agenda groen

De afgelopen jaren is onze inzet op groen en landschap, op enkele projecten na, met name gericht geweest op beheersmatige taken en activiteiten. De ambities op vergroenen vanwege doelen op vlak van gezondheid, klimaat en biodiversiteit worden daarentegen steeds groter. Er ligt daarom een urgentie om met een agenda groen hier stapsgewijs invulling aan te geven.

In het coalitieakkoord en de uitvoeringsafspraken met de raad, staat onder andere dat we streven naar een vergroening van de stad en dat er meer biodivers groen komt. Dit wordt uitgewerkt in een overkoepelende agenda groen die in het coalitieakkoord is aangekondigd. Deze agenda groen werken we uit in lijn met de nieuwe omgevingsvisie. De input die daarin geleverd wordt vanuit de samenleving vormt, samen met de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek naar het onderhoud van de groenvoorzieningen (2023) het vertrekpunt voor de op te stellen agenda groen. Thema's zoals klimaatadaptatie en biodiversiteit krijgen hierin een belangrijke plek.

Ook de agenda landschap gaat op in de brede agenda groen. De aanjaagmiddelen (€ 150.000,- per jaar over de jaren 2024-2026) worden ingezet om de Agenda groen vorm en inhoud te geven en partijen uit de samenleving te ondersteunen die hier met passende initiatieven een bijdrage aan willen leveren.

In 2025 geven we uitvoering aan de acties die we in de agenda groen voor dat jaar overeengekomen zijn. De verwachting daarbij is dat de beschikbare aanjaagmiddelen voldoende zijn om nieuw beleid te formuleren. Denk daarbij aan het opstellen van nieuw bomen- en bermenbeleid en het opstellen van groenstructuurkaarten die de basis vormen voor de inrichting en het beheer van het openbare groen in onze gemeente. De aanjaagmiddelen zijn niet toereikend om tot realisatie (bv. het planten van meer bomen) en/of gewijzigd beheer (bijvoorbeeld gewijzigd maaibeleid) over te gaan. Voorstellen daartoe worden op basis van de gekozen beleidsrichting voorgelegd via programmarapportages en/of begroting 2026

De agenda landschap maakt in 2025 deel uit van de agenda groen. Ook hiervoor geldt dat voor het opstellen van nieuw beleid voor de thema's landschap en landbouw, de beschikbare aanjaagmiddelen ingezet zullen worden. Afhankelijk van het gekozen ambitieniveau en tempo dat overeen gekomen wordt in de agenda groen, kan bepaald worden of de aanjaagmiddelen voldoende zijn. Individuele landschapsprojecten (b.v. Corio Glana, Graetheide etc) die deel uitmaken van de agenda groen, worden in de begroting separaat toegelicht.

Om het groenbewustzijn bij onze inwoners te vergroten en initiatieven te verankeren subsidiëren we Stichting de Rollen (€70.000 per jaar). Deze subsidie loopt na 2026 af. In de begroting 2026 worden de financiële consequenties voor voortzetting van deze subsidie in beeld gebracht.

Ook werken we aan de voorbereiding van de versterking van het groen en de ontkluizing van de Keutelbeek in Geleen Zuid waarvoor in 2027 investeringsmiddelen zijn opgenomen.

Speerpunten Koesteren groene plekken en Ruimte voor ontmoeting in de openbare ruimte

Momenteel wordt een interne inventarisatie gemaakt van bij de gemeente bekende en/of gekenmerkte bijzondere plekken. Hierbij wordt ook gekeken wat hierover is opgenomen in de Omgevingsvisie. Op basis van al deze informatie willen we vervolgens het gesprek aangaan met inwoners om te kijken of deze plekken overeenkomen met wat zij zien als bijzondere plekken. En hoe we deze plekken samen extra aandacht kunnen geven. Dit gesprek willen we koppelen aan het interactief proces rondom het uitwerken van de groenagenda. Het participatieproces dat hierbij hoort willen we zoveel als mogelijk combineren met het speerpunt ‘Ontmoetingsplekken’, omdat dit wellicht ook raakvlakken kent. De totale proceskosten ramen we op € 50.000,-. Mogelijke financiële consequenties voor het extra aandacht geven van deze plekken worden inzichtelijk gemaakt nadat de groene plekken zijn aangewezen.

Speerpunt schone centra

In 2025 blijven we de centra, het visitekaartje van onze gemeente, op hoog niveau beheren. Met RWM zijn we continu in gesprek om reinigingstaken efficiënter te organiseren, waaronder het inzetten van extra veegwagens voor met name de smalle straten in de centra, op zondagen reinigen, afspraken maken met gebruikers. Binnen begroting zal RWM vaker afvalbakken ledigen en zwerfvuil prikken bij evenementen. Voor reiniging bij overige evenementen en het handhaven van de marktregels wordt gezamenlijk verder onderzocht hoe dit beter geborgd kan worden.

Speerpunt coördinatie werkzaamheden derden in de openbare ruimte

Momenteel wordt een interne inventarisatie gemaakt van bij de gemeente bekende en/of gekenmerkte ontmoetingsplekken. Hierbij wordt ook gekeken wat hierover is opgenomen in de Omgevingsvisie. Tegelijkertijd zijn we ook bezig met het opzetten van een ‘digital twin’ dashboard om op basis van kwantitatieve data inzicht te verkrijgen in de ontmoetingen in de stad. Door de aanwezigheid van mobiele telefoons kan niet alleen inzicht verkregen worden van locaties, maar ook in aantallen, verblijftijden, kruisbezoeken en modaliteit (komen mensen lopend, fietsend of met de auto).

Op basis van al deze informatie willen we vervolgens het gesprek aangaan met inwoners om te kijken of deze plekken overeenkomen met wat zij zien als ontmoetingsplekken. En hoe we deze plekken samen extra aandacht kunnen geven. Dat kan op kleinschalig niveau, bijvoorbeeld door het bijplaatsen van een bank of het realiseren van een watertappunt, maar ook bijvoorbeeld in de vorm van plaatsen nieuwe of aanvullende toestellen t.b.v. een beweegpark of jeu de boulesbaan. Mogelijke financiële consequenties hiervan kunnen pas inzichtelijk gemaakt worden nadat bestaande en gewenste ‘Ontmoetingsplekken’ zijn aangewezen en de maatregelen duidelijk zijn. Om ook in 2025 al kleine aanpassingen te realiseren, is een werkbudget van € 50.000,- (i) gereserveerd.

Uiteraard zijn reeds veel ontmoetingsplekken al in beeld. Het benodigd beheerbudget voor deze locaties is echter niet altijd voorzien in de begroting. Hiervoor is structureel € 15.000,-. nodig

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	131	28	28	-	28	28	28	28
Lasten	-8.840	-8.507	-8.546	-264	-8.810	-8.867	-8.964	-9.057
Onttrekkingen	31	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-96	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-8.775**	**-8.480**	**-8.518**	**-264**	**-8.782**	**-8.839**	**-8.936**	**-9.030**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Wet Basisregistratie Ondergrond (BRO) Om de uitvoering en het beheer te borgen zijn structureel jaarlijks capaciteit en financiële middelen aanvullend nodig. Zie ook prog 2 voor toelichting.	**-39**	**-39**	**-39**	**-39**
Correctie stelpost IBOR Correctie negatieve stelpost in 2026. Dit heeft geen resultaateffect, is een administratieve wijziging. Zie ook programma 2.	**-**	**25**	**-**	**-**
Diverse kleine verschillen	**2**	**2**	**2**	**2**
IBOR jaarschijf Voor het juist en volledig ramen van de kapitaallasten gekoppeld aan de IBOR investeringen volgt na de kopie begroting 2027 naar 2028 een bijstelling van de IBOR kapitaallasten in 2028. Dit is jaarlijks aan de orde voor het investeringsbudget. Zoals opgenomen in de meicirculaire gemeentefonds 2024 wordt conform de cijfers van het CPB uitgegaan van een indexering van het loon- en prijspeil van 3,45%. Afhankelijk van de feitelijke indexering, volgend uit de aanbestedingen van contracten is nadere bijstelling van de budgetten mogelijk noodzakelijk. Zie ook prg 2.	**-**	**-**	**-**	**-126**
IBOR beheerbudget De indexering 3,45% inzake het IBOR beheerbudget (exploitatie) wordt gedekt vanuit de stelpost inflatie.	**-163**	**-163**	**-163**	**-163**
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**56**	**116**	**124**	**156**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-80**	**-80**	**-80**	**-80**
Dekking energiekosten openbare verlichting, volksfeesten, groen, pompen&gemalen In de 1ste prorap 2024 zijn de energiebudgetten alleen voor boekjaar 2024 bijgesteld. Besloten is de bijstelling van de energiebudgetten structureel te verwerken ten laste van de stelpost inflatie, zie hiervoor ook programma 0, 2, 3 en 7	**-25**	**-25**	**-25**	**-25**
Speerpunt ontmoeten in de openb.ruimte Om ook in 2025 al kleine aanpassingen te realiseren, is een werkbudget van € 50.000,- (i) gereserveerd. Uiteraard zijn reeds veel ontmoetingsplekken al in beeld. Het benodigd beheerbudget voor deze locaties is echter niet altijd voorzien in de begroting. Hiervoor is structureel € 15.000,- (e) nodig.	**-15**	**-16**	**-19**	**-19**
Totaal	**-264**	**-180**	**-200**	**-294**

Erfgoed en Beeldkwaliteit

In de erfgoedwet wordt gesteld dat wij als een goed huisvader dienen te zorgen voor het gemeentelijk, provinciaal en rijks erfgoed (waaronder monumenten) in onze gemeente. Om hier uitvoering aan te kunnen geven wordt in 2025 een nieuw uitvoeringsprogramma erfgoed opgesteld. Dit programma zal worden opgezet vanuit een helder 'erfgoed-verhaal' en zal dienen als basis waarop beleid gebaseerd wordt. Dit pakken we samen op met de actualisatie van de nota ruimtelijke kwaliteit. Hierbij gaan we omgevingsgericht te werk en stemmen we integraal af met andere beleidsterreinen zoals cultuur, landschap en duurzaamheid.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	1	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-335	-362	-362	-87	-449	-449	-449	-449
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-335**	**-362**	**-362**	**-87**	**-449**	**-449**	**-449**	**-449**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-87**	**-87**	**-87**	**-87**
Totaal	**-87**	**-87**	**-87**	**-87**

Sociaal Domein



Met het programma sociaal domein werken we aan het vergroten van de sociale veerkracht van onze inwoners. Onze belangrijkste doelstelling is het bevorderen van positieve gezondheid, waarbij we ons richten op het betekenisvolle leven van mensen. Samen met onze inwoners willen we de nadruk leggen op veerkracht en eigen regie, en niet alleen op beperkingen of ziekte.

Het programma sociaal domein omvat alles wat wij als gemeente stimuleren en subsidiëren om een sterke sociale basis te creëren, de gezonde ontwikkeling en opgroei van onze jeugd te bevorderen, en een gezond en actief leven voor iedereen te stimuleren.

Daarnaast omvat het programma sociaal domein ook de uitvoering van taken volgens de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, inclusief de benodigde inzet en de voorzieningen die worden verstrekt aan inwoners die ondersteuning nodig hebben. Hierbij is het belangrijk dat we een integrale dienstverlening bieden. Voor onze inwoners is het onderscheid tussen de uitvoering van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet niet relevant. We hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in een integrale dienstverlening, bijvoorbeeld door te werken met casusregisseurs en een netwerkstructuur van op- en afschalen. Ook hebben we de omgekeerde toets geïntroduceerd, waarbij het beoogde effect van onze gemeentelijke aanpak en voorzieningen centraal staat in plaats van de uitgangspunten van de wet. In 2025 zullen we de "Doorbraakmethode" implementeren als aanvulling op de omgekeerde toets. Deze methode richt zich op het doorbreken van situaties waarbij er sprake is van een impasse of dreigende escalatie, door samen met het huishouden en het (informele) netwerk een weloverwogen en rechtmatige doorbraak te realiseren. Het doel is om te werken aan langdurige stabiliteit en perspectief te bieden aan deze huishoudens. De doorbraakmethode is een beproefde manier van werken langs steeds dezelfde zes processtappen, waarmee de sociaal professional makkelijk en onderbouwd maatwerk kan leveren in het sociaal domein. Want maatwerk moet makkelijk zijn: om te maken, te verdedigen en te regelen. De bedenkers van de Doorbraakmethode hebben daar een aantal instrumenten voor ontwikkeld: onze instrumenten.

Eigen indicatoren:

Onderstaand zijn enkele indicatoren opgenomen die gekoppeld zijn aan de grootste geldstromen binnen het Sociaal Domein. Voor een volledig overzicht van de indicatoren wordt verwezen naar het dashboard "Kwartaalrapportages Sittard-Geleen" in Microsoft Power BI.

Financiële toelichting:

Het brede Sociaal Domein inclusief volksgezondheid en onderwijs bevat allemaal wettelijke taken welke gefinancierd worden door het Rijk via het gemeentefonds en de gebundelde uitkering (BUIG). De begroting voor het brede Sociaal Domein bedraagt voor 2025 € 219 mln. Het Sociaal Domein bestaat vooral uit wettelijke taken op het vlak van preventie, Wmo, beschermd wonen, jeugdwet, participatiewet, de wet gemeentelijke schuldhulpverlening, onderwijs en volksgezondheid. De ontvangen gelden voor de gebundelde uitkering

(BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen en beschermd wonen zijn verantwoord onder de baten. Binnen de maatwerkdienstverlening voor Wmo en jeugd nemen de lasten toe. De belangrijkste reden voor de stijging is prijsindexatie. In de begroting zijn de meerjarige taakstellingen van het rijk voor jeugd naar aanleiding van de hervormingsagenda verwerkt.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	84.873	75.517	74.336	5.094	79.430	81.064	75.652	76.928
Lasten	-225.906	-216.100	-211.361	-21.017	-232.377	-230.188	-223.452	-223.636
Onttrekkingen	2.999	1.701	632	-	632	125	125	-
Toevoegingen	-5.907	-1.669	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-143.941**	**-140.550**	**-136.392**	**-15.922**	**-152.315**	**-148.999**	**-147.675**	**-146.708**

Sociale Basis

We zien dat onze samenleving steeds meer gericht is op individuele problemen. Het is niet de schuld van de omgeving (zoals familie, buurt, school, werk, vereniging, enz.), maar het probleem van de persoon zelf, zelfs als de oorzaak in de omgeving ligt. Daarom willen we meer investeren in een sterke infrastructuur, een omgeving die problemen voorkomt en ondersteuning biedt wanneer dat nodig is. In 2025 gaan we daarom het opbouwwerk vernieuwen en uitbreiden. We onderzoeken ook of we meer plekken kunnen creëren waar jongeren terecht kunnen.

Inclusie

In 2024 is de aanvliegroute inclusief Sittard-Geleen uitgewerkt en de eindevaluatie van de LIA 2020-2024 uitgevoerd. In 2025 starten we met de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda 2.0. Hierin blijft het VN-verdrag handicap een belangrijk uitgangspunt, maar wordt de agenda daarnaast verbreed met ‘diversiteit’. Op deze manier leveren we een bijdrage aan een inclusieve samenleving.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	15.137	14.358	14.057	-10.843	3.215	3.139	2.912	2.912
Lasten	-13.558	-13.408	-13.778	6.584	-7.194	-6.892	-6.562	-6.541
Onttrekkingen	1.156	337	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-488	-307	-	-	-	-	-	-
Totaal	**2.247**	**980**	**280**	**-4.259**	**-3.979**	**-3.753**	**-3.649**	**-3.629**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Herontwikkeling vrijvallende sportlocaties Grevenbicht en Obbicht. Correctie kopieerslag 2028 Aangezien de nieuwbouw in fasen wordt gerealiseerd zijn er naast de reguliere beheerkosten frictiekosten voor de periode 2025 t/m 2027. Voor 2028 zijn deze gecorrigeerd.	**-**	**-**	**-**	**15**
Herziening IV3-indeling Verplichte herindeling van Taakvelden opgelegd door het Ministerie.	**-4.005**	**-4.005**	**-4.005**	**-4.005**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Diverse kleine verschillen	**-1**	**-1**	**-1**	**-1**
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**47**	**50**	**48**	**54**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-143**	**-143**	**-143**	**-143**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-157**	**-157**	**-157**	**-157**
Totaal	**-4.259**	**-4.256**	**-4.258**	**-4.237**

Onderwijs en Jeugd

We willen dat kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en meedoen in de maatschappij. Om dit te bereiken willen we Trendbreuk in 2025 versterken en uitbreiden. Een belangrijk onderdeel hiervan zijn de interventies gericht op een goede start voor kinderen, zoals Kansrijke start. Ook willen we interventies bevorderen die zich richten op gezond eten en voldoende bewegen, zoals Keigezond.

We zien dat jonge kinderen bij de start van de peuterschool achterlopen op het gebied van taal, motoriek en gedrag. Daarom willen we in 2025 een aanpak ontwikkelen voor kinderen van 0-2 jaar en ons richten op basisvaardigheden zoals taalvaardigheid en het verbeteren van motorische vaardigheden. Ecsplore heeft een subsidie ontvangen van de financieringsorganisatie ZonMW om de Superfit aanpak uit te breiden naar kinderen van 0-2 jaar. Deze aanpak is gericht op de ontwikkeling van de motoriek, voeding en bewegen.

Voor peuters die extra ondersteuning nodig hebben, willen we onderzoeken of we meer kunnen doen dan alleen taalvaardigheid. Dit kan leiden tot aanpassingen in het beleid voor voor- en vroegschoolse educatie.

In het basis- en voortgezet onderwijs spelen problemen rondom veiligheid. In 2025 willen we meer voorlichting geven over bijvoorbeeld social mediagebruik en zetten we extra jongerenwerkers in.

Het aantal thuiszitters neemt toe, zowel landelijk als regionaal. We willen starten met een nieuwe pilot rondom de thuiszitters omdat we merken dat er meer nodig is dan de huidige werkwijze. De pilot steekt in op een meer pragmatische en outreachende benadering met snellere en kortere lijnen, samen met ouders en kind.

We zien dat studenten in het MBO te maken hebben met mentale gezondheidsproblemen. We willen deze problemen normaliseren, voorlichting geven, ondersteuning bieden en samenwerken met verschillende organisaties, zoals VISTA en de zorgverzekeraar, om hiervoor een geschikte infrastructuur op te zetten. In 2025 start er ook een nieuw programma om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. De inhoud van dit programma wordt bepaald na evaluatie van het oude programma.

Onze jongerenadviesraad Jongk onderzoekt hoe ze in 2025 een betere verbinding kunnen maken met scholen. De beschreven activiteiten vinden binnen de huidige financiële kaders plaats.

Op grond van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs- en Kindfuncties (SHP), dient rekening te worden gehouden met renovaties van de oudste gebouwdelen van het Graaf Huyn College en de Trevianum scholengroep. De renovatiekosten voor het Graaf Huyn College worden geschat op € 28,4 mln. in 2026 en van het Trevianum 27,3 mln. in 2027. Ter voorbereiding van besluitvorming en realisatie worden businesscases opgesteld waaruit moet blijken hoe hoog de werkelijke renovatiekosten zijn en welk aandeel van de kosten voor onze rekening komt. Hierover vindt reeds oriënterend overleg plaats met de schoolbesturen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	5.799	5.130	4.949	-372	4.577	4.518	4.518	4.518
Lasten	-18.495	-19.117	-18.866	2.476	-16.390	-16.341	-16.794	-16.717
Onttrekkingen	143	122	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-340	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-12.893**	**-13.865**	**-13.916**	**2.104**	**-11.812**	**-11.823**	**-12.276**	**-12.199**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Herontwikkeling vrijvallende sportlocaties Grevenbicht en Obbicht. Correctie kopieerslag 2028 Aangezien de nieuwbouw in fasen wordt gerealiseerd zijn er naast de reguliere beheerkosten frictiekosten voor de periode 2025 t/m 2027. Voor 2028 zijn deze gecorrigeerd.	-	-	-	17
Dekking energiekosten (voormalige) onderwijspanden In de 1ste prorap 2024 zijn de energiebudgetten alleen voor boekjaar 2024 bijgesteld. Besloten is de bijstelling van de energiebudgetten structureel te verwerken ten laste van de stelpost inflatie, zie hiervoor ook programma 0.	-165	-165	-165	-165
Leren en jongeren POK-middelen Met ingang van 2028 zijn de POK-middelen uit het Gemeentefonds Sittard-Geleen beëindigd. Aan de lastenkant wordt 1 fte formatie afgeraamd.	-	-	-	89
Kapitaallasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	139	594	187	159
Broeksittarderweg 45 De grond van Broeksittarderweg 45 is verkocht en de eigendomsoverdracht is afgerond bij de notaris. De boekwaarde van deze locatie is verrekend met de verkoopopbrengst. De kapitaallasten vallen vrij ten gunste van de algemene middelen.	112	110	-	-
Herziening IV3-indeling Verplichte herindeling van Taakvelden opgelegd door het Ministerie.	2.698	2.774	2.861	2.950
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	-334	-331	-331	-331
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	-112	-112	-112	-112
Collectief vervoer De begroting wordt bijgesteld naar aanleiding van de cijfers van de Omnibuzz. Het verschil van kosten zit voornamelijk in de vergoeding voor het flexibel tarief en de kosten voor kilometers. De baten zijn te hoog ingeschat door ons en nooit bijgesteld. Nu sluiten we aan bij de cijfers van de Omnibuzz waardoor we dit naar beneden bijstellen. De eigen bijdragen stijgen wel nog maar onvoldoende om te kunnen compenseren.	-172	-231	-318	-407

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Jeugd POK-middelen Met ingang van 2028 zijn de POK-middelen uit het Gemeentefonds Sittard-Geleen beëindigd. Aan de lastenkant wordt 1,8 fte formatie afgeraamd.	-	-	-	**167**
Zorg POK-middelen Met ingang van 2028 zijn de POK-middelen uit het Gemeentefonds Sittard-Geleen beëindigd. Aan de lastenkant wordt 1,2 fte formatie afgeraamd.	-	-	-	**104**
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	-	-	-	-
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-59**	**-59**	**-59**	**-59**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-3**	**-3**	**-3**	**-3**
Totaal	**2.104**	**2.577**	**2.060**	**2.409**

(Gezondheids)Preventie

In 2025 geven we verder uitvoering aan het regioplan IZA en GALA. Het IZA en het GALA bouwen voort op een beweging die al langer in gang is gezet van regionaal en domein overstijgend samenwerken. Met het IZA en het GALA wordt dit verder versterkt. Veelal wordt dit gezien als een verschuiving naar de "voorkant. In 2025 zetten we de lijn door om het voorliggend veld hierin goed te positioneren.

Concreet betekent dit dat we in onze gemeente een aantal nieuwe interventies uitrollen, zoals Valpreventie en Welzijn op recept. Ook intensiveren en/of vernieuwen we een aantal interventies, bijvoorbeeld op het gebied van mentale gezondheid en mantelzorgondersteuning. Verder onderzoeken we ook het opzetten van een herstelacademie in Zuid-Limburg.

We willen ervoor zorgen dat kinderen opgroeien in een kansrijke omgeving en de best mogelijke start van het leven hebben. Daarom versterken we ook de kansrijke start interventies in 2025, als ook de interventies gericht op gezond eten en voldoende bewegen. Ook zetten we in 2025 in op het regionaal versterken van de preventie van alcohol en middelengebruik met name bij jeugd door uitvoering te geven aan het preventie- en handhavingsplan jeugd en middelengebruik 2025-2028.

Naast inhoudelijke interventies, besteden we in 2025 ook extra aandacht aan bewustwording bij beleidsmakers. Gezondheid wordt namelijk beïnvloed door veel verschillende factoren. Goed gezondheidsbeleid kan alleen tot stand komen als het ook een rol speelt bij de beleidsvorming op alle beleidsterreinen. Health in All Policies is een concept dat zich ook richt op factoren buiten het gezondheidsstelsel die een belangrijke invloed hebben op de algemene gezondheidstoestand van de bevolking. De gemeente Sittard-Geleen omarmt dit gedachtegoed, jaagt bewustwording aan en stimuleert initiatieven die hieraan bijdragen. Wij starten intern met een bewustwordingscampagne langs collega's van allerlei beleidsvelden om hen bewust te maken wat zij met hun beleidsveld kunnen bijdragen aan gezondheid. Met tot doel dat iedereen bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid de effecten op gezondheid toenemen.

Op deze manieren hopen we bij te dragen aan het terugdringen van de gezondheidsachterstanden in onze regio.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	2.469	7.197	6.816	394	7.210	6.975	506	506
Lasten	-14.617	-20.242	-20.281	-353	-20.634	-20.453	-14.065	-14.057
Onttrekkingen	109	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-366	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-12.405**	**-13.044**	**-13.465**	**41**	**-13.424**	**-13.479**	**-13.559**	**-13.551**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
GR GGD Zuid Limburg De budgetten van de GGD worden bijgesteld ten behoeve van de begrote gemeentelijke bijdrage aan deze Gemeenschappelijke regeling. Samen met de al verwerkte bijstelling uit de 1e programmarapportage 2024 (in kader van met name het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027) is het budget voldoende voor de gemeentelijke bijdrage zoals opgenomen in het geaccordeerde Raadsvoorstel jaarstukken 2023 en ontwerpbegroting 2025.	**131**	**23**	**23**	**23**
Diverse kleine verschillen	**-5**	**-**	**-**	**-**
Herziening IV3-indeling Verplichte herindeling van Taakvelden opgelegd door het Ministerie.	**194**	**194**	**194**	**194**
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**1**	**1**	**1**	**8**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-184**	**-184**	**-184**	**-184**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-19**	**-19**	**-19**	**-19**
GR GGD Zuid Limburg De budgetten van de GGD worden bijgesteld ten behoeve van de begrote gemeentelijke bijdrage aan deze Gemeenschappelijke regeling. Samen met de al verwerkte bijstelling uit de 1e programmarapportage 2024 (in kader van met name het MeerJarenBeleidsPlan 2024-2027) is het budget voldoende voor de gemeentelijke bijdrage zoals opgenomen in het geaccordeerde Raadsvoorstel jaarstukken 2023 en ontwerpbegroting 2025.	**-173**	**-23**	**-23**	**-23**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**96**	**96**	**96**	**96**
Totaal	**41**	**88**	**88**	**95**

Participatie en Bestaanszekerheid

Meedoen in de samenleving draagt bij aan het welzijn van iedereen. Een betaalde baan zorgt voor financiële zekerheid. Als dat nodig is, bieden we een uitkering of aanvullende inkomensondersteuning om voldoende en stabiel inkomen te garanderen.

Vidar heeft de afgelopen jaren gewerkt aan de integratie van verschillende rollen, werkgever zijn voor meer dan 600 mensen, talentontwikkelbedrijf voor meer dan 1.000 inwoners en uitkeringsinstantie. In de komende jaren blijven we vernieuwen. We ontwikkelen gefaseerd de werkomgeving van Vidar naar een eigentijds concept dat aansluit bij de behoeften van onze inwoners en de samenleving. Daarbij houden we rekening met de mogelijkheden die de nieuwe huisvesting van Vidar in de toekomst zal bieden. In al onze rollen gaan we uit van een positief mensbeeld, vertrouwen en het goede in onze inwoners. We maken keuzes in de dienstverlening op basis van dit mensbeeld en zorgen voor een duurzame aanpak die betrouwbaar is voor onze inwoners en partners.

Verschillende landelijke ontwikkelingen ondersteunen onze aanpak. Zoals de impuls om sociaal ontwikkelbedrijven toekomstbestendig te maken, de beweging 'Breed offensief' om betaald werk voor meer mensen mogelijk te maken, de Participatiewet in balans, de ontwikkeling van het wettelijk kader 'Van school naar duurzaam werk' en structurele middelen voor de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden.

We richten ons in 2025 extra op participeren in de wijk, talentontwikkeling, betaald werk mogelijk maken voor meer mensen, bestaanszekerheid en hebben speciale aandacht voor jongeren. Dat doen we met een aantal actielijnen.

We verkennen de kansen van een wijkleerbedrijf in samenwerking met onderwijs, waarin praktijkleren wordt vormgegeven in de wijk door informele ondersteuning van wijkbewoners. We verbinden volwasseneneducatie gericht op basisvaardigheden met de ontwikkeling van vak- en werknemersvaardigheden in een LLO-collectief. We ontwikkelen een eigentijdse en flexibele ontwikkelomgeving voor inwoners met een intensieve begeleidingsbehoefte.

We zetten de aanpak van armoede en schulden voort, onder andere door de pilots Op de Rit en Samen Kundig die we in 2024 zijn gestart. We versterken de preventieve aanpak van basisvaardigheden door integratie van de gemeentelijke gezinsaanpak. We verbinden schuldhulpverlening aan wat we al doen in de wijken, om bij te dragen aan de landelijke en lokale ambitie om het aantal huishoudens met schulden te verlagen.

We werken samen met jongeren, onderwijs, partners en jongerencoaches van team Leren & Jongeren om jongeren een reëel perspectief te bieden. Door preventie, eigentijdse leerwerklijnen, Vidar Talentontwikkeling, ontwikkeling van traineeships, startbanen en verkenning van het Bouwdepot ondersteunen we jongeren bij de stap naar leren en/of werken.

Daarnaast versterken we de inzet en analyse van data en ICT om de Participatiewet effectiever en klantvriendelijk uit te voeren.

Bedrag x1.000	**2023 Jaarrekening**	**2024 Actuele begroting**	**2025 Begroting voor bijstelling**	**2025 Bijstelling**	**2025 Begroting na bijstelling**	**2026 Begroting**	**2027 Begroting**	**2028 Begroting**
Baten	61.379	48.779	48.461	3.348	51.809	53.120	54.393	55.659
Lasten	-104.960	-85.900	-85.745	-9.301	-95.045	-94.917	-94.350	-94.811
Onttrekkingen	1.540	1.242	632	-	632	125	125	-
Toevoegingen	-4.437	-1.312	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-46.478**	**-37.191**	**-36.652**	**-5.952**	**-42.604**	**-41.672**	**-39.832**	**-39.152**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Verhuizing Rijksweg Zuid correctie kopieerslag 2028 Betreft een administratieve wijziging van het incidentele resultaat in 2027 met betrekking tot de verhuizing van Rijksweg Zuid in verband met de kopieerslag naar 2028. De incidentele vrijval van € 63.500 ten gunste van de algemene middelen in 2027 wordt gecorrigeerd in 2028, aangezien vanaf 2028 de exploitatiebudgetten vanaf 2028 van Rijksweg Zuidzijn ingezet als dekking voor de nieuwe huisvesting. Zie tevens programma 0.	-	-	-	18
Herziening IV3-indeling Verplichte herindeling van Taakvelden opgelegd door het Ministerie.	-356	-1.707	-1.707	-1.707
CAK eigen bijdragen Wij ontvangen voor de Wmo zorg een eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage is een stuk hoger doordat wij nu ook van het CAK voor beschermd wonen de eigen bijdragen rechtstreeks ontvangen. Daarnaast zie je door de toenemende vergrijzing het aantal hulpmiddelen toenemen. Om deze reden ramen wij 2024 en 2025 bij. Vanaf 2026 gaat de inkomensafhankelijke eigen bijdragen in. Hier is al voor bijgeraamd waardoor wij de €0,2 mln. niet structureel doortrekken.	200	-	-	-
Gebundelde Uitkering (BUIG) Door minder gunstige ontwikkeling van de werkloze beroepsbevolking, effecten van Rijksbeleid, zoals de wet Proactieve Dienstverlening en de (wet) Participatiewet (in Balans) en de verhoogde instroom van statushouders, maken meer inwoners in de vorm van bijstand of een loonkostensubsidie gebruik van de regelingen die onder de BUIG vallen. Mede hierdoor nemen de inkomsten van het Rijk voor de BUIG regelingen ook toe.	-288	-586	-363	-90
Armoedebestrijding. Mede de door ontwikkelingen, zoals benoemd onder de Gebundelde Uitkering, gaan meer inwoners gebruik maken van bijzondere bijstand om daarmee te voorzien in de bijzonder noodzakelijke kosten van het bestaan. Na onderzoek blijkt echter dat het aantal inwoners dat onder de reikwijdte van de individuele inkomenstoeslag (IIT) valt, minder groot is dan aanvankelijk verwacht. De hoogte van de studietoeslag volgt de jaarlijkse stijging van het wettelijk minimumloon. Daardoor vallen de totale kosten hoger uit. De dekking van deze prijsstijging verloopt via de stelpost inflatie (Zie hiervoor ook programma 0).	246	210	166	121
Schuldhulpverlening (GR KBL) Het Rijk heeft de ambitie om in 2030 het aantal mensen met problematische schulden te halveren ten opzichte van 2020. Daarnaast zijn een aantal verzachtende maatregelen van de Rijksoverheid rondom Corona, de inflatie- en energiecrisis komen te vervallen. Daardoor melden meer inwoners zich bij de Kredietbank Limburg (KBL). Daarnaast stijgen de loonkosten, waardoor de kostprijs van de dienstverlening van de KBL stijgt De dekking hiervoor verloopt via de stelpost inflatie (Zie hiervoor ook programma 0).	-728	-1.028	-1.028	-1.028

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
GR Vidar Wsw De methodiek waarmee de loonkosten per SW'er geschat zijn, is gecorrigeerd. Daarmee volgt deze de lijn van de loon-prijsontwikkeling van de Integratie Uitkering Participatie (IU Participatie). De IU Participatie is een onderdeel van het gemeentefonds.	**758**	**883**	**1.481**	**2.497**
GR Vidar Wsw Door het onderhandelaarsakkoord van de Cao Wsw (eind 2023) en de jaarlijkse aanpassing van het wettelijk minimumloon stijgen de loonkosten per SW'er. Deze stijging werkt structureel door. De dekking verloopt via de Integratie Uitkering Participatie - IU Participatie (Zie hiervoor ook programma 0).	**-956**	**-986**	**-506**	**-506**
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**20**	**62**	**637**	**57**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-2**	**-2**	**-2**	**-2**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-4.803**	**-4.803**	**-4.803**	**-4.803**
Kleine verschillen	**-43**	**-47**	**-43**	**-45**
Totaal	**-5.952**	**-8.004**	**-6.168**	**-5.488**

WMO

De zorgvragen van mensen worden steeds ingewikkelder en mensen blijven steeds langer zelfstandig thuis wonen. Deze trend zal zich voortzetten in 2025. Het is een grote uitdaging om ervoor te zorgen dat de Wmo beschikbaar blijft voor de mensen die hulp nodig hebben.

Hulp bij het huishouden
Er is een grote vraag naar hulp bij het huishouden, vooral onder mensen van 65 jaar en ouder. Het afschaffen van het abonnementstarief in 2026 zal de druk niet genoeg verminderen, omdat mensen met hogere inkomens de eigen bijdrage gemakkelijk kunnen betalen. In 2025 bereiden we een nieuwe aanbesteding voor die we gebruiken om samen met zorgaanbieders oplossingen te vinden voor de grote vraag en de hoge kosten die daarmee gepaard gaan. We verkennen samen met andere gemeenten hoe we hiermee om kunnen gaan en zoeken bijvoorbeeld naar mogelijke oplossingen in voorliggende of algemene voorzieningen.

Begeleiding
In 2025 werken we aan vernieuwing, vooral op het gebied van begeleiding. Dit komt doordat we te maken krijgen met een dubbele vergrijzing en een tekort aan personeel bij zorgaanbieders. We stimuleren innovatieprojecten zoals sociale innovatie en digitale zorg, om zo de zorg te verbeteren en deze innovaties te incorporeren in de toekomstige contracten . We herzien ook inhoudelijk de contracten met zorgaanbieders op basis van de overleggen en evaluaties die we met ze voeren. Daarnaast worden per 1 januari 2025 de contracten verlengd waarbij wij gehouden zijn aan het opnieuw vaststellen van een reële prijs. Een aantal componenten zullen deze prijs gaan beïnvloeden; te denken valt hierbij aan de normatieve huisvestingscomponent, de normatieve inventariscomponent, de stijging van de CAO en de groepsgrootte bij Beschermd wonen. Dit leidt mogelijk tot een hoger tarief ten opzichte van 2024.

Voor een kleine groep mensen is terugkeer naar de samenleving na een klinische behandeling voor verslaving nog te moeilijk. Een "safehouse" is een veilige en gezonde woonomgeving waarin mensen vaardigheden leren en oefenen die nodig zijn voor herstel na een verslaving. Binnen de Westelijke Mijnstreek zullen we in september 2025 een aanbesteding afronden om meerdere safehouses te realiseren, waar verschillende doelgroepen een goede plek kunnen vinden.

Woningaanpassingen
Mensen kiezen er steeds vaker voor om thuis voor hun naasten te zorgen in plaats van hen naar een verpleeghuis te brengen. Dit zorgt voor een grotere en complexere vraag naar woningaanpassingen. We merken dat er niet altijd andere geschikte woningen beschikbaar zijn als mensen willen verhuizen, omdat er sprake is van "scheefwonen" in onze gemeente. In 2025 werken we samen met woningcorporaties aan het verminderen van scheefwonen, als onderdeel van ons woonzorgprogramma.

Hulpmiddelen
Door het langer thuis wonen en het verminderen van verpleeg- en verzorgingshuizen is er meer vraag naar (complexe) hulpmiddelen. Recentelijk is bepaald dat de Wmo ook verantwoordelijk is voor het verstrekken van hulpmiddelen aan mensen die in een woonzorgcomplex wonen en een VPT (volledig pakket thuis) vanuit de Wlz (Wet langdurige zorg) hebben. Om aan deze vraag te voldoen, zullen we in 2025 meer middelen voor hulpmiddelen beschikbaar stellen.

Aanpak dak- en thuisloosheid

Het Rijk neemt stappen om dak- en thuisloosheid aanzienlijk terug te dringen met het "nationaal actieplan dakloosheid: eerst een thuis". Daarvoor ontvangen gemeenten extra middelen. In de Westelijke Mijnstreek hebben we al maatregelen genomen om mensen die dak- of thuisloos zijn te ondersteunen. In 2024 hebben we een telling uitgevoerd en op basis daarvan hebben we een plan opgesteld. In 2025 zullen we activiteiten starten die in dit regionale plan zijn opgenomen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	89	52	52	12.567	12.619	13.312	13.322	13.333
Lasten	-34.311	-36.082	-33.623	-14.665	-48.288	-48.374	-48.471	-48.467
Onttrekkingen	50	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-57	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-34.228**	**-36.030**	**-33.571**	**-2.097**	**-35.669**	**-35.062**	**-35.149**	**-35.134**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Herziening IV3-indeling Verplichte herindeling van Taakvelden opgelegd door het Ministerie.	**1.469**	**2.744**	**2.657**	**2.568**
Hulpmiddelen woonvoorzieningen We zien structureel dat het budget voor woningaanpassingen wordt overschreden. Dit komt door de toenemende vraag door vergrijzing en het tekort aan beschikbare woningen die toekomstbestendig zijn en door WLZ indicaties die worden omgezet in een VPT waardoor de gemeente de woningaanpassing moet betalen. Gezien dit alles niet op korte termijn opgelost zal zijn, voorzien wij de komende jaren wederom hogere kosten waardoor wij €0,8 mln. bijramen.	**-772**	**-772**	**-772**	**-772**
Beschermd Wonen In verband met het uitstellen van het woonplaatsbeginsel ontvangen wij vanuit de gemeente Maastricht nog altijd een bijdrage op basis van het historische verdeelmodel. Voor 2024 en 2025 ramen wij hier 0,7 mln. voor bij.	**668**	**-**	**-**	**-**
Verzilvering Wmo Voor de verzilvering is gekozen voor een opportunistisch scenario. Dit houdt in dat bij huishoudelijke ondersteuning uitgegaan is van 89% van de maximale verplichting die wij hebben als gemeente richting aanbieders. Voor begeleiding is dit 74%**.**	**-1.849**	**-1.849**	**-1.849**	**-1.849**
Indexering exploitatiebijdrage professionele instellingen Indexering professionele instellingen binnen Team Maatschappelijke Ontwikkeling (stelpost inflatie).	**-1**	**-1**	**-1**	**-1**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-1.612**	**-1.612**	**-1.612**	**-1.612**
Totaal	**-2.097**	**-1.490**	**-1.577**	**-1.666**

Jeugdwet

Jeugdhulp

Gezond zijn en je gezond voelen gaat verder dan alleen je lijf. Ook je hoofd, je buik en de relatie met je omgeving moeten gezond zijn. We zien dat 1 op de 8 kinderen in Sittard-Geleen daar tijdelijk ondersteuning vanuit de jeugdzorg bij nodig heeft. Hoewel de jeugdwet goed, snel en betaalbaar moet functioneren, zijn we daar nog niet. Aan deze opgave werken wij samen met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. In 2023 is het nieuwe inkoopmodel geïmplementeerd dat nu doorontwikkeld wordt. Binnen het contractmanagement zal de focus meer gericht zijn op de risico's van- en het nakomen van de afspraken in de nieuwe contracten, de doelen van de transformatie en de effecten van de geleverde zorg- en dienstverlening. Onder meer ook tegen de achtergrond van de Hervormingsagenda. De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket aan maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen.

Een andere belangrijke ontwikkeling die op ons afkomt is het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Het toekomstscenario heeft als doel het huidige stelsel van jeugdbescherming te verbeteren en geeft gemeenten daarin een belangrijke rol: sterke lokale teams in te richten die samenwerken met de nog op te richten Regionale VeiligheidsTeams. Een sterk lokaal team dat bestaat uit deskundige en bekwame professionals die gezinnen met (meervoudige) problemen effectief kunnen helpen, zorgt er ook voor dat de kosten van jeugdzorg binnen budget kunnen blijven.

De daadwerkelijke vertaling van de Hervormingsagenda en het Toekomstscenario (landelijk beleid) wordt in 2025 vormgegeven door wijziging van ons beleid en uitvoering.

Er is veel beweging binnen het zorglandschap, ook in 2025 zal dat nog het geval zijn. We blijven daarom werken aan zorgcontinuïteit, kostenbeheersing en kwaliteit. Het kan bijvoorbeeld gaan om een zorgaanbieder die in de knel zit of ondermaats presteert of een aanbieder die knelpunten ervaart in de uitvoering.

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer wordt ingezet als leerlingen met een beperking niet zelfstandig kunnen reizen naar school. Bij leerlingenvervoer is het uitgangspunt dat deze leerlingen ondanks hun beperking zo zelfstandig als mogelijk naar school leren reizen, rekening houdend met hun mogelijkheden en onmogelijkheden. Zelfstandiger leren reizen bevordert de sociale ontwikkeling en vergroot het toekomstperspectief van de leerlingen. De gesprekken met leerlingen en hun ouders worden voorgezet zodat de leerlingen onafhankelijker en zelfredzamer worden en betere ontwikkelingsmogelijkheden krijgen. De leerlingen en hun ouders mogen op hun tempo stappen blijven zetten om zelfstandiger te leren reizen naar school. Leerlingenvervoer blijft hierin faciliteren met vaak een dubbele verstrekking, zoals aangepast vervoer naast een ov-chipkaart met begeleiderskaart.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-39.965	-41.350	-39.068	-5.759	-44.826	-43.210	-43.210	-43.043
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-219	-50	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-40.184**	**-41.400**	**-39.068**	**-5.759**	**-44.826**	**-43.210**	**-43.210**	**-43.043**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Meerjarenplan jeugd Het budget voor dit plan is per abuis structureel uit de begroting gehaald en wordt nu weer toegevoegd. Dit zal worden ingezet voor de subsidie jeugdpsychologen in het voortgezet onderwijs vanuit MIK/PIW.	**-200**	**-200**	**-200**	**-200**
Taakstelling coalitieakkoord De geraamde besparing vanuit het coalitieakkoord Rutte IV op de jeugdzorg kan conform de meicirculaire in 2025 nog niet gerealiseerd worden. Om deze reden wordt in 2025 incidenteel geld toevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Voor ons betekent dit €3,1 mln.	**-3.094**	**-**	**-**	**-**
Verblijf jeugd De regionaal afgesloten contracten voor het verblijf worden in 2025 verlengd en daar wordt vanwege de CAO stijging en de overgang naar kleinschaligheid een forse toename van de kosten verwacht.	**-1.300**	**-1.300**	**-1.300**	**-1.300**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-1.165**	**-1.165**	**-1.165**	**-1.165**
Totaal	**-5.759**	**-2.665**	**-2.665**	**-2.665**

Milieu



Met het programma Milieu werken we aan een schonere en gezondere gemeente. Daarvoor werken we continu aan een balans tussen leefbaarheid en economische ontwikkeling. De totale milieubelasting door industrie, verkeer, agrarische bedrijvigheid en andere bronnen willen we geleidelijk laten afnemen. En de water- en bodemkwaliteit verbeteren. Geluid, uitstoot en veiligheidsrisico's willen we een beperktere invloed laten hebben op de gezondheid van de inwoners van de Westelijke Mijnstreek. Zo werken we aan sociale, economische en ecologische veerkracht.

Met het programma Milieu werken we ook aan een gezond bodem- en watersysteem. Dit is noodzakelijk voor de natuur, landbouw en onze leefomgeving. We willen meer rekening houden met de natuurlijke kwaliteiten van het landschap om de veiligheid te bewaken en de natuur te stimuleren. We laten daarom bodem en water sturend zijn. We werken aan een betere bodemgesteldheid en meer ruimte voor water.

Financiële toelichting
Het programma Milieu heeft structureel een positief saldo van ongeveer € 5 mln. Hierin zit een positief saldo vanuit riolering en afval. Dit positieve saldo ontstaat doordat in de tarieven ook kosten die in de programma's verkeer, vervoer en waterstaat en programma sport, cultuur en groen zijn opgenomen. Samen zijn deze middelen bestemd voor de uitvoering van de taken van afval, riolering en waterbeheer.
Meerjarig is bij riolering met name sprake van een toename in kapitaallasten. Deze toename wordt vertaald in een hoger tarief aangezien dit 100% kostendekkend dient te zijn. De bijstelling van de baten en lasten in begroting is hierdoor grotendeels gelijk.

Voor duurzaamheidsprojecten zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor meerjarige duurzaamheidstrajecten of door het rijk, zoals aan energie armoede, of eigen beleidskeuzes zoals aanjaagmiddelen duurzaamheid. Er wordt de komende tijd ingezet op bodem, geluid, en luchtkwaliteit. Daarnaast zijn energie en klimaatadaptatie belangrijke opgaves.

Voor waterbeheer en afvalverwerking vragen wij onze inwoners een bijdrage die 100% kostendekkend is. In de paragraaf Lokale Heffingen lichten we de afvalstoffenheffing en rioolheffing nader toe. Van de provincie krijgen we een bijdrage voor tijdelijke projecten als Programma Trendbreuk en de gezonde basisschool. Er wordt voor Geleen-Zuid aansluiting gezocht bij subsidiemogelijkheden die passend zijn en kunnen bijdragen aan de wijkaanpak in Geleen Zuid. Zo is er vanuit het programma Trendbreuk een FNO-aanvraag gedaan en heeft de gemeente, in samenwerking met ZOwonen een aanvraag in het kader van het Volkshuisvestingsfonds gedaan voor het verduurzamen van 251 woningen en het herinrichten van de openbare ruimte.

We hebben de extra invoeringskosten van de omgevingswet als gevolg van verschuiving van de implementatie en decentralisatie van bodemtaken nog niet meegenomen in de begroting. Het Rijk heeft nog niet toegezegd hierin mee te betalen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	29.436	30.640	31.308	-	31.308	31.548	31.728	31.728
Lasten	-25.616	-25.738	-26.066	-764	-26.831	-27.052	-27.245	-27.245
Onttrekkingen	1.229	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-305	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**4.744**	**4.902**	**5.242**	**-764**	**4.478**	**4.496**	**4.483**	**4.483**

Milieu

Bodem

De bodemkwaliteits- en bodemfunctieklassenkaart gemeente Sittard-Geleen 2021-2025 expireert, op basis van wet- en regelgeving voor de Omgevingswet, eind 2025. Onder de Omgevingswet zijn de regels over herziening van deze kaarten gewijzigd. Er wordt onderzocht of en hoe de huidige bodemkwaliteits- en bodemfunctieklassenkaart gemeente Sittard-Geleen 2021-2025 kan worden geactualiseerd. Hiervoor is een bedrag gereserveerd van € 25.000,-.

Wet Basisregistratie Ondergrond (BRO)

Sinds 1 januari 2018 is de Wet Basisregistratie ondergrond (BRO) van kracht. Daarin is onder meer vastgelegd dat wij als gemeente de wettelijke taak hebben om gegevens over de ondergrond aan te leveren (aanleverplicht) en te gebruiken (gebruikplicht). Ook is er een wettelijke meldplicht en onderzoekplicht mocht een gegeven in de basisregistratie vermoedelijk onjuist zijn. Het betreft gegevens over bodemkwaliteit, bodemopbouw, grondwaterstanden etc. Naast de wettelijke verplichting, zijn de gegevens zoals ze opgenomen dienen te worden in de BRO, ook onmisbaar om bodem- en watersturend te kunnen werken. En op basis hiervan de juiste (locatie)keuzes te maken met betrekking tot ruimtegebruik, zodat we op lange termijn minder kwetsbaar zijn voor weersextremen als gevolg van klimaatverandering, onze watervoorraden beschermen en de (grond)waterkwaliteit en de biodiversiteit bevorderen.

De uitvoering en het beheer van de BRO-registratie is in de gemeente Sittard-Geleen nog niet geborgd, waardoor de ENSIA rapportages onvoldoende zijn c.q. onder de norm vallen (21% t.o.v. 60%). Om de uitvoering en het beheer te borgen zijn structureel jaarlijks capaciteit en financiële middelen aanvullend nodig. Zie ook prog 2 en 5.

De uitvoering en het beheer van de BRO-registratie is in de gemeente Sittard-Geleen nog niet geborgd. Om de uitvoering en het beheer te borgen zijn structureel jaarlijks capaciteit en financiële middelen aanvullend nodig. Zie ook programma 2 en 5.

Geluid

Geluidsanering

De uitvoering van het project geluidsanering uit 2023 is gestart in 2024 en loopt door in 2025 .

Geluid productie plafonds

Door de invoering van de Omgevingswet moeten de geluidzones die er lagen rondom gezoneerde industrieterreinen omgezet worden naar een systeem van geluid productie plafonds. Voor de Rijkswegen en Spoorwegen is dit systeem al doorgevoerd. Voor Chemelot en VDL-Nedcar is de provincie Limburg bevoegd gezag. Voor Holtum-Noord is dit Sittard-Geleen. Het traject zal beleidsarm doorlopen worden en moet uiterlijk in 2027 afgerond zijn. De gemeente Sittard-Geleen is nauw betrokken bij de trajecten door de provincie Limburg en tracht hiervan te leren.

Basis geluid emissie (BGE)

Door de invoering van de Omgevingswet ligt er een taak bij de gemeente om het gemeentelijk wegennet door te lichten om de basis geluid emissie (BGE) te bepalen. Deze moet worden vastgelegd in het landelijke geluid registratiesysteem.

Luchtkwaliteit

Schone Lucht Akkoord

Sinds 2023 nemen we deel aan het Schone Lucht Akkoord (SLA). We werken nader uit welke aanvullende acties nodig zijn, uitgaande van onze verantwoordelijkheden als gemeente. In 2025 stellen we een uitvoeringsprogramma op.

Stikstof

De stikstofaanpak blijft eveneens hoog op de agenda. We werken nader uit hoe de landelijke aanpak uitwerking krijgt in de gemeente. Dit is een wezenlijk onderdeel van de gezamenlijke aanpak met de provincie in het Limburgs Programma Landelijk gebied (LPLG) en de landbouwtransitie.

Omgevingsdienst-ZL

Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het basistakenpakket van de Omgevingsdienst-ZL aanzienlijk uitgebreid. Om deze basistaken op een professionele manier te kunnen uitvoeren is (landelijk) besloten om het VTH-stelsel te gaan versterken. In 2025 wordt de uitbreiding van het basistakenpakket en het inbrengen van plustaken verder uitgewerkt en worden de financiële consequenties in beeld gebracht.

Beleidskader en Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof

In 2022 is het Regionaal Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof 2022-2025 vastgesteld door de raden van Beek, Sittard-Geleen en Stein om uitvoering te geven aan de gestelde doelen in het Regionale beleidskader. De gemeenten streven naar het verminderen van huishoudelijk restafval en het inzamelen van grondstoffen. Het doel is om het jaarlijkse aandeel restafval per persoon terug te brengen naar maximaal 100 kg in 2025 en in 2030 naar 30 kg. Dit sluit aan op de Grondstoffenvisie 2050 waarin staat dat de gemeente in 2050 de grondstoffen volledig hergebruikt. Het terugdringen van restafval en het richten op het inzamelen van meer grondstoffen leidt tot hoogwaardigere toepassingen van het door inwoners afgedankt materiaal. Dat draagt bij aan de transitie naar een circulaire samenleving. De hele grondstoffenketen wordt in beschouwing genomen, van producenten van producten en verpakkingen, de gebruikers, de inzameling van afval en grondstoffen, tot aan de verwerking tot nieuwe toepassingen. In 2025 wordt een plan van aanpak afgerond voor het optimaliseren van de milieuparken. Aan de hand van een actieve en data-gedreven communicatiestrategie worden inwoners gestimuleerd om afval steeds beter te scheiden.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-1.041	-1.260	-1.224	-422	-1.646	-1.642	-1.641	-1.641
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-105	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-1.146**	**-1.260**	**-1.224**	**-422**	**-1.646**	**-1.642**	**-1.641**	**-1.641**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
RUD Zuid-Limburg Structurele bijstelling begroting 2024 RUD-ZL ad € 37.000 ten laste van de Algemene Middelen voornamelijk a.g.v. het effect ingroeimodel bodemtaken. Structurele bijstelling begroting 2025 RUD-ZL ad € 365.000, bestaande uit: - de geactualiseerde indexering voor een bedrag ad € 31.000 ten laste van de stelpost inflatie, die budgettair neutraal verloopt (zie programma 0), - structurele bijstelling vanaf begroting 2025 RUD-ZL ad € 334.000 ten laste van de Algemene Middelen a.g.v. een forse toename van personeel in het kader van de robuustheid.	**-402**	**-402**	**-402**	**-402**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-20**	**-20**	**-20**	**-20**
Totaal	**-422**	**-422**	**-422**	**-422**

Klimaatadaptie en Water

Regionale Adaptatiestrategie Westelijke Mijnstreek

De verandering van het klimaat heeft grote gevolgen voor onze leefomgeving. Op basis van onder andere het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en Deltaplan Hoge Zandgronden wordt extra geïnvesteerd in klimaatadaptatie.

Vanuit het programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) en Water in Balans wordt samengewerkt om maatregelen te treffen zodat de wateroverlast wordt verminderd.

Klimaatverandering

We krijgen steeds meer te maken met de gevolgen van de klimaatverandering. Het informeren van onze inwoners en ondernemers om zich beter te beschermen tegen wateroverlast is na een extreme bui een belangrijke opgave. Daar waar knelpunten bestaan ontwikkelt de gemeente, vaak in samenwerking met het Waterschap Limburg, hydrologische bouwwerken zoals buffers en infiltratievoorzieningen om de wateroverlast zoveel mogelijk in te perken. Systematisch wordt op natuurlijke momenten de riolering in de gemeente vernieuwd en op deze momenten worden deze structuren aangepast op onze nieuwe situatie waarin grotere bergingscapaciteit gevraagd wordt om heftigere buien te kunnen ondervangen.

Inwoners en bedrijven maken we middels campagnes (Waterklaar) bewuster van de bijdrage die iedereen zelf kan doen via afkoppelen van de eigen verharding en het vergroenen van het dak en tuin. Met de stimuleringsregeling afkoppelen en klimaatadaptatie stimuleren wij inwoners om deze bijdrage ook daadwerkelijk te leveren.

Ook stimuleert de gemeente inwoners om te vergroenen aan de hand van diverse acties gedurende het jaar als onderdeel van de deelname aan het NK-tegelwippen, een ludieke wedstrijd tussen gemeentes om samen met inwoners zoveel mogelijk tegels te wippen en te vergroenen. Zo biedt de gemeente een Tegeltaxi aan die gratis tegels komt ophalen, een tegel-wip-pakket met middelen om inwoners te helpen bij het ontstenen en zijn er acties om tegels en klinkers in te ruilen bij tuincentra voor gratis planten.

Naast wateroverlast verdienen verdroging en hitte steeds meer aandacht. Betreffende de verdrogingsproblematiek en waterbeschikbaarheid trekken we samen op met de andere waterpartners, provincie Limburg, Waterschap Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg. De eigen bijdrage vanuit de gemeente bestaat vooral uit het zoveel mogelijk afkoppelen en infiltreren van het verhard oppervlak, het

ontstenen en het aanleggen van klimaatbesteding groen. Ook maken we gebruik van de landelijke instrumenten, zoals water en bodem sturend, de landelijk maatlat groene klimaatadaptieve bebouwde omgeving en klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen, inrichten en beheren.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	11.747	11.659	12.271	-	12.271	12.562	12.807	12.807
Lasten	-8.253	-8.050	-8.612	-125	-8.737	-9.028	-9.273	-9.273
Onttrekkingen	29	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**3.523**	**3.609**	**3.659**	**-125**	**3.534**	**3.534**	**3.534**	**3.534**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**
Dekking energiekosten openbare verlichting, volksfeesten, groen, pompen&gemalen In de 1ste prorap 2024 zijn de energiebudgetten alleen voor boekjaar 2024 bijgesteld. Besloten is de bijstelling van de energiebudgetten structureel te verwerken ten laste van de stelpost inflatie, zie hiervoor ook programma 0, 2, 3 en 5 .	**-75**	**-75**	**-75**	**-75**
Totaal	**-125**	**-125**	**-125**	**-125**

Energie

Energietransitie: van fossiele brandstof naar hernieuwbare energie

Hoe gaan wij als gemeente onze publieke bijdrage leveren in de energietransitie, zodat ook onze inwoners en ondernemers voor de toekomst gegarandeerd voldoende en betaalbare duurzame elektriciteit en warmte hebben?

We gaan een programma energie opstellen en uitvoeren (= Routekaart energietransitie met uitvoeringprogramma 2030). Hierin maken we duidelijk hoe Sittard-Geleen inzet op de thema's energiebesparing, hernieuwbare opwek van energie en warmte. We volgen in ieder geval de Trias Energetica: eerst besparen, dan duurzaam opwekken en daar waar nodig fossiele brandstoffen gebruiken. De Routekaart, en de keuzes die daarin door college en raad worden gemaakt, bepalen waar we de middelen exact op inzetten.

Naar verwachting wordt de Routekaart begin 2025 vastgesteld waarin onder meer de volgende elementen aan bod komen:

- energiebesparing en tegengaan energiearmoede door bijvoorbeeld de inzet van energiecoaches/energieloket;
- Nationaal Isolatieprogramma als onderdeel van de warmtetransitie (zie thema warmte);
- verduurzaming bedrijventerreinen (energyhubs);
- ontwikkeling van duurzame opwek van energie;
- beleidsformulering (duurzame opwek van energie, lokaal eigendom);
- meehelpen in het oplossen van de netcongestie problematiek;
- faciliteren uitbreiding elektriciteit infrastructuur;

- monitoring van de doelstellingen energietransitie.

Als uitvoering van het coalitietakkoord is de wens om een windstraat (innovatieve kleinere windturbines) te ontwikkelen waarin we ons als aantrekkelijke, innovatieve en duurzame gemeente willen profileren.

We doen een haalbaarheidsstudie naar de toepassing van de Green Energy Mill bij evenementen. Deze innovatieve, circulaire mobile toren wekt duurzame energie op met zonnepanelen en windenergie die kan worden verbruikt tijdens evenementen. De Green Energy Mill kan een bijdrage leveren aan het verduurzamen van evenementen en onderzocht wordt wat dit betekent voor het verlagen van de (fossiele) energierekening.

In de speerpunten van de begroting 2024 is eenmalig een bedrag van € 260.000 beschikbaar gesteld voor het uitwerken van de RES-doelstellen. De Routekaart Energietransitie en het uitvoeringsprogramma 2030 wordt begin 2025 vastgesteld. Om de doelstellingen ook te kunnen realiseren zijn structurele middelen noodzakelijk. Enerzijds om een vliegwiel te zijn en initiatieven aan te jagen (zoals een innovatieve windstraat, een Green Energy Mill en bijvoorbeeld energyhubs), anderzijds om subsidies aan te kunnen trekken in duurzaamheidstrajecten in onze maatschappelijke rol als overheid. Binnen de bestaande begroting zijn geen structurele middelen opgenomen hiervoor.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-	-	-	-

Warmte

Warmtetransitie

De gemeente heeft de regie op het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving voor 2050, met daarbij concrete doelstellingen voor 2030. Hiervoor is in 2021 de Transitievisie Warmte (TVW) opgesteld, waarin is vastgelegd hoe wijkgericht deze opgave wordt aangepakt. De actualisatie van de TVW is voorzien in 2025. Op basis van de TVW is in 2023 het Gebiedsuitvoeringsplan Warmte vastgesteld waarin de wijkgerichte aanpak via wijkuitvoeringsplannen is omschreven. Volgens dit plan wordt de warmtetransitie de komende jaren flink uitgebreid met de inzet van de CDOKE-middelen.

Wijkuitvoeringsplannen Broeksittard en Obbicht

Op basis van het gebiedsuitvoeringsplan wordt in 2025 de uitvoering gestart van de in 2024 opgestelde wijkuitvoeringsplannen Broeksittard en Obbicht. Samen met de bewoners wordt de warmtetransitie in deze buurten ingezet. Ook worden in 2025 twee nieuwe wijkuitvoeringsplannen opgestart.

Proeftuin Aardgasvrije Wijk Limbrichterveld Noord (PAWLN)

Als onderdeel van het landelijke programma Aardgasvrije Wijken is een groot deel van deze wijk aangesloten op het warmtenet Het Groene Net Noord. De verdere uitrol van dit warmtenet stagneert, daarom wordt in 2025 een programma uitgevoerd om de proeftuin af te ronden met mogelijk aanvullende isolatie en alternatieven voor het warmtenet.

Warmtenet Zuid Limburg (WZL)

In 2023 is een traject gestart om, samen met 10 Zuid-Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg en Enpuls Warmte Infra, te komen tot een grootschalig warmtenet in Zuid Limburg op basis van de restwarmte van Chemelot. Op basis van het projectplan Warmtenet Zuid Limburg (WZL) wordt in 2025, fase 3 van dit traject

afgerond met een investeringsvoorstel voor de feitelijke aanleg van het warmtenet in Zuid Geleen en een voorstel voor de oprichting van een publiek warmtebedrijf.

Nationaal Isolatie Programma (NIP)

Parallel aan de wijkgerichte aanpak wordt in 2025 uitvoering gegeven aan het NIP, waarmee een grootschalige isolatie-aanpak wordt uitgevoerd. Hierbij is maatgevend dat dit, met behulp van Soorten Managent Plan, op een natuur inclusieve manier plaatsvindt.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	314	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-1.570	-82	-87	5	-82	-82	-82	-82
Onttrekkingen	1.160	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-97**	**-82**	**-87**	**5**	**-82**	**-82**	**-82**	**-82**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**5**	**5**	**5**	**5**
Totaal	**5**	**5**	**5**	**5**

Monitoring

Resultaten 2025:

1. Transitievisie Warmte 2.0 vastgesteld
2. Wijkuitvoeringsplannen Obbicht en Broeksittard in uitvoering, 2 nieuwe wijkuitvoeringsplannen in voorbereiding
3. Proeftuin Aardgasvrije wijk Limbrichterveld Noord Afgerond
4. Warmtenet Zuid, Limburg
    a. investeringsvoorstel en voorstel fase 4 Zuid Geleen Gereed
    b. Publiek Nutsbedrijf WZL in voorbereiding
5. Nationaal Isolatieprogramma in uitvoering.

Duurzaamheid

De klimaatdoelstellingen verplichten ons om te komen tot klimaat- en energiebeleid met zo concreet mogelijk geformuleerde doelstellingen en te nemen maatregelen. Landelijk zijn uitvoeringsmiddelen gereserveerd tot 2030 voor decentrale overheden. De hiervoor opgezette tijdelijke ministeriele regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) stelt ook onze gemeente in staat adequaat invulling te geven aan de steeds urgenter wordende gemeentelijke taken voortkomend uit het Nederlands klimaat- en energiebeleid.

In 2025 ligt de nadruk op uitvoering:

- In 2025 is het Duurzaamheidshuis open: een sfeervolle, uitnodigende plek wordt waar inwoners, ondernemers en onderwijsinstellingen laagdrempelig terechtkunnen voor inspiratie en onafhankelijke, betrouwbare informatie met betrekking tot duurzaamheid, energietransitie en circulaire economie. Dit duurzaamheidshuis maakt onderdeel uit van programmalijn 2 van de Regiodeal: Werkplaats Circulair Geleen. Onder hetzelfde dak wordt ook een bezoekerscentrum van Chemelot gerealiseerd en van waaruit bustours naar het Chemelot Industriepark plaatsvinden.
- In 2024 wordt een duurzaamheidskaart ontwikkeld die in 2025 een inspiratiebron is voor thema's en teams van de organisatie Gemeente Sittard-Geleen. Het helpt bij toepassing van duurzaamheid binnen disciplines zoals verduurzaming maatschappelijk vastgoed, inkoop en aanbesteding en facilitaire zaken. Goed werk begint bij je zelf als gemeente.
- In het project Syschemiq werken ook in het jaar 2025 21 consortiumpartners in de industrie, wetenschap, onderwijs, overheid en steden en EU-netwerken in heel Europa samen om de plastickringloop te sluiten en de circulaire economie in Europa te versnellen. Een van de werkpakketten van Syschemic is gericht op onze inwoners. Dit 'city lab-programma' betrekt inwoners rechtstreeks bij de circulaire economie en biedt een living lab-omgeving. Het city-lab-programma stimuleert bijvoorbeeld gemeenschapsbetrokkenheid bij opruimen van zwerfafval en helpt uit bij programma's met als inzet hergebruiken van plastic.

Beleidskader en Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof

In 2022 is het Regionaal Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof 2022-2025 vastgesteld door de raden van Beek, Sittard-Geleen en Stein om uitvoering te geven aan de gestelde doelen in het Regionale beleidskader. De gemeenten streven naar het verminderen van huishoudelijk restafval en het inzamelen van grondstoffen. Het doel is om het jaarlijkse aandeel restafval per persoon terug te brengen naar maximaal 100 kg in 2025 en in 2030 naar 30 kg. Dit sluit aan op de Grondstoffenvisie 2050 waarin staat dat de gemeente in 2050 de grondstoffen volledig hergebruikt. Het terugdringen van restafval en het richten op het inzamelen van meer grondstoffen leidt tot hoogwaardigere toepassingen van het door inwoners afgedankt materiaal. Dat draagt bij aan de transitie naar een circulaire samenleving. De hele grondstoffenketen wordt in beschouwing genomen, van producenten van producten en verpakkingen, de gebruikers, de inzameling van afval en grondstoffen, tot aan de verwerking tot nieuwe toepassingen. In 2025 wordt een plan van aanpak afgerond voor het optimaliseren van de milieuparken. Aan de hand van een actieve en data-gedreven communicatiestrategie worden inwoners gestimuleerd om afval steeds beter te scheiden.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	17.375	18.981	19.038	-	19.038	18.986	18.922	18.922
Lasten	-14.751	-16.347	-16.143	-222	-16.366	-16.300	-16.249	-16.249
Onttrekkingen	40	-	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-200	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**2.464**	**2.634**	**2.894**	**-222**	**2.672**	**2.686**	**2.672**	**2.672**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-216**	**-216**	**-216**	**-216**
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**-6**	**-6**	**-6**	**-6**
Totaal	**-222**	**-222**	**-222**	**-222**

Wonen, Omgevingsbeleid en Gebiedsontwikkeling



Met het *programma Wonen, omgevingsbeleid en stedelijke ontwikkeling* werken we aan sociale en institutionele veerkracht voor onze inwoners, bestaand en nieuw. We dragen bij aan de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in stad en dorp. Dit doen we door ons omgevingsbeleid en onze actieve rol in projecten en gebiedsontwikkelingen (stedelijke ontwikkeling). Zo dragen we bij aan het samen met onze inwoners, bedrijven en instellingen verbeteren van de leefomgeving in onze gemeente. We werken mee aan het bouwen van nieuwe woningen en het transformeren van wijken die het nodig hebben. We willen een diversiteit aan woningen die bijdraagt aan een meer inclusieve samenleving. Er is een plek voor iedereen in de gemeente ongeacht hun achtergrond (inkomen, opleiding, leeftijd, afkomst). Hiervoor werken we aan het vervangen of verduurzamen van slechte woningen. En aan een beter woningaanbod dat gevarieerder is qua prijs en soorten woningen. Met meer betaalbare woningen, grotere kansen voor starters en levensloopbestendige woningen voor senioren in de stad en in het dorp. Dankzij isolatieprogramma's en alternatieve warmtevoorziening willen we het wonen in oudere woningen aangenamer en betaalbaarder maken. En we werken aan een aantrekkelijke en veiligere openbare ruimte die gezondheid bevordert. Hiermee werken we aan een gezonde en inclusieve woonomgeving voor onze bestaande inwoners. En aan de aantrekkelijkheid voor nieuwe inwoners zodat we beroepsbevolking op peil kunnen houden.

Financiële toelichting

Het programma "Wonen, Omgevingsbeleid en Gebiedsontwikkeling" heeft een budget van € 7,1 mln. Binnen dit programma zijn de belangrijkste uitgaven gerelateerd aan de hoofdthema's: "Wonen", "Omgeving", en "Gebiedsontwikkeling en stedelijke vernieuwing". Onrendabele top, het opnemen van budget voor ontwikkellocaties en bestemmingsreserve woonwagenbewoners zijn thema's die in deze begroting een rol spelen. In spelen op de behoefte aan meer woningen en wonen op de juiste plek is de komende tijd aan de orde. De omgevingsvisie zijn bestaande en nieuwe strategische beleidskeuzes samengebracht. Een aantal van de beleidskeuzes leggen nieuwe financiële claims.

De Provincie en waterschap betalen mee aan de voorbereiding en uitvoering van een aantal regionale projecten. Met ZOwonen werkt de gemeente samen om terreinbeheerders bij de adaptatiestrategie, woningcorporaties, ontwikkelaars en private partijen een bijdrage te laten leveren aan de transformatieopgaven. Voor pilots, proeftuinen en experimenten zoeken we in voorkomende gevallen medefinanciers, al dan niet op basis van subsidieregelingen.

Bij de aanpak van het NOVEX-gebied Zuid-Limburg werken we met rijk en regio aan een regionale investeringsagenda. We trekken hierin samen op om de inzet en financiën van de diverse partijen doelgericht

in te zetten voor de versterking van Zuid-Limburg. We maken gebruik van de subsidiemogelijkheden die het netwerk ons biedt en vergroten hiermee het speelveld voor de projecten die nodig zijn om de regio vooruit te helpen.

De provincie financiert verschillende elementen gericht op het uitvoeren van de Woondeal Limburg. Onder andere het monitoringssysteem en de Plancapaciteitsmonitor Limburg worden volledig door de provincie betaald. Het Rijk heeft de intentie uitgesproken om het woningbouwprojecten mee te versnellen. Hier is geen direct budget voor beschikbaar. Dit wordt via verschillende thematische subsidies uitgewerkt, die deels gekoppeld worden aan de inhoud van de Woondeals. Waar kansrijk schrijft de gemeente in op deze subsidies.

Wordt niet gekozen voor een adequate aanpak en vernieuwing van de woningvoorraad dan missen we de aansluiting bij de doelstellingen vanuit het NOVEX-gebied Zuid-Limburg en de Toekomstvisie 2030. Doelstellingen gericht op een duurzame en veilige woonomgeving als onderdeel van gezonde en sterke steden in Zuid-Limburg. Uiteindelijk dreigt het gevaar van leegstand en verloedering en dat gevaar draagt absoluut niet bij aan het streven naar een sterke en gezonde stad. De aanpak van de problematiek die dan ontstaat vergt zeer waarschijnlijk een nog grotere financiële inspanning. Dit geldt ook voor een goede balans tussen economie en leefomgeving waarin het slagen van de circulaire transitie alleen mogelijk is als de leefomgeving gelijk mee verbeterd.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	5.890	2.798	2.198	-	2.198	3.191	2.198	2.198
Lasten	-14.244	-12.999	-8.608	-955	-9.563	-10.512	-9.542	-9.474
Onttrekkingen	3.390	5.921	-	782	782	768	753	739
Toevoegingen	-98	-8.042	46	-	46	246	546	546
Totaal	**-5.062**	**-12.323**	**-6.364**	**-173**	**-6.537**	**-6.307**	**-6.044**	**-5.991**

Wonen

We zorgen voor de juiste woning op de juiste plek

Op basis van de Woondeal en de lijn in de ontwerp omgevingsvisie om de woonvoorraad te diversifiëren zullen we ook eigen ontwikkellocaties tegen het licht moeten houden. Dat kan betekenen dat ontwikkellocaties een ander programma krijgen met een maatschappelijk positief maar financieel negatief resultaat. Met de ontwikkelaars versnellen we de bouw van woningen op geschikte plekken. Met alle corporaties maken we prestatieafspraken over onder andere nieuwbouw en transformatie.

We zorgen voor een woningvoorraad die aansluit bij de woonbehoefte

Uit verschillende woningbehoefteonderzoeken blijkt dat een deel van de woningen op termijn niet meer aansluit bij de vraag en onverkoopbaar worden omdat ze niet meer passen bij de behoefte en het passend duurzaamheidsniveau. Daarnaast moeten woningcorporaties een deel van hun voorraad vanwege dezelfde reden de komende jaren transformeren. We onderzoeken de kansen om dit op te pakken in de stadswijken die sociale en fysieke aandacht nodig hebben. Om die reden zetten we in op een grootschalige subsidieaanvraag uit het Volkshuisvestingsfonds (tranche 4), samen met woningcorporatie ZOwonen. Tegenover de aanvraag van (naar waarschijnlijk) 11.4 miljoen moet 30% gemeentelijke cofinanciering staan. De gemeente hoeft die 30% niet direct beschikbaar te hebben bij de aanvraag. Dit was bij vorige tranches wel het geval. Het gemeentebestuur (College en Gemeenteraad) moet instemmen met een inspanningsverplichting dat dit budget binnen 10 jaar beschikbaar is.

We hebben oog voor iedereen

De gemeente staat aan de lat om de huisvesting van verschillende groepen mensen te organiseren of te faciliteren.

Voor 2025 zijn voor de huisvesting van woonwagenbewoners middelen gereserveerd in een bestemmingsreserve, ten behoeve van de locaties Obbichterweg, Tudderenderweg en de nieuw te realiseren locatie. Conform afspraak is een behoefteonderzoek naar extra woonwagens uitgevoerd. Daarna volgt een procesafspraak om tot een verdere strategie te komen.

De verwachting is dat het aantal te huisvesten statushouders verder toe zal nemen. De gemeente moet ook meerdere grote gezinnen per jaar huisvesten. Die passen niet in de reguliere woningvoorraad van de corporaties. In de prestatieafspraken met ZOwonen is opgenomen dat zij panden verwerven (of aanpassen) om grote gezinnen in te plaatsen. In de jaarrekening is een bestemmingsreserve opgenomen van € 100.000,- om bij te dragen aan de onrendabele top van deze ontwikkelingen. Voorgesteld wordt om dit bedrag structureel te reserveren omdat deze groep (grote gezinnen) naar verwachting niet gaat afnemen en de corporaties onvoldoende geschikte woningen hebben.

Uitgaande van een aangewezen voorkeurslocatie in 2024 voor Skaeve Huse kan het project door een corporatie worden ontwikkeld in 2025. In de onderzoeksfase wordt inzichtelijk gemaakt wat de te nemen maatregelen en benodigde investeringen zijn om de toekomstige realisatie mogelijk te maken. Vooralsnog zijn hier geen middelen voor gereserveerd.

Op basis van het beleidskader arbeidsmigranten (raadsbehandeling 12 juli 2023) is in 2024 een beleidsregel en verhuurverordening opgesteld en een handhavingstraject gestart. Daarnaast ontwikkelt een private partij een grootschalige woonlocatie in het oude Amrath-hotel in Born als onderdeel van de pilot grootschalige huisvesting. De verhuurverordening legt in 2025 extra taken neer bij de ambtelijke organisatie. Het voorstel past niet binnen de bestaande begroting, omdat er voor de extra Bibob-toetsing binnen team OOV geen budget is vrijgemaakt voor de invoering van deze vergunningplicht. Deze incidentele uitgave van €50.000 kan echter worden gedekt met de beschikbaar gestelde rijksmiddelen die de gemeente sinds 2023 ontvangt (jaarlijks €69.000). De financiële gevolgen zijn daarom meegenomen in de begroting van 2025. Het gaat dus niet om een extra claim binnen de begroting, maar om reservering van beschikbaar gestelde middelen vanuit het Rijk.

We zetten in op zorg op de juiste plek

Naar aanleiding van de vele initiatiefaanvragen voor de realisatie van (Wet langdurige zorg) zorgvoorzieningen en het nationale programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) heeft de gemeente Sittard-Geleen in 2024 na een analyse van de opgave een woonzorg strategie en programma voor ouderen opgesteld. In 2025 wordt een start gemaakt met de uitvoering van het programma. We realiseren hiermee voldoende aanbod en spreiding van woonzorgvoorzieningen voor ouderen over de gemeente en werken aan het meer zorgen voor elkaar.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	87	-	-	-	-	-	-	-
Lasten	-1.183	-1.339	-1.047	155	-891	-890	-894	-899
Onttrekkingen	403	300	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-191	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-884**	**-1.039**	**-1.047**	**155**	**-891**	**-890**	**-894**	**-899**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**9**	**-**	**-**	**-**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**146**	**146**	**146**	**146**
Totaal	**155**	**146**	**146**	**146**

Omgevingsbeleid

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie wordt in Q1 2025 aan de gemeenteraad aangeboden ter vaststelling. In de omgevingsvisie zijn bestaande en nieuwe strategische beleidskeuzes samengebracht. Een aantal van de beleidskeuzes leggen nieuwe financiële claims. Die zijn opgenomen in de relevante programmabladen. Daarnaast introduceren we met de omgevingsvisie een nieuwe manier van beleidsontwikkeling en -uitwerking (conform de beleidscyclus van de Omgevingswet). De omgevingsvisie zal regelmatig geactualiseerd moeten worden. Daarnaast wordt er een monitoringssysteem voor beleidskeuzes ingericht en wordt de omgevingsvisie verder uitgewerkt met omgevingsprogramma's.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan (voormalige bestemmingsplannen) wordt de komende jaren opgesteld als uitwerking van onze rechtmatige rol vanuit de omgevingsvisie.

Regionale samenwerking (sub)regionaal beleid

Met de regio Zuid-Limburg werken we gezamenlijk aan regiobrede vraagstukken. In het NOVEX-gebied Zuid-Limburg werken we samen met het Rijk aan het versnellen van de ruimtelijke aanpak rondom de transitie naar circulaire economie, de groen-blauwe dooradering en stedelijke ontwikkeling rondom OV-knooppunten. Als vervolg op het ontwikkelperspectief dat in 2024 is vastgesteld werken we in 2025 met een uitvoeringsagenda voor de gezamenlijke overheden. In een volgende fase wordt de verbreding gezocht met onze partners. We leveren input voor de ruimtelijke keuzes, zoals deze in Panorama Zuid-Limburg zijn benoemd. Deze krijgen een plek in de actualisatie van de Provinciale Omgevingsvisie die eind 2025 gereed zal zijn.

Vergunningverlening
Vanaf 1 januari 2024 is de omgevingswet in werking getreden, wat een significante impact heeft op de manier waarop plannen worden ingediend en beoordeeld. De komende jaren werken we met de diverse beleidsinstrumenten uit de omgevingswet (Omgevingsvisie en Omgevingsplan) verder aan het vastleggen van beleidsdoelen in regels en het verbeteren van het vergunningenproces.

Wet goed verhuurderschap
Met de Wet goed verhuurderschap, die op 1 juli 2023 in werking is getreden, krijgen gemeenten een belangrijke rol in het bevorderen van goed verhuurderschap en het tegengaan van ongewenste verhuurpraktijken. De gemeente moet handhaven op de algemene regels en een laagdrempelig meldpunt inrichten.

Toezicht en handhaving
De wettelijke taken worden gecontinueerd conform het vastgestelde VTH-Beleid, waarbij, als gevolg van de gefaseerde invoering, de impact van de Wet kwaliteitsborging (Wkb) op dit moment nog niet duidelijk is. Eind 2024/begin 2025 worden hopelijk de eerste resultaten inzichtelijk van de Wkb en wat dit vooralsnog betekent voor de inwoner, ondernemer maar vooral voor Gemeente Sittard-Geleen.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	4.599	2.152	2.152	-	2.152	2.152	2.152	2.152
Lasten	-7.578	-6.344	-5.907	-241	-6.147	-6.119	-6.060	-6.057
Onttrekkingen	648	329	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**-2.331**	**-3.863**	**-3.754**	**-241**	**-3.995**	**-3.967**	**-3.908**	**-3.905**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
GR Het Gegevenshuis Betreft de volgende bijstellingen: - Structurele bijstelling begroting 2024 ad € 38.000 ten laste van de Algemene Middelen - Structurele bijstelling begroting 2025 en verder ad € 40.000. Deze bijstelling wordt vanaf 2025 gedekt door de stelpost inflatie (zie programma 0) en verloopt budgettair neutraal.	**-78**	**-78**	**-78**	**-78**
Omgevingsvergunning bouw Structurele bijstelling doorbelasting kosten BSGW als gevolg van de ingediende begroting 2025 BsGW en verder.	**-10**	**-10**	**-10**	**-10**
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**-14**	**-**	**-**	**-**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma's. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-137**	**-137**	**-137**	**-137**
Diverse kleine verschillen	**-2**	**-2**	**-2**	**-3**
Totaal	**-241**	**-227**	**-227**	**-228**

Gebiedsontwikkeling en Stedelijke ontwikkeling

Gemeentelijk vastgoed en ontwikkellocaties

De gemeente Sittard-Geleen bezit panden en de openbare ruimte. Deze bezitten we om onze beleidsdoelstellingen te behalen (strategisch vastgoed). We bezitten enkel panden als anderen in de samenleving dit niet (beter) kunnen. We beheren deze assets op duurzame wijze. Als bezit niet meer bijdraagt aan de beleidsdoelstellingen dan zetten we in op herontwikkeling van het pand / de locatie (niet-strategisch vastgoed) en stoten we dit af. Deze herontwikkeling staat eveneens in het teken van onze beleidsdoelstellingen In dit proces stoten we vastgoed af (niet-strategisch vastgoed). We werken hiervoor toe naar het beheren van een dynamische vastgoedportefeuille waarin we regelmatig de status van het vastgoed evalueren.

Als gevolg van het realiseren van maatschappelijke doelen en als gevolg van landelijke ontwikkelingen en marktontwikkelingen is het steeds moeilijker om ontwikkelingen financieel rond te krijgen, zonder onrendabele top voor de gemeente. Voorbeelden van maatschappelijke doelen met gevolgen voor ontwikkellocaties zijn onder meer de ambitie om meer woningen te realiseren in het betaalbare segment en doelen op het vlak van vergroening, klimaatadaptatie, duurzaamheid en circulariteit. Daarbovenop komt ook dat er vanuit het verleden nog hoge boekwaardes resteren op de ontwikkellocaties die niet zijn gesaneerd ten tijde van het leegkomen van deze locaties. Het is van belang om onze boekwaardes in balans te laten zijn met de opbrengstwaardes. Bij het leegkomen van nieuw vastgoed houden we daarom vast aan de afspraak om restboekwaardes te nemen. Op basis van het risicoprofiel is nu als eerste stap indicatief een bedrag van € 4 mln. opgenomen in de algemene reserve risicobeheersing, refererend aan de ervaringen bij de huidige ontwikkellocaties en de programmering, waarbij er dekking moet zijn voor de onrendabele toppen als gevolg van het realiseren van de maatschappelijke doelen zoals hiervoor genoemd. In de begrotingsvoorbereiding hebben wij de structurele verankering van middelen voor het risicoprofiel op de ontwikkellocaties, met onderscheid in investeringen- en exploitatiemiddelen betrokken.

Portfoliomanagement

We werken met prioriteit aan de herontwikkeling van leegkomend gemeentelijk vastgoed en ontwikkellocaties. Daarmee leveren we een bijdrage aan onze doelen m.b.t. de fysieke leefomgeving. Locaties zijn onder andere omgeving Agnetenklooster, Kleine Steeg, Sint Rosa, ESCS en diverse voormalige schoollocaties. Dit heeft een sterke link met het programma Duurzame Accommodaties (zie programma 5). De beweging is om dit meer integraal en gebiedsgericht te doen in plaats van ad hoc per locatie. In het nog (bestuurlijk) vast te stellen projectportfolio wordt de prioritering hiervan duidelijk gemaakt en wordt inzichtelijk waar er een integrale gebiedsgerichte aanpak mogelijk is.

Gebiedsontwikkelingen, grondbeleid en kostenverhaal

In sommige gebieden bevindt zich een stapeling van opgaves. Hierin nemen we waar nodig een actieve gebiedsontwikkelende rol. Hierbij betrekken wij het doorontwikkelen van ons kostenverhaal.
Actieve gebiedsontwikkelingen hebben we bijvoorbeeld rondom Chemelot en in de ontwikkelpaden Geleen Zuid en Geleen Centrum.

We werken ook aan de versterking van de omgeving van ons intercitystation. Dit heeft onder andere geleid tot ‘Limburg Centraal’, een ambitie van 6 Limburgse gemeenten zijnde Venlo, Weert, Roermond, Sittard-Geleen, Maastricht en Heerlen om grootschalige woningbouw en stedelijke ontwikkeling rondom 6 intercity stations mogelijk te maken. Het rijk heeft besloten deze op te nemen als grootschalige woningbouwlocatie. Dit kan betekenen dat er naast het bouwen van woningen ook (financiële) ondersteuning van het Rijk kan komen voor de gebiedsontwikkelingen op en rond het station Sittard. Dit leidt ertoe dat de gebiedsontwikkeling in een ‘stroomversnelling’ kan komen.

Smart City

In 2021 is de Smart City Visie vastgesteld. De uitwerking van deze visie – waarvoor de komende jaren financiële middelen beschikbaar zijn gesteld – vindt onder meer plaats in de ‘Proeftuin Zeeheldenbuurt’. In deze proeftuin kijken we hoe slimme toepassingen kunnen helpen bij het stimuleren van bewegen, activiteiten en ontmoeten. Maar ook bij het klimaat-robuust en toekomstbestendig maken van straten. Dit doen we onder

andere in samenwerking met ZO Wonen. De ‘good-practices’ schalen we op naar de hele gemeente. De proeftuin krijgt daarbij steeds meer landelijke aandacht (City Deal en Future Green City).
Daarnaast zijn we al enkele jaren premium partner van de Future City Foundation. Een vooraanstaande organisatie die gemeenten, bedrijven en andere organisaties verbindt om slimme gemeenschappen te creëren met een gezondere leefomgeving. Die samenwerking gaan we (ook over de grens) intensiveren. Begin dit jaar is gestart met het DMI-Ecosysteem. Een systeem waarmee we een digitale koppeling kunnen aanbrengen tussen mobiliteit, ruimte en verduurzaming. Hiermee willen we aansluiten op de opgaves en uitdagingen uit de omgevingsvisie.

Tot slot, zetten we met de aanschaf van de digitale tool ‘Smarticipatie en Maptionaire’ een ‘slimme’ stap om de drempel voor bewoners om te participeren te verlagen. Hiermee denken we ook andere doelgroepen zoals bijvoorbeeld jongeren makkelijker te bereiken. De inzet van dit alles is om meer data-gedreven te gaan werken. Hiermee krijgen we niet alleen een ander gesprek met onze inwoners, maar kunnen we aan de voorkant ook betere keuzes en afwegingen maken.

Bedrag x1.000	2023 Jaarrekening	2024 Actuele begroting	2025 Begroting voor bijstelling	2025 Bijstelling	2025 Begroting na bijstelling	2026 Begroting	2027 Begroting	2028 Begroting
Baten	1.204	646	46	-	46	1.039	46	46
Lasten	-5.483	-5.315	-1.655	-870	-2.525	-3.503	-2.587	-2.518
Onttrekkingen	2.339	5.292	-	782	782	768	753	739
Toevoegingen	93	-8.042	46	-	46	246	546	546
Totaal	**-1.846**	**-7.420**	**-1.563**	**-88**	**-1.651**	**-1.450**	**-1.242**	**-1.187**

Toelichting	2025 Bijstelling Begroting	2026 Bijstelling Begroting	2027 Bijstelling Begroting	2028 Bijstelling Begroting
Huisvesting Oekraïners Het begroten van de investeringen van de vier huisvesting locaties met de daarbij behorende kapitaallasten. Het vormen van een bestemmingsreserve voor de dekking van de kapitaallasten en overige exploitatielasten.	-	-	-	-
Kapitaalslasten De kapitaalslasten zijn geactualiseerd en de afschrijvingen bijgesteld op basis van actuele prognoses voor de voortgang van onze projecten.	**-604**	**-495**	**-542**	**-528**
Correctie kopieerslag 2028 speerpunten nieuw beleid Correctie kopieerslag speerpunt exploitatie De Haese.	**-**	**-**	**-**	**52**
De Leeuwerik De vergunning voor het bouwplan van de locatie Einighausen is definitief verleend, wat noodzakelijk was om de verkoopakte van de grond te kunnen passeren. De opbrengst van deze ontwikkellocatie wordt gestort in de reserve ontwikkelprojecten. De structurele exploitatiemiddelen vallen vrij ten gunste van de algemene middelen.	**11**	**11**	**11**	**11**
Huisvesting Oekraïners Het begroten van de investeringen van de vier huisvesting locaties met de daarbij behorende kapitaallasten. Het vormen van een bestemmingsreserve voor de dekking van de kapitaallasten en overige exploitatielasten.	**612**	**601**	**590**	**579**
Doorbelasting capaciteit personeel Betreft de mutatie in de doorbelasting van de directe personeelskosten over de diverse programma’s. Deze mutaties zijn budgettair neutraal.	**-107**	**-107**	**-107**	**-107**
Totaal	**-88**	**10**	**-48**	**7**

Algemene dekkingsmiddelen

Verschil tussen specifieke en algemene dekkingsmiddelen.

In de begroting maken we een onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen hangen samen met een concreet beleidsveld. Deze middelen verantwoorden we binnen het betreffende programma in de begroting. Voorbeelden van specifieke dekkingsmiddelen zijn de opbrengst uit afvalstoffenheffing en rioolheffing, de specifieke uitkeringen (SPUK), leges etc.

Het verschil tussen de specifieke en algemene dekkingsmiddelen is dat de algemene dekkingsmiddelen vrij besteedbaar zijn. De besteding van deze opbrengsten is niet gebonden aan een bepaald programma (resultaat). De algemene dekkingsmiddelen vormen samen de financiële dekking van het programmaplan.

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen

Tabel baten en lasten. Taakvelden 0.5 t/m 0.8

Taakveld 0.5 Treasury

De stijging van de martkrente op zowel langlopende als kortlopende leningen, leidt ertoe dat de begrote rentekosten binnen dit taakveld gaan stijgen. Voor een verdere toelichting op de financieringsfunctie verwijzen we naar de paragraaf financiering.

Binnen dit taakveld zijn ook de dividenden uit deelnemingen geraamd. Sittard-Geleen ontvangt dividend van haar aandelen in de BNG en Enexis.

x €1.000	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
BNG	438	379	380	380	380	380
Enexis	1.420	266	440	440	440	440
	1.858	**645**	**820**	**820**	**820**	**820**

Onze verwachting is dat de stijging van de marktrente geen positieve invloed heeft op de winst van de BNG. In de meerjarenraming 2025 – 2028 is de begrote dividendopbrengst naar beneden bijgesteld op het niveau van het dividend van het jaarresultaat 2023 die wij in april 2024 van de BNG hebben ontvangen. De gegevens van Enexis zijn niet bijgesteld, omdat de verwachting is dat de uitgekeerde dividenduitkering in 2025 hoger zal uitvallen.

Taakvelden 0.6 Gemeentelijke belastingen

Zie de paragraaf lokale heffingen voor Informatie over het gemeentelijke belastingbeleid

Taakveld 0.7 Gemeentefonds

Het saldo van het gemeentefonds bepaalt in belangrijke mate hoeveel financiële ruimte de gemeente heeft. Tot het gemeentefonds behoren de algemene uitkering, integratie-uitkeringen en decentralisatie-uitkeringen. Met het geld kunnen gemeenten zelfstandig beleid voeren. Gemeenten moeten echter wel de aan hen wettelijk opgedragen taken betalen met het geld dat zij uit het gemeentefonds ontvangen.

Via de gemeentefondscirculaire informeert het Rijk de gemeente over het gemeentefonds. In de begroting 2025 is de hoogte van de gemeentefondsuitkering gebaseerd op de meicirculaire 2025. Op 4 juli 2024 is de

raad op geïnformeerd over de uitkomst van de meicirculaire 2024. Klik hier om deze Raadsinformatiebrief te lezen.

	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene uitkering	219.870	225.662	215.100	223.118	230.207
Integratie- en decentralisatie uitkering	16.502	14.889	14.014	13.499	12.809
Gemeentefonds meicirculaire 2024	**236.372**	**240.551***	**229.114***	**236.617**	**243.016**
Aanname BTW compensatiefonds		550	550	550	550
Aanname extra jeugdmiddelen			1.817	1.350	1.350
Correctie oplopende inflatie 2026-2028			-5.955	-11.951	-17.878
Taakveld 7 Gemeentefonds	**236.371**	**241.101**	**225.526**	**226.566**	**227.038**

** Door kleine aanpassingen in het verdeelmodel is de uitkering 2025 en 2026 wijken de bedragen respectievelijk 9.000 euro en 11.000 euro af ten opzichte van de raadsbrief.*

In het voorjaar 2024 heeft de VNG en IPO met het kabinet gesprekken gevoerd voor een stabiele en beter beheersbare financiering van gemeenten en provincies. Dit heeft ertoe geleid dat de opschalingskorting is geschrapt en de nieuwe financieringssystematiek naar voren is geschoven.

Tot en met 2027 zijn de verschillen tussen de nieuwe en oude financieringssytematiek gecompenseerd door het Rijk, met uitzondering van het jaar 2025. In dat jaar hebben de gemeenten 675 miljoen euro minder ontvangen.

De eerdergenoemde afspraken moeten nog wettelijk vastgelegd worden in de nieuwe financieringswet. Hierin zal ook de overheveling van de specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds meegenomen worden. In de septembercirculaire 2024 zal meer duidelijkheid komen over het proces van de nieuwe financieringswijze naar gemeenten.

Overhead

Eind 2023 is een nieuwe notitie overhead geschreven, deze gaat gelden vanaf de begroting 2025. De overhead is van belang bij de berekening van de gemeentelijke tarieven. In de paragraaf lokale heffingen is een passage opgenomen over de kostendekkendheid van de gemeentelijke heffingen en leges.

De definitie van overhead uit artikel 1 van het BBV wordt als volgt beschreven: *het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.*

De overhead is opgenomen op taakveld 0.4 Overhead.

In onderstaande overzichten is de berekening van de overhead opgenomen voor 2025 en ook voor 2024. Vanwege de nieuwe systematiek van toerekening zijn de beide jaren niet naast elkaar te plaatsen en ook niet inhoudelijk met elkaar te vergelijken. Voor de berekening en toerekening van de diverse lasten aan de overhead wordt verwezen naar het afsprakenkader Overhead 2025-2028.

	Primitieve Begroting 2025
Totaal overhead (*1.000)	**€ 41.865**
Totaal fte primaire begroting	1.006 fte
Overhead per fte	**€ 41.614**
Doorbelasting naar projecten **(*1.000)**	€ 1.040
Totaal overhead na doorbelastingen (*1.000)	**€ 40.824**

	Primitieve Begroting 2024 (*1.000)
Totaal overhead (*1.000)	€ 37.733
Totaal fte primaire begroting	984 fte
Ondersteunende overhead **(*1.000)**	€ 30.646
Totaal fte excl. ondersteunende overhead	673 fte
Overhead per fte (excl onderst overhead)	**€ 45.527**
Doorbelasting naar projecten **(*1.000)**	€ 1.066
Totaal overhead na doorbelasting naar projecten **(*1.000)**	€ 36.667

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting wordt geheven over de winst die behaald wordt door een gemeente met activiteiten die aan de criteria voldoen van ondernemerschap. Bij de inventarisatie van onze activiteiten blijkt een aantal winstgevend te zijn. Echter daar is geen vennootschapsbelasting over verschuldigd, omdat de activiteiten onder een vrijstelling vallen of als normaal vermogensbeheer zijn te beschouwen.

Onvoorzien

Artikel 8 van de BBV stelt dat de gemeente verplicht is een post onvoorziene uitgaven op te nemen in de begroting. Deze post is bedoeld om tegenvallers en/of nieuwe beleidsinitiatieven incidenteel op te kunnen vangen. Wij hebben hiervoor in de begroting 2025 € 0,1 mln. opgenomen.

Paragrafen



Lokale heffingen

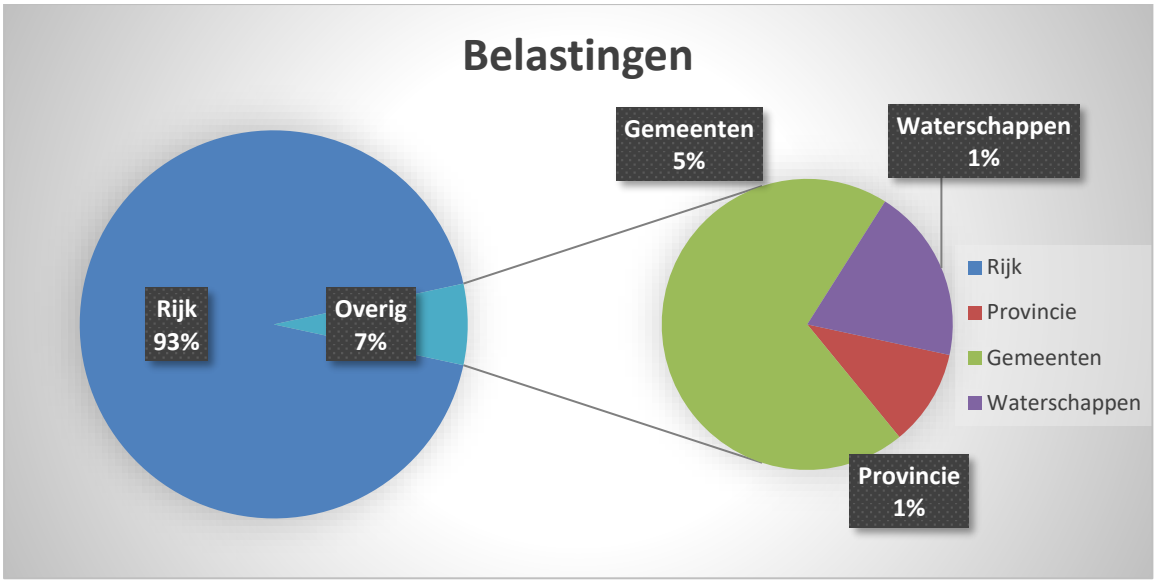
Deze paragraaf bevat informatie en voorstellen over gemeentelijke belastingen en heffingen en gaat in op de consequenties van de gemeentelijke woonlastendruk voor de inwoners en ondernemers van Sittard-Geleen.
Bij het opstellen van de belastingmaatregelen 2025 en deze paragraaf lokale heffingen is rekening gehouden met de kaderbrief 2024, vastgesteld door de gemeenteraad op 30 mei 2024. Hierin is besloten om de eerder voorgenomen verhogingen van de lokale lasten in 2025 niet in te vullen. Dit betekent enerzijds geen beleidsmatige verhoging van de OZB-tarieven en anderzijds het continueren van de verlaging van het tarief van de hondenbelasting tot een kostendekkend niveau alsmede geen indexering op de hondenbelasting door te voeren.

Rijksbeleid gemeentelijke belastingen en heffingen

Gemeenten zijn vrij in het besteden van de opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen. De hoogte van de tarieven van de gemeentelijke belastingen worden jaarlijks bepaald en vastgesteld door de gemeenteraad.
Gemeenten zijn autonoom in het bepalen van de hoogte en de besteding van de opbrengst van de gemeentelijke belastingen. De mogelijkheid voor gemeenten om belastingen te heffen is echter begrensd. Gemeenten mogen alleen belastingen heffen die de Gemeentewet uitdrukkelijk toestaat. Ook is het niet toegestaan om gemeentelijke belastingen te heffen met winstoogmerk of op basis van vermogen of inkomen.

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat afgerond 5% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 7% voor hun rekening, de rijksoverheid 93%[4].

[4] CBS gegevens belastingen 2023



De gemeentelijke belastingen bestaan uit algemene belastingen en retributies (heffingen en leges). De opbrengst uit algemene belastingen zijn niet gelabeld en worden toegevoegd aan de algemene middelen. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen waarvoor deze wordt ingezet. Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de Onroerende Zaakbelasting (OZB), de honden-, precario- en de toeristenbelasting.

De retributies vallen uiteen in bestemmingsheffingen en leges. Voor heffingen en leges geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die de gemeente maakt. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Leges voor bijvoorbeeld een paspoort of een vergunning zijn vergoedingen die aan de overheid worden gedaan in ruil voor een door de overheid geleverde individuele dienst.

Bezwaren WOZ-waarden weer naar het oude niveau

In 2023 werden er uitzonderlijk veel bezwaren ingediend op WOZ-waarden uit de aanslagen van de BsGW. Dit had als gevolg dat de proceskosten voor dat jaar uitzonderlijk hoog waren. In 2024 is het aantal bezwaren weer in lijn met de jaren voor 2023 en dat heeft ook al gevolg dat de proceskosten weer zakken naar het gebruikelijke niveau. Hierover wordt de raad meer uitgebreid geïnformeerd via de bestuursrapportages van de BsGW.

Gemeentelijk belastingbeleid 2025

Voor het gemeentelijk belastingkader 2025 gelden de volgende uitgangspunten:

- De tarieven worden geïndexeerd. Beleidsmatige verhogingen worden alleen uitgevoerd als er sprake is van noodzakelijke investeringen op het gebied van afval en riool. Het indexpercentage wordt vastgesteld op 3,45%.
- De in 2021 voorgenomen beleidsmatige verhoging van de OZB voor woningen en niet-woningen wordt voor 2025 niet doorgevoerd.
- De algemene heffingen (honden- en toeristenbelasting) hebben het karakter van een bestemmingsheffing (maximaal 100% kostendekkend), voor zover er dekkingsmiddelen zijn. De verlaging van de tarieven van de hondenbelasting in 2023 tot een kostendekkend niveau wordt gecontinueerd vanaf 2025.
- Lastenverdeling naar rato van draagkracht op basis van redelijkheid en billijkheid. De gemeente doet niet aan inkomenspolitiek, dit overeenkomstig artikel 219, lid 2 van de Gemeentewet. Daarin is bepaald dat de hoogte van een gemeentelijke belasting niet afhankelijk mag worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen
- De afnemer/ vervuiler betaalt.

- De dienstverlening is kostendekkend, alle kosten worden gedekt door de opbrengsten.

Het in 2021 vastgestelde beleidskader dat de gemeentelijke woonlasten worden geheven op basis van het gemiddelde van de vier grote Limburgse gemeenten is op dit moment niet mogelijk. Door toepassing van de begrotingskaders om de begroting reëel en structureel sluitend te maken en om ruimte te creëren voor nieuw beleid en reparatie van bestaand beleid zijn de eerder besloten belastingverhogingen nodig geweest. De voorgenomen verhogingen voor 2025 wordt niet doorgevoerd.

Lokale lasten beleid niet-woningen.

Het gegeven dat ondernemers in Sittard-Geleen het hoogste OZB-tarief van Nederland betalen én mkb-ondernemers moeite hebben om het hoofd boven water te houden, waren de belangrijkste motieven om de volgende uitvoeringsafspraak op te nemen in het coalitieakkoord. “We streven naar een verlaging van de ozb voor niet-woningen.” Het beoogde effect is om mkb-ondernemers te ondersteunen in hun dagelijkse opgave om te overleven en hun doel om hun producten en bedrijfsprocessen toekomstbestendig te maken.

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om mkb-ondernemers te ondersteunen, waarbij de verlaging van de Onroerend Zaak Belasting voor niet-woningen een van de mogelijke instrumenten is die ingezet kan worden. Het onderzoek is verricht in de context dat mkb-ondernemers gemiddeld vier werknemers in dienst hebben, met de corona- en de energiecrisis een stapeling van problemen hebben en ze bovendien moeten vernieuwen om toekomstbestendig te zijn in de klimaat-neutrale, inclusieve en digitale samenleving van 'morgen'.

Verlaging van de ozb tarieven vraagt een enorme financiële inspanning van de gemeente, terwijl het financiële voordeel voor mkb-ondernemers beperkt is. Bovendien komt het grootste deel van de verlaging van de ozb niet terecht bij het mkb. We stellen daar een effectiever alternatief tegenover. De gemeenteraad heeft in de begroting 2024 voor de periode 2024-2027 € 15,8 miljoen als speerpunt beschikbaar gesteld voor een aantal trajecten voor de ondersteuning van mkb-ondernemers waarmee zij in staat worden geacht om hun positie te verbeteren. Het gaat dan om de speerpunten veerkrachtig mkb, het uitvoeringsprogramma detailhandel, veerkrachtig centrum Geleen/circulaire economie en aankoop leegstaande panden, ruimte voor het mkb en stadslabs. In het programma Economie wordt dit verder toegelicht. Conclusie is dan ook dat uitvoering geven aan de ondersteuning van mkb-ondernemers met de middelen die hiervoor zijn opgenomen in de begroting 2024 meer toegevoegde waarde oplevert dan een marginale verlaging van de lokale lasten. We maken dan ook geen gebruik van de mogelijkheid van verlaging van de OZB voor niet-woningen.

Ook is onderzoek gedaan of het op nul zetten voor niet-woningen van het ozb gebruikersdeel en dit helemaal te laten betalen door de vastgoed eigenaren een bijdrage kan leveren aan het verminderen van de leegstand en het verlagen van de tarieven. De gemiste opbrengst door leegstand wordt nu omgeslagen in het tarief, dat hoeft dan niet meer. Dit betekent dat de lasten voor de mkb-ondernemers daarmee niet verhoogd hoeven te worden. De lasten worden echter voor de mkb-ondernemers ook niet lager omdat onomstotelijk is dat de eigenaren de voor hen hogere lasten geheel zullen doorbelasten aan hun huurders. De conclusie is dat deze verschuiving binnen de OZB-regels mkb-ondernemers geen substantieel financieel voordeel oplevert, maar wel een hoop ‘gedoe’. Het is namelijk fiscaal juridisch een complexe exercitie omdat het doel om leegstand te verminderen onderbouwd moet kunnen worden, overleg met eigenaren nodig is en een gefaseerde ingroei moet kennen. Tot slot gaat het in omvang slechts om een marginaal effect op de tarieven. Dan hebben we nog steeds het hoogste tarief van Nederland. De opbrengsten voor de gemeente blijven in alle gevallen gelijk. Conclusie is dan ook dat er geen gebruik gemaakt gaat worden van de mogelijkheid om het gebruikersdeel ozb niet-woningen af te schaffen en op te nemen in het eigenaarsdeel.

Indexering 2025

De indexering van de gemeentelijke belastingen en heffingen gebruiken wij vooral voor de dekking van de respectievelijk de gestegen kosten van de personele kosten, en de verbonden partijen en als algemeen dekkingsmiddel. In de meicirculaire 2024 zijn de verschillende indexeringspercentages voor het gemeentefonds opgenomen. Voor de gemeentelijke belastingen gebruiken wij hetzelfde gemiddelde percentage van 3,45 %, maar hierop zijn uitzonderingen zoals de reclamebelasting. De rechten voor afval en riool indexeren wij niet, bij deze heffingen begroten wij op basis van de verwachte kosten en opbrengsten.

Monitor gemeentelijke woonlastendruk

Uitgangspunt voor Sittard-Geleen was dat de gemiddelde gemeentelijke woonlast voor een inwoner van Sittard-Geleen overeenkomt met de gemiddelde woonlastendruk van de grootste gemeenten uit Limburg. In het jaarlijkse overzicht van de gemeentelijke belastingen van de provincie Limburg wordt een vergelijking gemaakt van de woonlasten van de Limburgse gemeenten betreffende OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Aan de hand van deze benchmark is de gemiddelde gemeentelijke woonlast van een inwoner uit Sittard-Geleen voor 2024 vergeleken.

Uit het belastingoverzicht 2024 blijkt dat onze gemeente net als in voorgaande jaren plaats 4 op de ranglijst heeft. De gemiddelde gemeentelijke woonlast voor een woningeigenaar in Sittard-Geleen is voor 2024 € 62,03 hoger (2023 € 85,34) dan het gemiddelde van de 4 grootste Limburgse gemeenten. De afgelopen jaren zijn de woonlasten voor onze inwoners gestegen. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de hoger wordende kosten van de afvalstoffen- en rioolheffing. De aangekondigde beleidsmatige OZB verhoging voor 2025 wordt niet doorgevoerd.

Tabel Woonlasten 2024 (eigenaar/gebruiker) 4 grootste gemeenten van Limburg

Gemeente	Gemiddelde waarde woningen	Rang	OZB Eigenaar	Rang	Rioolrecht eigenaar/ gebruiker	Rang	Afvalstoffen heffing	Rang	Gemeentelijke lasten eigenaar / gebruiker	Rang
Heerlen	201.381	1	322,37	2	195,71	2	353,15	3	871,23	2
Maastricht	301.837	4	316,93	1	220,80	3	361,56	4	899,29	3
Sittard-Geleen	**251.080**	**2**	**436,13**	**4**	**230,28**	**4**	**310,97**	**2**	**977,38**	**4**
Venlo	287.349	3	379,88	3	155,30	1	274,21	1	809,39	1
Gemiddeld G4:	**260.412**		**354,68**		**201,77**		**327,49**		**883,94**	
Gemiddeld Provincie	288.366		359,59		243,95		311,80		915,34	

Bron: belastingoverzicht 2024 van de provincie Limburg

* Het gemiddelde van de 4 grootste Limburgse gemeenten o.b.v. eigen berekening gemeente

** Rang 1 is de goedkoopste en rang 4 de duurste gemeente

Duidelijk is dat het op dit moment niet haalbaar is om de streefwaarde naar het gemiddelde van de vier grootste gemeenten te krijgen.

Ook als we vergelijken met alle Limburgse gemeenten dan staat Sittard-Geleen hoog in de ranglijst met plaats 8. Alleen de gemeenten Meerssen, Eijsden-Margraten, Voerendaal, Gulpen-Wittem, Beekdaelen, Simpelveld en Vaals hebben hogere gemiddelde woonlasten voor een eigenaar.

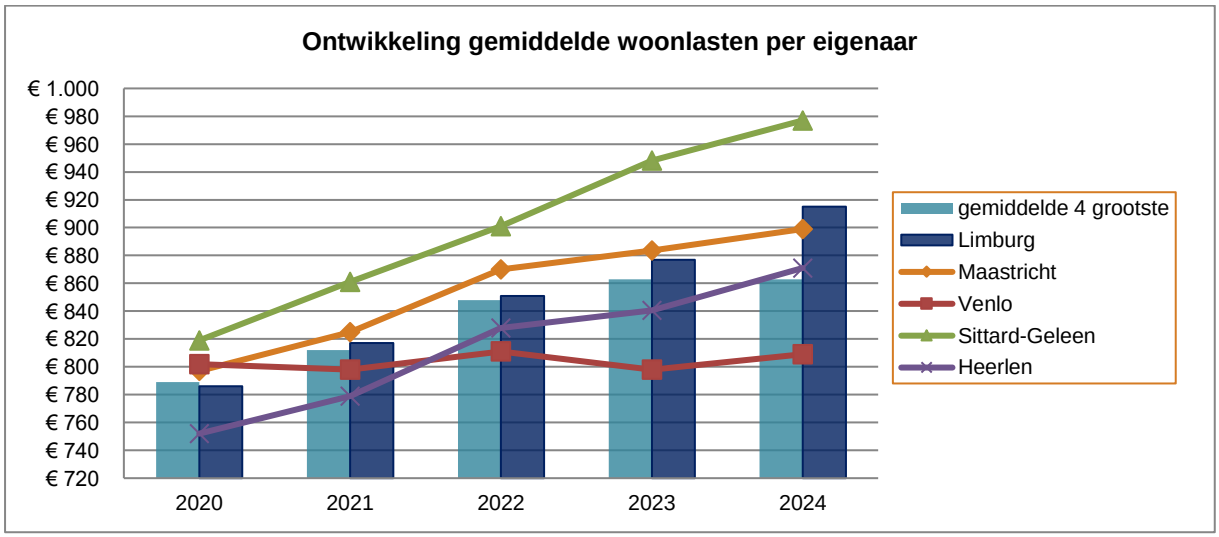
Daarentegen betaalt een huurder van een woning in Sittard-Geleen alleen afvalstoffenheffing, hierdoor zijn we de goedkoopste gemeente van de 4 grote gemeenten in Limburg. Een gezin dat in een huurhuis woont, is ruim € 100 per jaar goedkoper uit in onze gemeente dan in het op de tweede plaats staande Maastricht.

Tabel woonlastenmonitor 2024 gebruiker (huurder)

Gemeente	Rioolrecht gebruiker	Rang	Afvalstoffenheffing	Rang	Gemeentelijke lasten gebruiker	Rang
Heerlen	104,99	3	353,15	3	458,14	4
Maastricht	57,00	2	361,56	4	418,56	2
Sittard-Geleen	**0,00**	1	**310,97**	**2**	**310,97**	**1**
Venlo	155,30	4	274,21	1	429,51	3
Gemiddelde G4:			**327,49**		**404,30**	
Gemiddeld Provincie			311,80		400,12	

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de woonlasten over de afgelopen jaren weergegeven.

Grafiek Ontwikkeling gemiddelde woonlasten



De afgelopen jaren zijn de woonlasten voor onze inwoners sterk gestegen. Dit wordt veroorzaakt door de hoger wordende kosten van de afvalstoffen- en rioolheffing en de hogere OZB-aanslag.

Gemeentelijke belastingen en rechten 2024-2028

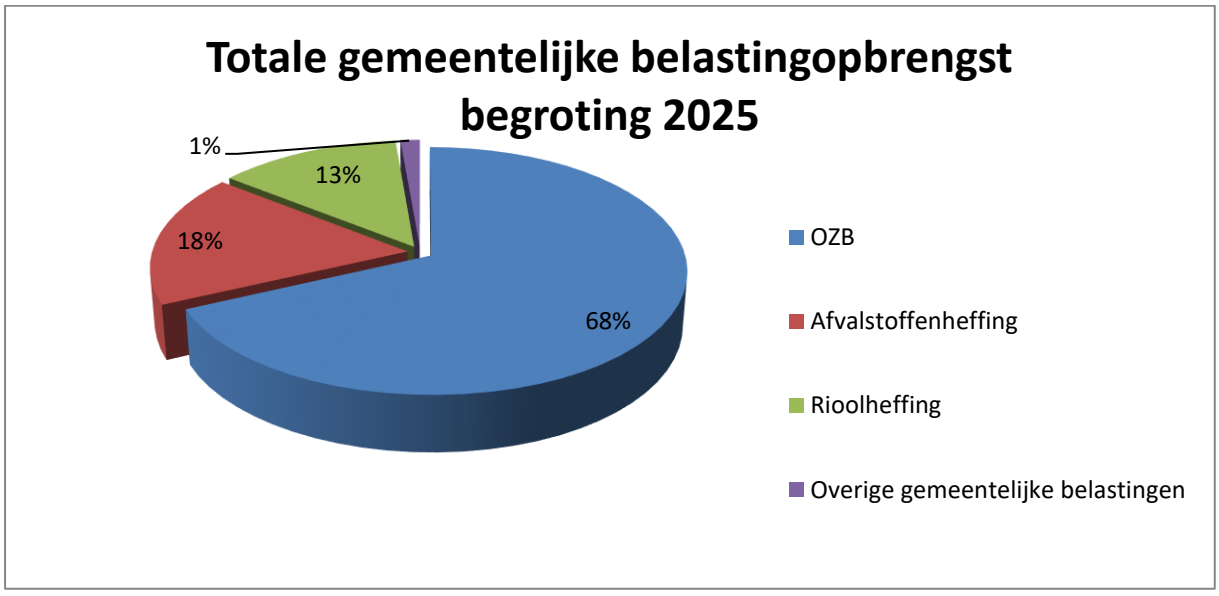
Onderstaand wordt een prognose van de opbrengst uit de algemene gemeentelijke belastingen en de afval- en rioolrechten weergegeven. Er is gekozen om de lijn door te zetten en de OZB-opbrengsten algemeen te indexeren met 3,45% maar additionele beleidsmatige verhogingen niet door te voeren. Er is geen rekening gehouden met wijzigingen in de WOZ-waarden. Op 15 oktober komt er een eerste prognose van de WOZ-waarden door de BsGW. Op 15 november volgt een actualisatie van de prognose. Deze kan nog een technische aanpassing van de tarieven in december betekenen.

De rechten voor afval en riool worden niet geïndexeerd, bij deze heffingen wordt begroot op basis van de verwachte uitgaven en opbrengsten. Bij de kaderbrief 2024 is gekozen om de verlaging van het tarief van de hondenbelasting tot het kostendekkend niveau door te zetten

Belastingvoorstel 2025

			Belastingvoorstel 2025 Begrote opbrengsten 2025-2028 zijn incl. prijsindex 2025 van 3,45%				
	Jaarrekening 2023	Actuele begroting 2024	Prijs-index 3,45 %	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
OZB- woning eigenaarsheffing	*19.396*	*20.218*	*698*	*20.916*	*20.916*	*20.916*	*20.916*
OZB - niet woning gebruikersheffing	*15.954*	*16.704*	*576*	*17.280*	*17.280*	*17.280*	*17.280*
OZB - niet woning eigenaarsheffing	*22.676*	*23.659*	*816*	*24.475*	*24.475*	*24.475*	*24.475*
Totaal OZB	**58.026**	**60.581**	**2.090**	**62.671**	**62.671**	**62.671**	**62.671**
Afvalstoffenheffing (vastrecht, diftar en overige bijdragen)	*14.587*	*13.907*		*16.070*	*16.070*	*16.070*	*16.070*
Rioolheffing	*11.094*	*10.600*		*11.976*	*11.976*	*11.976*	*11.976*
Totaal opbrengst afval en riool	**25.681**	**24.507**	-	**28.046**	**28.046**	**28.046**	**28.046**
Hondenbelasting	*393*	*404*	-	*404*	*404*	*404*	*404*
Precariobelasting	*227*	*67*	-	*67*	*67*	*67*	*67*
Reclamebelasting	*68*	*260*	-	*260*	*260*	*260*	*260*
Toeristenbelasting	*602*	*452*	*9*	*532*	*532*	*532*	*532*
Totaal opbrengst overige belastingen	**1.290**	**1.183**	***9***	**1.262**	**1.262**	**1.262**	**1.262**
Totaal opbrengst gemeentelijke heffingen	**84.997**	**86.271**	**2.099**	**91.979**	**91.979**	**91.979**	**91.979**

Grafiek Totale gemeentelijke belastingopbrengst begroting 2025



Hieronder volgt een uiteenzetting van de opbrengst uit gemeentelijke belastingen en rechten:

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De onroerendezaakbelasting (OZB) is de belangrijkste gemeentelijke heffing voor zowel woningen als niet-woningen. De OZB is een objectieve en zakelijke belasting waarvan de opbrengst wordt toegevoegd aan de algemene middelen. Het heffingstarief wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde.

Verhoging OZB-opbrengst

De OZB-opbrengst wordt verhoogd met de algemene indexering van 3,45 % maar er worden geen additionele beleidsmatige verhogingen doorgevoerd in 2025. De verhoging door de indexering wordt toegevoegd aan de algemene middelen respectievelijk het begrotingsresultaat.

Tabel overzicht OZB-tarieven 2023-2025

	2023	2024	2025
OZB-eigenaar niet-woningen	0,7351 %	0,7662 %	0,8098 %
OZB-gebruiker niet-woningen	0,5674 %	0,5914 %	0,6283 %
OZB-eigenaar woningen	0,1657 %	0,1727 %	0,1797 %

De tarieven 2025 worden in de raadsvergadering van november 2024 vastgesteld en geactualiseerd in de raadsvergadering van december 2024.

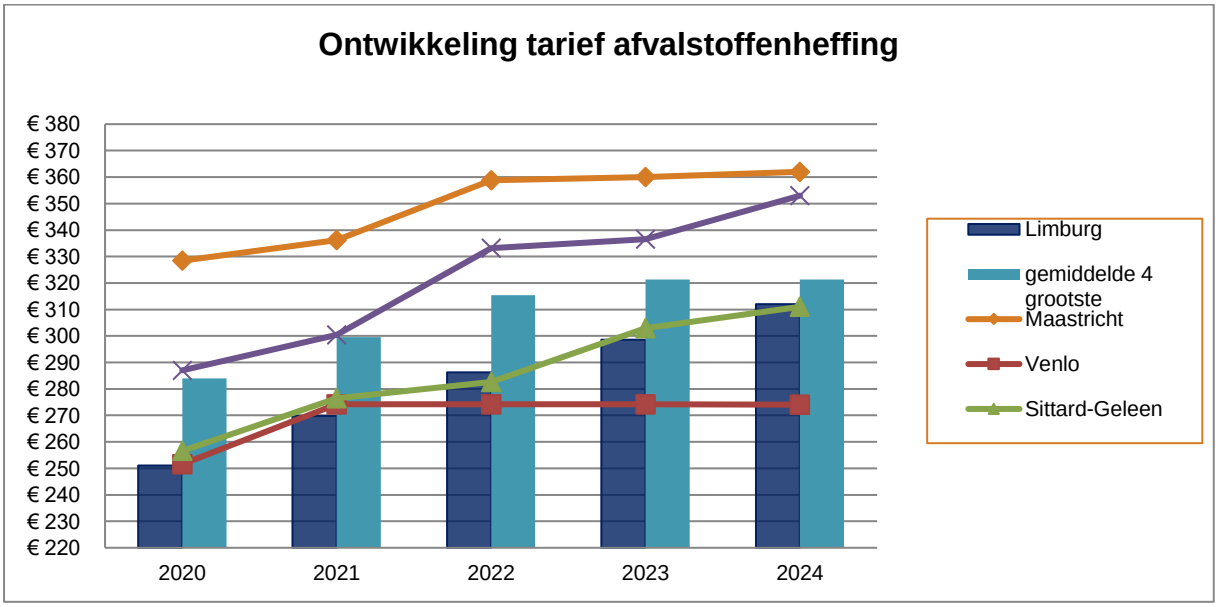
Afvalstoffenheffing

In artikel 10.211 van de Wet milieubeheer is vastgelegd dat de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders zorgdragen, dat de huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld bij elk binnen haar grondgebied gelegen perceel waar zodanige huishoudelijke afvalstoffen geregeld kunnen ontstaan. De inzamelplicht geldt niet voor grove huishoudelijke afvalstoffen.

De gemeenteraad kan een heffing instellen ter bestrijding van de kosten die verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. Deze afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting die wordt geheven op basis van artikel 15.33, eerste lid, van de Wet Milieubeheer. Een bestemmingsbelasting betekent dat de opbrengsten de kosten niet mogen overschrijden, er mag geen winst gemaakt worden op de afvalstoffenheffing. De inzameling en verwerking van huishoudelijk afval is uitbesteed aan de NV RWM.

De Grondstoffenvisie, vastgesteld in 2017, stuurt op een verdere reductie van het restafval naar 0 kg per inwoner in 2050, overeenkomstig de landelijke doelstelling. Met de grondstoffenvisie heeft de gemeenteraad ervoor gekozen de gewenste reductie na te streven door het verbeteren van de service voor de inwoners, volgens het principe ‘Milieu door Service’. In februari 2021 is het Regionaal Beleidskader 2021-2025 van Afval naar Grondstof 2021-2025 vastgesteld dat stuurt op een reductie van het huishoudelijk restafval naar 100 kg per inwoner per jaar in 2025 en op een verdere reductie naar 30 kg in 2030. De focus wordt daarin verbreed naar service op milieu én restafval. In juli 2022 is het Regionaal Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof 2022-2025 vastgesteld. Aan de hand van de 11 in het uitvoeringsplan opgenomen maatregelen moet de doelstelling van maximaal 100 kg restafval per persoon in 2025 bereikt worden.

Grafiek Ontwikkeling tarief afvalstoffenheffing 2019-2024



Het gemiddelde tarief van de afvalstoffenheffing liet tot 2019 een licht dalende trend zien in de gemeenten. Sinds 2019 stijgen de tarieven jaarlijks in vrijwel alle gemeenten. Met name de inflatie, sterk stijgende operationele kosten, cao-ontwikkelingen bij inzamelbedrijven en teruglopende inkomsten uit de verwerking van afvalstromen zorgen ervoor dat de tarieven ook in 2024 zijn gestegen.
De verwachting is dat het tarief van de afvalstoffenheffing 2025 gaat stijgen van € 335 naar € 347. Een diepgaande toelichting wordt gegeven in het rapport belastingmaatregelen 2025.

Voor de afvalstoffenheffing geldt het principe van kostendekkende tarieven. Dat betekent dat het beleid erop is gericht dat de kosten van afvalverwerking volledig in rekening worden gebracht bij de gebruikers. In de begroting zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Bij de jaarrekening wordt het daadwerkelijke overschot/tekort van een bepaald jaar gestort c.q. gedekt uit de bestemmingsreserve of voorziening afvalverwerking.

Geëffectueerd wetsvoorstel verhoging afvalstoffenbelasting
Het belastingplan 2019 van het kabinet omvatte onder meer een pakket aan fiscale vergroeningsmaatregelen. Het kabinet verhoogde het tarief in de landelijke afvalstoffenbelasting voor het storten en verbranden van afvalstoffen met ingang van 2019 van € 13,21 naar € 32,12 per 1.000 kilogram. In 2021 is het tarief € 33,15, in 2022 € 33,58,in 2023 € 35,70 en in 2024 € 39,23 per 1.000 kilogram. Deze extra landelijke belasting geldt op alle restafval dat de gemeente aanbiedt ongeacht hoe dat wordt aangeboden, dus ook de vervuiling die in andere afvalstromen zit. Als er bijvoorbeeld tussen het aangeboden houtafval restafval zit, wordt ook over dit restafval verbrandingsbelasting berekend. Met name de vervuilingsgraad van de diverse afvalstromen is vooraf lastig in te schatten. Dat maakt de exacte financiële consequenties moeilijk te bepalen.

Medische kortingsregeling
Huishoudens met een medische indicatie produceren medisch afval dat niet gescheiden kan worden. Dit afval dient aangeboden te worden als restafval, een betaalde afvalstroom. Huishoudens met een medische indicatie hebben recht op een vermindering van de totaal verschuldigde belasting voor restafval van 60% met een maximum van € 150,00 per belastingjaar.

Extra restafvalcontainer voor huishoudens met medische indicatie
Vanaf 2023 wordt huishoudelijk restafval 1x per 4 weken opgehaald (voorheen 1x per 2 weken). Huishoudens met een medische indicatie produceren meer restafval door medische redenen. Sinds 2024 hebben huishoudens met een medische indicatie recht op één gratis extra restafvalcontainer b.

Kwijtschelding op diftar
Huishoudens met recht op kwijtschelding hebben recht op kwijtschelding op het vastrecht en tot maximaal € 88,00 op het variabel recht.

Rioolheffing
Rioolheffing is een bestemmingsbelasting die wordt geheven op basis van artikel 228a, eerste lid van de Gemeentewet. In dit artikel is vastgelegd dat onder de naam rioolheffing een belasting kan worden geheven ter bestrijding van kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het waterbeheer.

Essentie van de kostenverhaling bij de rioolheffing is dat de gemeente drie zorgplichten heeft en de kosten daarvan mag laten vergoeden door de inwoners. De zorgplichten zijn:
- een afvalwaterzorgplicht;
- een hemelwaterzorgplicht;
- een grondwaterzorgplicht.

De opbrengsten van de rioolheffing moeten aan deze zorgplichten worden uitgegeven. De wijze waarop de gemeente aan de zorgplichten voldoet is beschreven in het beleidsplan water- en klimaatadaptatie.

Samenwerking en beleidskader afvalwaterbeheer en watermanagement
Voor de periode 2022-2025 is een gezamenlijk beleids- en uitvoeringskader voor het waterbeheer in de regio opgesteld. Begin 2022 is deze door de gemeenteraad vastgesteld. Het kader bestaat uit vier plannen die samen het Beleidsplan Stedelijk Watermanagement (BSW)/Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vormen. Besloten is om het traditionele plan anders in te richten zodat er een duidelijke scheiding gemaakt kan worden tussen kaders (voor de raad) en uitvoering (voor het college). Daarnaast is in lijn van het Bestuursakkoord Water samenwerking gezocht met de gemeenten in de Westelijke Mijnstreek, het Waterschap Limburg, Waterschapsbedrijf Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg. Van de vier plannen hebben twee plannen, het beleidsplan en beheerplan, een regionaal karakter. Hierin zijn gezamenlijke kaders en uitgangspunten gesteld. De lokale autonomie wordt gewaarborgd door de kostendekkingsplannen (wat betaalt mijn burger?) en projectplannen (wat gaan we waar doen?), per gemeente in te vullen.

Klimaatadaptatie
Wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen komen steeds frequenter voor. Zoals ook weer is gebleken in 2024. Vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie wordt gestuurd op het behalen van de doelen om vanaf 2021 klimaatbestendig te handelen en in 2050 klimaatbestendig te zijn in Nederland. Het adaptatieproces vraagt ook voor Sittard-Geleen om veel te veranderen, zoals bijvoorbeeld minder verharding en meer groen. Er is een goede aanpak nodig om deze doelen te bereiken en daarbij de beweging zo vorm te geven dat het een wenselijke en kansrijke beweging wordt. Het klimaatadaptatiedossier wordt vaak automatisch gekoppeld aan het waterbeheer vanwege de zwaarwegende wateroverlastcomponent. Dat waterbeheer in de gemeente krijgt daardoor een geheel nieuwe lading. Vanwege deze ontwikkelingen ligt het voor de hand ook waterbeheer en klimaatadaptatie specifieke aandacht te geven. Om onze inwoners en bedrijven meer te betrekken bij klimaatadaptatie worden de komende jaren verschillende risicodialogen, gesprekken met de inwoners en andere partners, gevoerd.

Rioolheffing en verduurzaming

Vanuit de rioolheffing heeft de gemeente niet alleen een zorgplicht voor het transport van het afvalwater, maar ook zorgplicht voor het hemel- en grondwater. De gemeente is verplicht zowel de zorg van het hemelwater als het grondwater als onderdeel op te nemen in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Vanuit deze zorgplichten zijn verschillende duurzaamheidsdoelen die nagestreefd kunnen worden, zoals waterbesparing, vermindering van wateroverlast en voorkomen van verdroging. In het proces om te komen tot een nieuw beleidsplan water en klimaatadaptatie zijn de opgaven inzake duurzaamheid meegenomen.

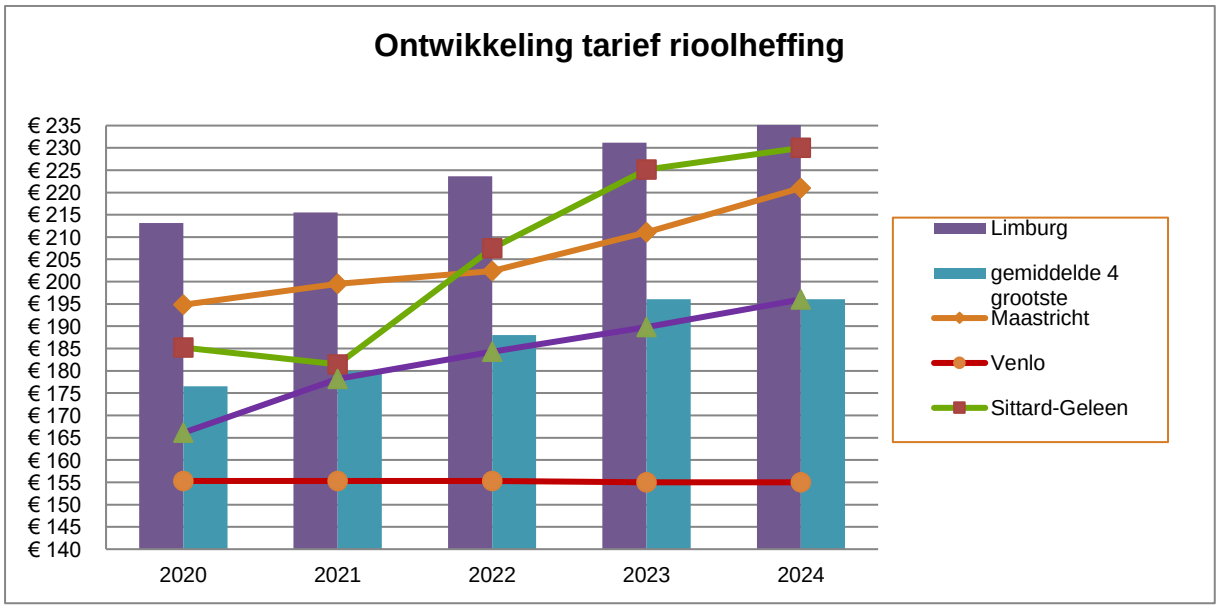
Bewustwording en stimulering particulier in waterbeheer en klimaatadaptatie

Met het bezit van gemiddeld 50% areaal aan verhard oppervlak in de leefomgeving, zijn de inwoners een grote speler in de dossiers water, hitte, droogte en biodiversiteit. Veel verharding leidt immers tot snelle afstroming van hemelwater met wateroverlast en droogte tot gevolg. Veel verharding leidt ook tot een snelle opwarming van de omgeving, omdat stenen goed warmte opnemen en deze ook lang vasthouden. Door al die betegelde tuinen en uiteindelijk minder groen en planten is er ook minder voedsel voor insecten en vogels etc. waardoor de biodiversiteit onder druk komt te staan. Om hier verandering in te brengen, is het nodig te zorgen voor bewustwording, en mensen te stimuleren beter te handelen. Dit is ook de gekozen koers in het beleidsplan water en klimaatadaptatie. De gemeenten Beek, Stein en Sittard-Geleen hebben in de Westelijke Mijnstreek een stimuleringsregeling voor het afkoppelen van hemelwaterafvoer. Voorwaarden voor succes daarbij zijn planmatig campagne voeren, onder meer via de website www.waterklaar.nl en een laagdrempelige procedure voor het aanvragen van subsidie (ontzorgen is het sleutelwoord) met maatwerk/persoonlijk advies.

Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwaterafvoer particulier terrein

In het kader van onder meer het verminderen van de wateroverlast in het stedelijk gebied en tevens in de context van de klimaatveranderingen wil de gemeente het afkoppelen van regenwaterafvoer op de riolering stimuleren. Hiervoor is in de begroting 2018 € 355.000 opgenomen. Het Waterschap Limburg draagt 50% bij, het totaal beschikbare budget voor de subsidie is € 710.000. De looptijd van de eerste regeling is tot en met 2021. In overleg met het Waterschap is de regeling verlengd tot 2024 en daarna tot 2026. De uitkering in de regeling blijft nog achter bij het beoogde resultaat. Alleen als de voorwaarden voldoende aandacht krijgen, bereiken we de doelen. Samen met de regiogemeenten wordt hier in 2025 invulling aan gegeven. De stand per augustus 2024 is 190 aanvragen waarbij voor € 240.000 aan beschikkingen is afgegeven.

Grafiek Ontwikkeling tarief rioolheffing 2020-2024



Voor de rioolheffing geldt het principe van kostendekkende tarieven. Dat betekent dat het beleid erop is gericht dat de kosten van riolering volledig in rekening worden gebracht bij de eigenaren van woningen en bedrijven. In de begroting zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Bij de jaarrekening wordt het daadwerkelijke overschot/tekort van een bepaald jaar gestort c.q. gedekt uit de bestemmingsreserve of voorziening riolering.
De verwachting is dat het tarief van de rioolheffing in 2025 gaat stijgen van € 230 naar € 242. Een diepgaande toelichting wordt gegeven in het rapport belastingmaatregelen 2025.

Stimuleringsregeling klimaatadaptatie
In het kader van klimaatveranderingen is in 2022 de stimuleringsregeling klimaatadaptatie opgesteld. Bewoners kunnen subsidie krijgen voor het aanleggen van een groen dak en groene gevels en het aanleggen waterkerende constructies om woningen beter te beschermen bij hevige buien.

Als gemeente hebben we per 1-1-2022 een meer algemene subsidieregeling voor maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie. Het gaat dan om het treffen van de volgende maatregelen: de aanleg van een groen dak of groene gevel en de toepassing van een waterkerende constructie om het binnendringen van oppervlakkig afstromend water tijdens hevige neerslag te voorkomen. Ten behoeve van deze subsidieregeling is een budget beschikbaar van € 200.000,- per jaar t/m 2026.

Overige algemene belastingen
Bij de behandeling van de kaderbrief 2024 is besloten om de verlaging van de hondenbelasting tot het kostendekkend niveau voort te zetten in 2025. De tarieven voor de hondenbelasting 2025 worden niet geïndexeerd omdat de hondenbelasting het karakter heeft van een bestemmingsheffing. Daardoor wordt ingezet om de kosten en opbrengsten niet te ver uit elkaar te laten lopen.

De tarieven voor de reclamebelasting worden op verzoek van het centrummanagement van respectievelijk Sittard en Geleen voor 2025 verlaagd geïndexeerd (met 2%). Ook de tarieven voor de toeristenbelasting worden geïndexeerd.

Kwijtscheldings- en incontinentiebeleid
Kwijtschelding
Bij het kwijtscheldingsbeleid hanteert de gemeente de zogenaamde 100 procent norm, waarbij inwoners van deze gemeente die een inkomen hebben op bijstandsniveau, in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. De aanvragen worden getoetst aan de regels voor toekenning van kwijtschelding zoals die zijn bepaald door de rijksoverheid. Inwoners die een uitkering ontvangen via Sociale Zaken krijgen automatisch kwijtschelding als ze voldoen aan de in de invorderingswet vermelde criteria.
Vanaf 1 januari 2023 is de vermogensgrens voor kwijtschelding gemeentebelasting verhoogd waardoor meer inwoners van de gemeente recht kunnen hebben op de kwijtscheldingregeling.

Incontinentie
Incontinentie- en stomapatiënten kunnen onder bepaalde voorwaarden een korting ontvangen op de variabele afvalstoffenheffing. De voorwaarden zijn opgenomen in de verordening afvalstoffenheffing.

Tabel Vergelijkend overzicht kwijtschelding lokale belastingen 2024-2028:

Bedragen x € 1.000	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	1.033	880	890	890	890	890
Incontinentiekorting afval	44	75	50	50	50	50
Kwijtschelding hondenbelasting	16	17	17	17	17	17
Totaal kwijtschelding en incontinentiekorting	**1.093**	**972**	**957**	**957**	**957**	**957**

De kosten van kwijtschelding afvalstoffenheffing stijgen door de verhoging van de tarieven.

Kostendekkendheid

Bij de rechten en bestemmingsheffingen onder artikel 229 Gemeentewet dient er sprake te zijn van een aanwijsbare tegenprestatie door de overheid. Voor de vaststelling van de rechten is de gemeente gehouden aan het vereiste dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten niet mogen overschrijden. Er dient dus sprake te zijn van ten hoogste kostendekkende tarieven.

Om de kostendekkendheid van de verschillende tarieven te kunnen bepalen wordt de overhead extracomptabel toegerekend. De methode van toerekening van de overhead is vastgesteld door Raad in de financiële verordening. In de bedrijfsvoering paragraaf is opgenomen dat het overheadtarief € 41.614 per fte bedraagt.

Kostendekkendheid exclusief leges

Een uitgebreidere toelichting van de berekening van de kostendekkendheid inclusief voorstellen tot aanpassingen van het tarief is opgenomen in het rapport belastingmaatregelen 2025.

Tabel overzicht kostendekkendheid exclusief leges

Gemeentelijke belastingen en heffingen (x € 1.000)	Taakveld	Overhead	BTW	Totale Kosten	Overige inkomsten	Heffing	Totale opbrengsten	Kostendekking
Naheffingsaanslag parkeren	€ 223	€ 41	€ 2	€ 266	€ 0	€ 230	€ 230	86%
Afvalstoffenheffing	€ 13.991	€ 248	€ 1.831	€ 16.070	€ 0	€ 16.070	€ 16.070	100%
Rioolheffing	€ 10.759	€ 303	€ 913	€ 11.975	€ 0	€ 11.976	€ 11.976	100%
Marktgelden	€ 334	€ 67	€ 21	€ 422	€ 0	€ 322	€ 322	76%
Lijkbezorging	€ 477	€ 63	€ 3	€ 543	€ 0	€ 456	€ 456	84%
Scheepvaart	€ 243	€ 29	€ 0	€ 272	€ 0	€ 209	€ 209	77%
Aanlegrechten uitweg	€ 15	€ 0	€ 0	€ 15	€ 0	€ 15	€ 15	100%
Rioolaansluitingen	€ 88	€ 0	€ 18	€ 106	€ 0	€ 106	€ 106	100%

Binnen de verschillende verordeningen is er sprake van kruissubsidiering.

Kostendekkendheid leges

Onder de naam “leges” worden rechten geheven voor:

a. Het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten;
b. Het verrichten van handelingen ten behoeve van een aanvraag van een Nederlandse identiteitskaart of een reisdocument.

De nieuwe omgevingswet is in werking getreden vanaf 1 januari 2024. Hierdoor zijn de legesverordening en leges tarieven tabel aangepast. In de bovenstaande tabel is rekening gehouden met de vernieuwde omgevingswet. Dit heeft met name impact op titel 2.
Voor de legesverordening wordt niet alleen de kostendekkendheid per onderdeel berekend, maar ook de kostendekkendheid van de gehele legesverordening. In sommige gevallen zijn de opbrengsten uit een bepaalde dienst hoger dan de kosten (overdekking), deze worden dan gebruikt voor het tekort op een andere dienst: *subsidiëring van onrendabele activiteiten met winst uit rendabele activiteiten.* Dit wordt kruissubsidiëring genoemd.

Tabel overzicht kostendekkendheid totale legestabel

Recapitulatie hoofdstuk 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Hoofdstuk 1	€ 1.676.589	€ 377.515	€ 2.054.104	€ 1.956.935	95%
Kostendekking Hoofdstuk 2	€ 1.943.937	€ 598.003	€ 2.541.940	€ 2.524.599	99%
Kostendekking Hoofdstuk 3	€ 107.121	€ 21.258	€ 128.379	€ 58.137	45%
Kostendekking totale tarieventabel	**€ 3.727.647**	**€ 996.776**	**€ 4.724.423**	**€ 4.539.671**	**96%**

Onderstaand de kostendekkendheid per titel per paragraaf.
Van enkele paragrafen in titel 1 van de legestabel is de kostendekkendheid 0%, deze:

- zijn vervallen in de modelverordening van de VNG, paragraaf 5 en 6, of
- zijn voor de aantallen zo laag dat niet apart kosten en opbrengsten geraamd worden.

Tabel overzicht kostendekkendheid legesverordening hoofdstuk 1 algemene dienstverlening

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Burgerlijke stand*	€ 73.396	€ 42.364	€ 115.760	€ 116.649*	101%
paragraaf	2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 1.038.323	€ 170.834	€ 1.209.157	€ 1.217.651	101%
paragraaf	3	Rijbewijzen	€ 235.897	€ 68.818	€ 304.715	€ 297.986	98%
paragraaf	4	Verstrekkingen uit de basisregistratie personen*	€ 36.823	€ 13.409	€ 50.232	€ 48.363	96%
paragraaf	7	Overige publiekszaken*	€ 70.939	€ 10.962	€ 81.901	€ 72.835*	89%
paragraaf	8	Gemeentearchief Sittard-Geleen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
paragraaf	9	Bijzondere wetten*	€ 211.337	€ 69.191	€ 280.528	€ 198.133*	71%
paragraaf	10	Diversen*	€ 9.874	€ 1.937	€ 11.811	€ 5.408*	46%
Kostendekking hoofdstuk 1			**€ 1.676.589**	**€ 377.515**	**€ 2.054.104**	**€ 1.956.935**	**95%**

De opbrengsten met een * zijn geïndexeerd met het algemene indexeringspercentage van 3,45 %. De overige leges zijn afhankelijk van maximum tarieven van het Rijk. Doordat het Rijk deze nog niet (allemaal) heeft gepubliceerd in de Staatscourant, kan het zijn dat deze leges nog wijzigen. Hiertoe is het college bevoegd maar wordt de raad altijd geïnformeerd.
Het totale saldo van kostendekkendheid is 95%

Tabel overzicht kostendekkendheid legesverordening hoofdstuk 2 omgevingswet

Hoofdstuk 2 Omgevingswet			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Algemene bepalingen	€ 213.869	€ 0	€ 213.869	€ 0	0%
paragraaf	2	Voorfase	€ 480.218	€ 167.942	€ 648.160	€ 156.000	24%
paragraaf	3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	€ 874.511	€ 307.774	€ 1.179.285	€ 2.141.350	182%
paragraaf	4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	€ 73.399	€ 24.304	€ 97.703	€ 19.560	20%
paragraaf	5	Milieubelastende activiteiten	€ 54.162	€ 0	€ 54.162	€ 54.162	100%
paragraaf	6	Lozingsactiviteiten	€ 552	€ 244	€ 796	€ 810	102%
paragraaf	7	Aanlegactiviteiten	€ 74.640	€ 32.810	€ 107.450	€ 89.033	83%
paragraaf	8	Overige activiteiten	€ 27.644	€ 12.152	€ 39.796	€ 35.472	89%
paragraaf	9	Maatwerkvoorschriften	€ 2.124	€ 0	€ 2.124	€ 2.124	100%
paragraaf	10	Gelijkwaardigheid	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
paragraaf	11	Overige tarieven	€ 17.278	€ 7.595	€ 24.873	€ 21.250	85%
paragraaf	12	Modaliteiten	€ 125.540	€ 48.182	€ 173.722	€ 153.038	88%
paragraaf	13	Vermindering*	€ 0	€ 0	€ 0	€ -148.200*	0%
paragraaf	14	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0%
Kostendekking hoofdstuk 2			**€ 1.943.937**	**€ 598.003**	**€ 2.541.940**	**€ 2.524.599**	**99%**

*Paragraaf 13 vermindering geeft het bedrag weer van kosten van bouwleges die worden teruggestort aan de aanvrager in het geval dat een bouwleges wordt geannuleerd. Vermindering heeft een directe band met de bouwleges uit paragraaf 2 en 3. Het is in principe geen opbrengst, maar de vermindering wordt verrekend met de opbrengsten uit paragraaf 2 en 3.

Van enkele paragrafen in titel 3 van de legestabel is de kostendekkendheid 0%:

- paragraaf 2 en 3 de aantallen zo laag zijn dat er niet apart kosten en opbrengsten geraamd worden; en
- paragraaf 5 en 6 niet gebruikt worden, waarbij voor de marktstandplaatsen een aparte verordening is;

Tabel overzicht kostendekkendheid leges hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
paragraaf	1	Horeca	€ 46.836	€ 9.334	€ 56.170	€ 38.162	69%
paragraaf	4	Organiseren evenementen of markten	€ 38.504	€ 9.553	€ 48.057	€ 10.745	22%
paragraaf	7	Overige vergunningverlening	€ 21.781	€ 2.371	€ 24.152	€ 8.779	36%
Kostendekking hoofdstuk 3			**€ 107.121**	**€ 21.258**	**€ 128.379**	**€ 58.137**	**45%**

Titel 3 is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een groot deel bestaat uit horeca- en evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan is dit bij de gemeente Sittard-Geleen en veel andere gemeenten niet kostendekkend. Alle tarieven van titel 3 zijn geïndexeerd met 3,45 %.

Weerstandsvermogen / Risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Sittard-Geleen wil voorkomen dat (financiële) tegenvallers schadelijke gevolgen hebben voor de uitvoering van het bestaande beleid. Het weerstandsvermogen is een maatstaf om te beoordelen of de gemeente in staat is om nadelige gevolgen van risico's op te vangen. Dit zonder dat daarbij de continuïteit van de uitvoering van taken in gevaar komt of de gemeente het beleid moet wijzigen.

Het beleid omtrent risicomanagement

De Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft de methodiek en berekeningswijze van de afzonderlijke delen van het weerstands-vermogen aan, evenals de norm voor het gewenste niveau van het weerstandsvermogen. Risico's nemen is onvermijdelijk, erover communiceren ook. Het college informeert via de P&C-cyclus de raad transparant over risico's. In deze paragraaf komen de risico's met de daar bijbehorende beheersmaatregelen en de beoordeling van het weerstandsvermogen aan bod. Dit samen geeft een totaalbeeld van de (financiële) risicopositie van de gemeente. De paragraaf weerstandsvermogen is een verplicht onderdeel van de jaarrekening en de begroting en wordt ieder half jaar geactualiseerd.

Als het risico zich voortdoet, dan gaat de dekking niet automatisch via de weerstandscapaciteit. Eerst worden alle opties geïnventariseerd en beoordeeld. Een structureel risico dat zich voordoet kan alleen incidenteel opgevangen worden uit de weerstandscapaciteit. In de daarop eerstvolgende P&C moment wordt gekeken naar een structurele oplossing. Dit is nodig om te voorkomen dat de weerstandscapaciteit onvoldoende is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen. De door de raad vastgestelde kaders over het weerstandvermogen en risicobeheersing zijn terug te vinden op overheid.nl:

- Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing, 2019;
- Financiële verordening gemeente Sittard-Geleen, 2023;
- Kadernota reserves en voorzieningen, 2019.

Weerstandsvermogen jaarrekening 2023

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen niet begrote financiële gevolgen van risico's en eigen middelen. Het weerstandsvermogen is een indicator voor de robuustheid van onze begroting. Een adequaat weerstandsvermogen voorkomt dat de gemeente bij elke (substantiële) financiële tegenvaller gedwongen wordt het beleid bij te stellen. Jaarlijks rapporteren wij in de begroting en jaarrekening het weerstandsvermogen en de risico's aan de gemeenteraad. Risicomanagement is vooruitkijken en dit wordt gebaseerd op inschattingen en aannames. Daarom doen wij in deze paragraaf geen vergelijking maken tussen de begroting 2025 met begroting 2024. Deze analyse vergelijkt de vorige analyse uit de jaarrekening 2023 met de huidige stand van zaken.

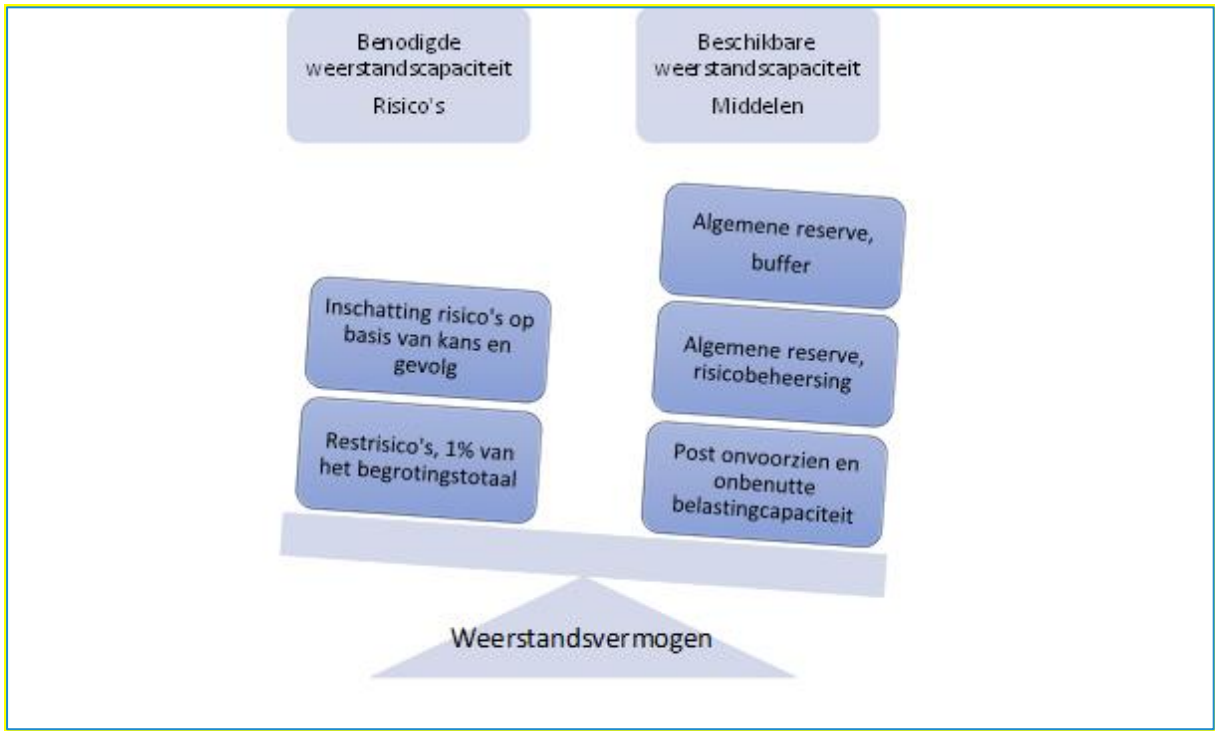
Benodigde weerstandscapaciteit

De wereld verandert in snel tempo en onzekerheid is een dagelijkse realiteit geworden. Denk maar aan de stikstofcrisis, problemen met de woningbouw, strengere milieueisen voor het behalen van de klimaatdoelstellingen en armoedebestrijding. Al deze ontwikkelingen gaan hun invloed hebben op de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Door de risico's te kwantificeren, ontstaat vanzelf de discussie en de bewustwording over het beheersen van deze risico's. Op die manier is het ook mogelijk om het risicoprofiel en het effect van de beheersmaatregelen door de tijd heen te monitoren.

De opbouw van de benodigd weerstandscapaciteit ziet er als volgt uit:

- 1% van het begrotingstotaal voor de dekking van niet-kwantificeerbare risico's, en
- kwantificeerbare risico's en een restrisico.

Als het totaalbedrag van het benodigde weerstandscapaciteit lager is dan de beschikbare weerstandscapaciteit, dan is het weerstandsvermogen voldoende om eventuele risico's op te vangen.



Figuur 1 Bepaling weerstandsvermogen (verdere uitleg over de berekening, zie kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing)

Inventarisatie van kwantificeerbare risico's

Benodigde weerstandscapaciteit						
Programma		**Risico**	**Impact**	**Kans**	**benodigde weerstands-capacteit**	**Tov jaarrek 2023**
		Risicoprofiel reguliere exploitatie:				
	1	Niet-kwantificeerdebare risico's (1% begrotingstotaal)			4,00	↔
Algemene dekkingsmiddelen	2	niet realiseren ombuiging ESCS locatie 2022	1,20	100%	1,20	↔
0. Bestuur en ondersteuning	3	Overdracht pensioenen wethouders naar ABP	1,26	65%	0,82	↔
	4	Leegstand gemeentelijke panden	0,29	35%	0,10	↔
	5	Risico's in kader van ICT	2,70	35% / 65%	1,73	↔
6. Sociaal Domein	6	Juridische monitor	0,41	35%	0,14	↓
	7	Toenemende kosten gebruik jeugdzorg	1,00	65%	0,65	↔
	8	Hogere verzilvering afgegeven zorgtoewijzingen WMO	1,15	65%	0,75	↑
	9	Extramuralisering WMO	0,00	65%	0,00	↓
	10	Variërend aandeel SG in macrobudget gebundelde uitkering (BUIG)	2,16	65%	1,41	↑

Benodigde weerstandscapaciteit						
Programma		**Risico**	**Impact**	**Kans**	**benodigde weerstands-capacteit**	**Tov jaarrek 2023**
7. Gezondheid en milieu	11	Kasstromen project Het Groene Net	0,00	35%	0,00	↓
	12	Waardering aandelen Mijnstreek Warmte	1,60	35%	0,56	↔
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	13	Stagnerende nieuwbouw-, renovatie- en verduurzamingsprojecten	0,00	65%	0,00	↓
	14	Ontwikkellocaties			4,00	↑
		Benodigde weerstandscapaciteit 2025			**15,36**	
		mutaties 2026				
		geen mutaties			0,00	↔
		Benodigde weerstandscapaciteit 2026			**15,36**	
		mutaties 2027				
		geen mutaties			0,00	↔
		Benodigde weerstandscapaciteit 2027			**15,36**	
		mutaties 2028				
		geen mutaties			0,00	↔
		Benodigde weerstandscapaciteit 2028			**15,36**	

Tabel 1 kwantificeerbare risico's en achtervang restrisico's

1. Niet-kwantificeerbare risico's (1% begrotingstotaal)

Het is niet eenvoudig een risico te kwantificeren, dit komt door het ontbreken van aannames. Voor deze niet-kwantificeerbare risico's hebben we een achtervang van € 4 mln. gecreëerd. Dit normbedrag is gebaseerd op ca. 1% van het begrotingstotaal.

2. Ombuiging vermarkten ESCS-locatie

Aan de ontwikkeling op de ESCS-locatie inclusief de Nieuwe Hateboer is een structureel bedrag van € 1,2 mln. per jaar gekoppeld. Via een uitgebreid participatieproces is, samen met de omgeving, een natuur- en landschapsvisie gemaakt. In 2023 tot en met 2025 wordt deze taakstelling niet gerealiseerd, De belangrijkste reden is dat zwembad de Nieuwe Hateboer openblijft tijdens de vernieuwbouw van Glanerbrook. We gaan ervan uit dat vanaf 2026 de exploitatie dit zwembad niet meer bij de gemeente ligt en daarmee de taakstelling vanaf 2026 gerealiseerd wordt. In de tussenliggende jaren dekken we deze taakstelling af uit onze algemene reserve risicobeheersing.

3. Overdracht pensioenen wethouders naar het ABP

Door een aanpassing in de wetgeving Appa zijn de laatste inhoudelijke verschillen tussen het ABP-pensioen voor overheidswerknemers en het appa-pensioen voor politieke ambtsdragers (wethouders) verdwenen. Hierdoor wordt de kans om de Appa pensioenen straks bij een pensioenuitvoerder (APG/ABP) onder te brengen reëler. Het doel is om de invoering van het nieuwe pensioenstelsel uiterlijk per 1/1/2027 te effectueren. Tot op heden zijn veel relevante factoren en rekenregels nog niet beschikbaar. Voor alle pensioenopbouw vanaf 2012 zijn de benodigde gelden op basis van een actuariële berekening van APG gestort in de voorziening pensioenverzekering gewezen wethouders (0500700).

Op basis van de APG-berekening per ultimo 2023 voor toekomstige pensioenen met betrekking tot een opbouw van voor 2012 en reeds ingegane pensioenen voor 2012 waarvoor wij reeds een NN- of ASR-uitkering hebben ontvangen (of nog gaan ontvangen) zou er wellicht op termijn € 1,26 mln. overgedragen dienen te worden richting een pensioenuitvoerder waar nog geen gelden voor gereserveerd zijn in de voorziening. De berekening is afhankelijk van de dan geldende rekenrente en het feit of de wethouders dan nog in leven zijn.

Daarnaast zouden de opbrengsten van de lopende ASR-polissen ook een hoger rendement kunnen opleveren waardoor deze eventuele overwaarde gebruikt kan worden ter dekking van onderstaand “tekort”. Per ultimo 2023 is er sprake van een stille reserve van € 48.385.

4. Leegstand gemeentelijke panden

Leegstaande gemeentelijke panden staan vaak langer leeg dan verwacht. Dit heeft huurderving en leegstandskosten tot gevolg. Dit betreft strategische- en niet strategische panden.

5. Uitvallen dienstverlening en andere ICT-ontwikkelingen

ICT ontwikkelt zich in een zeer rap tempo. Ontwikkelingen gaan dusdanig snel dat ze lastig en ook nog tijdig zijn te volgen. Willen we de dienstverlening op orde houden, een aantrekkelijke werkgever zijn voor jonge medewerkers en beheersbare digitale processen, dan zal de gemeente mee moeten bewegen op de beweging van binnen naar buiten die door grote spelers in de ICT-markt wordt afgedwongen. Het bovenstaand risico heeft op verschillende ontwikkelingen:

- Steeds meer ICT-systemen gaan via de cloud. Deze verandering brengt niet alleen aandachtspunten op het gebied van privacy en security met zich mee, maar zorgt er tevens voor dat de complexiteit van beheer van in principe meerdere infrastructuren de komende jaren zal toenemen.
- Uitval van de onlinedienstverlening, dit risico zal in de toekomst toenemen omdat de digitale dienstverlening ook toeneemt.
- Ontwikkelingen gaan dusdanig snel dat ze lastig en ook nog tijdig zijn te volgen. Vooral in een complexe omgeving. De gemeente Sittard-Geleen zal mee moeten bewegen op de beweging van binnen naar buiten die door partijen als Microsoft en andere grote spelers in de ICT-markt wordt afgedwongen. Daarnaast stimuleert de VNG (beleidsplan) om aan te sluiten bij landelijke ontwikkelingen zoals Common Ground. De snelle ontwikkeling van dit vakgebied leidt ook tot steeds meer een mismatch met de arbeidsmarkt. De ICT is veruit de krapste beroepsgroep in Nederland.
- Ook zien we een wereldwijde professionalisering van het hackers gilde. Grote instellingen en bedrijven worden steeds vaker het slachtoffer van hackoperaties die zeer professioneel wordt uitgevoerd.

De beheersmaatregelen die tot nu toe zijn genomen hebben betrekking op het maken van analyses van de problematiek binnen de gemeente, werken aan de bewustwording van medewerkers als het gaat om hacking en andere ICT-ontwikkelingen en verder is de capaciteit op gebied van ICT uitgebreid.

6. Juridische procedures

Bij specifieke casuïstiek kunnen zich juridische procedures met dusdanig risico (maatschappelijk, politiek en financieel) voordoen dat externe juridische advisering noodzakelijk is respectievelijk financiële dekking nodig is. Dit laatste gebeurt onder geheimhouding omdat anders de juridische positie van de gemeente benadeeld kan worden. De risicoanalyse is gebaseerd op de juridische monitor. Deze monitor wordt (onder geheimhouding) periodiek ter inzage gelegd voor de commissie B en V.

7. Toenemende kosten jeugdzorg

Er is een verzwaring van de zorgvraag zichtbaar waardoor de kosten per unieke cliënt toenemen. Vanuit het rijk is structureel extra budget toegekend voor het opvangen van een gedeelte van de tariefstijging vanwege de hogere loonkosten bij de zorgaanbieders, de verwachting is dat dit niet toereikend is om alle extra kosten te dekken. Om dit risico te verminderen wordt door middel van de regionale transformatieagenda gestuurd op

het gebruik van de jeugdzorg, de beperking van het aantal aanbieders en het sturen op normalisering van de problematieken zal een bijdrage leveren aan de beperking van de kosten die met de jeugdzorg gepaard gaan. Ook het lokaal opgestelde plan van aanpak draagt bij aan een beperking van de kostenstijging. Dit plan is gericht op alle toegangen van jeugdhulp (gemeente, artsen en gecertificeerde instellingen) met het doel het versterken van het bewustzijn bij deze toegangen om kritisch te zijn op de inzet van jeugdhulp in combinatie met een realistisch perspectief van de zorg. Daarnaast wordt de betrokkenheid van ouders vergroot richting de te leveren kwaliteit van de zorg en wordt contractmanagement versterkt en zorgaanbieders kritischer bevraagd op hun geleverde kwaliteit.

8. Hogere verzilvering afgegeven zorgtoewijzingen WMO huishoudelijke hulp

De aantallen meldingen voor huishoudelijke ondersteuning is toegenomen, zo blijkt uit de historische gegevens (de maximale verplichtingen versus realisatie) van 2021, 2022, 2023 en 2024. En de begrote verzilveringspercentage in 2023 is 91,1 % hetgeen toegenomen is ten opzichte van 2022 (gemiddeld ± 86,6 %). De verwachting is dat de kosten in het kader van de Wmo huishoudelijke ondersteuning ook in 2024 zal stijgen naar ± € 15,7 miljoen (verzilveringsgraad ± 89%).

Via de monitoring wordt periodiek het verzilveringspercentage berekend en op basis van de uitkomsten wordt bepaald of dit risico gerealiseerd gaat worden. Er ligt bij het Rijk een wetsvoorstel in (concept) klaar om ingaande 2026 de huidige vaste eigen bijdrage (abonnementstarief) in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 af te schaffen en gemeenten de mogelijkheid te geven om een inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage (ivb) te vragen voor maatwerkvoorzieningen. Daarnaast mogen gemeenten een vergoeding vragen als de waarde van een woning stijgt door een woningaanpassing.

9. Extramuralisering WMO

Wegens het dichtslibben van de woningmarkt is het bijna niet meer mogelijk om vanuit de Wmo een verhuisadvies af te geven in plaats van woningaanpassingen te realiseren. Een verhuisadvies betekent namelijk dat de inwoner binnen 1 jaar ook daadwerkelijk een andere wél adequate woning moet kunnen betrekken. Als dit niet reëel is, dient de Wmo de niet adequate woning alsnog aan te passen. Dit leidt tot hogere kosten in onder andere de woningaanpassingen.

Er wordt in nauwe samenwerking met de woningcorporaties in kaart gebracht welke woningen in aanmerking komen voor de zorg cliënten die in aanmerking komen voor een woningaanpassing. Deze cliënten hebben voorrang bij het toekennen van een woning.

Daarnaast signaleren we ook dat het aantal commerciële wooncomplexen voor ouderen met een Wlz indicatie toe is genomen, zij verzilveren hun indicatie middels een Volledig Pakket Thuis (Vpt) of een Modulair pakket Thuis (Mpt). Dit maakt dat de Wmo verantwoordelijk is voor de hulpmiddelen en roerende woonvoorzieningen in deze complexen. Dit samen met de dubbele vergrijzing (in Zuid-Limburg) en het feit dat deze in de toekomst verder toeneemt zal dit gevolgen hebben op onze kosten in het kader van de woningaanpassingen maar ook op de kosten voor roerende woonvoorzieningen en overige voorzieningen (/hulpmiddelen).

10. Variërend aandeel Sittard-Geleen in het macrobudget gebundelde uitkering (BUIG).

De verdeling van het macrobudget voor de gebundelde uitkering (BUIG) over de gemeenten verloopt voor een belangrijk deel via een verdeelmodel. Dit verdeelmodel leidt tot een aandeel van de gemeente in het macrobudget. Dit aandeel is niet beïnvloedbaar en varieert van jaar op jaar.

De impact van een lager aandeel in het macrobudget voor de BUIG op de gemeentelijke inkomsten, dan waar in het opportunistische scenario van wordt uitgegaan, is groot. Een neerwaartse bijstelling van het aandeel met 0,01 procentpunt leidt in absolute zin tot een bedrag van meer dan € 0,75 mln. aan lagere inkomsten. Bij

een aandeel dat 3,5 procentpunt lager minder gunstig is dan waar in het opportunistische scenario van wordt uitgegaan, bedraagt de impact dan ook € 2,5 mln.

Gezien het verschil in timing tussen het basisjaar voor de verdeling (t-2) en het uitvoeringsjaar betekent een daling van de BUIG niet direct dat het aantal inwoners dat aanspraak maakt op bijstand ook daalt. Dit komt doordat de data die bepalend zijn voor de verdeling van het macrobudget, vertraagd doorwerken naar het uitvoeringsjaar. Zo is de verdeling van het budget voor het uitvoeringsjaar 2025 gebaseerd op data uit 2023. Dit betekent bijvoorbeeld dat een gunstige lokale economie in 2023 versus een minder gunstige lokale economie in 2025 in het uitvoeringsjaar 2025 kan leiden tot een lager aandeel in het macrobudget voor de BUIG enerzijds, maar tot oplopende uitgaven anderzijds doordat er door de minder gunstige conjunctuur meer inwoners zijn aangewezen op een bijstandsuitkering.

11. Kasstromen Het Groene Net
Het groot project Het Groene Net wordt niet meer uitgebreid. Daardoor is er geen risico meer aanwezig omtrent de kasstromen van dit project. Hierdoor wordt het risico opgenomen in het weerstandsvermogen op € 0,- gezet.

12. Waardering aandeelvermogen Mijn Streekwarmte
De waardering van het aandelenvermogen van MSW is afhankelijk van de vermogenspositie van de dochtermaatschappijen (aanbeveling art 213 a onderzoek). Jaarlijks wordt het aandelenvermogen geactualiseerd.

13. Stagnerende nieuwbouwprojecten
Dit risico komt te vervallen en wordt opgenomen in het nieuwe, overkoepelende risico rondom ontwikkellocaties.

14. Ontwikkellocaties
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2023 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om een bedrag van € 4 mln. op te nemen in het weerstandsvermogen. Dit bedrag is voor het overkoepelende risico omtrent de ontwikkellocaties. De gemeente is met prioriteit bezig met de herontwikkeling van leegkomend gemeentelijk vastgoed en ontwikkellocaties. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de maatschappelijk doelen. Het risico betreft het steeds moeilijker worden om deze maatschappelijke ontwikkelingen financieel rond te krijgen, zonder een onrendabele top voor de gemeente, door landelijke (stikstofbeleid) - en marktontwikkelingen (prijsstijgingen).

Inventarisatie van niet-kwantificeerbare risico’s.

Onderstaande risico’s zijn niet individueel kwantificeerbaar. In de benodigde weerstandscapaciteit wordt dit vertaald in een restrisico ter hoogte van 1% van het begrotingstotaal.

Rijksbeleid algemeen
Het Rijksbeleid blijft een belangrijke risicofactor. De nieuwe taken vanuit het rijk naar gemeenten gaan vaak gepaard met budgettaire kortingen en/of overheveling van risico’s (bijv. open-eind regelingen). Ook hebben wetswijzigingen vaak aanzienlijke gevolgen voor het gemeentelijke takenpakket. Ofschoon de budgettaire consequenties meestal worden afgedekt via het gemeentefonds of een doeluitkering, blijft vaak na invoering van een wijziging onduidelijk of en in welke mate deze compensatie toereikend is.

Algemene uitkering gemeentefonds
Er zijn zes risico's met betrekking tot het Gemeentefonds, het risico dat:
1. het Rijk bezuinigt op het Gemeentefonds;

2. aanpassing van het verdeelmodel, het nieuwe verdeelmodel van 2023 wordt in 2027 geëvalueerd;
3. de bestaande verdelingsmaatstaven zich anders ontwikkelen dan geraamd;
4. Het macro BCF-declaratiebedrag het plafond overschrijdt en het verschil uit het gemeentefonds wordt genomen.
5. Overheveling van de SPUKS naar de algemene uitkering met een efficiencykorting 10%
6. De mate waarin loon- en prijsontwikkeling voldoende worden gecompenseerd.

Deze risico's komen ter uitdrukking bij het analyseren van de gemeentefondscirculaires die minimaal drie keer per jaar worden gepubliceerd. (mei, september en december).

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake als de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een privaatrechtelijke (BV/NV) of publiekrechtelijke (gemeenteschappelijke regeling) organisatie. Naast voordelen brengt een verbonden partij ook risico's met zich mee. Het algemene risico is dat een meerderheid van de deelnemers een besluit kan nemen dat afwijkt van een standpunt van de afzonderlijke deelnemer. Daarnaast is er de afhankelijkheidsrelatie met de verbonden partij, de deelnemer is voor de uitvoering van haar beleid afhankelijk van de verbonden partij. Ook loopt een individuele deelnemer specifieke risico's. Te denken valt aan de kosten bij uittreding van een van de deelnemers en het collectief verantwoordelijkheid dragen bij verlies.

In de gemeenschappelijke regeling wordt opgenomen hoe de algemene reserve en de voorzieningen worden gevormd overeenkomstig het door het Algemeen Bestuur vastgestelde beleid. Gemeenschappelijke regelingen bouwen een eigen weerstandsvermogen op. Mocht er een te kort ontstaan op het weerstandsvermogen van een gemeenschappelijke regeling, kunnen de deelnemende gemeenten hierop aangesproken worden. De mogelijke verliesbijdrage worden naar rato van inwonersaantallen door de gemeenten gedragen.

Dit risico komt voor bij gemeenschappelijke regeling GGD. Het weerstandvermogen van de onderdelen GGD, JGZ en Veilig Thuis is (al jaren) te laag en over 2022 als ruim onvoldoende te classificeren. De algemene reserve van de GGD, JGZ, de Acute Zorg en Veilig Thuis zijn strikt gescheiden waardoor het niet reëel is om het weerstandsvermogen als geheel te waarderen. De deelnemende gemeenten hebben gekozen om in principe geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. De weerstandcapaciteit in 2023 is -/- € 167.000 voor de GR GGD ZL. Sittard-Geleen heeft een aandeel van ongeveer 15,5% op basis van inwoneraantallen in de betreffende verdeelsleutel.

Voor overige risico's met betrekking tot verbonden partijen wordt verwezen naar paragraaf Verbonden partijen.

Externe middelenverwerving

Bij het verkrijgen van subsidies bij Europese/landelijke of provinciale overheid is veelal sprake van een co-financieringsconstruct, terwijl wellicht deze middelen in onze begroting niet beschikbaar zijn. Bij langjarige subsidierelaties is het veelal niet mogelijk per ommegaande de relatie te beëindigen c.q. structurele ombuigingen door te voeren.

Subsidietrajecten

Subsidietrajecten worden onder andere gekenmerkt door lange doorlooptijden en vaak ingewikkelde en zeer gedetailleerde procedures en regelgeving. Tijdens alle fasen van een subsidietraject, met name van de Europese subsidietrajecten, is het zaak om de procedures nauwlettend te bewaken en te zorgen voor tijdige afstemming inzake wijzigingen in het traject en voor tijdige informatieverstrekking, veelal door middel van periodieke rapportages. Daar waar subsidies worden aangevraagd ten gunste van derden (bijvoorbeeld projectontwikkelaars) worden risico's inzake de subsidiehonorering bij de uiteindelijke begunstigde gelegd

door middel van overeenkomsten. Met name regelgeving en procedures en de vele controlemomenten binnen de procedures leiden ertoe dat aan elk subsidietraject een risicoprofiel verbonden is. Met behulp van een intern subsidiecontrole-instrument en frequent overleg met subsidieverstrekkers gedurende de loop van het hele traject wordt getracht de risico's ten aanzien van subsidies te minimaliseren.

Nationale Hypotheek Garantie
Een bijzondere garantie waar gemeenten mee geconfronteerd worden is de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Voor eventuele aanspraken hierop is een fonds in het leven geroepen. Echter bij aanhoudende druk op de huizenmarkt, kan een situatie ontstaan dat het fonds niet toereikend blijkt om de garanties te betalen. In dat geval zijn de individuele gemeenten aansprakelijk. Op dit moment zijn er geen signalen dat het fonds niet toereikend zou zijn.

Stikstof
De uitstoot van stikstof en de depositie hiervan op Natura 2000 gebieden is een belangrijk aandachtspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen. De Aerius-berekeningsmethodiek en het vervallen van de bouwvrijstelling hebben echter geleid tot bezorgdheid bij planners en ontwikkelaars. Deze berekening houdt sinds kort niet alleen rekening met de stikstofuitstoot tijdens de gebruiksfase maar met het vervallen van de bouwvrijstelling ook met de stikstofuitstoot tijdens de bouwfase.

Dit kan problemen veroorzaken voor o.a. ontwikkelingsprojecten die voorheen niet leiden tot een ontoelaatbare stikstofdepositie op de Natura 2000 gebieden omdat de totale stikstofdepositie nu hoger kan uitvallen dan eerder werd berekend. Ontwikkelaars zullen nu mogelijk extra maatregelen moeten treffen om de stikstofuitstoot te verminderen of te compenseren, waardoor de kosten van projecten kunnen stijgen en de voortgang ervan kan worden vertraagd. In sommige gevallen kan dit leiden tot de onmogelijkheid om de ontwikkeling te realiseren of een activiteit uit te voeren.

Het is daarom belangrijk dat alle partijen die betrokken zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen zich bewust zijn van de mogelijke stikstofrisico's en zo mogelijk tijdig de juiste maatregelen treffen om de uitstoot en de depositie te verminderen of te compenseren. En om in ieder geval de uitstoot van stikstof tijdig te inventariseren en de risico's in beeld te brengen. Dit kan helpen om problemen te voorkomen en ervoor te zorgen dat projecten op een duurzame en verantwoorde manier worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Arbeidsmarktkrapte en overspannen markt
Er heerst krapte op de Nederlandse arbeidsmarkt en de markt is overspannen. De effecten hiervan worden binnen alle onderdelen van de ambtelijke organisatie en uit te voeren gemeentelijke taken gevoeld. Bij voorbeeld bij de uitvoering van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en grote projecten loopt het wegzetten van werkzaamheden vertraging op doordat de markt overspannen is. Voor uitbreiding van werkzaamheden en contracten zijn nieuwe aanbestedingen nodig. Doordat de markt overspannen is, duren deze trajecten langer. Daarnaast is er een tekort aan deskundig personeel om in te huren. Om het risico te verminderen gaan we de werkzaamheden spreiden, scenario's uitwerken en risico gestuurd beheer uitvoeren.
De krapte op de arbeidsmarkt en het vinden van gekwalificeerd personeel kan ook leiden tot vertragingen bij inspectie, renovatie of onderhoud van maatschappelijk vastgoed. Dit kan leiden tot extra kosten en mogelijk inkomstenverlies.

Omgevingswet
De invoering van de Omgevingswet heeft binnen de afdeling Vergunningen geleid tot een aantal veranderingen die diverse risico's met zich meebrengen. Een van de grootste onzekerheden betreft het aantal vergunningaanvragen dat te verwachten valt. De introductie van de nieuwe wet zorgt ervoor dat de omvang en aard van aanvragen moeilijk te voorspellen zijn, wat directe gevolgen heeft voor de planning en capaciteit.

Daarnaast is er sprake van toenemende complexiteit in de aanvragen. Waar voorheen veel aanvragen gestandaardiseerd waren, zien we nu dat er vaker sprake is van maatwerk en dat de juridische en technische eisen van aanvragen zijn toegenomen. Deze complexiteit vereist meer tijd per aanvraag en stelt hogere eisen aan de expertise van onze medewerkers. Een bijkomende uitdaging is dat het team, ondanks hun inzet, relatief onervaren is in het werken met de nieuwe procedures en wetgeving. Dit leidt in de praktijk tot een langere leercurve, wat van invloed is op de snelheid en kwaliteit van de afhandeling.

Verder is het van belang te benoemen dat de processen en werkwijzen nog volop in ontwikkeling zijn. De implementatie van nieuwe procedures en het optimaliseren van bestaande werkprocessen vergt tijd en aandacht, wat tijdelijke vertragingen en inefficiënties met zich mee kan brengen.

Tot slot heerst er onzekerheid rondom de legesinkomsten. Omdat het aantal en de complexiteit van de aanvragen onvoorspelbaar zijn, blijft ook de financiële impact onzeker. Dit bemoeilijkt een stabiele financiële planning voor de komende periode.

Samenvattend brengen de veranderingen door de invoering van de Omgevingswet verschillende risico's met zich mee, die nauwlettend in de gaten worden gehouden om onze dienstverlening op het gewenste niveau te kunnen waarborgen.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) heeft als doel om de kwaliteit van de bouw in Nederland te verbeteren. De Wkb is per 1 januari 2024 in werking getreden. Op dit moment is het nog steeds onduidelijk welke gevolgen de Wkb daadwerkelijk heeft voor onze organisatie. Deels vallen namelijk taken weg en komen er (extra) nieuwe taken bij. Deze 'nieuwe taakinvulling' vraagt om een competentie- en cultuurverandering waar we de komende jaren in moeten groeien en in moeten investeren, zowel in capaciteit (fte) als in middelen (o.a. opleidingsplannen). Er wordt de komende tijd gekeken wat de effecten van de Wkb zijn voor de gemeente. Dit kan namelijk invloed hebben op de uitvoeringskracht van de organisatie. Op dit moment zijn er nog te weinig voorbeelden om goed in te kunnen schatten wat de impact nu daadwerkelijk is. Wat we nu wel al weten is dat er landelijk een tekort is aan kwaliteitsborgers om de wet goed uit te kunnen voeren. Ook hebben gemeenten nog geen eenduidige procedures. Deze onduidelijkheid heeft indirect gevolgen voor gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De verwachting is dat pas (in beperkte mate) in de loop van 2025 duidelijk wordt welke gevolgen er zijn.

Aanscherpen indicatiecriteria GGZ-Wlz heeft gevolgen voor de Wmo-begeleiding en beschermd wonen
In 2023 is de Tweede kamer geïnformeerd over de ontwikkelingen ggz in Wet langdurige zorg. Zoals bekend is per 1 januari 2021 de Wlz opengesteld voor de doelgroep ggz. Dit heeft positieve gevolgen gehad voor een groep mensen, maar gaat ook gepaard met onvoorziene en onbedoelde effecten. Na 2 jaar blijkt de instroom van mensen die vanwege een psychische stoornis toegang zou krijgen tot de Wlz blijkt de zorg twee keer zo groot te zijn dan eerder werd verwacht. De instroom van mensen met een psychische stoornis in de Wlz bestaat met name uit mensen die eerder ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) kregen. Deze grotere verschuiving van ondersteuning en beschermd wonen vanuit de Wmo naar zeer intensieve zorg in de Wlz is een opvallende ontwikkeling. Deze verschuiving sluit niet aan bij de breed gedragen visie dat de meeste mensen met een psychische aandoening gebaat zijn bij herstelgerichte zorg en ondersteuning die zo dicht mogelijk bij de eigen leefomgeving geboden wordt.

Om die reden heeft het Rijk besloten de indicatiecriteria GGZ-Wlz aan te scherpen, hetgeen consequenties heeft voor de kosten van de Wmo – ambulante begeleiding en Beschermd wonen – Beschermd thuis. Deze kosten zullen naar de toekomst toe stijgen.

Safehouses
'Safehouses' zijn een nieuw en groeiend antwoord binnen de Wmo. Het grootste deel van deze voorzieningen is gestart in de afgelopen 5 jaar, verspreid over Nederland. De beweging naar Beschermd Thuis (minder klinisch) en het inkorten van behandeltrajecten ligt hier mede aan ten grondslag. Ook onze regio krijgt te maken met deze vorm van Wmo – Beschermd wonen. Op dit moment wordt voor deze vorm van Beschermd wonen per aanvraag een opdracht verstrekt (op basis van maatwerk) aan een aanbieder. De gemeenten (zijnde de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein) hebben de wens uitgesproken dit anders te willen organiseren. Om dit mogelijk te maken zijn verschillende opties verkend via een marktverkenning. De verkenning heeft nog niet geresulteerd in een advies. Er dient nog een verdiepende verkenning plaats te vinden.

Woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen
De versnelde afbouw verpleeghuisbedden waardoor mensen langer thuis blijven wonen heeft gevolgen voor het aantal aanvragen voor woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen. Daarnaast constateren we dat de prijzen in het kader van de woonvoorzieningen onroerend sterk zijn gestegen als gevolg van de hoge materiaalkosten en hoge werknemerslasten bij de leveranciers. Dit geldt eveneens voor woonunits. Ook zien we binnen onze gemeente een toename van het aantal woon-zorgwoningen voor inwoners met een Wlz indicatie die deze indicatie verzilveren via een volledig pakket thuis (vpt) of een modulair pakket thuis (mpt), waardoor er groot beroep gedaan wordt op deze Wmo voorzieningen.

Aanbesteding hulpmiddelen
Wereldwijd zien we de grondstoffen kosten stijgen. De stijging van deze kosten hebben ook gevolgen voor Wmo en de aanbesteding hulpmiddelen. De consequenties van de gesignaleerde stijging van de grondstoffen is nog onduidelijk, omdat de aanbesteding zich in de afronden fase bevindt.

Scootmobielen en brandveiligheid
Met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn aan het hoofdstuk 'Gebruik van bouwwerken van het Besluit bouwwerken leefomgeving' twee artikelen toegevoegd die concrete eisen stellen aan de brandveiligheid (het gebruik van vluchtroutes in een gemeenschappelijke verkeersruimte in woongebouwen). Op dit moment wordt onderzocht wat de gevolgen van deze wijziging betekend voor Wmo.

Bedrijfsvoeringsprobleem aanbieders jeugdzorg.
De gemeenten in de Limburgse jeugdregio's zien zich door de problemen bij XONAR, de Mutsaersstichting en mogelijk ook andere aanbieders geconfronteerd met een breder probleem dat individuele jeugdzorgaanbieders overstijgt en daarmee ook de aanpak volgens het draaiboek continuïteit jeugdhulp. Dit richt zich immers op de oplossing van knelpunten bij individuele zorgaanbieders.

De gemeenten maken zich grote zorgen over de consequenties voor de inrichting van het zorglandschap. In de specifieke context van grote delen van Limburg speelt daarnaast dat er nauwelijks of geen gebruik kan worden gemaakt van het zorgaanbod in de aangrenzende regio's vanwege de geografische begrenzing.

De jeugdzorgaanbieders zijn onafhankelijk en hebben vrijheid in het nemen van bedrijfsmatige beslissingen. Als deze beslissingen mede leiden tot de continuïteitsproblemen, zoals wij nu zien bij XONAR en Mutsaersstichting, dan wordt de jeugdregio gevraagd financieel bij te springen als het gaat om een aanbieder die cruciale jeugdhulp biedt. Zeker voor de jeugdregio's in Limburg geldt dat door de geografische ligging de mogelijkheid van het inzetten van andere aanbieders, op korte termijn, beperkt is. Er is daardoor een ongelijk speelveld tussen aanbieders en jeugdregio's.

De gemeenteraden in Zuid-Limburg hebben onlangs € 8 mln. financiële steun moeten verlenen aan XONAR. Van de gemeenteraden kan niet worden verwacht dat iedere keer als een zorgaanbieder in de problemen komt publieke middelen worden ingezet voor de financiering van een herstelplan. Wij hebben het ministerie daarom tijdens het bestuurlijk overleg laten weten dat de Zuid-Limburgse gemeenten niet (nogmaals) aangeslagen willen worden voor financiële steun aan een zorgaanbieder, in dit geval Mutsaersstichting.

Consequenties hervormingsagenda jeugd
De Hervormingsagenda Jeugd heeft 2 doelen, die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld:
1. Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
2. Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

Deze inhoudelijke doelstellingen laten zien dat de agenda een transformatiedoelstelling heeft; een inhoudelijke vernieuwing die de kwaliteit van de jeugdzorg verhoogt. In de Hervormingsagenda worden deze doelstellingen uitgewerkt en moet leiden tot een landelijke besparing van 1 miljard euro. Er zal een maatschappelijke dialoog gevoerd moeten worden waarin duidelijkheid gegeven wordt wat jeugdhulp precies inhoudt en wat binnen de huidige wettelijke kaders onder de jeugdhulp moet vallen en wat niet. Ook zal meer nadruk moeten komen op een integrale aanpak. Wanneer jeugdhulp het gevolg is van volwassenenproblematiek, dient deze als eerste te worden aangepakt. De oplossing ligt dan niet alleen bij de inzet van jeugdhulp.

Er zal structureel worden geïnvesteerd in de (landelijke) kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Ook komt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren. Er zal minder papierwerk en administratie nodig zijn, zodat medewerkers daar zo min mogelijk tijd aan kwijt zijn. Ook zullen lokale toegangen worden versterkt (stevige lokale teams) en moet betere samenwerking met bijvoorbeeld het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen en jongeren meer met collectieve voorzieningen (preventieve zorg) worden ondersteund en minder vanuit de individuele voorzieningen. Daarnaast wordt ernaar gestreefd de uithuisplaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen en/of terug te dringen (residentiële jeugdhulp).

Sommige van de genoemde maatregelen in de hervormingsagenda zijn reeds gerealiseerd door onze gemeente. Afwachtende de duidelijkheid over de aanpassing van de Jeugdwet, de reikwijdte, de regionalisering en standaardisatie zal in 2024 gewerkt worden aan een plan waarin we inzichtelijk maken welke maatregelen reeds gerealiseerd zijn en welke we voornemens zijn te realiseren. En wat de benodigde investeringsruimte is om de beoogde maatregel(en) te realiseren.

Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel 2 wordt het benodigd weerstandsvermogen berekend. Dit is de som van de kwantificeerbare risico's en niet-kwantificeerbare risico's. Een deel van dit bedrag wordt opgevangen door de post onvoorzien. Voor het overige deel wordt de algemene reserve risicobeheersing ingezet.

De beginstand van de algemene reserve risicobeheersing is het niveau per jaarrekening 2023. Volgens de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing moet de weerstandscapaciteit 100% bedragen zodat alle risico's zijn gedekt. Indien de gerealiseerde stand te laag is, vindt er een storting van de algemene reserve naar de algemene reserve risicobeheersing plaats. Is de gerealiseerde stand te hoog, vindt er een onttrekking vanuit de algemene reserve risicobeheersing naar de algemene reserve plaats.

Bij de jaarrekening 2023 wordt de inventarisatie van de risico's voor 2024 uit de begroting 2024 geactualiseerd. Dit leidt tot de beginstand voor het weerstandsvermogen van de begroting 2025. Vervolgens wordt de inventarisatie van risico's geactualiseerd. Doordat de risico's kunnen wijzigen, is het mogelijk dat een additionele storting in of onttrekking uit de algemene reserve risicobeheersing nodig is om ervoor te zorgen dat de weerstandscapaciteit 100% is. Dit wordt gerepresenteerd door nummers 2 en 3. Nummer 2 betekent een storting aan/verhoging van de algemene reserve risicobeheersing omdat een risico is toegevoegd of een bestaand risico is hoger gekwantificeerd. Nummer 3 betekent een onttrekking uit/verlaging van de algemene reserve risicobeheersing omdat een risico niet meer aanwezig is of een bestaand risico lager is gekwantificeerd.

Uiteindelijk is de benodigde weerstandscapaciteit € 15,36 miljoen. In totaal is daarvoor een storting van € 2,96 mln. nodig. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2023 is besloten om direct € 4 mln. toe te voegen aan het weerstandsvermogen om risico's omtrent de ontwikkellocaties op te vangen (nummer 1). Daardoor stijgt het weerstandscapaciteit direct van € 12,40 mln. naar € 16,40 mln.. Na de actualisatie voor de begroting 2025 blijkt dat het benodigde weerstandscapaciteit € 15,36 mln. behoort te bedragen. Daardoor is een onttrekking nodig van € 1,04 mln. ten gunste van de algemene reserve. Via het bestemmingsvoorstel van de begroting 2025 stellen wij voor om het saldo van de algemene reserve risicobeheersing te verlagen tot het saldo van de benodigd weerstandsvermogenscapaciteit.

Tabel 2 berekening benodigd weerstandsvermogen

Bedragen x € 1 mln.	Niet-kwantificeerbare risico's	Kwantificeerbare risico's	Totaal benodigd weerstandscapaciteit
Gerealiseerde stand per jaarrekening 2023	**4,00**	**8,40**	**12,40**
1. Additionele storting jaarrekening 2023*	0,00	4,00	4,00
2. Additionele storting begroting 2025	0,00	0,53	0,53
3. Additionele onttrekking begroting 2025	0,00	-1,57	-1,57
Weerstandscapaciteit 2024	**4,00**	**11,36**	**15,36**

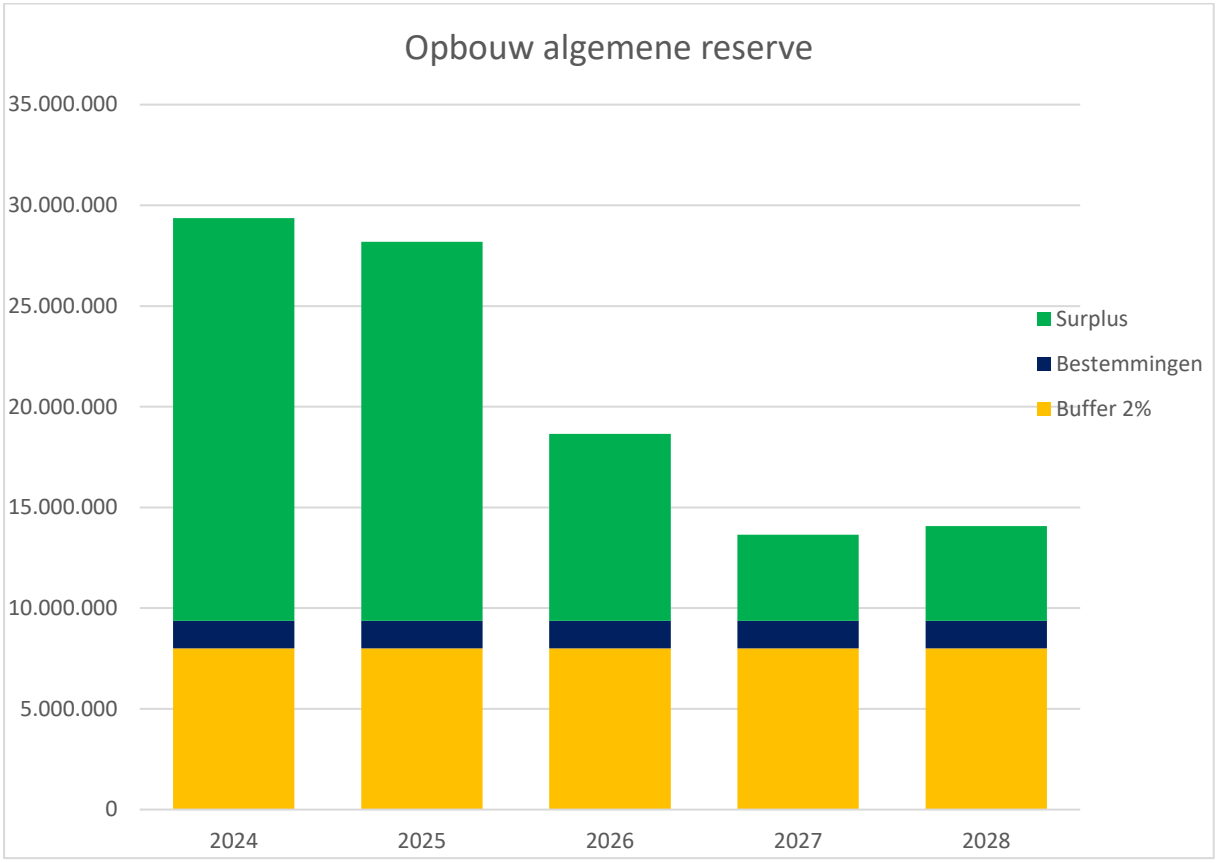
* bij vaststelling van de jaarrekening 2023 is besloten € 4 mln. toe te voegen aan de algemene reserve risicobeheersing voor het nieuwe risico omtrent ontwikkellocaties

Onttrekking van de algemene reserve risicobeheersing naar de algemene reserve *	**1,04**

Opbouw algemene reserve

De algemene reserve bestaat uit drie onderdelen, een minimale buffer van 2% van het begrote totaalsaldo lasten, raadsbesluiten over mutaties in de algemene reserve en een surplus. De onderstaande grafiek geeft een teruglopend surplus weer. Dit ontstaat doordat in 2026 t/m 2028 de algemene reserve wordt aangewend

voor de uitvoering van de uitvoeringsagenda. In 2025 wordt dit opgevangen door het verwachte begrotingsresultaat.



Grafiek 1 opbouw algemene reserve

Financiële kengetallen

De kengetallen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. Deze kengetallen nemen we jaarlijks op in deze paragraaf bij de begroting en de jaarstukken. In deze jaarstukken zijn de kengetallen gebaseerd op basis van de balans in hoofdstuk 3.

Op basis van de voorliggende begroting en meerjarenraming worden de financiële kengetallen als volgt weergegeven.

Kengetallen	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1a. Netto schuldquote	67,2%	105,4%	102,2%	114,1%	117,2%	111,2%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	67,1%	102,1%	102,3%	114,1%	117,3%	111,3%
2. Solvabiliteitsratio	20,1%	13,2%	16,0%	14,6%	14,5%	14,9%
3. Grondexploitatie	0,5%	0,7%	1,3%	1,1%	0,8%	0,4%
4. Structurele exploitatieruimte	4,4%	0,0%	2,3%	0,1%	0,4%	-0,1%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	100 %	104 %	105 %	105 %	105 %	105 %

Tabel 1 financiële kengetallen begroting 2025 gemeente Sittard-Geleen

Onderverdeling voor de beoordeling

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van de gemeente Sittard-Geleen zich ontwikkelt, is gebruik gemaakt van streefwaarden. In onderstaande tabel zijn de streefwaarden weergegeven. Dit normenkader is in samenwerking met de commissie B&V tot stand gekomen. In het onderstaande overzicht wordt per financieel kengetal de signaleringswaarde weergegeven.

Signaleringswaarden kengetallen	**Categorie A Minst risicovol**	**Categorie B Neutraal**	**Categorie C Meest risicovol**
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	> 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Tabel 2 signaleringswaarden financiële kengetallen

Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Interpretatie: hoe lager, hoe beter

De netto schuldquote geeft aan in hoeverre de schulden meer of minder bedragen dan de jaarlijkse inkomsten. De hoogte van de schuld wordt ook bepaald door het opnemen en doorlenen van geldleningen. De netto schuldquote wordt daarom ook berekend gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Hoewel over de verstrekte leningen een risico gelopen wordt, kan verondersteld worden dat deze leningen worden terugontvangen.

De afgelopen jaren schommelde de schuldquote tussen de 90-110%. De netto schuldquote is bij het opstellen van de jaarrekening beduidend lager dan op dit moment. Dat komt doordat bij het opstellen van de jaarrekening 2023 een aantal incidentele middelen zijn ontvangen van het Rijk. Bij het opstellen van de begroting 2023 en bij het opstellen van deze begroting 2025 is er logischerwijs geen rekening gehouden met eventuele incidentele middelen ontvangen van het Rijk. Daardoor is de netto schuldquote hoger en meer in lijn met de afgelopen jaren.

Solvabiliteitsratio

Interpretatie: hoe hoger, hoe beter

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit in een percentage van het totale vermogen en geeft daarmee de weerbaarheid van de gemeente aan. De gemeente betaalt een groot gedeelte van haar uitgaven door middel van vreemd vermogen, hierdoor is de solvabiliteitsratio lager dan de signaleringswaarde. De gemeente kiest er bewust voor om te investeren in de gemeente waardoor sprake is van meer financiering met leningen.

De waarde voor de solvabiliteitsratio is gezakt ten opzichte van de jaarrekening 2023. Vergelijkbaar met de netto schuldquote wordt deze waarde beïnvloed als de gemeente incidentele middelen ontvangt, met name van het Rijk. Bij het opstellen van de begroting kan daar geen rekening mee worden gehouden omdat het nog niet bekend is. Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 was het wel bekend waardoor een verbetering ontstaat. Dit houdt niet in dat de gemeente ruimte heeft voor nieuwe zaken. Dit wordt weergegeven door de dekking voor de uitvoeringsagenda van de speerpunten.

Grondexploitatie

Interpretatie: hoe lager, hoe beter

Het kengetal grondexploitatie geeft inzicht in de omvang van de grondposities in relatie tot de totale baten. Het gaat hier alleen om grondposities die het doel hebben om bebouwd en verkocht te worden. Uit het kengetal blijkt dat de financiële situatie van de grondexploitatie de afgelopen jaren gezond is.

Structurele exploitatieruimte

Bij de structurele exploitatieruimte wordt berekend of de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De verhoogde structurele exploitatieruimte in de begroting 2025 is een gevolg van het gevoerde financiële beleid.

Onbenutte belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft aan hoeveel onze inwoners gemiddeld aan OZB, afvalstoffen- en rioolheffing betalen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingdruk in de gemeente is hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat de gemeente in verhouding met andere gemeenten hoge woonlasten heeft.

Samenvatting

De financiële kengetallen zijn vergelijkbaar ten opzichte van de begroting 2024. Een vergelijking met de financiële kengetallen uit de jaarrekening 2023 is niet aan de orde wegens de incidentele middelen ontvangen van het Rijk.

Doordat de gemeente ervoor kiest om een groot gedeelte van haar uitgaven door middel van vreemd vermogen te financieren is de solvabiliteitsratio lager dan de signaleringswaarde. De structurele exploitatieruimte blijft positief en dit geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Deze ruimte is positief door goed financieel beleid tijdens de afgelopen jaren. De beoordeling van de financiële positie van de gemeente Sittard-Geleen is

“voldoende”. Bovendien blijkt uit het surplus in de algemene reserve dat de gemeente “voldoende” in staat is om financiële tegenvallers op te vangen.

Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen worden als volgt gerubriceerd:

- Infrastructuur en voorzieningen;
- Gebouwen en haven;
- Interne bedrijfsmiddelen.

Hieronder volgt een samenvatting van de vigerende plannen, welke de basis vormen voor het uitvoeren van het benodigd onderhoud:

Plannen	Vastgesteld door de raad	Jaar	Financiële vertaling begroting	Achterstallig onderhoud
Integraal basis beheerplan openbare ruimte [*1]	Ja	2019	Ja	Nee
Onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte 2020-2023	Ja	2019	Ja	Nee
Beheerplannen per beheergroep	Nee	2022	Ja	Nee
Beleidsplan water en klimaatadaptatie	Ja	2022	Ja	Nee
Nota vastgoedbeheer	Ja	2016	Ja	Nee
Nota onderhoud kapitaalgoederen-vastgoed	Ja	2019	Ja	Nee
Korte en middellange plan van aanpak Haven	Nee[*2]	2023	Ja	Nee

*[*1]De plannen lopen formeel tot 2026. De financiële vertaling/bijstellingen zijn gerapporteerd in tussentijdse rapportages en hiermee heeft de Raad ingestemd.*
*[*2]Raad is geïnformeerd via 3e rapportage 2023.*

Infrastructuur en voorzieningen
Beheer openbare ruimte
Projecten

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een belangrijke taak van de gemeente. Hierbij is het essentieel om onze kapitaalgoederen te onderhouden en aan het einde van de technische levensduur te vervangen. Elk jaar wordt hiervoor dagelijks en klein onderhoud uitgevoerd en worden er groot onderhoud projecten in de openbare ruimte gerealiseerd.

Het investeringsprogramma voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, in de vorm van IBOR- en afvalwater (BSW)projecten, komt tot stand op basis van inspecties van bijvoorbeeld wegen en rioleringen, metingen rondom het beheer van de openbare ruimte, analyse van meldingen die de gemeente ontvangt, gebiedskennis van medewerkers en input van bewoners. Het proces van totstandkoming van dit programma wordt verwoord in het projectplan IBOR-BSW 2025-2029; dit plan wordt jaarlijks bijgesteld op basis van nieuw verkregen informatie en inzichten.

In navolgende tabel zijn de geplande IBOR en BSW (zie waterbeheer) projecten vermeld welke in 2025 worden voorbereid en (deels) fysiek worden uitgevoerd. Deels loopt de fysieke uitvoering van een aantal projecten door in 2026 en verder. Dit is afhankelijk van o.a. de complexiteit en omvang van het werk en de dialoog met bewoners en belanghebbenden.

In het kader van ‘werk met werk maken’ wordt, indien mogelijk, rekening gehouden met het combineren van IBOR en BSW projecten. Ook wordt zo veel als mogelijk rekening gehouden met werkzaamheden van NUTS-bedrijven en overige ontwikkelingen op aangrenzende percelen.

Geplande IBOR projecten 2025 (voorbereiding en uitvoering)

Projectnaam	Beschrijving	Stadsdeel
Buurt Projecten	Uitvoering kleine projecten i.r.t. wijkgericht werken	Alle Stadsdelen
Spelen	Vervangen speeltoestellen	Alle Stadsdelen
Uitvoeringsplan bomen	Conform uitvoeringsprogramma B&W	Alle Stadsdelen
Vervangen en omvormen groen	Planmatige vervanging beplanting	Alle Stadsdelen
Vervangen en omvormen grijs	Planmatige omvorming verhardingen	Alle Stadsdelen
Openbare verlichting	Vervangen armaturen (door LED)	Alle Stadsdelen
Verkeersregelinstallaties	Vervangen VRI's	Meerdere stadsdelen
IBOR BSW Rozenlaan e.o. Geleen	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	2
IBOR BSW Norbertijnenstraat inclusief PP, Joden- en Leurstraat Geleen	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	3
IBOR BSW Zeeheldenbuurt Geleen	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	2
IBOR BSW Watersleyerweg Munstergeleen	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	3
IBOR BSW Wilhelminastraat – Engelenkampstraat Sittard	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	4
IBOR BSW Parklaan Sittard	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	4
IBOR BSW Rijksweg Noord Sittard	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	5
IBOR BSW Bovenstraat–Gronckelstraat–Dr. Nolensstraat Limbricht	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	1
IBOR BSW Mezenstraat e.o. (Mezenstraat, Kievitstraat, Leeuwerikstraat, Lijsterstraat en Vinkenstraat) Geleen	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	3
IBOR BSW Herinrichting omgeving Keutelbeek Geleen Zuid	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	3
IBOR Sittarderweg Munstergeleen	Reconstructie verharding	3
IBOR Hemelsley Sittard	Reconstructie verharding	5
IBOR De Wieër	Reconstructie verharding	4
IBOR BSW Bergerweg – Theresiastraat Einighausen	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	1
IBOR Kempenweg	Reconstructie verharding	1
IBOR Aansluiting Zuyderland Spaubeeklaan	Reconstructie verharding	3
IBOR Raadhuisstraat Geleen	Reconstructie verharding	2

Beheerplannen
Om ons areaal schoon, heel en veilig te houden voeren we onderhoud uit. Hierbij maken we onderscheid tussen klein onderhoud, zoals bijvoorbeeld het maaien van het gras en het kleinschalig herstellen van straatwerk. Daarnaast wordt er groot onderhoud uitgevoerd. Denk aan het vervangen van een volledige asfaltlaag. De hiervoor benodigde budgetten zijn bepaald aan de hand van de in 2022 vastgestelde beheerplannen en opgenomen in de begroting 2025.

Herstelmaatregelen
Bij het opstellen van het integraal beheerplan openbare ruimte 2019 is gebleken dat er herstelmaatregelen noodzakelijk zijn om de kwaliteit van verhardingen weer op het vastgestelde beheerniveau te brengen. Hiervoor is een Groot Onderhoud Wegen – programma opgesteld en zijn door de Raad separaat financiële middelen ter beschikking gesteld. In 2020 is gestart met de herstelmaatregelen en inmiddels zijn al vele wegen aangepakt. Ook in 2025 wordt de verharding van nog enkele wegen vanuit dit herstelprogramma vernieuwd.

Uit de in 2022 vastgestelde individuele beheerplannen is gebleken dat ook voor andere beheergroepen herstelmaatregelen noodzakelijk zijn. Ook hiervoor zijn in de begrotingen vanaf 2022 aanvullende budgetten (kredieten) ter beschikking gesteld. In 2023 en 2024 zijn de programma's hiervoor nader uitgewerkt en de budgetten verdeeld, zodat de herstelmaatregelen in de periode 2024 t/m 2026 kunnen worden uitgevoerd.

Nota onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte
In de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet is de verplichting opgenomen om één keer in de 4 jaar een nota onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte vast te tellen. Deze nota geeft inzicht in het actuele areaal en stelt de kaders, de kwaliteitsniveaus en de bijbehorende (meerjarige) financiële consequenties. In 2019 is de nota onderhoud kapitaalgoederen openbare ruimte Sittard-Geleen 2020-2023 vastgesteld. De nota - waar het integraal beheerplan onderdeel van is, zou volgens de gemeentewet daarom dit jaar geactualiseerd moeten worden. In samenspraak met de provinciale toezichthouder is echter besloten om de nota met twee jaar te verlengen tot en met 2025. We doen dit om eerst de beleidsnota openbare ruimte 2016-2026 te actualiseren voor de duur van 4 jaar. De huidige beleidsnota voorziet namelijk onvoldoende in de inhoudelijke verbinding tussen enerzijds de hogere (abstracte) beleidsdoelen uit de omgevingsvisie en anderzijds het (concrete) beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Of anders gezegd de gevolgen voor het beheer en de integrale afwegingen en keuzes die daarbij nodig zijn. De afstand tussen beiden is nu te groot en een herijkte beleidsnota kan deze leemte opvullen en een brug slaan. Hoewel de huidige beleidsnota in principe nog tot 2026 loopt, kunnen we met deze eenmalige 'correctie' voortaan chronologisch in de pas lopen. Met andere woorden als om de vier jaar visie en beleid worden geactualiseerd, kan dit meteen worden doorvertaald naar de nota onderhoud kapitaalgoederen (inclusief beheerplannen) én de begroting.

Regionale samenwerking en beleidskader afvalwaterbeheer en watermanagement
Voor de periode 2022-2027 is een gezamenlijk beleids- en uitvoeringskader voor het waterbeheer in de regio opgesteld en begin 2022 vastgesteld. Het beleids- en uitvoeringskader bestaat uit een viertal plannen. Deze vier plannen vormen samen het Beleidsplan Stedelijk Watermanagement (BSW)/Gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Besloten is om het traditionele plan anders in te richten zodat er een duidelijke scheiding gemaakt kan worden tussen kaders (voor de raad) en uitvoering (voor het college). Daarnaast is in lijn van het Bestuursakkoord Water samenwerking gezocht met de gemeenten in de Westelijke Mijnstreek, met het Waterschap Limburg, Waterschapsbedrijf Limburg en Waterleidingmaatschappij Limburg. Door een gescheiden plannenmodel te hanteren wordt het mogelijk om gezamenlijke kaders en uitgangspunten te stellen in het regionaal beleidsplan en beheerplan. Tevens wordt de lokale autonomie gewaarborgd door de kostendekkingsplannen (wat betaalt de inwoner?) en projectplannen (wat gaan we waar doen?) lokaal en dus per gemeente in te vullen.

Projecten
Voor wat betreft instandhouding kapitaalgoederen is in het kostendekkingsplan gemeente Sittard-Geleen berekend dat voor de periode 2022-2026 jaarlijks afgerond € 5,7 mln. aan vervangings- en verbeteringsinvesteringen nodig zijn voor alle onderdelen zoals de hoofdriolering en de huisaansluitingen, maar ook voor het vervangen van pompen, gemalen en elektromechanische installaties. Daarnaast wordt jaarlijks een bedrag van € 1 mln., geïnvesteerd voor klimaatadaptatie. Er worden emissiemaatregelen getroffen en geïnvesteerd in afkoppelen van regenwater.

In de rioolheffing is dan ook rekening gehouden met de kapitaallasten van deze investeringen. Eventuele onderuitputting kapitaallasten wordt in de voorziening gestort en blijft vanwege de bestemmingsheffing op riolering geoormerkt aan het product. Onderstaand de projecten welke voor afvalwater in voorbereiding zijn of starten in 2025.

Projectnaam	**Beschrijving**	**Stadsdeel**
BSW Renoveren koker Vonckenstraat–Peschstraat-Orangehof	Renovatie	3
BSW Relinen riolen 2025	Planmatige inwendige renovatie riolering	Alle stadsdelen
BSW Planmatig vervanging kolken	Planmatig onderhoud riolering	Alle stadsdelen
BSW KRW Buffer Guttecoven en Spaans Vonderen	Emissiemaatregel (verbeteren kwaliteit oppervlaktewater)	1

Projectnaam	Beschrijving	Stadsdeel
BSW Emissiemaatregelen 2024-2027	Emissiemaatregel (verbeteren kwaliteit oppervlaktewater)	3
BSW KRW Buffer Millenerweg	Emissiemaatregel (verbeteren kwaliteit oppervlaktewater)	5
BSW Saneren aangesloten panden Molenbeek	Emissiemaatregel (verbeteren kwaliteit oppervlaktewater)	4
BSW Saneren IBA;s Berghaven	Emissiemaatregel (verbeteren kwaliteit oppervlaktewater)	1
BSW Uitvoering maatregelen wateroverlast	Wateroverlast	Alle stadsdelen
BSW Klimatadaptatiemaatregelen	Maatregelen tegen klimaatadaptatie	Alle stadsdelen
BSW Water in Balans Einighausen/Limbricht	Wateroverlast	1
BSW Wateroverlast Kanariestraat	Wateroverlast	3
BSW Wateroverlast De Kluis	Wateroverlast	3
BSW Omleggen riool Carperion	Planmatig onderhoud riolering	4
BSW Riolering Nusterweg	Planmatig onderhoud riolering	5
BSW Bijdrage lijngoot Markt Sittard	Planmatig onderhoud riolering	4
BSW bijdrage Rozenlaan e.o. Geleen	Reconstructie verharding, planmatig vervanging riool en afkoppelen	2
IBSW bijdrage Norbertijnenstraat incl. parkeerplaats Geleen	Reconstructie verharding, planmatig vervanging riool en wateroverlast	3
BSW bijdrage Zeeheldenbuurt Geleen	Reconstructie verharding, planmatig vervanging riool en afkoppelen	2
BSW Bijdrage Watersleyerweg Munstergeleen	Wateroverlast	3
BSW bijdrage Wilhelminastraat – Engelenkampstraat Sittard	Reconstructie verharding, planmatig vervanging en verzwaring riool en afkoppelen	4
BSW bijdrage Parklaan Sittard	Reconstructie verharding, planmatig vervanging riool, afkoppelen en emissiemaatregelen	4
BSW bijdrage Rijksweg Noord Sittard	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	5
BSW bijdrage Gulicksestraat Sittard	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	4
BSW bijdrage Bovenstraat– Gronckelstraat – Dr. Nolensstraat Limbricht	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	1
BSW bijdrage Bergerweg – Theresiastraat Einighausen	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	1
BSW bijdrage Herinrichting omgeving Keutelbeek Geleen-Zuid	Reconstructie verharding en planmatig vervanging riool	2

Beheer en onderhoud
De doelstelling voor beheer en onderhoud is ‘adequaat en efficiënt beheren van ons stelsel.’ En naar dat doel wordt gewerkt door de *strategie* te volgen, beheer en onderhoud als ware het als één gezamenlijk areaal te zien in de regio. Daarbij zoeken we samen naar doelmatige en duurzame verbeteringen. En we werken volgens de afspraken in het Beheerplan Afvalwater Westelijke Mijnstreek en Beleidsplan Water en Klimaatadaptatie.
We werken samen aan:

- *reiniging, inspectie en reparatieprogramma*
- *gezamenlijk rioleringen relinen (inwendig renoveren)*
- *onderzoeken we hoe we samen de infiltratievoorzieningen en buffers kunnen beheren*
- *brengen we de beheerdata van onze huis- en kolkaansluitingen in beeld*
- *geven we invulling aan de subsidieregeling Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie*
- *geven we invulling aan de subsidieregeling afkoppelen*

- *communicatie Waterklaar*
- *werken we aan inzicht krijgen in functioneren riool door meten en rekenen*
- *leveren we een bijdrage aan Waterveiligheid en Ruimte Limburg*

Het rioolstelsel van Sittard-Geleen is verouderd en we zien de kosten van incidenteel onderhoud stijgen de laatste jaren. Voor aanpak (kleine) incidenten op kolken - en huisaansluitingen worden daarom ook in 2025 meer kosten begroot. Er vindt een evaluatie plaats van deze kosten en er wordt inzicht verkregen in de nog aanwezige achterstanden.

Gebouwen en haven

Ontwikkelingen vastgoedbeheer

Uitgangspunt voor het vastgoedbeheer is dat de gemeente geen vastgoed bezit alleen uit financieel oogpunt. Het maatschappelijk rendement is leidend. Vastgoed wordt alleen ingezet als het een maatschappelijk effect oplevert. De gemeente Sittard-Geleen heeft momenteel circa 170 gebouwen in eigendom, naast de havens en woonwagenstandplaatsen.

De nota Vastgoedbeheer gemeente Sittard-Geleen is van 2016. Deze vastgoed nota wordt in 2024 geactualiseerd. De nota 2016 mist de verbinding tussen beleidsdoelen en beheer en onderhoud van vastgoed. Dat betekent dat we in de voorbereiding naar de actualisatie van de vastgoednota rekening houden met de beleidsdoelen zodat er toekomstige integrale afwegingen en keuzes gemaakt kunnen worden.

Het planmatig onderhoud van gebouwen vindt plaats op basis van een meerjarige onderhoudsplanning waarbij gebruik wordt gemaakt van conditiemetingen volgens de NEN 2767 systematiek. In 2019 zijn integrale inspecties (NEN2767) van de gemeentelijke gebouwen afgerond. Het uit de inspecties voortvloeiende Meerjaren Onderhoudsplan 2020-2024 is in 2019 door de Raad vastgesteld. Elk jaar wordt een gedeelte van de gebouwen opnieuw geïnspecteerd zodat van alle panden elke 4 tot 5 jaar een up-to-date onderhoudsplanning opgesteld wordt. Herinspecties ten aanzien van een groot gedeelte van de vastgoedportefeuille vinden plaats in de periode 2024-2025. Na uitvoering en controle van de nieuwe inspecties worden de resultaten doorvertaald naar een nieuwe up-to-date onderhoudsplanning.

In overleg met de provinciale toezichthouder is besloten om te werken aan een gefaseerde invoering van het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP). Het belang van nauwkeurige en actuele data wordt benadrukt, en de invoering van deelplannen zorgt voor een soepele overgang. Een deelplan omvat nauwkeurige datavalidatie, prioritering van onderhoud, en een efficiënte inzet van middelen en tijd. Op basis van nieuwe inspecties en in aansluiting met de kadernota vastgoed 2024 kan er een bijstelling van de onderhoudsreserve worden gedaan.
Net als voorgaande jaar, hebben we nog steeds te kampen met hoge kostenstijgingen en is de beschikbaarheid van materialen en personeel van invloed op de planning en het beschikbare budget. De impact op de meerjarig onderhoudsplanning Is voor de langere termijn lastig in te schatten, het lijkt dat de markt enigszins stabiliseert, maar een onstabiel karakter blijft bestaan. Gemiddeld zijn de bouwkosten de afgelopen jaren met meer dan 15% toegenomen. Daarnaast ligt er door uitgesteld onderhoud een aanzienlijke onderhoudsopgave.

Conform de nota Vastgoedbeheer 2016 wordt het planmatig onderhoud van de niet-strategische panden en de panden in ontwikkeling uitgesteld. Alleen werkzaamheden die niet zijn uit te stellen in verband met de veiligheid, gezondheid of de bruikbaarheid van het gebouw, worden wel uitgevoerd.

Voor het mogelijk verduurzamen van gebouwen is eind 2023 gestart met het opstellen van een duurzaamheidsvisie en vinden vanaf 2024 inspecties plaats gericht op de verduurzaming. Dit moet leiden tot een daarbij behorend Duurzaamheid meerjarig onderhoudsplan. Voor deze duurzaamheidsopgave zullen separate voorstellen komen.

Het Onderhoudsplan 2025 wordt vastgesteld in Q4 2024. Hierdoor kunnen na vaststelling de werkzaamheden voor 2025 worden voorbereid en worden de werkzaamheden over heel 2025 verdeeld. Eventuele vervangingsinvesteringen worden afzonderlijk behandeld in overleg met de productverantwoordelijke afdeling. We verwachten dat op korte termijn keuzes gemaakt moeten worden m.b.t. welke accommodaties langdurig in de lucht blijven, welke mogelijk afgestoten moeten/kunnen worden, of dat overgegaan moet worden tot sloop en nieuwbouw in plaats van levensduurverlengende investeringen.

Sportaccommodaties
De sportvoorzieningen worden verhuurd aan de Sportstichting Sittard-Geleen, die vervolgens via vaste tarieven deze voorzieningen weer in gebruik geeft aan sportverenigingen en andere gebruikers. De Sportstichting ontvangt jaarlijks voor het beheer en de exploitatie een subsidie van de gemeente. De huur die de Sportstichting betaalt is een kostendekkende huur minus een bedrag voor planmatig onderhoud. Het geplande onderhoud wordt jaarlijks geactualiseerd en op basis van de bevindingen aangepast en uitgevoerd.

Het verzelfstandigen van het onderhoud voor 4 tennisverenigingen is voor de verenigingen een aanzienlijke opgave en niet gerealiseerd. Het onderhoud van de accommodaties wordt verder verzorgd door de Sportstichting en team Vastgoed.

Onderwijshuisvesting
Het eigenaarsonderhoud van schoolgebouwen is per 1 januari 2015 overgeheveld naar de schoolbesturen. De gemeentelijke taak voor wat betreft onderwijshuisvesting beperkt zich thans tot het beheer van gymzalen bij zes scholen. Deze taak wordt nu middels een jaarlijkse bijdrage in de exploitatie van de betreffende gymzalen aan de schoolbesturen vervuld. Bij het ter beschikking stellen van scholen voor onderwijshuisvesting wordt door de schoolbesturen hogere eisen gesteld aan de kwaliteit. Naast voldoen aan hedendaagse voorschriften wordt ook gevraagd de gebouwen te verduurzamen. In het SHP heeft de gemeente uitgesproken hier een rol in te willen vervullen, maar de exacte invulling daarvan is nog onduidelijk (eveneens doordat daar (nog) geen middelen voor beschikbaar worden gesteld vanuit het Rijk).

Havens
De ontwikkelingen van de havens door de jaren heen heeft ervoor gezorgd dat het bedrijventerrein Holtum-Noord samen met het Julianakanaal (1934) de bereikbaarheid van Zuid-Limburg via weg, spoor en water borgt én voor transport en distributie interessant werd en toekomstig blijft. De havens zijn strategisch voor de stad.

De havens en kades zijn tussen 1960 en 2017 gefaseerd aangelegd en in de loop der jaren tussentijds aangepast op het huidige gebruik. Het beheer en onderhoud hiervan wordt momenteel uitgevoerd in opdracht van team vastgoed. In 2021-2023 zijn onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd, diverse onderzoeken en metingen uitgevoerd. De te verwachte werkzaamheden en kosten ten aanzien van beheer en onderhoud op de korte en middellange termijn zijn in kaart gebracht.

Om de havens op lange termijn bereikbaar te houden is het noodzakelijk om een aantal onderhoudswerkzaamheden in 2024-2025 te laten uitvoeren. Vervolgens zijn verdere metingen en inspecties nodig om aanvullend een beheer- en onderhoudsplan voor de lange termijn op te stellen.

Woonwagens (projecten/vastgoed)
De herinrichting, normalisatie en integratie van de woonwagenlocatie Obbichterweg maakt deel uit van het herstructureringsproject “Overdracht woonwagenlocaties” en is als zodanig het laatste deel van de overdracht aan ZOwonen. In 2024 zijn de bergingen op locatie aangepast en hebben gesprekken plaatsgevonden met bewoners. Gelijktijdig met de ontwikkeling van de nieuw te realiseren locatie zal met bewoners worden gesproken over (tijdelijke) huisvesting elders. Als het aantal bewoners terug is naar het genormaliseerde aantal, zal het resterende budget worden ingezet om de locatie verder op te knappen.

Exploitatie- en investeringsbudgetten instandhouding kapitaalgoederen
Voor de instandhouding van de kapitaalgoederen zijn op basis van de begroting 2025 onderstaande budgetten beschikbaar.

Instandhouden kapitaalgoederen Bedragen x € 1000		**exploitatiebudget 2025**	**beschikbare krediet tbv vervanging**	**Achterstallig onderhoud**
Infrastructuur		**30.459**	**17.501**	
a	**Wegen/verkeersmaatregelen**	18.539	9.955	
-	Wegen	17.294	9.955	nee
-	Kleine verkeersmaatregelen	1.245		nee

Instandhouden kapitaalgoederen Bedragen x € 1000		exploitatiebudget 2025	beschikbare krediet tbv vervanging	Achterstallig onderhoud
b	**Riolering**	10.828	5.905	nee
c	**Kunstwerken**	12		nee
d	**Verkeersregelinstallaties**	1.080	1.641	nee
Voorzieningen		**10.283**	**3.487**	
a	**Groen**	7.755	2.049	
-	Openbaar groen (bomen/beplantingen)	7.213	2.049	nee
-	Bos/natuurterreinen	384		nee
-	Groenbeheer begraafplaatsen	158		nee
b	**Verlichting**	1.515	819	nee
c	**Speelvoorzieningen**	1.013	619	
-	Speel- en recreatie voorzieningen	847	619	nee
-	Kinderboerderij	99		nee
-	Kasteelpark Born	67		nee
Panden		**2.891**	**0**	
a	**Gebouwen**	1.119		
-	Ambtelijke huisvesting	355		nee
-	Maatschappelijke huisvesting	309		nee
-	Commerciële huisvesting	63		nee
-	Cultuurgebouwen	82		nee
-	Stadsschouwburg	310		
b	**Sportgebouwen**	1.362		nee
c	**Parkeergebouwen**	309		nee
d	**Onderwijsgebouwen**	101		nee

Interne bedrijfsmiddelen

Facilitaire Services

In 2025 verwachten we geen verhuisbeweging naar een ander pand. We blijven het onderhoud van de panden met medewerkers uitvoeren maar wegen tegelijkertijd voortdurend af of investeringen nog nodig zijn. We blijven met de bestaande middelen investeren in hybride werken. Hybride werken vormt het uitgangspunt voor het verrichten van werkzaamheden in de nieuwe huisvesting te weten Vidar, Mauritspark en de ambtelijke en bestuurlijke huisvesting. Verouderd en afgeschreven materiaal wordt vervangen aangezien dit ook een plek krijgt in de nieuwe huisvesting. Naast hybride werken is ook het voldoen aan arbo wetgeving een vereiste. Het meubilair dat hieraan niet voldoet verlaat de organisatie.

Informatiemanagement en ICT

De instandhouding van de vaste ICT-componenten is bij de vaststelling van eerdere programmabegrotingen afdoende geregeld en van budget voorzien. Voor hardware wordt daarbij gebruik gemaakt van een leasecontract met zodanige vervangingsfaciliteiten, dat de continuïteit en doorontwikkeling (innovatie) zijn gewaarborgd. Bij ingrijpende wijzigingen in het gebruik van de ICT-middelen of aanzienlijke personele uitbreiding binnen de organisatie wordt opnieuw bekeken of de beschikbare budgetten binnen het bestaande leasecontract toereikend zijn. Voor wat betreft het voornemen om meer gebruik te gaan maken van mobiele devices betekent dat het advies ongewijzigd zal blijven. Wat betreft groei van storage door de implementatie van cloud-systemen (VTH, Zaaksysteem, M365) zal deze groei niet in de eigen omgeving gerealiseerd worden maar is er gekozen om deze opslag als dienst in de cloud te plaatsen. In het kader van de verdere ontwikkelingen en transitie naar de cloud zal dit eveneens een effect hebben op de lokale opslag van data. Deze zal in de loop van jaren verschuiven van intern naar extern. Voor de opslag van data in de cloud bij Microsoft (M365) dient wel rekening gehouden te worden met voldoende storage voor de interne back-up van deze data. Daarnaast dient er voldoende aandacht te zijn voor dataclassificatie in het kader van privacy en security. Er zal altijd lokale opslag noodzakelijk blijven in verband met back-up van bedrijfskritische gegevens die niet in de cloud opgeslagen (mogen) worden.

Het beheer van ICT-middelen is zo ingericht, dat daarmee zowel technische infrastructuur als centrale software (generieke en bedrijfsvoeringapplicaties) op adequaat niveau kan blijven functioneren (life-cycle management). Bij de eerdergenoemde ontwikkelingen als Anders of Digitaal Werken wordt ook een toename verwacht van de benodigde personele beheercapaciteit. De capaciteit zien we reeds toenemen m.b.t. de (wettelijke) eisen op het gebied van Informatieveiligheid. De technische basis blijft op orde en de landelijke standaarden op basis van werken onder architectuur worden ingevuld. Met de komst van nieuwe technieken zoals robotisering en Common Ground zullen aanpassingen in de technische architectuur aan de orde zijn.

De onboarding van Vidar heeft eind 2021 succesvol plaatsgevonden, waarbij de hosting van Navision was verlengd bij 2Invision tot 31 december 2022. Inmiddels heeft de implementatie van Business Central plaatsgevonden, echter is gebleken dat de dienstverlening bij 2Invision ook na implementatie voortgezet moet worden. Het offertetraject voor de verlenging van dit contract is inmiddels ook afgerond, waarbij de kosten zijn vastgesteld op € 5.750 per maand.

Omdat de gemeentelijke trend van afgelopen jaren laat zien dat de ICT-kosten m.b.t. onderhoud en licenties alsmaar stijgen zal deze trend zich ook in het komend jaar voortzetten. Daarom wordt rekening gehouden met 5,5% indexering over de relevante posten, waarbij een reële inschatting is gemaakt op welke posten de indexering al dan niet betrekking zal hebben en op een reële indexering. Het effect van de prijsstijgingen is in de begroting verwerkt ten laste van de stelpost inflatie. Er worden hogere eisen gesteld aan beveiligingssystemen. Dat betekent dat we meer inzetten op het beveiligen van persoonsgebonden toegang tot onze en landelijke systemen. Daarvoor lopen aanbestedingstrajecten die binnenkort afgerond worden. Daarna kunnen ze financieel gekwantificeerd worden.

Exploitatie- en investeringsbudgetten instandhouding kapitaalgoederen
Voor de instandhouding van de kapitaalgoederen zijn op basis van de begroting 2025 onderstaande budgetten beschikbaar.

	Instandhouden kapitaalgoederen	Begroting 2025	Beschikbare krediet t.b.v. vervanging 2025	Achterstallig onderhoud
Informatiemanagement en ICT		**5.735.255**		
a	**Informatiemanagement/Data en integratie/digitalisering**	526.720		**nee**
b	**Onderzoek en Statistiek**	38.303		nee
c	**Geo**	1.181.443		nee
d	**Informatieveiligheid en privacy**	194.800		nee
e	**ICT**	3.593.988		nee
f	**ICT VIDAR**	200.000		nee

Financiering

Inleiding

Conform artikel 18 van de Financiële verordening op basis van artikel 212 van de Gemeentewet is Conform artikel 18 van de Financiële verordening op basis van artikel 212 van de Gemeentewet is deze financieringsparagraaf samengesteld. Alle in deze financieringsparagraaf opgenomen acties gebeuren overeenkomstig het door het college vastgestelde Treasurybesluit en de doelstelling van de treasuryfunctie: optimale verkrijging, inzet en beheersing van financieringsmiddelen om op de gewenste plaats, op het juiste tijdstip en tegen de beste condities over de gewenste hoeveelheid liquiditeiten te kunnen beschikken.
Voor informatie over garanties en over het EMU saldo wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing en de bijlage over EMU saldo.

Algemene uitgangspunten

- De afschrijvingskosten komen rechtstreeks ten laste van de producten.
- Om het renteresultaat zo inzichtelijk mogelijk te maken wordt met een kostenplaats gewerkt.
- Geen rente berekenen over reserves en voorzieningen.
- Rentekosten tijdens de uitvoering van een project (tenzij anders besloten) ten laste van de exploitatie brengen.
- Het rentebudget is daarnaast bepaald op basis van de volgende uitgangspunten:
  - te betalen rentekosten op de afgesloten langlopende leningen;
  - te betalen rentekosten over het verwachte financieringstekort per 1 januari 2025 uitgaande van de verwachte standen van langlopende leningen, reserves en voorzieningen, activa en grondexploitatie.

Belangrijkste uitgangspunten treasurybesluit

- De financieringsfunctie heeft als primair doel het financiële risicobeheer.
- Het renterisico wordt beperkt tot stabiel en ruim onder de wettelijke renterisiconorm.
- De netto vlottende schuld wordt beperkt tot maximaal de wettelijke kasgeldlimiet.
- Uitzettingen uit hoofde van de treasuryfunctie vinden, voor zover verplicht, uitsluitend plaats bij het Agentschap van het ministerie van Financiën of bij medeoverheden.
- Het aantrekken van langlopende leningen op de kapitaalmarkt geschiedt door bij 4 partijen, waar onder in ieder geval de huisbank, offertes aan te vragen.
- Principieel geldt dat de gemeente geen financiële constructies aangaat. Mocht het toch wenselijk zijn om financiële belangen in een andere (private) organisatie aan te gaan geschiedt dit uitsluitend uit hoofde van de publieke taak. Bij het verstrekken van geldleningen en garanties uit hoofde van de publieke taak worden naast de voorwaarden genoemd in de financiële verordening de in de desbetreffende beleidsnotities vastgelegde uitgangspunten in acht genomen.

Kasgeldlimiet

In het kader van de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) wordt als basis voor de berekening van de kasgeldlimiet de omvang van de uitgaven van de begroting gehanteerd. Het streven is gericht op een zodanige ruimte onder de kasgeldlimiet dat er vrijheid is in het moment van aantrekken van financieringsmiddelen. Met deze vrijheid behoort inspelen op pieken en dalen in de kapitaalmarkt en het gericht spreiden van de leningportefeuille tot de mogelijkheden.

Benutting kasgeldlimiet over de periode 1 juli 2023 tot 1 juli 2024 (bedragen x € 1.000)	3e kwartaal 2023	4e kwartaal 2023	1e kwartaal 2024	2e kwartaal 2024
(1) Omvang uitgaven begroting per 1 januari	400.344	400.344	422.135	422.135
(2) Bij ministeriële regeling vastgesteld %	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(3) Kasgeldlimiet op basis begroting (1*2)	34.029	34.029	35.881	35.881
(4) Netto vlottende schuld (+)/vlottende middelen	-26.648	-34.421	-14.119	-24.017
Ruimte onder limiet (3-4)	**60.677**	**68.450**	**50.000**	**59.898**

Uit de grote ruimte onder de kasgeldlimiet over de periode 1 juli 2023 tot 1 juli 2024 is op te maken dat de gemeente een hoge liquiditeit bezat in deze periode. In deze hoge liquiditeit zijn de nog niet bestede bedragen van de projectfinancieringen voor Glanerbrook en voor Vidar Huisvesting niet opgenomen.

De kasgeldlimiet voor de meerjarenbegroting ziet er als volgt uit:

Meerjarenbegroting 2025-2028 (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
(1) Omvang uitgaven begroting per 1 januari	460.343	448.057	437.838	433.289
(2) Bij ministeriële regeling vastgesteld %	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet op basis begroting (1*2)	39.129	38.085	37.216	36.830

Renterisiconorm

Op basis van de wet FIDO is een limiet gesteld aan de blootstelling van renterisico's door middel van het instellen van een "renterisiconorm". Doel is om tot een gelijkmatig opgebouwde leningenportefeuille te komen zodat de renterisico's bij herfinanciering gespreid worden. De renterisiconorm geeft het maximum aan renterisico per jaar aan en is een bedrag ter grootte van 20% van de omvang van de uitgaven van de begroting per 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar.

Onderstaande tabel geeft conform de Uitvoeringsregeling Financiering Decentrale Overheden (UFDO) inzicht in de renterisiconorm over de komende vier jaren. De gemeente zit stabiel en ruim onder de wettelijke renterisiconorm van 20%.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
(1) Omvang uitgaven begroting per 1 januari	422.135				
(2) Bij ministeriële regeling vastgesteld %		20%	20%	20%	20%
(3) Renterisiconorm op basis begroting (1*2)		**84.427**	**84.427**	**84.427**	**84.427**
(4) Renterisico op vaste schuld		17.384	17.596	18.008	18.021
Ruimte onder limiet (3-4)		67.043	66.831	66.419	66.406
Renterisico in percentage begroting 2023 (4/1)*1000		**4,12%**	**4,17%**	**4,27%**	**4,27%**

Rentetoerekening

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de gemeente moet werken met een renteomslag en inzicht moet geven in:

- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening

Met onderstaand door de commissie BBV geadviseerd renteschema wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

	Schema rentetoerekening (bedragen x € 1.000)		
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		9.437
b	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	1.021
	Saldo rentelasten en rentebaten		8.416
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties moet worden doorberekend	-/-	0
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	671
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen waarvoor een specifieke lening (= projectfinanciering) is		871

	Schema rentetoerekening (bedragen x € 1.000)		
	aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		8.616
d1	Rente over eigen vermogen *		0
d2	Rente over voorzieningen *		0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		8.616
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag 2,00%)		8.881
f	Renteresultaat op het taakveld treasury		265

**De gemeente kiest er voor geen rente over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen.*

Bij projectfinanciering worden de rentelasten van de aangetrokken leningen op de bij de activa behorende taakvelden geboekt. De renteopbrengsten van schatkistbankieren worden in de omslagrente verdisconteerd voor zover deze geen relatie hebben met projectfinanciering. Indien de ontvangen rente wel een relatie heeft met projectfinanciering wordt deze toegerekend aan het taakveld waarvoor de projectfinanciering is aangetrokken.

Voor de rente voor de nieuwe investeringen wordt 3,5% gehanteerd.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Dagelijks:
De dagelijkse liquiditeitsbehoefte is volledig afgedekt omdat het beheer van het saldo in de rekening-courant volledig in handen gegeven is van de bank. Dit is geregeld in de overeenkomst van de bancaire dienstverlening.

Korte termijn:
De nadruk ligt op het voortschrijdend actualiseren van de bestaande liquiditeitsplanning met een scope van 5 maanden waarbij alle geldstromen worden meegenomen.

(Middel)lange termijn:
De financieringsbehoefte per 1 januari is voor de komende jaren weergegeven in onderstaand overzicht:

bedragen x €1.000	2025	2026	2027	2028
Financieringstekort	52.183	106.180	151.481	172.957

De jaarlijkse financieringsbehoefte, exclusief investeringsruimte nieuw beleid, wordt bepaald door een aantal elementen:

- mutaties in de leningenportefeuille;
- de begrote mutaties van reserves en voorzieningen;
- de begrote besteding van de restantkredieten;
- de begrote afschrijvingen op de bestaande activa;
- het begrote meerjarig liquiditeitsverloop van de grondexploitatie.

Vanaf 2026 is er een grote toename van het financieringstekort te zien. Deze toename wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door een toename van de begrote besteding van de restantkredieten. Onderstaande investeringen nemen het grootste gedeelte van deze begrote besteding voor hun rekening:

- IBOR € 8,9 mln.
- BSW € 6,5 mln.

- Huisvesting € 11,6 mln.
- Unilocatie € 5,2 mln.

Rentevisie
De ECB heeft in juni 2024 de rente verlaagd. De ECB kijkt naar de inflatie in de eurozone. Als deze voldoende richting het doel van 2% beweegt, kan de rente omlaag. Volgens de ECB-ramingen zal de inflatie tot eind 2024 nog schommelingen vertonen. Voor 2025 voorziet de ECB in de eurolanden een daling van de inflatie tot 2,2% in 2025 en voor 2026 een verdere daling tot 1,9%. Het is op dit moment nog onduidelijk of de rente verder verlaagd zal worden door de ECB, dit zal afhangen van de mate waarin de verwachte daling van de inflatie realiteit wordt en van de economische vooruitzichten. Marktpartijen geven rentevisies af die rekening houden met dalende rentetarieven voor zowel de geld- als de kapitaalmarkt. Voor de geldmarkt dient de driemaands Euribor als leidraad en voor de kapitaalmarkt dient de 10 jr. Nederlandse staatslening als benchmark.

Geldmarkt:
De geldmarktrentes zijn gedurende 2024 voorzichtig aan het dalen. De 3-maands Euribor begon het jaar 2024 met 3,905% en is bij het opstellen van de begroting 2025 inmiddels gedaald tot 3,549%. Uit de huidige rentevisie van de banken blijkt dat gedurende 2025 een lichte daling van het rentepercentage verwacht wordt. Voor het financieringstekort dat onder de kasgeldlimiet valt is in de uitgangspunten van de begroting 2025 uitgegaan van een rente van 3,00%.

Kapitaalmarkt:
De benchmark rente stond begin 2024 rond de 2,330%. Gedurende 2024 schommelt dit percentage, echter bij het samenstellen van de begroting 2025 blijkt dit percentage gestegen naar 2,480%. Voor de leningen die de gemeente aantrekt, geldt vanwege de onzekerheden nog steeds een hoge opslag (1%) op deze tarieven. De verwachting van de banken is dat deze opslag vooralsnog niet zal dalen. Voor de rente voor nieuw aan te trekken langlopende leningen is in de uitgangspunten voor de begroting 2025 uitgegaan van 3,5%.

Financiële instrumenten

Voor 2025 wordt gebruik gemaakt van financiële instrumenten: rekening-courant krediet, daggeld, kasgeld, schatkistbankieren en langlopende leningen.

Limieten financieringsmiddelen

De soms snel wijzigende rente op de kapitaalmarkt maakt het wenselijk, dat op aanbiedingen onmiddellijk kan worden gereageerd. Om dit mogelijk te maken heeft het college besloten de limiet voor de lange financieringsmiddelen voor 2025 te bepalen op € 75 mln. Deze limiet geldt voor de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025. Bij het aantrekken van lang geld worden offertes aangevraagd bij 4 verschillende kapitaalmarktpartijen waaronder in ieder geval de BNG.

In de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) worden de aan te trekken kortlopende financieringsmiddelen gemaximaliseerd tot de kasgeldlimiet. In het treasurybesluit is verder bepaald dat een totale kredietlimiet van tenminste 110% van de kasgeldlimiet zal worden aangehouden. Uitgaande van bovenstaande heeft het college besloten het maximumbedrag dat in 2025 op enig moment maximaal mag worden aangetrokken als daggeld- en/of kasgeldlening te bepalen op € 30 mln. Samen met het rekening-courantkrediet betreft het totale kredietlimiet van de kortlopende financieringsmiddelen 110% van de kasgeldlimiet. Dit besluit geldt voor de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025.

Samenvatting limieten:

Maximumbedrag waarvoor in 2025 mag worden aangegaan:	**In € mln.**
Vaste geldleningen	75
Daggeld- en/of kasgeldleningen	30

Van de aangegane vaste geldleningen zal via de jaarrekening mededeling worden gedaan aan de raad.

Lening portefeuille

Het schuldrestant per 1 januari 2025 van de opgenomen leningen bedraagt € 366,2 mln. (€ 288,8 mln. Gemeente, € 71,8 mln. Projectfinanciering en € 5,6 mln. door-verstrekt). Het schuldrestant van de in het kader van de publieke taak uitgezette leningen bedraagt € 5,6 mln.

	Opgenomen	Opgenomen	Opgenomen	Uitgezet	Uitgezet
	Gemeente	Projectfin.	Doorverstrekt	Verstrekt	Doorverstrekt
Stand 1 januari 2025	288.843	71.800	5.579	0	5.579
Nieuwe leningen		10.000			
Aflossingen	15.884	1.500	32		32
Stand 31 december 2025	272.959	80.300	5.547	0	5.547
Rente	6.629	567	103		103
Gemiddeld rentepercentage 1 januari 2025	2,44%	0,67%	1,81%		1,81%
Gemiddelde restant looptijd 1 januari 2025	17,4 jaar	48,5 jaar	6,6 jaar		6,6 jaar

Samenvatting geplande acties

Kasgeldlimiet:

- korte financiering beperken tot maximaal de kasgeldlimiet
- vrijheid creëren om in te kunnen spelen op pieken en dalen in de kapitaalmarkt

Schatkistbankieren:

- structureel beperken tot maximaal het drempelbedrag schatkistbankieren

Renterisiconorm:

- renterisico beperken tot maximaal het percentage van renterisiconorm

Rentevisie:

- het volgen van de driemaands Euribor en de 10 jr. Nederlandse staatslening

Beschikbaarheid:

- verzekeren van een duurzame toegang tot financiële markten
- aantrekken van voldoende financiële middelen binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting
- gericht spreiden van de lening portefeuille

Bedrijfsvoering

Financiën

In de programmabegroting 2024 hebben we verdere stappen gezet in de opvolging van het rekenkameronderzoek 'Toegankelijkheid begroting en rapportages' (Rekenkamer Sittard-Geleen, 2022). De eerste rapportages zijn in 2024 digitaal aangeboden aan de raad met de applicatie LIAS. In 2025 gaan we verdere stappen zetten in het gebruik van LIAS om zo de toegankelijkheid van de begroting voor de raads- en burgerleden, maar zeker ook voor de inwoners van Sittard-Geleen, verder te vergroten.

Een onderdeel hiervan is de huidige indeling van de begroting. We zijn verplicht om op basis van de BBV-wetgeving te rapporteren. In deze begroting hebben we een eerste stap gezet om naast deze verplichte begrotingsopzet, met o.a. programmabladen, de inhoud van de begroting toegankelijker te maken. De komende jaren blijven we hier stappen in zetten.

Ook blijven we stappen zetten in de meetbaarheid en stuurbaarheid van de begroting. Dat doen we door een verdieping te maken in de financiële informatie en door onze doelen helder te formuleren en hier consequent over te rapporteren. Waar mogelijk doen we dit conform de SMART methodiek.

Op dit moment werkt de gemeente Sittard-Geleen met het financiële pakket van Unit4 Financials. In 2024 hebben we een noodzakelijke update van het pakket doorgevoerd. In 2025 en 2026 zijn verdere updates aan de orde, waarmee de applicatie uiteindelijk een cloudapplicatie wordt. Na deze noodzakelijke upgrades zal ook een aanbesteding van het financiële informatiesysteem worden voorbereid.

In de jaarrekening 2023 heeft het college van burgemeester en wethouders voor het eerst zelf de rechtmatigheidsverantwoording afgegeven. In eerste instantie is, conform wetgeving, alleen over de financiële rechtmatigheid door het college zelf een verantwoording afgegeven. De komende jaren wordt deze stapsgewijs uitgebreid naar een volledige rechtmatigheidsverantwoording. We blijven stappen zetten in de interne beheersing van onze organisatie om zo de onderbouwing van rechtmatigheidsverantwoording juist vorm te kunnen geven en op een beheerste manier ons werk te blijven uitvoeren.

Facilitaire Services

Archief/ Documentaire informatievoorziening

In 2025 gaan we meer samenwerken met het RegioArchief gemeente Sittard-Geleen. We doen dit om de klanten samen beter te kunnen bedienen. Vele bouwdossiers zijn ondergebracht in het archief aan de Kapittelstraat. Klanten krijgen direct een bericht als het te gevraagde dossier elders ligt. Het unieke archiefmonitoringssysteem (als enige in Limburg) stelt de gemeente in staat om precies te duiden waar dossiers zijn en hoeveel ruimte er nog is.

In 2025 vernietigen we ruim 90 meter analoog archief. Daarnaast zullen we in 2025 ook meer en meer digitaal vernietigen (binnen en buiten het zaaksysteem).

Inkoop en Aanbesteding

In 2025 ronden we de geactualiseerde algemene inkoopvoorwaarden af. We moderniseren deze zodat we beter op de markt kunnen inspelen. We gaan tevens het inkoop en aanbestedingsbeleid 2021 evalueren.

Huisvesting

In 2025 zal de verhuizing plaatsvinden naar het vernieuwde pand Mauritspark. Een tweetal teams zullen hier samenwerken om de openbare ruimte van de stad te bedienen. We faciliteren de overgang vanuit een aantal locaties naar deze nieuwe werkomgeving.

Informatiemanagement en ICT

In 2023 hebben we als gemeente hard gewerkt aan de onderste laag (de Common Ground infrastructuur). Nu is het zaak om door te pakken, zodat de gemeente niet achter raakt op landelijke autonome ontwikkelingen. De gemeente wordt geacht invulling te geven aan de tot nu toe vastgestelde verplichte standaarden en zorg te dragen voor basisvoorzieningen t.b.v. de doorontwikkeling van de dienstverlening.

Naast Common Ground wordt ingezet op trends zoals Smart City, het gebruik van algoritmen en Datagedreven Werken. Deze bieden kansen om veerkrachtig, innovatief, duurzaam en samen met onze omgeving maatschappelijke opgaven aan te pakken. Daarnaast zorgen Informatiebeheer en Identity- and Accessmanagement ervoor dat we grip houden op onze informatie(-systemen) en de (veilige) toegang daartoe.

We zetten verdere stappen door meer te standaardiseren en gebruik te maken van het Microsoft-platform en te komen tot een moderne (mobiele) werkplek waarmee medewerkers invulling geven aan een goede werk-privé balans en de optie om plaats- en tijdsonafhankelijk te kunnen werken. De omarming van de organisatie in het gebruik van Microsoft Teams en Teams Calling (telefonie) heeft zich hierin al bewezen en sluit tevens aan bij de Visie op Anders Werken. De toename in het gebruik van diensten in de public-cloud zorgt voor technische veranderingen en heeft impact op de beheerorganisatie en middelen.

In de organisatie zien we een hoge ambitie voor innovatieve en vooruitstrevende oplossingen die het werk efficiënter en effectiever maken, waarbij ICT een belangrijke ondersteunende rol heeft. De veranderingen hebben een grote impact die tevens van organisatorische aard zijn. De snelle veranderende technologische innovaties en het kunnen voldoen aan (maatschappelijke) opgaven zorgt ervoor dat ook de werkvelden van IM-ICT volop in beweging zijn. Wij moeten daarom blijven investeren in het opleiden, omscholen en werven van personeel.

Een flexibele en schaalbare ICT-omgeving blijft een van de belangrijkste speerpunten. We hebben de afgelopen jaren onze ICT-omgeving zien groeien o.a. door toetreding van Vidar, insourcing EHC en de toenemende behoefte vanuit de organisatie. Het is voorwaardelijk om als gemeente veerkrachtig en weerbaar op te kunnen treden in de complexe maatschappelijke uitdagingen waarin we ons bevinden en hierbij is ICT een essentieel middel om dit te bereiken. Een goede ondersteuning van IM-ICT dient hiervoor kwalitatief en kwantitatief mee te kunnen bewegen.

Common Ground

Onze gemeente omarmt de principes van de landelijke Common Ground ontwikkeling voor het verbeteren van de dienstverlening en de wettelijke vereisten hieromtrent. Samen met alle andere gemeenten zijn we verantwoordelijk voor de realisatie van Common Ground. In eerdere begrotingen heeft de gemeente geïnvesteerd in een dergelijke Haven-infrastructuur (2023) en in een eerste basis-set aan componenten (2024). Voortbordurende hierop breidt de gemeente deze basis-set verder uit. Voor deze transitie zijn centralisatie van het ICT-budget, integrale regievoering door team IM & ICT op de informatievoorziening en organisatorische randvoorwaarden (zoals blijvende actieve betrokkenheid teams) cruciaal. Het voorgaande staat gepland vanaf 2026 en vraagt om zorgvuldige voorbereiding in 2025.

Bij de volledige vervanging van traditionele overheidsapplicaties door Common Ground, komt budget vrij dat vervolgens inzetbaar is voor verdere ontwikkeling richting Common Ground. De transitie van overheidsapplicaties duurt minimaal 10 jaar. Voorafgaand aan de vervanging, moet de gemeente investeren. Tijdens de transitie draaien oude en nieuwe systemen soms parallel, wat dubbele kosten veroorzaakt. De komende 5 jaar zijn zowel ontwikkelkosten als structurele kosten nodig voor Common Ground. Deels wordt deze ontwikkeling ondersteunt door een regieorganisatie (VNG) via het GGU-fonds. Daarnaast moeten we als organisatie verder inzicht krijgen in de benodigde middelen binnen de eigen organisatie. Dit inzicht wordt meegenomen in de op te stellen iVisie.

Team IM & ICT herziet jaarlijks de begrotingsprognose, rekening houdend met (digitale) wetgeving, nieuwe behoeften en de gemeente-overstijgende strategie.

Communicatie

We werken voor de samenleving en zijn een betrouwbare overheid. We praten met één mond, doen wat we zeggen en zeggen wat we doen. Iedereen moet mee kunnen doen. Daarom geven we ook in 2025 prioriteit aan toegankelijk communiceren in begrijpelijke taal met een herkenbare stijl van het huis. We leveren een bijdrage aan het versterken van de verbinding en relatie met de samenleving en brengen interactie, participatie en samenwerking tot stand. We sluiten in onze communicatie en met onze dienstverlening aan bij de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en partners.

Communicatie is een verantwoordelijkheid van iedereen binnen onze organisatie en maakt onderdeel uit van ons werk. Onze communicatie is professioneel, transparant, eenduidig en begrijpelijk. En laat ruimte voor maatwerk. We kennen de wensen en behoeften van onze doelgroepen en kiezen daar de juiste middelen en boodschappen bij.

In 2025 vervangen we ons huidige intranet. Intranet is de digitale verzamel- en/of ontmoetingsplek voor onze organisatie. Het biedt de medewerkers van Sittard-Geleen mogelijkheid om online samen te werken, elkaar te vinden, kennis te delen en documenten op een overzichtelijke manier te beheren. Hiermee is het een belangrijk fundament om van buiten naar binnen te kunnen werken. Voor de doorontwikkeling van het intranet vragen we een eenmalig ontwikkelbudget. We gaan onderzoeken welke oplossing de beste bijdrage levert aan onze organisatievisie en manier van werken. Zodra er inzicht is in de kosten wordt het bedrag opgenomen In een volgende programmarapportage.

HR

Implementatie nieuw HR-systeem

Europese aanbesteding vond plaats vanwege rechtmatigheid. Om tot een goed nieuw HR-systeem te komen is gekeken naar de ambities van onze gemeente, de trends en bewegingen in de markt en naar wat de leveranciers daaraan kunnen bijdragen, waarbij de best practice voor gemeenten, gebruiksvriendelijkheid, integraliteit en de eigen regie van onze medewerkers (zelfstandige professionals) voorop staan. Uit de aanbesteding is het systeem AFAS als gekozen systeem naar voren gekomen. Op dit moment werken wij met VismaRaet.

Met best practice wordt overigens bedoeld dat wij aansluiten bij de inrichting van het AFAS-systeem dat gebouwd is met de kennis van de sector gemeenten en de voor alle gemeenteambtenaren geldende rechtspositionele en arbeidsvoorwaardelijke afspraken (cao). Nu hebben wij de inrichting van ons huidige systeem op vele punten moeten aanpassen vanwege allerlei uitzonderingen.

Door te kiezen voor ‘best practice’ én het gebruikersvriendelijke systeem van AFAS denken wij op termijn efficiënter en kwalitatief beter te kunnen werken in het administratieve apparaat (PSA) binnen HR. Hoeveel efficiënter en beter is van verschillende factoren afhankelijk, waaronder de mate waarin wij in staat zijn processen en afspraken binnen de best practice inrichting te organiseren en maatwerk en uitzonderingen uit het verleden kunnen ombuigen naar deze best practice. We kijken dus ook naar mogelijke aanpassingen in onze regelgeving waarbij wij vanzelfsprekend de juiste besluitvorming hierover volgen (College, Directie, vakbonden en OR).

Integriteit

Zowel recente integriteitskwesties die breed in de media worden uitgemeten als de interne veranderbeweging naar de nieuwe overheidsprofessional, vragen om bredere aandacht voor het thema integriteit in onze organisatie. Mede om deze reden groeide het besef dat we het thema ambtelijke integriteit nadrukkelijker zouden moeten positioneren. Het voldoet niet meer om ambtelijke integriteit te beschouwen als een relatief klein taakonderdeel binnen ons HR-beleid. Daarom zijn we eind 2022 gestart met een pilot. De opzet van de pilot voorziet erin dat de rol van coördinator integriteit als onderdeel van het takenpakket van een beleidsadviseur HR, doorontwikkelt naar een functie van coördinator integriteit (inclusief ongewenste omgangsvormen). Argumenten hiervoor zijn de volgende:

- Integriteit is sinds de invoering van de Wnra nog het enige maar zeer belangrijke element in de ambtenarenwet. Het is hét kernthema dat ons zo uniek maakt als ambtenaar.
- De afgelopen jaren zijn er relatief veel nieuwe medewerkers in de organisatie gestroomd; medewerkers voor wie de gemeente Sittard-Geleen vaak de eerste kennismaking is met werken in een overheidsorganisatie. De verwachting is dat dit de komende jaren het geval zal zijn vanwege verloop van medewerkers.
- De wens om ons integriteitsbeleid door te ontwikkelen naar 'integriteit 3.0', waarbij integer handelen wordt vertaald naar álle aspecten van professioneel handelen, waarbij wij ons als organisatie ontwikkelen van een structuur van regelingen en procedures naar een meer interactieve integriteitsaanpak met nieuwe instrumenten, trainingen, het begeleiden van teamgesprekken, etc..

Dit alles betekent dat we inzetten op versterking van ons integriteitsysteem: een laagdrempelige meldprocedure en een professioneel onderzoeksprotocol, sluitende registratie van integriteitmeldingen, het ontwikkelen van screeningsbeleid, kwetsbare processen in beeld brengen, een eigentijdse gedragscode en het invoeren van het morele leerproces waardoor iedereen in de organisatie antwoord kan geven op de vraag: wat is hier het moreel juiste om te doen?

Concerncontrol

De doelen op het gebied van concern control zijn als volgt:

- Concern control stelt de teams in staat optimaal bij te dragen aan de organisatie, en ondersteunt de organisatie bij het realiseren van hun doelen.
- Concern control zorgt er voor dat de organisatie is staat is om tot een betere bedrijfsvoering te komen.
- Concern control zorgt voor strategisch en concern-brede kaderstelling, begeleiden van teams in beheersing en sturing van hun werkzaamheden en zorgen voor een kwaliteitsimpuls op deze punten.
- Overkoepelend bewaakt Concern control de gemeentelijke doelen, informeert het Directieteam en is positief kritisch over de richting van de gemeente en de bedrijfsvoering die daaraan ten grondslag ligt.
- Concern control signaleert en informeert, en stelt het Directieteam daarmee in staat om gericht bij te sturen. De strategische opgaves, kaders en doelstellingen worden zodoende in het oog gehouden.

Aan deze doelen wordt gewerkt vanuit een onafhankelijke functie in verbinding met alle geledingen van de organisatie en het bestuur .

Om aan de realisatie van deze doelen invulling te geven worden in 2025 volgende zaken opgepakt :

- De toepassing van de vernieuwde regeling grote projecten wordt geïmplementeerd en gemonitord.
- Voor de inhuur van de accountantsdiensten vindt in 2025 de aanbesteding plaats voor de controle van de jaarrekening 2025-2028.
- Voor de implementatie van de kadernota grondbeleid wordt een drietal acties voortgezet: het normeren van de maatschappelijke thema's uit het grondbeleid zodat deze een plek kunnen krijgen in de integrale afwegingen van gebiedsontwikkelingen; het uitwerken van financiële businesscases als onderdeel van de integrale afweging van gebiedsontwikkelingen; het hanteren van de nieuwe methodiek (integrale beoordeling) van het grondbeleid voor ontwikkellocaties. Hierbij wordt gewerkt binnen de kaders van de grondprijzenbrief 2024, het Didamarrest, kostenverhaal en het toepassen van situationeel actief grondbeleid. Daarbij wordt gezocht naar mogelijkheden om samen met partners (derden, burgers, Provincie, Rijksoverheid) de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren vanuit het gezamenlijk belang.
- Landelijk is besloten tot de invoering van een rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van verslagjaar 2023. Op basis van de eerste ervaringen die we hiermee hebben opgedaan worden kader stellende voorstellen uitgewerkt voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik, risicomanagement en een Intern Beheersing.
- Voor het bevorderen van opgave gericht werken wordt onderzocht hoe indicatoren daar een bijdrage aan kunnen leveren.
- Inspelend op de richtlijnen van de commissie BBV komt er een kadernotitie overhead.

- Voor de juridische control zijn meerdere kaders beschikbaar. Het ontbreekt nog aan een overkoepelend kader voor juridische kwaliteitszorg. Hier wordt een voorstel voor uitgewerkt en ingevoerd.
- Op organisatiekundig gebied wordt een meerjarig ontwikkel- en inspiratieprogramma en een Sittard-Geleen Academie ontwikkeld en geïmplementeerd. Voor de Sittard-Geleen Academie is een budget van € 0,25 miljoen gereserveerd. Met dit meerjarige programma willen we voor iedereen in de organisatie toegankelijke workshops, kennisateliers, inspiratiesessies en uitwisseling van goede voorbeelden uit onze eigen praktijk organiseren. Doel is om de uitgangspunten van Sturing en Leiderschap, waarbij vakmanschap, verbinding en vertrouwen de rode draad vormen, op een praktische manier dichtbij het werk van alledag te brengen. Directie, managers worden ondersteund bij onze gewenste manier van werken, talent in alle lagen van de organisatie willen we kennen en optimaal benutten.

Naast deze meer specifieke punten wordt uitvoering gegeven van het auditjaarplan 2025, het monitoren van de begrotingskaders die de raad in 2019 heeft vastgesteld, het rapporteren over juridische dossiers, het rapporteren over frauderisico's, de advisering over en doen van voorstellen voor de algemene middelen (gemeentefonds, algemene reserves, deelnemingen) en lokale lasten (tarieven 2026). Verder zorgen we voor begeleiding en advisering van de raadscommissie Begroting en Verantwoording, de afstemming over de rekenkameronderzoeken rondom de gemeentelijke bedrijfsvoering en de planning en control cyclus.

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna : Woo) gedeeltelijk in werking getreden. Het doel van de wet is een meer transparante overheid. Artikel 3.5 van de Woo geeft aan dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens ten aanzien van de uitvoering van deze wet. Daarnaast doen we in de jaarstukken verslag van de uitvoering van de wet.

De Woo kent een aantal onderdelen waarvoor het Rijk via de meicirculaire gemeentefonds 2021 zowel incidenteel als structureel budget ter beschikking heeft gesteld. De Woo heeft een implementatietermijn van vijf tot acht jaar. De VNG heeft de gefaseerde invoering opgenomen in het 'Meerjarenplan om de Wet open overheid bij gemeenten te implementeren'. De onderdelen van de Woo zijn als volgt:

- Actief openbaar maken van documenten
- Passief openbaar maken van documenten
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding

Actief openbaar maken

De wet spreekt over elf informatiecategorieën die actief openbaar gemaakt moeten worden. Op dit moment is dit gedeelte van de wet nog niet in werking getreden. Volgens de laatste berichten zullen per 1 november 2024 de eerste onderdelen van de categorieën wet- en regelgeving en organisatiegegevens in werking treden. De overige categorieën zullen daarna in fases in werking treden (2025 en verder). Aan de eerste categorieën voldoen we per 1 november 2024. De gemeente Sittard-Geleen heeft echter als doel om verder niet te wachten op de fasering van het Rijk. We hebben ons ingeschreven bij de Woo-index, hebben openbare informatie hieraan al gekoppeld en zijn bezig met voorbereidingen om al meer actief te gaan publiceren. We zijn op dit moment, tezamen met een aantal andere gemeenten, een Woo Platform aan het creëren. Hierop zullen we meer stukken publiceren en koppelen aan de Woo-index. Dit zal in 2025 plaatsvinden.

Op dit moment maken we al diverse zaken actief openbaar. Een overzicht treft u hieronder aan.

Informatiecategorie	Artikel 3.3	Wat	Openbaar op lokale site	Openbaar landelijk (Woo-index)	Openbaar landelijk planning (Woo-index)
1. Wet- en regelgeving	1a	Besluiten, beleidsregels verordeningen	Ja	Ja	-
	1b	Andere algemeen verbindende voorschriften	Ja	Ja	-
	1c	Ontwerpen van besluiten, beleidsregels, verordeningen en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd, met inbegrip van de adviesaanvraag	Deels	Deels	2024
2. Organisatiegegevens	1d	Inzicht in de organisatie en haar werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van organisatieonderdelen	Ja	Ja	
	1e	Hoe de organisatie en haar onderdelen te	Ja	Ja	-

Informatiecategorie	Artikel 3.3	Wat	Openbaar op lokale site	Openbaar landelijk (Woo-index)	Openbaar landelijk planning (Woo-index)
		bereiken zijn en hoe een informatieverzoek kan worden ingediend			
3. Raadstukken	2a	Bij de gemeenteraad ingekomen stukken, tenzij deze gaan over individuele gevallen	Ja	Ja	-
	2c	Vergaderstukken en verslagen van de raad, behalve waarop geheimhouding geldt	Ja	Ja	
4. Bestuursstukken	2d	Agenda's, besluiten en besluitenlijsten van vergaderingen van het college van B&W, tenzij geheimhouding geldt	Deels	Nee	2024/25
5. Adviezen van adviescolleges	2e	Adviesaanvragen, adviesvoorstellen en adviezen en van officiële adviescolleges (door besluit van het bestuursorgaan vastgesteld), met uitzondering van adviezen die gaan over individuele gevallen:	Nee	Nee	2025
6.Convenanten	2f	Convenanten, overeenkomsten, verbintenissen en soortgelijke afspraken van een bestuursorgaan met andere partij(en)	Nee	Nee	2025
7. Jaarplannen- en verslagen	2g	De jaarplannen- en verslagen van het bestuursorgaan, behalve de jaarplannen- en verslagen van afzonderlijke afdelingen of directies	Ja	Via Raads-stukken	2024
8.Woo-verzoeken	2i	Inhoud van het verzoek, de schriftelijke beslissing en de eventueel verstrekte informatie	Nee	Nee	2025
9.Onderzoeken	2j	Onderzoeksrapporten die intern of extern zijn uitgevoerd, met name uit feitenmateriaal bestaan en gaan over het functioneren van de eigen organisatie, voorbereiding of	Nee	Nee	2025

Informatiecategorie	Artikel 3.3	Wat	Openbaar op lokale site	Openbaar landelijk (Woo-index)	Openbaar landelijk planning (Woo-index)
		evaluatie van beleid, inclusief de uitvoering, naleving en handhaving van het beleid			
10.Beschikkingen	2k	Beschikkingen in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb): - Schriftelijke beslissingen van bestuursorgaan - Die een publiekrechtelijke rechtshandeling inhouden - Die voor een specifiek geval gelden Met uitzondering van beschikkingen zoals genoemd in artikel 3.3 lid 2 onder k van de Woo.	Deels	Deels	2025
	2h	Verplichtingen tot verstrekken van subsidies, anders dan met een beschikking	Nee	Nee	2025
11.Klachten	2l	Schriftelijke oordelen n.a.v. klachtenprocedures over gedragingen van de organisatie	Nee	Nee	2025

Passief openbaar maken

Naast het actief delen van onze informatie, is het voor eenieder mogelijk om bij de gemeente Sittard-Geleen publieke informatie op te vragen middels een zogenaamd Woo-verzoek. We streven ernaar om zo veel mogelijk openbaar te maken, tenzij er sprake is van een uitzonderingsgrond. De gemeente Sittard-Geleen werkt doorlopend aan de optimalisatie van dit proces, zodat de burger zo snel en goed mogelijk geholpen kan worden met zijn of haar informatieverzoek. Dit komt bijvoorbeeld voort uit digitalisering, kennisdeling en de coördinerende rol van de Woo contactfunctionaris. In de jaarrekening 2024 zullen we weer inzichtelijk maken hoeveel Woo-verzoeken wij in 2024 hebben ontvangen en hoe deze zijn afgehandeld.

Informatiehuishouding op orde

De informatiehuishouding zorgt ervoor dat de gemeente Sittard-Geleen weet waar de documenten volgens de definitie uit de Woo (artikelen 2.1 en 2.2) te vinden zijn. Documenten kennen een voorgeschreven bewaartermijn waarop deze worden geselecteerd en overgedragen voor de archiefbewaarplaats of voor vernietiging. Door digitalisering is informatie aan verandering onderhevig: denk aan teksten, Geo-informatie, 3D-bestanden, appberichten en dergelijke. Dit zorgt ervoor dat er nieuwe opgaven ontstaan om die informatie volgens de geldende eisen duurzaam en digitaal toegankelijk te houden.

Dit is een complex proces dat tijd nodig heeft om te ontwerpen en te implementeren. Het vraagt aanpassing van werkprocessen, functies en rollen over de volle breedte van de organisatie. De gemeente Sittard-Geleen is hier volop mee bezig. Zo werken we momenteel aan het beheer van tekstberichten, hebben we een e-depotvoorziening en worden onze processen vastgelegd in een digitaal systeem.

Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat de gemeente ter beschikking heeft gesteld en dat niet terug te vorderen is, of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk is wanneer de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt. Subsidierelaties vallen niet onder het criterium “verbonden partij”, aangezien deze zich meestal beperken tot een financieel belang.

Een aantal gemeentelijke taken wordt door verbonden partijen uitgevoerd. Steeds vaker zijn dit taken met een politiek belang. Hierdoor leveren verbonden partijen een bijdrage aan de realisatie van allerlei maatschappelijke doelen. In de betreffende programma’s wordt hier op ingegaan.

Bestuurlijke vertegenwoordiging

De lijst van “bestuurlijke vertegenwoordiging” bevat de verbonden partijen, waarvan het College of in een enkel geval de gemeenteraad bevoegd zijn tot benoeming van vertegenwoordigers in bestuurs- en/of aandeelhoudersvergaderingen. Uitgangspunt is dat de portefeuillehouder middelen de aandeelhoudersrol vervult en de vakwethouder de gemeente vertegenwoordigt vanuit inhoud.

Kadernota’s verbonden partijen

Klik hier voor de kadernota verbonden partijen.

De uitgangspunten en het afwegingskader ten aanzien van verbonden partijen is voor onze gemeente uitgewerkt in de kadernota Verbonden Partijen. Naar aanleiding van de rekenkamer onderzoeken is de kadernota geactualiseerd. De nieuwe kadernota, vastgesteld door de raad op 30 maart 2023, sluit meer aan bij de actuele praktijk, inzichten en wet/regelgeving alsmede de behoeften van de raad. De kadernota zal daarna iedere 4 jaar geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd worden.

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd. De wet versterkt de positie bij besluitvorming en de controlerende rol van gemeenteraden door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. Gemeenschappelijke regelingen (GR’en) hebben tot 1 juli 2024 de tijd om het wetsvoorstel te implementeren en de regelingen aan te passen. Ruim twintig Limburgse gemeenschappelijke regelingen hebben meegedaan aan het gemeenschappelijke traject voor de implementatie van deze nieuwe wet bij de Limburgse gemeenten. Het formele wijzigingsproces is gestart met het geven van een zienswijze. In haar vergaderingen van 5 oktober en 13 december 2023 heeft de raad zienswijzen uitgebracht. Na afronding van de zienswijzenprocedure is het formele wijzigingsproces voortgezet met het vragen van toestemming. Het wijzigingsproces is in de raadsvergadering van 18 juni 2024 afgerond.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen zijn onderverdeeld in drie categorieën:

a. Gemeenschappelijke regelingen;

Belastingsamenwerking Gemeente en Waterschappen (BsGW), Veiligheidsregio Zuid-Limburg, Omnibuzz, Vidar WsW, Kredietbank Limburg, GGD Zuid-Limburg, Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL), het Gegevenshuis en Euregio Rhein-Maas-Nord.

b. Vennootschappen;

N.V. Bank voor Nederlandse gemeenten (BNG), Claim Staat Vennootschap B.V., Enexis N.V., Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V., N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg, N.V. (WML), Onroerend Goed Maatschappij De Witse B.V., Vidar B.V., Vidar Loont B.V, Vidar Aan de slag B.V., Bodemzorg Limburg B.V., RWM N.V. en Mijn Streekwarmte B.V.

c. Stichtingen en verenigingen;

Stichting Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL) en Vereniging Afval Samenwerking Limburg (ASL)

Risicomatrix

In de nieuwe kadernota verbonden partijen wordt gewerkt met een risicomatrix. De risicomatrix is een methode om verbonden partijen te duiden in termen van zowel het financieel als het bestuurlijk belang. De aandacht van de raad gaat met name uit naar die verbonden partijen met een hoog financieel en een hoog bestuurlijk belang. De informatievoorziening aan de raad kan hierop worden afgestemd, waardoor deze doelmatiger en doeltreffender kan worden vormgegeven.

De verbonden partijen waarbij sprake is van een niet of nauwelijks direct door de gemeente beïnvloedbare relatie zijn niet meegenomen in de risicomatrix. Jaarlijks beoordelen we de risicoprofielen en de bijbehorende mate / wijze van monitoring.

Actualisatie risicoprofiel

De risicomatrix is in het 1e kwartaal 2024 geactualiseerd. Alleen het risicoprofiel van gemeenschappelijke regeling ODZL is gewijzigd. De reden is dat de ODZL niet voldoet aan de robuustheidcriteria die in 2023 is ingevoerd. De meeste omgevingsdiensten voldoen niet aan deze norm. Om aan deze norm te kunnen voldoen moeten de diensten en de opdrachtgevers (de gemeenten) opnieuw kijken naar het takenpakket, risico’s en de budgetten. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de format ODZL.

Risicomatrix

Financieel belang				
	Hoog			Mijn Streekwarmte BV
	Gemiddeld	• Vidar BV • Vidar Loont BV • Vidar Aan de Slag BV • Gr Vidar WsW	• Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek NV • GR Kredietbank Limburg • GR Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg • GR Omnibuzz • GR Veiligheidsregio Zuid-Limburg • GR Belastingsamenwerking gemeenten en waterschap • **GR ODZL Zuid-Limburg**	
	Laag	• Stichting Economische Samenwerking Zuid-Limburg • Onroerend Goed Maatschappij De Witse BV • GR Het Gegevenshuis • ~~GR RUD Zuid-Limburg~~		
		Laag	Gemiddeld	Hoog
	Bestuurlijk belang			

Wijze van monitoring:

Laag:

- Paragraaf verbonden partijen in programmabegroting en jaarrekening;
- In geval van publiekrechtelijke verbonden partijen: zienswijze op de begroting(swijzigingen) en eventueel ook op de jaarrekening en kadernota;
- Besluitvorming in AB respectievelijk AVA / bestuur wordt achteraf ter kennisname van het college gebracht, tenzij sprake is van belangrijke voorgenomen besluiten met materiële impact op zeggenschap en/of financiën.

Gemiddeld:

- Paragraaf verbonden partijen in programmabegroting en jaarrekening;
- In geval van publiekrechtelijke verbonden partijen: zienswijze op de begroting(swijzigingen) en eventueel ook op de jaarrekening en kadernota

- Besluitvorming in AB respectievelijk AVA / bestuur wordt achteraf ter kennisname van het college gebracht, tenzij sprake is van belangrijke voorgenomen besluiten met materiële impact op zeggenschap en/of financiën;
- Minimaal één tussentijdse rapportage.

Hoog:

- Paragraaf verbonden partijen in programmabegroting en jaarrekening;
- In geval van publiekrechtelijke verbonden partijen: zienswijze op de begroting(swijzigingen) en eventueel ook op de jaarrekening en kadernota;
- De voorgenomen besluitvorming in AB respectievelijk AVA / bestuur wordt vooraf ter besluitvorming in het college gebracht;
- Minimaal twee tussentijdse rapportages in combinatie met tussentijds overleg met de verbonden partij en waar nodig met de andere deelnemers.

Toelichting Verbonden partijen

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste gegevens per verbonden partij weergegeven. Relevante ontwikkelingen worden vermeld in de betreffende programmabladen.

Gemeenschappelijke regelingen

Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen

Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen	**Programma 0 Bestuur en Organisatie**
Vestigingsplaats	Roermond
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	29 gemeenten en Waterschap Limburg
Doelstelling/Publiek belang	Heffing en inning van alle lokale belastingen en beheer van de basisregistratie WOZ (administratie en waardering).
Bestuurlijk belang	Deelname Algemeen Bestuur wethouder J. Bühler.
Financieel belang	De financiering van de gemeenschappelijke regeling vindt plaats via een verdeelsleutel die is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.
Risico's	-Algemene risico’s Niet van toepassing -Bestuurlijke risico’s Niet van toepassing -Financiële risico’s 1. Meer bezwaren en beroepen Ondanks recent gewijzigde regelgeving blijft bezwaar maken op de WOZ waarde een verdienmodel voor de no cure no pay-kantoren. Door de gewijzigde wetgeving valt nu ook de kwijtschelding en uitstel van betaling onder bezwaar en beroepregime. Om ervoor te zorgen dat de

Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen	Programma 0 Bestuur en Organisatie
	kosten van bezwaar en beroep niet gaan stijgen wordt de uitvoering van het dynamische plan van aanpak gestroomlijnd. 2. Substantiële prijsstijgingen ICT leveranciers De ICT kosten stijgen harder dan de indexering die opgenomen is in de begroting van de BsGW. Via inkoopbeleid worden bij nieuwe contracten afspraken vastgelegd over de jaarlijkse prijsstijgingen. 3. Onvoldoende gestructureerde informatiestromen Indien de informatiestromen niet voldoende adequaat werken, kan dit tot gevolg hebben dat er inefficiënte werkwijzen danwel fouten ontstaan. Ook het gericht sturen op belangrijke processen wordt hierdoor bemoeilijkt, maar kunnen ook correctiewerkzaamheden als gevolg van foutieve aanslagen hebben waardoor extra kosten mee gemoeid kunnen. BsGW zal daarom goede afspraken maken over beheer, verantwoordelijkheid en gebruik van de gegevens. Door middel van een stelsel van verbandcontroles zullen de juistheid en volledigheid van de administraties worden geborgd.
Overige documenten of opmerkingen	**Vaststelling begroting 2025 in de Raad van 27 juni 2024, agendapunt 20:** Agenda SittardGeleen - Raad donderdag 27 juni 2024 18:30 - 23:00 - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl) **Schriftelijke reactie BsGW op zienswijze raad begroting 2025:** Schriftelijke reactie BsGW inzake ingediende zienswijze begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2029 SittardGeleen - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)
Websites	BsGW

Kerncijfers x €1.000	01-01-2025	31-12-2025
Eigen vermogen	1.190	1190
Vreemd vermogen	8.056	7.769

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden	-5.293	-	-	-	-	-

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
partijen						
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	2.136	1.844	2.229	2.229	2.229	2.229

Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Programma 1 Veiligheid
Vestigingsplaats	Maastricht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	16 gemeenten in de regio Zuid Limburg
Doelstelling/Publiek belang	VRZL is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Burgers, bedrijven en instellingen verwachten dat de VRZL er voor ze is met advies en hulp waar nodig. Samen met de partners: • draagt de VRZL (pro)actief bij aan de veiligheid in de regio, brengen risico's in kaart en treffen voorbereidingen op maat; • geeft de VRZL adviezen om waar mogelijk onveiligheid te voorkomen en te beperken; • bestrijdt de VRZL incidenten en crises als ze zich toch voordoen en treedt effectief op tijdens een ramp om schade te beperken; • beoogt de VRZL leed en schade zo veel mogelijk te beperken, helpt verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen en zet in op slachtofferhulp, nazorg en herstel van materiële schade.
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en Commissie Crisisbeheersing & Rampenbestrijding, burgemeester H. Verheijen. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwoneraantal
Financieel belang	Gemeentelijke bijdrage naar rato verdeelsleutel in gemeenschappelijke regeling
Risico's	De risico’s zijn o.a. gebaseerd op de, in de verplichte paragraaf ‘Verbonden Partijen’, opgenomen risicomatrix: • Bestuurlijk: Burgemeester Verheijen vervult binnen de VRZL de

Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Programma 1 Veiligheid
	rollen van AB-, DB-lid en portefeuillehouder crisisbeheersing en rampenbestrijding. • Financieel: De begroting 2025 VRZL bevat een risicoparagraaf inzake ontwikkelingen, die mogelijk een impact gaan hebben op de kosten van de VRZL en eventueel ook op de gemeentelijke bijdragen. De risico's betreffen onder andere de CAO-ontwikkelingen 2023, milieu eisen, krapte op de arbeidsmarkt en informatiebeveiliging. Het geraamde weerstandsvermogen als geheel wordt door de VRZL als onvoldoende beschouwd.
Overige documenten of opmerkingen	Vaststelling begroting 2025 door de raad, 27 juni 2024 agendapunt 6: Agenda Sittard Geleen - Ibabs
Websites	Veiligheidsregio Zuid-Limburg | (vrzl.nl)

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023*	31-12-2023
Eigen vermogen	4.387	7.754
Vreemd vermogen	59.386	58.895

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	1.940	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	7.829	8.311	9.024	9.204	9.204	9.204

Omnibuzz

Omnibuzz	Programma 6 Sociaal Domein
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Gmeenschappelijke regeling
Deelnemers	30 Limburgse gemeenten
Doelstelling/Publiek belang	Zorgdragen voor collectief vraagafhankelijk vervoer
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen en Dagelijks Bestuur, portefeuillehouder Mobiliteit, wethouder I. Tillie
Financieel belang	Verdeelsleutel in Gemeenschappelijke Regeling
Risico's	Dat de uitvoering van het vervoer weer als vanouds verloopt, wil niet zeggen dat de situatie weer gelijk

Omnibuzz	Programma 6 Sociaal Domein
	is aan de periode tot aan COVID-19. Veel vervoerders ondervinden problemen met het aantrekken en behouden van voldoende gekwalificeerd chauffeurs. Dit blijft een hardnekkig probleem en kan serieuzere vormen aannemen als het vervoersvolume verder aantrekt.
Overige documenten of opmerkingen	Vaststelling begroting 2025 door de Raad, 27 juni 2024 agendapunt 22: Agenda SittardGeleen - Raad donderdag 27 juni 2024 18:30 - 23:00 - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)
Websites	https://www.omnibuzz.nl

Kerncijfers x €1.000	01-01-2025	31-12-2025
Eigen vermogen	925	925
Vreemd vermogen	5.575	5.117

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	2.070	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	2.694	2.375	2.978	3.064	3.162	3.261

GR Vidar Wsw

GR Vidar Wsw	Programma 6 Sociaal Domein
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Deelnemers	Gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein
Doelstelling/Publiek belang	Integrale uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening en de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen en Dagelijks Bestuur, portefeuillehouder Participatie wethouder J. Bühler en in het Algemeen Bestuur portefeuillehouder wethouder Y. Salvino-Meijer
Financieel belang	Verdeelsleutel in Gemeenschappelijke Regeling
Risico's	De risico's van Vidar zijn ondergebracht via een voorziening dan wel een verzekering. Vanuit het formele werkgeverschap zijn de risico's nagenoeg nihil en is er geen sprake van weerstandsvermogen.
Overige documenten of opmerkingen	Dagbericht Griffie 18-7-2024: Vastgestelde

GR Vidar Wsw	Programma 6 Sociaal Domein
	bijgestelde begroting 2024, begroting 2025 en jaarrekening 2023 Vastgestelde bijgestelde begroting 2024, begroting 2025 en jaarrekening 2023 SittardGeleen - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)
Websites	Vidar.

Kerncijfers x €1.000	01-01-2025	31-12-2025
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	1.323	1.293

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	0	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	2.926	2.785	2.712	2.635	2.463	2.351

Kredietbank Limburg

Kredietbank Limburg (KBL)	Programma 6 Sociaal Domein
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Deelnemers	Gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht en Sittard-Geleen
Doelstelling/Publiek belang	Zorgdragen voor sociale kredietverlening en integrale schuldhulpverlening
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur: Mw. J. Bühler (voorzitter), Dhr. A. Houtakkers en Dhr. I. Tillie Deelname in Dagelijks Bestuur: Mw. J. Bühler (voorzitter)
Financieel belang	De financiële bijdrage voor de geleverde dienstverlening vindt plaats o.b.v. voorschotten. Deze voorschotten worden gebaseerd op de dienstverlening in voorgaande jaren, trend en ontwikkelingen. Een eventueel exploitatietekort wordt verdeeld o.b.v. de verdeelsleutel in de gemeenschappelijke regeling.
Risico's	• Onzekerheid effect koopkrachtverlies op gevraagde dienstverlening We zien al twee jaar dat het moeilijk is om (meerjarig) goede, realistische aannames te doen ten aanzien van de impact van corona op het gebruik van schuldhulpverlening.

Kredietbank Limburg (KBL)	Programma 6 Sociaal Domein
	Het is tamelijk onvoorspelbaarheid in hoeverre het effect van corona en het koopkrachtverlies invloed heeft op de omvang van de dienstverlening KBL in de komende jaren. Omdat er bij schuldhulpverlening sprake is van een open einde financiering, kan dit bij een toenemende vraag tot een onverwachte stijging van uitgaven leiden. Tegelijkertijd kan een achterblijvende vraag leiden tot een lager exploitatieresultaat. • Onzekerheid effect herijking bekostigingsstructuur Er is nog geen zicht op of deze herijking voor de Gemeente Sittard-Geleen een gunstig of ongunstig effect heeft. Er bestaat er een mogelijkheid dat duurdere vormen van dienstverlening gefaseerd afgestoten worden, waardoor er frictiekosten kunnen ontstaan. • Geen weerstandsvermogen De nadelige exploitatieresultaten van de afgelopen jaren zijn opgevangen door de deelnemende gemeenten van de GR, waardoor het eigen vermogen aan het einde van elk boekjaar telkens nihil was. In 2023 is het positieve resultaat € 318.000 gestort in de algemene reserve. Het bedrag is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit (€ 749.000 in 2025). Hierdoor beschikt de KBL niet over enige vorm van weerstandscapaciteit om niet begrote/onvoorziene kosten te dekken.
Overige documenten of opmerkingen	Vaststelling begroting 2025 door de Raad, 27 juni 2024 agendapunt 18: Agenda SittardGeleen - Raad donderdag 27 juni 2024 18:30 - 23:00 - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)
Websites	Welkom bij Kredietbank Limburg * De post eigen vermogen is op 1 januari 2024 is gebaseerd op de begroting 2024. In de jaarrekening 2023 is het positieve resultaat toegevoegd aan de algemene reserve. KBL geeft aan dat zij de post eigen vermogen op dit moment moeilijk kan inschatten. Bij de 1e begrotingswijziging 2025 zal meer duidelijkheid zijn hoe deze post de komende jaren verder gaat ontwikkelen.

Kerncijfers x €1.000	01-01-2025	31-12-2025
Eigen vermogen	0	100
Vreemd vermogen	12.296	14.596

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	318	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	2.883	3.211	2.850	2.850	2.850	2.850

Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg

Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
Vestigingsplaats	Heerlen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Deelnemers	Alle 16 Zuid-Limburgse gemeenten
Doelstelling/Publiek belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit Wmo, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen, sociaal medische advisering, Jeugdgezondheidszorg
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen en Dagelijks Bestuur, portefeuillehouder Gezondheid, wethouder L. Geilen
Financieel belang	Verdeelsleutel in Gemeenschappelijke Regeling
Risico's	Door de deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwoneraantal door de gemeenten gedragen. Sinds 2020 heeft de GGD de taken van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van 0 tot 18 jarigen in haar takenpakket. Doordat tot 2020 elke gemeente individueel budgetafspraken en dienstverleningsafspraken hebben gemaakt met de jeugdgezondheidszorg aanbieders 0-4 jarigen, zijn bij harmonisatie van deze afspraken binnen de Gemeenschappelijke Regeling GGD herverdelingseffecten per individuele gemeente ontstaan. Deze effecten worden via een ingroeimodel tot 2025 geleidelijk verrekend. Voor Sittard-Geleen betekent dit een forse bijstelling van de bijdrage op gebied van de JGZ.
Overige documenten of opmerkingen	Vaststelling begroting 2025 door de Raad, 27 juni 2024 agendapunt 7: Agenda SittardGeleen - Raad donderdag 27 juni 2024 18:30 - 23:00 - iBabs Publieksportaal

Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
	(bestuurlijkeinformatie.nl) * gebaseerd op de jaarrekening, de ontwerpbegroting 2025 van GGD kent geen begrote balans. ** Via de circulaires van de rijksoverheid wordt een definitief index percentage voor 2024 en indexbijstelling voor 2025 bekend. Samen met verdere (kleine) technische begrotingswijzigingen leidt dit tot mogelijke bijstellingen van het budget van de drie GGD programmalijnen. Hierover informeren we u, indien nodig, in volgende programmarapportages.
Websites	GGD Zuid Limburg (ggdzl.nl)

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023*	31-12-2023
Eigen vermogen	149	1.107
Vreemd vermogen	35.553	36.190

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	1.098	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage Sittard-Geleen (exclusief Rijksvaccinatieprogramma)	5.489	6.005	6.205	6.205	6.205	6.205

Omgevingsdienst Zuid-Limburg

Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) (Voorheen Regionale uitvoeringsdienst Zuid-Limburg RUD)	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
Vestigingsplaats	Maastricht
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	Provincie en de 16 gemeenten in Zuid Limburg
Doelstelling/Publiek belang	Verhogen kwaliteitsniveau (milieu)taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur, wethouder A. Houtakkers
Financieel belang	De financiële bijdrage van Gemeente Sittard-Geleen is gebaseerd op de concrete producten en diensten

Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) (Voorheen Regionale uitvoeringsdienst Zuid-Limburg RUD)	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
	zoals opgenomen in het werkprogramma. Uitgangspunt is dat jaarlijks een werkprogramma wordt overeengekomen.
Risico's	De risico's zijn o.a. gebaseerd op de, in de verplichte paragraaf 'Verbonden Partijen', opgenomen risicomatrix: • Algemeen Door de nieuwe Omgevingswet vallen (veel) meer bedrijven onder de basistaken van de ODZL. Dit heeft gevolgen voor de hoeveelheid werk die de ODLZ voor onze gemeente moet verrichten. Dit resulteert in een verhoging van de kosten die door de ODZL in rekening worden gebracht. • Bestuurlijk Bestuurlijk risico wordt als 'laag' bestempeld • Financieel Tot en met 2023 is binnen de ODZL is het weerstandsvermogen in de vorm van de algemene reserve is voldoende om de geïnventariseerde restrisico's af te dekken. Er spelen momenteel bij de ODZL een aantal zaken spelen, die ertoe leiden dat het financieel risico moet worden aangepast van 'laag' naar 'gemiddeld'. De ODZL voldoet momenteel niet aan de robuustheidscriteria die door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat worden gesteld aan de Omgevingsdiensten. Dit gaat er in de toekomst zeer waarschijnlijk toe leiden dat onze gemeente een aantal Plustaken bij de ODZL gaat inbrengen. Wat dit de gemeente gaat kosten, is op dit moment nog onduidelijk.
Overige documenten of opmerkingen	Vaststelling begroting 2025 door de Raad, 27 juni 2024 agendapunt 15: Agenda SittardGeleen - Raad donderdag 27 juni 2024 18:30 - 23:00 - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl) * De feitelijke bijdrage in 2025 kan wijzigen door nieuwe ontwikkelingen in het werkprogramma van onze gemeente.
Websites	Omgevingsdienst Zuid-Limburg | Omgevingsdienst Zuid-Limburg (rudzuidlimburg.nl)

Kerncijfers x €1.000	01-01-2025	31-12-2025
Eigen vermogen	1.089	989
Vreemd vermogen	2.508	1.623

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	786	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	799	894	1.259*	1.259	1.259	1.259

Het Gegevenshuis

Het Gegevenshuis	Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Vestigingsplaats	Landgraaf
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen, Vaals, Voerendaal, Waterschap Limburg
Doelstelling/Publiek belang	Het Gegevenshuis heeft tot doel het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal.
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur, wethouder J. Bühler.
Financieel belang	De financiering van de gemeenschappelijke regeling vindt plaats via een verdeelsleutel, die is opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.
Risico's	De risico’s zijn o.a. gebaseerd op de, in de verplichte paragraaf ‘Verbonden Partijen’, opgenomen risicomatrix: • Algemeen+financieel: De kans dat er sprake is van niet begrote, onvoorziene kosten (risico’s) is op basis van de inrichting en werkwijze van Het Gegevenshuis klein. Als er sprake zou zijn van onvoorziene kosten (risico’s) dan dragen de deelnemers naar rato van de afname van het desbetreffend product of dienst bij aan deze onvoorziene kosten. De toename van structurele kosten door autonome ontwikkelingen worden middels de begroting van HGH geduid. De verhoging in de bijgestelde begroting 2024 van de ICT-kosten met € 0,15 mln. zijn ook voor de

Het Gegevenshuis	Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
	begroting 2025 en de meerjarenraming meegenomen, terwijl de dienstverlening door Parkstad IT uiterlijk op 1 oktober 2025 eindigt. Het dan geldende tarief van een marktpartij zal echter pas bekend zijn nadat gunning eind 2024 heeft plaatsgevonden. Dit betekent dat de gevolgen voor de begroting en meerjarenraming dan pas duidelijk zijn en meegenomen worden in de bijgestelde begroting 2025 van GR Het gegevenshuis. • Bestuurlijk: Bestuurlijk risico wordt als 'laag' bestempeld.
Overige documenten of opmerkingen	Vaststelling begroting 2025 door de Raad, 27 juni 2024 agendapunt 21: Agenda SittardGeleen - Raad donderdag 27 juni 2024 18:30 - 23:00 - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)
Websites	Website Het Gegevenshuis Home :: Het Gegevenshuis - Gegevens op maat - Inwinnen, beheren en informeren

Kerncijfers x €1.000	01-01-2025	31-12-2025
Eigen vermogen	169	169
Vreemd vermogen	1.058	1.058

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	201	-	-	-	-	-
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	939	1.061	1.101	1.101	1.101	1.101

Euregio Rhein Maas Nord

Euregio Rhein Maas Nord	Programma 3 Economie
Vestigingsplaats	Mönchengladbach
Rechtsvorm	Openbaar lichaam
Deelnemers	Van de euregio rijn-maas-noord maken 34 leden deel uit (stand 01-01-2022): In het Nederlandse deel van de euregio zijn dat de gemeenten Beekdaelen, Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal,

Euregio Rhein Maas Nord	Programma 3 Economie
	Nederweert, Peel en Maas, Maasgouw, Roerdalen, Roermond, Sittard-Geleen, Venlo, Venray en MKB-Limburg. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Schwalmtal, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, Selfkant, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Kreis Heinsberg, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer zu Duisburg.
Doelstelling/Publiek belang	De euregio rijn-maas-noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de burgers in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Leden Vergadering door burgemeester H. Verheijen.
Financieel belang	De gemeente heeft 4 stemmen in de Algemene Leden Vergadering en betaalt een jaarlijkse contributie van € 17.000
Risico's	Geen relevante risico’s.
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	**euregio rhein-maas-nord – euregio rhein-maas-nord (euregio-rmn.de)**

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	378	366
Vreemd vermogen	664	560

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	-10	-	-	-	-	-
Financiële	17	17	17	17	17	17

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
bijdrage Sittard-Geleen						

Vennootschappen

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Deelnemers	De aandelen BNG zijn voor 50 % eigendom van gemeenten, provincies en een waterschap, de andere helft is in handen van het Rijk.
Doelstelling/Publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, wethouder J. Bühler
Financieel belang	De gemeente Sittard-Geleen bezit 175.266 van de 55.690.720 aandelen met een totale nominale waarde van € 438.165, -, i.c. gewaardeerd op € 2,50 per aandeel. Voornoemd bedrag is in de balans van de gemeente Sittard-Geleen tegen deze waarde opgenomen.
Risico's	Ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de hoogte van de dividenduitkering.
Overige documenten of opmerkingen	* dividend 2022 en 2023 uitbetaald respectievelijk in 2023 en 2024
Website	Jaarverslag 2023 (bngbank.nl)

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	4.615.000	4.721.000
Vreemd vermogen	107.459.000	110.819.000
Jaarresultaat	-	254.000

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	438	379	380	380	380	380

Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam B.V.

Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam B.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	‘s-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	Aandeelhouders zijn provincies (74 %) en gemeenten (26 %)
Doelstelling/Publiek belang	De CSV Amsterdam BV is belast met de afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. De BV vervult 3 doelen: a. namens de Verkopende Aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON). b. namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. (“Waterland”); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort. In de begroting 2024 is gemeld dat CSV haar doelen heeft behaald. CSV zal voorlopig nog voortbestaan. Op eigen kosten en risico zal CSV namens Deponie Zuid B.V. het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst. Deponie Zuid is een vennootschap onder Attero Holding Bv. Het bezwaar gaat over de naheffingsaanslag van de afvalstoffenbelasting. Deze actie gebeurt in overleg met de aandeelhoudersommissie. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Het CSV is in gesprek met de Belastingdienst. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure kan CSV worden opgeheven. Bij beëindiging van de vennootschap gaan de resterende middelen terug naar de aandeelhouders.
Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn

Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam B.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
	verenigd in de VEGAL (belang: ca. 10%) en treden gezamenlijk op in de algemene vergadering van aandeelhouders en in de aandeelhouderscommissie. De VEGAL is een vereniging die alle 31 gemeenten van Limburg vertegenwoordigt in een zestal rechtspersonen die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent N.V.). Wethouder J. Bühler vertegenwoordigt de gemeente.
Financieel belang	Het aantal aandelen op naam van Sittard-Geleen bedraagt 14.701 (belang: 0,735%), met een totale nominale waarde van € 147,--. De balanswaarde bedraagt eveneens € 147,--.
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap. In april 2024 zal het bestuur van de vennootschap een aanvullende kapitaalstorting (naar verwachting € 250.000) vragen aan de aandeelhouders. Deze aanvullende kapitaalstorting zal op voorstel van het bestuur van de vennootschap worden verrekend met de vrijval als gevolg van de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV. Gezien het kleine aandeel voor Sittard-Geleen zal de hoogte van bijdrage onder de € 1.000 bedragen.

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	210	84
Vreemd vermogen	13	64
Jaarresultaat	-	-102

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Enexis N.V.

Enexis N.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	‘s-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	Aandeelhouders zijn provincies (74 %) en gemeenten (26 %)
Doelstelling/Publiek belang	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten

Enexis N.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
	(huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties
Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de VEGAL (belang: ca. 10%) en treden gezamenlijk op in de algemene vergadering van aandeelhouders en in de aandeelhouderscommissie. De VEGAL is een vereniging die alle 31 gemeenten van Limburg vertegenwoordigt in een zestal rechtspersonen die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent N.V.). Wethouder J. Bühler vertegenwoordigt de gemeente.
Financieel belang	Het aantal aandelen op naam van Sittard-Geleen bedraagt 1.100.250 (belang: 0,735%), met een totale nominale waarde van € 1,1 mln. De balanswaarde bedraagt eveneens € 1,1 mln.
Risico's	De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de

Enexis N.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
	financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	Enexis Holding N.V. - Jaarverslag 2023

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	5.441.000	5.320.000
Vreemd vermogen	4.907.000	5.140.000
Jaarresultaat	-	72.000

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	1.420	266	440	440	440	440

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	Aandeelhouders zijn provincies (74 %) en gemeenten (26 %)
Doelstelling/Publiek belang	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteit Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
	PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Bestuurlijk belang	De gemeentelijke aandeelhouders in Limburg zijn verenigd in de VEGAL (belang: ca. 10%) en treden gezamenlijk op in de algemene vergadering van aandeelhouders en in de aandeelhouderscommissie. De VEGAL is een vereniging die alle 31 gemeenten van Limburg vertegenwoordigt in een zestal rechtspersonen die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent N.V.). Wethouder J. Bühler vertegenwoordigt de gemeente.
Financieel belang	Het aantal aandelen op naam van Sittard-Geleen bedraagt 1.100.250 (belang: 0,735%), met een totale nominale waarde van € 0,01 per aandeel. De balanswaarde van de aandelen van de gemeente Sittard-Geleen is gewaardeerd op € 1,--
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	Programma 0 Bestuur en Organisatie
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	1.444	1480
Vreemd vermogen	32	10
Jaarresultaat	-	-36

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting	0	0	0	0	0	0

N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)

N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	Maastricht
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Deelnemers	In WML participeren de Provincie en 55 gemeenten
Doelstelling/Publiek belang	De burgers toegang verschaffen tot (drink)water tegen acceptabele kosten.
Bestuurlijk belang	Deelname aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, wethouder J. Bühler
Financieel belang	Van de 500 geplaatste aandelen bezit de gemeente Sittard-Geleen 33 aandelen met een totale nominale waarde van € 4.538 per aandeel (totaal € 149.747). Deze deelneming valt onder de noemer incourante aandelen/deelnemingen, waar dus geen dividend en/of andere uitkeringen van verwacht mogen worden. Deze incourante aandelen zijn zonder waarde gewaardeerd c.q. zijn niet op de balans van de gemeente Sittard-Geleen opgenomen
Risico's	Geen relevantie risico's
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	Welkom :: WML Jaarverslag 2023 (jaarverslagwml.nl)

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	201	206
Vreemd vermogen	390	394
Jaarresultaat	-	4.562

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Onroerend Goed Maatschappij “De Witse” B.V.

	Programma 0 Bestuur en Organisatie
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	Ter uitvoering van het raadsbesluit van de voormalige gemeente Born d.d. 14 december 2000 (nummer 2000/110) en besluit van het college van B&W van de gemeente Sittard-Geleen d.d. 14 juni 2005 (nummer 2005/16789), is de Onroerend Goed Maatschappij “De Witse“ B.V. opgericht
Doelstelling/Publiek belang	Waarborgen van de sport- en recreatievoorzieningen op het sportcomplex Het Anker te Buchten
Bestuurlijk belang	Als (prioriteit)aandeelhouder wethouder A. Houtakkers. De uitgifte van één prioriteitsaandeel is er in de essentie op gericht om de gemeente Sittard-Geleen in staat te stellen erop toe te zien dat er sprake is van een voortdurende en adequate beschikbaarheid van de sport- en recreatievoorzieningen op het sportcomplex voor het publiek.
Financieel belang	Het prioriteitsaandeel stelt de gemeente daartoe in staat doordat de statuten van de vennootschap De Witse B.V. bepalen dat de voorafgaande goedkeuring van de gemeente als prioriteitsaandeelhouder is vereist voor besluiten tot vervreemding van de onroerende zaken, tot wijziging van het doel van de vennootschap, tot wijziging van de rechten die zijn verbonden aan het prioriteitsaandeel, en tot ontbinding, fusie of splitsing van de vennootschap
Risico's	De algemene vergadering van aandeelhouders heeft 1 december 2006 besloten tot uitgifte van één prioriteitsaandeel in het kapitaal van de vennootschap, nominaal groot één euro
Overige documenten of opmerkingen	Jaarrekening 2023 is nog niet gepubliceerd.
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2022	31-112-2022
Eigen vermogen	411	517
Vreemd vermogen	890	708
Jaarresultaat 2021	-	106

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Vidar B.V.

Vidar B.V.	Programma 6 Sociaal Domein
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Vennootschap
Deelnemers	Sittard-Geleen
Doelstelling/Publiek belang	Het in het kader van de Wet sociale werkvoorziening aanbieden van arbeid onder aangepaste omstandigheden.
Bestuurlijk belang	De gemeente Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder en wordt door wethouder Bühler vertegenwoordigd in de Aandeelhoudersvergadering
Financieel belang	Resultaat BV komt op grond van de Centrumregeling Vidar grotendeels (78%) voor rekening en risico van de gemeente Sittard-Geleen. Het resterende deel komt voor rekening en risico van de gemeenten Stein en Beek.
Risico's	In de begroting van het Participatiebedrijf is de begroting van Vidar BV opgenomen en worden risico's via de P&C-cyclus gerapporteerd.
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	2.306	2.951
Vreemd vermogen	7.127	1.642
Jaarresultaat	-	645

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Vidar loont B.V.

Vidar loont B.V.	Programma 6 Sociaal Domein
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Vennootschap
Deelnemers	Sittard-Geleen
Doelstelling/Publiek belang	Het ter beschikking stellen van arbeidskrachten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt en het uitvoeren van het hierbij behorende werkgeverschap cf de CAO Uitzenden
Bestuurlijk belang	De gemeente Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder en wordt door wethouder Bühler vertegenwoordigd in de Aandeelhoudersvergadering

Vidar loont B.V.	Programma 6 Sociaal Domein
Financieel belang	Resultaat BV komt volledig voor rekening en risico van de gemeente Sittard-Geleen. financiële bijdrage aan Vidar Loont BV bestaat uit een investeringssubsidie a € 265.000. Deze is verstrekt ter dekking van de aanloopkosten. Daarnaast is het aandelenkapitaal van € 45.000 volgestort.
Risico's	In de begroting van het Participatiebedrijf is de begroting van Vidar Loont BV opgenomen en worden risico's via de P&C-cyclus gerapporteerd.
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	16	71
Vreemd vermogen	563	750
Jaarresultaat	-	60

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Vidar aan de slag B.V.

Vidar aan de slag B.V.	Programma 6 Sociaal Domein
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Vennootschap
Deelnemers	Sittard-Geleen
Doelstelling/Publiek belang	Het bieden van werkgeverschap in het kader van de CAO Aan de slag aan inwoners die behoren tot de doelgroep van deze CAO.
Bestuurlijk belang	De gemeente Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder en wordt door wethouder Bühler vertegenwoordigd in de Aandeelhoudersvergadering
Financieel belang	Resultaat BV komt volledig voor rekening en risico van de gemeente Sittard-Geleen. Het aandelenkapitaal van € 18.000 is volgestort.
Risico's	In de begroting van het Participatiebedrijf is de begroting van Vidar Loont BV opgenomen en worden risico's via de P&C-cyclus gerapporteerd.
Overige documenten of opmerkingen	Jaarrekening 2023 is nog niet gepubliceerd
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	137	340
Vreemd vermogen	1.072	1.097
Jaarresultaat	-	250

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Bodemzorg Limburg B.V.

Bodemzorg Limburg B.V. (voormalig Nazorg Limburg B.V.)	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
Vestigingsplaats	Maastricht-Aachen Airport
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	De aandeelhouders zijn: de B.V. zelf voor 50% en de Limburgse gemeenten voor 50%. De B.V. heeft geen stemrecht, de gemeenten wel
Doelstelling/Publiek belang	Uitvoering nazorgtaak van stortplaatsen die vóór 1 september 1996 zijn gesloten
Bestuurlijk belang	Deelname aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, wethouder J. Bühler
Financieel belang	De gemeente Sittard-Geleen bezit 2.330 aandelen. De bijdrage is vervallen vanaf 2022.
Risico's	Deze deelneming valt onder de noemer incourante aandelen/deelnemingen, waar dus geen dividend en/of andere uitkeringen van verwacht mogen worden. Deze incourante aandelen zijn zonder waarde gewaardeerd c.q. zijn niet op de balans van de gemeente Sittard-Geleen opgenomen
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	8.744	5.640
Vreemd vermogen	32.736	29.644
Jaarresultaat	-	-2.364

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	0	0	0	0	0	0

RWM N.V.

RWM N.V.	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Deelnemers	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Sittard-Geleen en Stein
Doelstelling/Publiek belang	Inzameling, verwerking, transporteren, en vermarkten van afvalstoffen, alsmede aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en, in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente. De gemeente Echt-Susteren is per 1-1-2023 toegetreden tot RWM op basis van een proefjaar. De huidige aandeelhouders hebben hiermee ingestemd. De gemeente Beekdaelen zal per 1-1-2025 uittreden. Het te volgen traject hiervoor wordt momenteel onderzocht.
Bestuurlijk belang	Opdrachtgever- portefeuillehouder Leefomgeving, wethouder L. Geilen Deelname – portefeuillehouder Middelen, wethouder J. Bühler – in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente Sittard-Geleen bezit in 2022 612 gewone aandelen van de 888 uitgegeven gewone aandelen en 3 prioriteitsaandelen van de 6 uitgegeven prioriteitsaandelen met een totale nominale waarde van € 61.500. Het aandeel in de deelneming bedraagt 69%, en het stemaandeel bij besluitvorming bedraagt 50%. De aandelen zijn op naam en niet vrij verhandelbaar. Ze zijn nominaal gewaardeerd en op de balans van de gemeente Sittard-Geleen opgenomen. Door toetreding van Echt-Susteren verandert dit per 1-1-2023
Risico's	Geen relevante risico's
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	5.326	5.631
Vreemd vermogen	5.952	7.579
Jaarresultaat	-	304

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl.	0	0	0	0	0	0

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
verwachting)						

Mijn Streekwarmte B.V.

Mijn Streekwarmte B.V.	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Deelnemers	De gemeente Sittard-Geleen
Doelstelling/Publiek belang	Het leveren van betaalbare, duurzame energie van de biomassacentrale BES aan woningen, bedrijven en instellingen in de gemeente Sittard-Geleen.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder wethouder J. Bühler. Bestuurlijke opdrachtgever Wethouder I. Tillie
Financieel belang	Sittard-Geleen is 100% aandeelhouder in de Mijnstreekwarmte BV. Het gestort aandelenkapitaal van MSW BV bedraagt € 2,5 mln. Daarnaast heeft de gemeente een agio ingebracht van € 0,9 mln. Samen met Ennatuurlijk BV neemt Mijnstreekwarmte deel in de deelnemingen HGN BV en HGNO BV. Zij heeft in HGN BV een minderheidsbelang van 34,4%, dit vertegenwoordigt een aandelenvermogen van 3.038.337 aandelen met een aankoopwaarde van € 2,86 mln. Zij heeft in HGNO een gelijk belang van 50%.
Risico's	-
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	2.428	2.673
Vreemd vermogen	16	4
Jaarresultaat	-	0

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Dividenduitkering (incl. verwachting)	0	0	0	0	0	0

Stichtingen en verenigingen

Stichting Economische samenwerking Zuid Limburg

Stichting Economische samenwerking Zuid Limburg (ESZL)	Programma 3 Economie
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Rechtsvorm	Stichting
Deelnemers	Gemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen
Doelstelling/Publiek belang	Regionale samenwerking op economisch vlak van de gemeenten in Zuid-Limburg, de regionale kennis- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. De stichting faciliteert een Economic Board. Dit is een strategische adviesraad voor de regio Zuid-Limburg, waarin vertegenwoordigers zijn opgenomen uit bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Verder vervult de stichting een aanjaagrol bij het tot stand brengen van samenwerkingsverbanden op project- en programmaniveau gericht op economische structuurversterking van de regio Zuid-Limburg. De verbinding met de gemeenten is georganiseerd via het portefeuillehouders overleg economie Zuid-Limburg.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het stichtingsbestuur, portefeuillehouder Economie, wethouder Y.G. Salvino-Meijer.
Financieel belang	Jaarlijks gereserveerd bedrag van 3 euro per inwoner voor regionaal economische samenwerking. Hiervan wordt 1,50 euro per inwoner beschikbaar gesteld voor ESZL. Verder 0,5 fte als programmamanager
Risico's	Geen relevante risico’s
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	165	258
Vreemd vermogen	1.514	1.038
Jaarresultaat	-	-7

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Financiële bijdrage Sittard-Geleen	138	139	139	139	139	139

Afval Samenwerking Limburg

Afval Samenwerking Limburg	Programma 7 Volksgeondheid en Milieu
Vestigingsplaats	Maastricht
Rechtsvorm	Vereniging
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar.
Doelstelling/Publiek belang	ASL is de vereniging van Limburgse gemeenten die ervoor zorgt dat ingezameld huishoudelijk afval efficiënt en zo verantwoord mogelijk voor het milieu verwerkt wordt. Dat doet zij bijvoorbeeld via contract-aanbesteding voor grote afvalstromen zoals PMD, GFT en restafval. ASL heeft daarbij grote ambities, met als kern: circulair, samen en grensverleggend. ASL zorgt ook voor kennisdeling tussen de leden. En voor belangenbehartiging van de leden op nationaal niveau.
Bestuurlijk belang	Deelname wethouder I. Tillie
Financieel belang	De verwachting is dat verenigd optrekken in aanbestedingen op het gebied van huishoudelijk afval financiële voordelen heeft.
Risico's	- De taskforce doet aanbevelingen die op korte termijn geïmplementeerd moeten worden, maar die buiten begroting vallen. - Ziekte personeel. - Aanbesteding: indien bezwaar wordt aangetekend.
Overige documenten of opmerkingen	-
Websites	-

Kerncijfers x €1.000	01-01-2021	31-12-2021
Eigen vermogen	87	112
Vreemd vermogen	369	251

Financieel perspectief	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Jaarresultaat verbonden partijen	nnb	nnb	-	-	-	-

Grondbeleid

Visie op het grondbeleid

Gebieden veranderen en dat biedt uitstekende kansen om die ontwikkelingen te combineren met het verwezenlijken van andere ambities en doelen die we hebben zoals het versterken van de economische ontwikkelingen binnen onze gemeente, het versterken van de natuur en het verbeteren van de leefbaarheid, de mobiliteit en de bereikbaarheid van alle gemeentekernen.

Ook willen we een gemeente zijn waar iedereen mee kan doen en waar iedereen dezelfde kansen en mogelijkheden heeft. Daarom zijn ook duurzaamheid, cultuur, (top)sport, gezondheid en goede woningen van groot belang.

Integrale afweging

Het grondbeleid kan een belangrijke bijdrage leveren aan deze integrale benadering van locaties en gebieden die we transformeren of nieuw aanleggen. Het is daarmee een belangrijk instrument om deze maatschappelijke doelstellingen in een integrale ontwikkeling te realiseren. Zo kunnen we bijvoorbeeld met de herontwikkeling van een leegstaand gebouw verloedering van de omgeving tegengaan en tegelijk invulling geven aan de behoeftes die we hebben op het gebied van wonen, vergroenen en het creëren van economische broedplaatsen. Op die manier leveren we een belangrijke bijdrage aan de verbetering van de leefbaarheid in wijken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de woningbehoefte, de leefbaarheid, het klimaatvraagstuk, de veranderende mobiliteit en de aandacht voor zorg en inkomen.

Een ontwikkeling of transformatie van een gebied is nooit een eenzijdige, sectorale aangelegenheid. Het zorgt altijd voor impact op meerdere beleidsterreinen binnen de gemeente. Een integrale aanpak is daarom noodzakelijk. Door zowel de integrale maatschappelijke impact als de brede financiële gevolgen die ontstaan door een ontwikkeling samen in beeld te brengen, kunnen we weloverwogen keuzes maken die bijdragen aan het opgavegericht werken. Dit draagt ertoe bij dat we onze middelen zo doelmatig mogelijk kunnen inzetten. In de nota grondbeleid laten we op basis van onze ambities bij ruimtelijke ontwikkelingen, zien hoe we als gemeente keuzes in maken voor het grondbeleid, hoe we onze eigen rol daarin bepalen en binnen welke financiële kaders we opereren.

Omgevingsvisie

Deze integrale aanpak sluit nauw aan bij onze doelen en ambities in de nieuwe Omgevingsvisie (gereed in 2025) waar we een ruimtelijke vertaling en gebiedsgerichte afweging maken van de ambitieniveaus en dit verwerken in afwegingskaders voor de fysieke leefomgeving.

Omgevingsvisie als onderdeel van de Omgevingswet

We hebben straks slechts één lokaal beleidsdocument over de fysieke leefomgeving: de Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie is een instrument voor versnelling van een andere manier van werken:

- Doelen centraal in plaats van regels;
- Samen met de samenleving / inwonersparticipatie;
- Werken in beleidscyclus: evalueren en bijstellen;
- Goede dienstverlening, klant/ burger centraal.

Omgevingsvisie als bijdrage aan de Toekomstvisie

In de Omgevingsvisie vertalen we de ambities uit de Toekomstvisie 2030 naar de (fysieke) ruimte. Hiermee geven we als gemeente aan hoe wij willen bijdragen aan het verbeteren van onze leefomgeving. Het grondbeleid is hierbij het ondersteunend kader.

We geven er waar nodig grenzen in aan en laten zien waar wij als gemeente actief gaan werken aan de leefomgeving. Ook inspireert de Omgevingsvisie de samenleving om zelf haar leefomgeving vorm te geven.

Actuele prognose van de resultaten

De prognose in deze paragraaf heeft ten doel informatie te geven welke invloed het grondbeleid heeft op de financiële positie van de gemeente, zowel voor het begrotingsjaar als voor de komende jaren. Financiële effecten van keuzes in grondexploitaties en nieuw te starten projecten kunnen worden afgezet tegen het lange termijn resultaat van de totale grondexploitatie, waardoor het mogelijk is een verantwoorde financiële afweging te maken op project- en portefeuilleniveau.

Het totaalresultaat van de "Bouwgronden in exploitatie" projecten bedraagt per 01-01-2024:

Projectomschrijving ***x € 1.000,-***	**Boekwaarde per 01-01-24**	**Geraamde nog te maken kosten**	**Geraamde nog te realiseren opbrgstn.**	**Geraamd resultaat**
Agnetenpark	-875	1.696	-993	-172
Bedrijvenstad Fortuna	33	42	-75	0
Businesspark Geleen	117	3	-120	0
Herontwikkeling Frans Klooster*	75	117	0	192
Holtum Noord III	-526	1.353	-971	-144
Kantorenpark Fortuna *	3.086	292	-2.812	566
Kantorenpark Station *	1.795	307	-1.519	583
Mauritspark Herontwikkeling *	1.204	1.153	-1.008	1.349
Eindtotaal	**4.909**	**4.963**	**-7.498**	**2.374**

**Deze bedragen zijn opgenomen in de voorziening BIE (Bouwgrond in exploitatie)*

Het voorgecalculeerd exploitatieresultaat van bovengenoemde projecten bedraagt in totaal ca € 2,4 mln. negatief. Ten aanzien van het gemelde tekort in de begroting 2023 ad € 3,1 mln. derhalve een positief verschil van € 0,7 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt door de verkoop van 0,8 ha in Businesspark Geleen met een positief resultaat ad € 0,88 mln. en door hogere verwervingskosten Mauritspark ad € 0,15 mln.

De voorziene tekorten (zie projecten hierboven aangegeven met een *) per 1 januari 2024 bedragen € 2,7 mln. en zijn afgedekt via de voorziening BIE (bouwgronden in exploitatie). Zie ook “Risicomanagement en afdekking van de risico’s” hierna.

Risicomanagement en afdekking van risico's

Naast de voorziene tekorten in de actieve grondexploitaties (BIE’s) dienen ook de risico’s van de grondexploitaties, nieuwe ontwikkelingen en hieraan gerelateerde vastgoedontwikkelingen in beeld te worden gebracht, evenals de wijze waarop dezen worden afgedekt.

Volgend het jaarrekening- en begrotingstraject, het meerjarig perspectief van de grondexploitatie en de vastgestelde nota’s over (sanering) grond, grex en vastgoed worden bovengenoemde financiële risico’s van projecten, nieuwe ontwikkelingen in de grondexploitatie en vastgoed gerelateerde ontwikkelingen in beeld gebracht en geactualiseerd.

Voor het risicomanagement van de reguliere projecten in de grondexploitatie kent de gemeente het systeem van risicoanalyse gebaseerd op de risicoparameters waardering, markt en organisatie. Op basis van dit model (GIO/Grondexploitatie in een oogopslag) wordt de benodigde risicoreserve berekend. De benodigde risicoreserve bedraagt per ultimo 2023 € 0,54 mln. en wordt afgedekt in de Algemene reserve van de grondexploitatie.

Ook zijn er nog een aantal (nog) niet actieve grondexploitaties (MVA's) zoals potentiele gebieds- c.q. vastgoedgerelateerde ontwikkelingen en samenwerkingsverbanden met private partijen, waarbij de financiele risico's en voorziene tekorten in beeld worden gebracht evenals de wijze van afdekking. Het gaat hier bijvoorbeeld om de herontwikkeling van de ESCS locatie, de MLK locatie te Geleen, de herontwikkeling van de voormalige basisschool te Einighausen en Zitterd Revisited "Dobbelsteen" kwadrant 3 en 4. Het totaal van de boekwaarden van deze MVA's bedraagt ultimo 2023 € 6,3 mln. De verschillen tussen de marktwaarden en boekwaarden zijn afgedekt door de voorziening (sanering) grex, binnenstedelijk en vastgoed voor een totaal bedrag van € 4,6 mln.

Stedelijke ontwikkelprojecten
Op 5 december 2023 heeft het college ingestemd met het ontwikkelplan ruimtelijke ontwikkeling en projecten. Met het ontwikkelplan (businessplan) zetten de teams Ruimtelijke Ontwikkeling en Projecten een duurzame stap in de organisatieontwikkeling. Op deze wijze wordt uitvoering gegeven aan het gemeentelijke fysieke beleid dat uitgaat van de maatschappelijke opgaven en met een werkwijze met en voor de samenleving, met kwalitatieve uitvoeringskracht en -capaciteit binnen de eigen organisatie. In de meerjarenbegroting zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld. Ook is besloten om vanaf boekjaar 2023 de reserve projecturen te verbreden met de exploitatieresultaten van de stedelijke ontwikkelprojecten en te hernoemen naar "bestemmingsreserve ontwikkel-projecten".

De financiële sturing van deze projecten vindt plaats door de projecten te verzamelen in een meerjarenperspectief ontwikkellocaties en dit programma van een middelenkader te voorzien.

De omvang van het middelenkader wordt normatief bepaald aan de hand van een - jaarlijks te actualiseren - risico inschatting van het financieel resultaat van het meerjarenperspectief ontwikkellocaties en de daarvan deel uitmakende projecten. Het meerjarenperspectief ontwikkel-locaties wordt door de raad vastgesteld.

De omvang van de bestemmingsreserve wordt bepaald op de periode van de meerjarenbegroting (vier jaarschijven). Bij de jaarrekening vindt telkens de verantwoording plaats van de ontwikkeling van de reserve ontwikkelprojecten en de mate waarin de kosten gemaakt zijn en aan projecten zijn toegerekend.

De projecten kennen verliezen en winsten. Deze worden volgens het "Percentage of Completion" principe met elkaar verrekend. Om positieve en negatieve resultaten met elkaar te kunnen verevenen wordt de bestemmingsreserve stedelijke ontwikkelprojecten gebruikt. Het niveau van de reserve wordt bepaald aan de hand van een analyse van de risico's binnen de projecten. Als de reserve te hoog is (voordelen) dan gaat het surplus terug naar de Algemene middelen, is de reserve te laag (nadelen) dan zal dit uit de Algemene middelen aangevuld worden. De werking van deze reserve is vergelijkbaar met die van de Algemene reserve grondexploitaties.

Met ingang van de begroting 2025 zal jaarlijks een lijst met ontwikkelprojecten worden vastgesteld, die de basis vormen voor de reserve. Het is een dynamische lijst omdat er voortdurend projecten bijkomen als gevolg van bijvoorbeeld de besluitvorming omtrent het maatschappelijk vastgoed van onze gemeente.

In onderstaande tabel is een prognose over de jaren 2024 tot en met 2026 van het verloop van de bestemmingsreserve opgenomen.

Omschrijving	**Budget 2024**	**Budget 2025**	**Budget 2026**
Saldo reserve ontwikkelprojecten	**1.891.086**	**2.061.659**	**3.195.745**
Beschikbaar werkbudget	250.000	250.000	250.000
Beschikbaar voor capaciteit RO	650.000	650.000	650.000
Storten 2fte projectmanagement	222.800	222.800	222.800
Dekking vanuit projecten	598.464	747.995	
Kosten projecten	-904.000	-90.000	-1.940.000

Omschrijving	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Prognose p-budget RO-functieboek	-646.700	-646.700	-646.700
Stedenbouwkundige medewerker			
Eindsaldo	**2.061.650**	**3.195.745**	**1.731.485**

Exclusief € 4 miljoen uit de resultaatsbestemming van de jaarrekening 2023

Ontwikkelingen
In onze Nota Grondbeleid hebben wij ervoor gekozen om situationeel te bepalen welke rol het beste past van de gemeente bij de ontwikkeling van een locatie. We laten de keuze voor een rol afhangen van diverse omstandigheden, zoals de locatie, de urgentie, de betrokken partijen, de mogelijkheden en de uitdagingen. We wegen dit af en kiezen op basis daarvan de meest passende rol.

We constateren dat er in een aantal gebieden in onze gemeente de urgentie is om een actief grondbeleid toe te passen om zo meer regie te nemen in (potentiële) ontwikkellocaties en voor het realiseren van je opgaven. Die ontwikkelingen dragen bij aan onze maatschappelijke doelen zoals geformuleerd in de Toekomstvisie 2030 en de (concept) Omgevingsvisie. Zo worden bijvoorbeeld niet alle gewenste ontwikkelingen door de markt opgepakt en zijn er ook locaties waar we zelf nadrukkelijk (in ieder geval) mee aan de lat willen staan om de voortgang, en de waarborging van een aantal kwalitatieve en programmatische randvoorwaarden te verzekeren. Ook zien we de noodzaak om sommige locaties zelf aan te kopen om daarmee te voorkomen dat die locaties eigendom worden van ongewenste partijen.

Daarin passen ook de recente ontwikkelingen om te bouwen in de nabijheid van intercitystations in Limburg. Verder is in de jaarrekening 2023 en in de (concept) Omgevingsvisie al aangegeven dat we onderzoek doen naar grondverwerving van economische gebiedsopgaven. Dit is nodig om gewenste ontwikkelingen te kunnen realiseren.

Het toepassen van actief grondbeleid brengt mee dat we op verschillende locaties een actief verwervingsbeleid willen toepassen, zodat we in positie komen om grond en/of opstallen in eigendom te krijgen.

Dit vraagt om een strategie voor de periode 2024-2026 in aanvulling op de Nota Grondbeleid en de nieuwe Omgevingsvisie. De scope is derhalve gericht op een gebiedsgerichte strategie 2024-2026 en het uitwerken van het juridisch en financieel instrumentarium dat hiervoor nodig is.

Kostenverhaal en financiële bijdragen
We werken graag samen met andere partijen om onze ambities te realiseren. Voor bouwactiviteiten in het Omgevingsbesluit waarvoor wij het Omgevingsplan wijzigen, zijn wij volgens de Omgevingswet verplicht om onze kosten te verhalen op de initiatiefnemer van de bouwactiviteit. Dat geldt ook voor bouwactiviteiten die wij buiten het Omgevingsplan mogelijk maken.

Het realiseren van de ambities in de omgevingsvisie vraagt ook om gemeentelijke investeringen. Volgens de Omgevingswet kunnen wij hiervoor financiële bijdragen vragen aan de initiatiefnemers van bouwactiviteiten. Denk hierbij aan investeringen in landschap, natuur, infrastructuur, recreatievoorzieningen, een evenwichtige samenstelling van de woningvoorraad en stedelijke herstructurering in verouderde wijken of gebieden met leegstandsproblemen.

Hoe we het verplichte kostenverhaal en de mogelijkheid om financiële bijdragen te vragen gaan vormgeven wordt uitgewerkt in het programma kostenverhaal en financiële bijdragen. Dit zal naar verwachting ultimo 2024 gereed zijn.

Financiële begroting



Inleiding

Het **Programmaplan 2025-2028** is met ingang van de begroting 2025 anders ingericht met nieuwe programma's en subprogramma's.

De **Financiële begroting** behoudt de BBV-inrichting zoals deze de voorgaande jaren ook was gehanteerd.

Het is daarom niet mogelijk om bijvoorbeeld de lasten van programma 7 Milieu uit het Programmaplan te vergelijken met de lasten van programma 7 Volksgezondheid & Milieu uit de Financiële begroting.

Baten & lasten per programma

Baten & lasten per programma		Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	7.896	8.731	9.476	9.611	9.668	9.601
	1 VEILIGHEID	16.309	17.562	18.816	18.771	17.421	17.132
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	32.501	32.622	32.698	34.537	36.308	37.061
	3 ECONOMIE	13.571	14.138	10.950	10.808	10.028	9.720
	4 ONDERWIJS	14.084	13.829	13.957	13.909	14.362	14.285
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	47.190	47.229	42.740	41.178	39.887	39.947
	6 SOCIAAL DOMEIN	206.261	196.134	211.980	210.180	203.386	203.647
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	32.219	30.462	31.869	31.813	31.611	31.610
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	14.244	12.999	9.563	10.512	9.542	9.474
	Totaal Lasten	**-384.276**	**-373.705**	**-382.049**	**-381.319**	**-372.212**	**-372.477**
Baten	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	1.821	3.200	2.406	2.579	2.771	2.666
	1 VEILIGHEID	2.026	1.424	1.391	1.391	1.391	1.316
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	6.894	5.389	4.404	4.416	4.428	4.441
	3 ECONOMIE	6.808	4.619	4.070	3.894	3.755	3.413
	4 ONDERWIJS	5.473	4.817	4.572	4.513	4.513	4.513
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	15.320	10.240	8.068	5.607	5.052	5.052
	6 SOCIAAL DOMEIN	78.449	69.512	73.670	75.611	70.633	71.909
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	32.579	31.695	32.363	32.418	32.164	32.164
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	5.890	2.798	2.198	3.191	2.198	2.198
	Totaal Baten	**155.261**	**133.694**	**133.142**	**133.620**	**126.905**	**127.672**
Totaal Saldo van programma's		**-229.015**	**-240.011**	**-248.908**	**-247.699**	**-245.307**	**-244.805**
	Totaal Overhead	**-40.724**	**-48.748**	**-35.078**	**-35.190**	**-35.367**	**-36.868**
	Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	**286.572**	**276.271**	**284.027**	**278.762**	**284.454**	**284.835**
	Totaal Onvoorzien	**0**	**-100**	**-100**	**-100**	**-100**	**-100**
Totaal Niet in de programma's		**245.848**	**227.423**	**248.849**	**243.472**	**248.987**	**247.866**
Totaal voor resultaat bestemming		**16.833**	**-12.587**	**-58**	**-4.226**	**3.680**	**3.061**
Onttrekking aan reserves	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	20.441	17.628	4.351	11.305	6.830	1.175
	1 VEILIGHEID	39	83	42	0	0	0
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	1.837	659	20	20	20	20
	3 ECONOMIE	1.107	312	100	58	0	0
	4 ONDERWIJS	143	122	0	0	0	0
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	3.208	3.704	140	140	140	140
	6 SOCIAAL DOMEIN	2.747	1.580	632	125	125	0
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	1.337	0	0	0	0	0
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	3.390	5.921	782	768	753	739

Baten & lasten per programma		Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
	Onttrekking aan reserves	**34.250**	**30.009**	**6.067**	**12.416**	**7.869**	**2.074**
Storting in reserves	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	21.476	5.720	3.753	2.446	2.344	2.371
	1 VEILIGHEID	603	44	44	44	44	44
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	2.446	223	223	223	223	223
	3 ECONOMIE	870	63	63	63	63	63
	4 ONDERWIJS	340	0	0	0	0	0
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	4.055	1.532	1.753	2.353	3.032	3.032
	6 SOCIAAL DOMEIN	5.567	1.669	0	0	0	0
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	305	0	0	0	0	0
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	98	8.042	-46	-246	-546	-546
	Storting in reserves	**35.759**	**17.293**	**5.791**	**4.883**	**5.160**	**5.187**
Totaal Mutaties reserves		**-1.509**	**12.716**	**277**	**7.532**	**2.709**	**-3.113**
Resultaat		**15.324**	**128**	**218**	**3.306**	**6.389**	**-52**

Baten & lasten per taakveld

Taakveld	Taakveldnaam	Raming baten 2025	Raming lasten 2025	Raming saldo 2025
Overzicht van baten en lasten				
01	BESTUUR	-123	4.780	4.656
02	BURGERZAKEN	-1.984	4.365	2.381
03	BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN	-299	332	33
04	OVERHEAD	-8.705	43.783	35.078
05	TREASURY	-1.273	443	-830
061	OZB WONINGEN	-20.916	434	-20.482
062	OZB NIET-WONINGEN	-41.755	853	-40.902
063	PARKEERBELASTING	-2.457	0	-2.457
064	BELASTINGEN OVERIG	-931	533	-398
07	ALGEMENE UITKERING-OV UITK GEMEENTEF	-245.097	5.589	-239.508
08	OVERIGE BATEN EN LASTEN	0	20.650	20.650
10	MUTATIES RESERVES	-6.067	5.791	-277
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING		**-329.608**	**87.551**	**-242.056**
11	CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	-311	9.750	9.439
12	OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	-1.079	9.066	7.987
1 VEILIGHEID		**-1.391**	**18.816**	**17.425**
21	VERKEER EN VERVOER	-797	27.357	26.560
22	PARKEREN	-3.027	5.049	2.022
24	ECONOMISCHE HAVENS EN WATERWEGEN	-579	292	-288
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		**-4.404**	**32.698**	**28.294**
31	ECONOMISCHE ONTWIKKELING	0	4.459	4.459
32	FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	-1.471	1.626	155
33	BEDRIJVENLOKET EN ☐REGELINGEN	-354	513	159
34	ECONOMISCHE PROMOTIE	-2.245	4.352	2.108
3 ECONOMIE		**-4.070**	**10.950**	**6.881**
41	OPENBAAR BASISONDERWIJS	0	873	873
42	ONDERWIJSHUISVESTING	-57	5.599	5.542
43	ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGENZAKEN	-4.515	7.485	2.970
4 ONDERWIJS		**-4.572**	**13.957**	**9.385**
51	SPORTBELEID EN ACTIVERING	-775	3.175	2.400
52	SPORTACCOMMODATIES	-4.560	14.057	9.497
53	CULTUURPRESENTATIE-PRODUCTIE-PARTIC	-2.245	14.500	12.255
54	MUSEA	-199	981	783
55	CULTUREEL ERFGOED	-113	406	293
56	MEDIA	-125	183	57
57	OPENBAAR GROEN-(OPENLUCHT) RECREATIE	-51	9.438	9.387
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		**-8.068**	**42.740**	**34.672**
61	SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	-7.941	17.667	9.725
62	TOEGANG EN 1eLIJNSVOORZIENINGEN	0	241	241
621	TOEGANG EN 1eLIJNSVOORZIENINGEN WMO	0	2.557	2.557
622	TOEGANG EN 1eLIJNSVOORZIENING JEUGD	0	3.135	3.135
63	INKOMENSREGELINGEN	-46.740	58.204	11.465

Taakveld	Taakveldnaam	Raming baten 2025	Raming lasten 2025	Raming saldo 2025
64	WSW EN BESCHUT WERK	-1.278	18.750	17.472
65	ARBEIDSPARTICIPATIE	-2.661	16.255	13.594
66	MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	0	0	0
660	HULPMIDDELEN EN DIENSTEN (WMO)	-377	7.538	7.161
671	MAATWERKDIENSTVERLENING 18+	0	0	0
6711	HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	-1.125	15.700	14.575
6712	BEGELEIDING (WMO)	0	9.155	9.155
6713	DAGBESTEDING (WMO)	0	2.345	2.345
671A	HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	0	0	0
671B	BEGELEIDING (WMO)	0	0	0
671C	DAGBESTEDING (WMO)	0	0	0
672	MAATWERKDIENSTVERLENING 18-	0	0	0
672A	JEUGDHULP BEGELEIDING	0	0	0
672B	JEUGDHULP BEHANDELING	0	0	0
672C	JEUGDHULP DAGBESTEDING	0	0	0
672D	JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG	0	0	0
673A	PLEEGZORG	0	0	0
673B	GEZINSGERICHT	0	0	0
673C	JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG	0	0	0
674A	JEUGDHULP BEHAND GGZ ZONDER VERBLIJF	0	0	0
674B	JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF	0	0	0
674C	GESLOTEN PLAATSING	0	0	0
6751	JEUGDHULP AMBULANT LOKAAL	0	958	958
6752	JEUGDHULP AMBULANT REGIONAAL	0	22.494	22.494
6761	JEUGDHULP MET VERBLIJF LOKAAL	0	1.121	1.121
6762	JEUGDHULP MET VERBLIJF REGIONAAL	0	12.058	12.058
6763	JEUGDHULP MET VERBLIJF LANDELIJK	0	372	372
6791	PGB WMO	0	2.249	2.249
6792	PGB JEUGD	0	163	163
6811	BESCHERMD WONEN (WMO)	-11.117	6.443	-4.674
681A	BESCHERMD WONEN (WMO)	0	0	0
681B	MAATSCHAPPELIJKE- EN VROUWENOPV WMO	-2.431	3.573	1.142
6821	JEUGDBESCHERMING	0	2.091	2.091
6822	JEUGDRECLASSERING	0	348	348
682A	JEUGDBESCHERMING	0	0	0
682B	JEUGDRECLASSERING	0	0	0
691	COÖRDINATIE EN BELEID WMO	0	4.629	4.629
692	COÖRDINATIE EN BELEID JEUGD	0	3.933	3.933
6 SOCIAAL DOMEIN		**-73.670**	**211.980**	**138.310**
71	VOLKSGEZONDHEID	-619	6.032	5.413
72	RIOLERING	-12.271	8.737	-3.534
73	AFVAL	-17.194	12.936	-4.258
74	MILIEUBEHEER	-1.774	3.791	2.017
75	BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	-506	373	-133
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		**-32.363**	**31.869**	**-494**

Taakveld	Taakveldnaam	Raming baten 2025	Raming lasten 2025	Raming saldo 2025
81	RUIMTE EN LEEFOMGEVING	0	1.006	1.006
82	GRONDEXPLOITATIE (NIET BEDRIJFTERR)	-11	501	490
83	WONEN EN BOUWEN	-2.187	8.057	5.869
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING		**-2.198**	**9.563**	**7.365**
Resultaat		**-460.343**	**460.125**	**-218**

Incidentele baten & lasten

Toelichting		2025		2026		2027		2028	
	Einddatum	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Stortingen en onttrekkingen met betrekking tot de Algemene reserve. De algemene reserve heeft een bufferfunctie en dient om onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen. In de resultaatbestemming van de jaarrekening kan het voordelige resultaat in deze reserve worden gestort, respectievelijk nadelige resultaten uit deze reserve worden gedekt. Wij beschouwen deze reservemutaties als incidenteel.	n.v.t.	-1.260	2.290	-490	9.889	-440	5.315	-440	-
Stortingen en onttrekkingen met betrekking tot de Algemene reserve Risicobeheersing. Via de algemene reserve risicobeheersing dekken wij ons risicoprofiel af. Gelet op de aard van deze reserve beschouwen wij alle mutaties als incidenteel.	n.v.t.	-1.345	1.185	-1.185	1.185	-1.185	1.185	-1.185	1.185
Stortingen en onttrekkingen met betrekking tot de Reserve taakmutaties Algemene Uitkering Onttrekking ten behoeve van de financiering lasten van de POK middelen. Via de decembercirculaire 2021 hebben wij voor de periode tot en met 2027 extra middelen ontvangen om de dienstverlening aan mensen in kwetsbare posities te versterken. De middelen komen naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslagen (POK). In deze rapportage worden voorstellen gedaan om de binnen de begroting opgenomen POK-middelen in te zetten voor een aantal projecten, met name 'Geldfit' en 'Schuldenvrij'.	31-12-2027	-	245	-	125	-	125	-	-
Incidentele korting gemeentefonds meicirculaire 2024 In de meicirculaire 202f heeft het Rijk een incidentele korting in het gemeentefonds van € 675 mln. doorgevoerd. Voor Sittard-Geleen betekent dit een korting van € 3,7 mln. In het VNG begrotings-advies 2025-2028 deel 2 is aangegeven dat deze korting niet vertaald hoeft te worden naar het structureel en reëel begrotingsevenwicht. M.a.w. deze korting kan als een incidenteel worden bestempeld.	31-12-2025		-3.720						

Toelichting		2025		2026		2027		2028	
	Einddatum	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Onttrekking uit de verplichtingenreserve "Toezicht en Handhaving" De bodycams voor de Boa's lopen via een leaseconstructie. De gevormde verplichtingenreserve ad € 45.000 wordt voor de 2023 tot en met 2025 als dekking ingezet (2023 € 9.000, 2024 en 2025 ieder jaar € 18.000).	31-12-2025	-	18	-	-	-	-	-	-
Jongerenperspectieffonds Om uitvoering te geven aan de voorgestelde vernieuwingen en versterkingen, in het kader van het beleidsplan “Armoede en Schulden” heeft de raad in haar vergadering van 16 december 2021 ingestemd met een aantal pilots en activiteiten. Eén van die pilots heeft betrekking op het jongerenperspectieffonds. Deze pilot loopt tot eind 2025 en kost € 55.000 per jaar tot en met 2025.	31-12-2025	-	55	-	-	-	-	-	-
Onttrekking uit de verplichtingenreserve "Openbare Orde en Veiligheid m.b.t. tot de risicocommunicatie Chemelot" Onttrekking ten behoeve van de financiering van het aandeel van de gemeente Sittard-Geleen in de materiële kosten van het risicocommunicatieplan ‘Samen Communiceren’. De meerjarige en actieve risicocommunicatie-campagne met de omgeving van Chemelot voor de jaren 2023 tot en met 2025.	31-12-2025	-	24	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve ontwikkeling arbeidsbeperkten De bestemmingsreserve ontwikkeling arbeidsbeperkten is ingesteld ter dekking van de activiteiten die de verdere integratie van het voormalige Vixia BV in de organisatie van Vidar vorm te kunnen geven.	31-12-2025	-	253	-	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve ESF Onttrekking uit de bestemmingsreserve ten behoeve van het leerlingvolgsysteem en kwetsbare nieuwkomers. De inzet op kwetsbare nieuwkomers is op grond van regionale VSV convenanten sinds 2020 ingeregeld.	31-12-2025	-	288	-	-	-	-	-	-
Onttrekking reserve "groot onderhoud ambtelijke huisvesting" Jaarlijkse onttrekking met betrekking tot de reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting.	n.v.t.	-	470	-	364	-	465	-	266
Onttrekking uit de reserve Vastgoed en Sportaccommodaties. Onttrekkingen met betrekking tot onderhoud zijn conform de handreiking en de verduidelijking per definitie incidenteel. Deze onttrekking uit de onderhoudsreserve wordt kritisch bekeken op basis van wat daadwerkelijk uitgevoerd kan en moet worden..	n.v.t.	-	100	-	100	-	100	-	100

Toelichting		2025		2026		2027		2028	
	Einddatum	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Correctie voorfinanciering calamiteitenreserve De bekostiging van de tijdelijke overbrugging als gevolg van de verhuizing medewerkers Rijksweg-Zuid naar de Millenerweg is voorgefinancierd uit de calamiteitenreserve. Deze voorfinanciering wordt nu gecompenseerd.	31-12-2026	-127	-	-80	-	-	-	-	-
Onttrekking Reserve huisvesting Oekraïners In 2024 is een bestemmingsreserve ten behoeve van de huisvesting van de Oekraïners. Deze gelden worden in de jaren erop onttrokken ter dekking van de bijbehorende kosten in deze jaren. De kosten als de onttrekking hebben een incidenteel karakter.	31-12-2030	-850	850	-834	834	-819	819	-803	803
Onttrekking uit de verplichtingenreserve "Economische Ontwikkeling" Het Ontwikkelplan Ambitieus MKB 046 wordt in de jaren 2025 en 2026 gedeeltelijk gedekt uit onttrekkingen uit de verplichtingenreserve "Economische Ontwikkeling"	31-12-2026	-	100	-	58	-	-	-	-
Aanwending/storting in reserves inzake Business plan Ruimtelijke Ontwikkeling projecten De reserve ontwikkelprojecten vangt jaarlijks de fluctuaties op van de ontwikkelkosten van ontwikkelprojecten (onderzoek en capaciteit gedurende de initiatief- definitiefase van een project). Ontwikkelprojecten kennen een meerjarige traject alvorens er een kostenverhaal of verkoopresultaat wordt gegeneerd. Deze werkwijze is vergelijkbaar met de reserve grondexploitatie. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening aan de hand van de projectportfolio de stand van de reserve aangepast.	n.v.t.	-176	-		24		324		324
Speerpunt uit de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 (begroting 2024) om activiteiten tijdelijk aan te jagen, te intensiveren of van een incidentele impuls te voorzien. De incidentele lasten in de jaarschijven 2025 tot en met 2027 gekoppeld aan de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026 dekken we uit de incidentele begrotingsruimte 2023-2025. Deze ruimte (resultaat na bestemming jaarrekening 2022, restant coronamiddelen en incidentele begrotingssaldi) hebben we toegevoegd aan de algemene reserve. De incidentele dekking van deze uitvoeringsagenda is meegenomen bij het onderdeel 'Stortingen en onttrekkingen m.b.t. de algemene reserve'. Zie Actualisatie financieel perspectief, onderdeel specifieke posten,	31-12-2026 31-12-2027	-8.640	-	-7.215	-	-1.202	-	-	-

Toelichting		2025		2026		2027		2028	
	Einddatum	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
voor een nadere toelichting op de uitvoeringsagenda bestuursperiode 2024-2026.									
Saldi		**-12.398**	**2.158**	**-9.804**	**12.579**	**-3.646**	**8.333**	**-2.428**	**2.678**

Structurele mutaties reserves

Toelichting	2025		2026		2027		2028	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Storting reserve Raadsgriffie vervanging tablets Jaarlijkse storting (zonder einddatum) ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen en de aanschaf/vervanging van (ICT)tablets. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-32		-32		-32		-32	
Storting reserve "groot onderhoud ambtelijke huisvesting" Jaarlijkse stortingen met betrekking tot de reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-421		-421		-449		-476	
Storting calamiteitenreserve Jaarlijkse storting (zonder einddatum) in de calamiteitenreserve ten behoeve van personele knelpunten. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-183		-183		-183		-183	
Storting reserve Vastgoed en Sportaccommodaties Jaarlijkse storting in reserve Vastgoed en Sportaccommodaties ten behoeve van planmatig onderhoud. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-356		-356		-356		-356	
Storting reserve Vastgoed en Sportaccommodaties Jaarlijkse storting in reserve Vastgoed en Sportaccommodaties ten behoeve van planmatig onderhoud. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-44		-44		-44		-44	

Toelichting	2025		2026		2027		2028	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Onttrekking uit de reserve Ongehinderd Logistiek Systeem en Logistiek systeem Knooppunt Born. Ter dekking van de kapitaallasten gerelateerd aan de investering Holtum Noord weg vanaf 2022. Einddatum project is 31-12-2062, vanwege deze einddatum is deze reservemutatie als structureel aangemerkt.		20		20		20		20
Storting reserve Vastgoed en Sportaccommodaties Jaarlijkse storting in reserve Vastgoed en Sportaccommodaties ten behoeve van planmatig onderhoud. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-63		-63		-63		-63	
Storting reserve Vastgoed en Sportaccommodaties Jaarlijkse storting in reserve Vastgoed en Sportaccommodaties ten behoeve van planmatig onderhoud. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-1.753		-2.353		-3.031		-3.031	
Storting reserve Vastgoed en Sportaccommodaties Jaarlijkse storting in reserve Vastgoed en Sportaccommodaties ten behoeve van planmatig onderhoud. Vanwege het jaarlijks karakter van deze storting wordt deze opgenomen op het overzicht van structurele reserve mutaties.	-1		-1		-1		-1	
Onttrekking reserve Sportstichting Jaarlijkse onttrekking uit de reserve inzake een aanvullende onderhoudsuitkering aan de Sportstichting		140		140		140		
Saldi	**-2.853**	**160**	**-3.453**	**160**	**-4.159**	**160**	**-4.186**	**20**

Structureel evenwicht

RECAPITULATIE BEGROTINGS EVENWICHT	Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028		
	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel
BATEN PROGRAMMA'S												
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	2.406	-3.720	6.126	2.579	-	2.579	2.771	-	2.771	2.666	-	2.666
1 VEILIGHEID	1.391	-	1.391	1.391	-	1.391	1.391	-	1.391	1.316	-	1.316
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	4.404	-	4.404	4.416	-	4.416	4.428	-	4.428	4.441	-	4.441
3 ECONOMIE	4.070	-	4.070	3.894	-	3.894	3.755	-	3.755	3.413	-	3.413
4 ONDERWIJS	4.572	-	4.572	4.513	-	4.513	4.513	-	4.513	4.513	-	4.513
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	8.068	-	8.068	5.607	-	5.607	5.052	-	5.052	5.052	-	5.052
6 SOCIAAL DOMEIN	73.670	-	73.670	75.611	-	75.611	70.633	-	70.633	71.909	-	71.909
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	32.363	-	32.363	32.418	-	32.418	32.164	-	32.164	32.164	-	32.164
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	2.198	-	2.198	3.191	-	3.191	2.198	-	2.198	2.198	-	2.198
TOTAAL BATEN PROGRAMMA'S	**133.142**	**-3.720**	**136.862**	**133.620**	**-**	**133.620**	**126.905**	**-**	**126.905**	**127.672**	**-**	**127.672**
LASTEN PROGRAMMA'S												
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	9.476	8.640	836	9.611	7.215	2.396	9.668	1.202	8.466	9.601	-	9.601
1 VEILIGHEID	18.816	-	18.816	18.771	-	18.771	17.421	-	17.421	17.132	-	17.132
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	32.698	-	32.698	34.537	-	34.537	36.308	-	36.308	37.061	-	37.061

RECAPITULATIE BEGROTINGS EVENWICHT	Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028		
	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel
3 ECONOMIE	10.950	-	10.950	10.808	-	10.808	10.028	-	10.028	9.720	-	9.720
4 ONDERWIJS	13.957	-	13.957	13.909	-	13.909	14.362	-	14.362	14.285	-	14.285
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	42.740	-	42.740	41.178	-	41.178	39.887	-	39.887	39.947	-	39.947
6 SOCIAAL DOMEIN	211.980	-	211.980	210.180	-	210.180	203.386		203.386	203.647	-	203.647
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	31.869	-	31.869	31.813	-	31.813	31.611	-	31.611	31.610	-	31.610
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	9.563	850	8.713	10.512	834	9.678	9.542	819	8.723	9.474	803	8.671
TOTAAL LASTEN PROGRAMMA'S	**382.049**	**9.490**	**372.559**	**381.319**	**8.049**	**373.270**	**372.212**	**2.021**	**370.191**	**372.477**	**803**	**371.674**
SALDO VAN BATEN EN LASTEN PROGRAMMA'S	**-248.908**	**-13.210**	**-235.698**	**-247.699**	**-8.049**	**-239.650**	**-245.307**	**-2.021**	**-243.286**	**-244.805**	**-803**	**-244.002**
BATEN DIVERS												
BATEN ALGEMEEN DEKKINGSMIDDEL	312.429	-	312.429	293.306	-	293.306	294.344	-	294.344	294.814	-	294.814
BATEN OVERHEAD	8.705	-	8.705	8.715	-	8.715	8.720	-	8.720	8.729	-	8.729
BATEN VENNOOTSCHAPSBELASTING	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BATEN ONVOORZIEN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL BATEN DIVERS	**321.134**	**-**	**321.134**	**302.021**	**-**	**302.021**	**303.064**	**-**	**303.064**	**303.544**	**-**	**303.544**
LASTEN DIVERS												
LASTEN ALGEMEEN DEKKINGSMIDDEL	28.402	-	28.402	14.544	-	14.544	9.890	-	9.890	9.980	-	9.980
LASTEN OVERHEAD	43.783	-	43.783	43.905	-	43.905	44.087	-	44.087	45.598	-	45.598
LASTEN VENNOOTSCHAPSBELASTING	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LASTEN ONVOORZIEN	100	-	100	100	-	100	100	-	100	100	-	100

RECAPITULATIE BEGROTINGS EVENWICHT	Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028		
	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel	Totaal	waarvan: incidenteel	waarvan: structureel
TOTAAL LASTEN DIVERS	**72.285**	**-**	**72.285**	**58.549**	**-**	**58.549**	**54.078**	**-**	**54.078**	**55.677**	**-**	**55.677**
SALDO BATEN EN LASTEN DIVERS	248.849	-	248.849	243.472	-	243.472	248.987	-	248.987	247.866	-	247.866
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	**-58**	**-13.210**	**13.153**	**-4.226**	**-8.049**	**3.823**	**3.680**	**-2.021**	**5.701**	**3.061**	**-803**	**3.864**
ONTTREKKINGEN AAN RESERVES	6.037	5.878	160	12.716	12.579	136	8.169	8.333	-164	2.374	2.678	-305
TOEVOEGINGEN AAN RESERVES	-5.761	-2.908	-2.853	-5.183	-1.755	-3.428	-5.460	-1.625	-3.835	-5.487	-1.625	-3.862
GERAAMD RESULTAAT	**218**	**-10.240**	**10.459**	**3.306**	**2.775**	**530**	**6.389**	**4.687**	**1.702**	**-52**	**250**	**-303**
TOTAAL STRUCTURELE BATEN			458.155			435.777			429.805			430.911
TOTAAL STRUCTURELE LASTEN			447.697			435.247			428.103			431.214
STRUCTURELE BATEN - STRUCTURELE LASTEN			**10.459**			**530**			**1.702**			**-302**

Geprognotiseerde balans

Geprognostiseerde balans

Vaste Activa

Beschrijving	Primo 2023	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Immateriële vaste activa	22,8	21,3	22,6	21,7	20,9	20,1
Materiële vaste activa	386,2	469,7	533,3	564,3	575,4	551,4
Financiële vaste activa	63,8	36,2	19,6	25,6	25,5	15
Totaal	**472,8**	**527,2**	**575,5**	**611,6**	**621,8**	**586,5**

Vaste Passiva

Beschrijving	Primo 2023	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Eigen vermogen	116,5	103,9	103,7	99,2	99,6	96,3
Voorzieningen	12,3	10,8	11,7	12,6	13,5	14,4
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	368,4	366,2	358,8	361,2	343,1	325,1
Totaal	**497,2**	**480,9**	**474,2**	**473**	**456,2**	**435,8**

Vlottende Activa

Beschrijving	Primo 2023	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Voorraden	23,1	24,2	24	22,8	20,8	18,7
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	64,6	36	30	28	24	20
Liquide middelen	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Overlopende activa	18	18	18	18	18	18
Totaal	**107,4**	**79,9**	**73,7**	**70,5**	**64,5**	**58,4**

Vlottende Passiva

Beschrijving	Primo 2023	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Netto-vlotten de schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	33,7	76,9	125,7	159,8	180,8	159,8
Overlopende passiva	49,3	49,3	49,3	49,3	49,3	49,3
Totaal	**83**	**126,2**	**175**	**209,1**	**230,1**	**209,1**

Totaal

ACTIVA/PASSIVA	Beschrijving	Primo 2023	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
VASTE ACTIVA	Immateriële vaste activa	22,8	21,3	22,6	21,7	20,9	20,1
VASTE ACTIVA	Materiële vaste activa	386,2	469,7	533,3	564,3	575,4	551,4
VASTE ACTIVA	Financiële vaste activa	63,8	36,2	19,6	25,6	25,5	15
VASTE PASSIVA	Eigen vermogen	116,5	103,9	103,7	99,2	99,6	96,3
VASTE PASSIVA	Voorzieningen	12,3	10,8	11,7	12,6	13,5	14,4
VASTE PASSIVA	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	368,4	366,2	358,8	361,2	343,1	325,1
VLOTTENDE ACTIVA	Voorraden	23,1	24,2	24	22,8	20,8	18,7
VLOTTENDE ACTIVA	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	64,6	36	30	28	24	20
VLOTTENDE ACTIVA	Liquide middelen	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
VLOTTENDE ACTIVA	Overlopende activa	18	18	18	18	18	18
VLOTTENDE PASSIVA	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	33,7	76,9	125,7	159,8	180,8	159,8
VLOTTENDE PASSIVA	Overlopende passiva	49,3	49,3	49,3	49,3	49,3	49,3
Totaal		**1.160,4**	**1.214,2**	**1.298,4**	**1.364,2**	**1.372,6**	**1.289,8**

Bijlagen



Bijlage 1: Reserves en voorzieningen

Reserve/ Voorziening	Omschrijving Bedragen x € 1.000	Boekw begin 2024	Begrote toevoeging 2024	Begrote onttrekking 2024	Boekw einde 2024	Begrote toevoeging 2025	Begrote onttrekking 2025	Boekw einde 2025	Begrote toevoeging 2026	Begrote onttrekking 2026	Boekw einde 2026	Begrote toevoeging 2027	Begrote onttrekking 2027	Boekw einde 2027	Begrote toevoeging 2028	Begrote onttrekking 2028	Boekw einde 2028
0310090	ALGEMENE RESERVE,ALGEMENE MIDDELEN	36.023	10.088	-16.745	29.365	1.260	-2.430	28.195	490	-10.029	18.656	440	-5.455	13.641	440	0	14.081
0310091	ALGEMENE RESERVE RISICOBEHEERSING	9.390	8.160	-1.150	16.400	1.345	-1.185	16.560	1.185	-1.185	16.560	1.185	-1.185	16.560	1.185	-1.185	16.560
0310160	TAAKMUTATIES ALGEMENE UITKERING	1.313	0	-370	943	0	-245	698	0	-125	573	0	-125	448	0	0	448
0310330	INCIDENTELE RUIMTE NIEUW BELEID 2009	95	0	0	95	0	0	95	0	0	95	0	0	95	0	0	95
Totaal Algemene reserves		**46.821**	**18.248**	**-18.265**	**46.803**	**2.605**	**-3.860**	**45.548**	**1.675**	**-11.339**	**35.884**	**1.625**	**-6.765**	**30.744**	**1.625**	**-1.185**	**31.184**
0320030	RESERVE ECONOMISCHE ONTWIKKELING	1.081	0	-26	1.055	0	0	1.055	0	0	1.055	0	0	1.055	0	0	1.055
0320060	RESERVE JEUGDOLYMPIADE	43	0	0	43	0	0	43	0	0	43	0	0	43	0	0	43
0320240	RESERVE INVESTERINGEN VRO	91	0	0	91	0	0	91	0	0	91	0	0	91	0	0	91
0320370	RESERVE GRONDEXPLOITATIE	767	0	0	767	0	0	767	0	0	767	0	0	767	0	0	767
0320660	CALAMITEITEN RESERVE	5.604	183	-304	5.483	310	0	5.793	263	0	6.056	183	0	6.239	183	0	6.423
0320980	BESTEMMINGSRESERVE RIOLERING	58	0	0	58	0	0	58	0	0	58	0	0	58	0	0	58
0321110	RESERVE INZ VERPL RUIMTELIJKE ONTW	2.353	159	-347	2.165	0	0	2.165	0	0	2.165	0	0	2.165	0	0	2.165
0321120	RESERVE INZ VERPL ECONOMISCHE ONTW	823	0	-186	637	0	-100	537	0	-58	479	0	0	479	0	0	479
0321130	RESERVE INZ VERPL MAATSCHAPPEL ONTW	3.373	0	0	3.373	0	0	3.373	0	0	3.373	0	0	3.373	0	0	3.373
0321140	RESERVE INZ VERPL INR PLAN OPENB R	847	0	-300	547	0	0	547	0	0	547	0	0	547	0	0	547
0321150	RESERVE INZ VERPL VASTGOED	725	-600	0	125	0	0	125	0	0	125	0	0	125	0	0	125
0321160	RESERVE INZ VERPL PROJECTEN	4.569	0	-2.838	1.732	0	0	1.732	0	0	1.732	0	0	1.732	0	0	1.732
0321170	RESERVE INZ VERPL WIJKBEHEER	99	0	0	99	0	0	99	0	0	99	0	0	99	0	0	99
0321180	RESERVE INZ VERPL KCC BURGERZAKEN	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30
0321190	RESERVE INZ VERPL VERGUNNING&PARKERE	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80
0321200	RESERVE INZ VERPL TOEZICHT&HANDHAVIN	141	0	-18	123	0	-18	105	0	0	105	0	0	105	0	0	105
0321220	RESERVE INZ VERPL ZORG	858	750	0	1.608	0	0	1.608	0	0	1.608	0	0	1.608	0	0	1.608
0321221	RESERVE INZ VERPL LEREN&JONGEREN	280	0	0	280	0	0	280	0	0	280	0	0	280	0	0	280
0321222	RESERVE INZ VERPL JEUGD	219	50	0	269	0	0	269	0	0	269	0	0	269	0	0	269
0321230	RESERVE INZ VERPL ONTWIKKELING	102	0	0	102	0	0	102	0	0	102	0	0	102	0	0	102
0321240	RESERVE INZ VERPL UITKEREN	800	0	-55	745	0	-55	691	0	0	691	0	0	691	0	0	691
0321250	RESERVE INZ VERPL ONDERSTEUNING	85	0	0	85	0	0	85	0	0	85	0	0	85	0	0	85
0321260	RESERVE INZ VERPL BESTUUR COMMUNIC	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30	0	0	30
0321270	RESERVE INZ VERPL OPENB ORDE VEILIGH	605	0	-12	593	0	-24	569	0	0	569	0	0	569	0	0	569
0321280	RESERVE INZ VERPL CONCERNCONTROL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0321290	RESERVE INZ VERPL FACILITAIRE SERVIC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0321300	RESERVE INZ VERPL INFOMANAGEMENT&ICT	489	-184	0	305	0	0	305	0	0	305	0	0	305	0	0	305
0321310	RESERVE INZ VERPL HR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0321320	RESERVE INZ VERPL FINANCIEN	757	0	0	757	0	0	757	0	0	757	0	0	757	0	0	757
0321360	RESERVE INZ VERPL RAADSGRIFFIE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0321420	RESERVBEDRIJFSVOERINGVERSNELLINGKN15	1.778	0	-354	1.424	0	0	1.424	0	0	1.424	0	0	1.424	0	0	1.424
0321430	OLS EN LOGISTIEK SYSTEEM KNOOP BORN	127	0	0	127	0	0	127	0	0	127	0	0	127	0	0	127
0321440	RESERVE ZITTERD REVISETED	487	0	0	487	0	0	487	0	0	487	0	0	487	0	0	487
0321450	RESERVE CENTRUM GELEEN	1.348	0	0	1.348	0	0	1.348	0	0	1.348	0	0	1.348	0	0	1.348
0321480	RES REGIONALE BEVOLKINGSDALING DUB	852	0	0	852	0	0	852	0	0	852	0	0	852	0	0	852

Reserve/ Voorziening	Omschrijving Bedragen x € 1.000	Boekw begin 2024	Begrote toevoeging 2024	Begrote onttrekking 2024	Boekw einde 2024	Begrote toevoeging 2025	Begrote onttrekking 2025	Boekw einde 2025	Begrote toevoeging 2026	Begrote onttrekking 2026	Boekw einde 2026	Begrote toevoeging 2027	Begrote onttrekking 2027	Boekw einde 2027	Begrote toevoeging 2028	Begrote onttrekking 2028	Boekw einde 2028
0321500	BESTEM RESERVE ONTW ARBEIDSBEPERKTEN	691	0	-253	439	0	-253	186	0	0	186	0	0	186	0	0	186
0321540	RESERVE GROOT ONDERHOUD AMBT HUISVES	1.523	394	-420	1.497	421	-470	1.447	421	-364	1.504	449	-465	1.488	476	-266	1.698
0321560	BESTEMRES INC DEKKING TAAKSTELLINGEN	3.561	39	-330	3.269	0	0	3.269	0	0	3.269	0	0	3.269	0	0	3.269
0321570	REVOLVEREND FONDS DUURZAME GEBOUWEN	175	0	0	175	0	0	175	0	0	175	0	0	175	0	0	175
0321580	RESERVE VASTGOED & SPORTACCOM	2.384	1.964	-3.547	801	2.217	-100	2.918	2.817	-100	5.634	3.495	-100	9.030	3.495	-100	12.425
0321600	BEST RES ONTWIKKELPROJECTEN	1.891	1.062	-1.954	999	176	0	1.175	-24	0	1.151	-324	0	827	-324	0	503
0321610	BESTEM RES WWL OBBICHTERWEG	1.185	5.000	-600	5.585	0	0	5.585	0	0	5.585	0	0	5.585	0	0	5.585
0321620	RESERVE MOBILITEIT	641	0	0	641	0	0	641	0	0	641	0	0	641	0	0	641
0321630	RESERVE WET KWALITEITSBORGING	160	0	0	160	0	0	160	0	0	160	0	0	160	0	0	160
0321640	BEST RES SAMENL VERSTERK MAATR	5.061	0	-421	4.640	0	0	4.640	0	0	4.640	0	0	4.640	0	0	4.640
0321650	RESERVE OMGEVINGSWET	532	428	-329	631	0	0	631	0	0	631	0	0	631	0	0	631
0321660	RES GRIFFIE DEVICES, VERKIEZ GRIFFIE	237	32	0	268	32	0	300	32	0	331	32	0	363	32	0	394
0321670	RESERVE DUURZAAMHEID	4.046	1.920	0	5.966	0	0	5.966	0	0	5.966	0	0	5.966	0	0	5.966
0321680	BESTEMMINGSRESERVE GLANERBROOK	554	300	0	854	0	0	854	0	0	854	0	0	854	0	0	854
0321690	HOLTUM NOORDWEG VERZWARING ROTONDE	748	0	-20	728	0	-20	708	0	-20	689	0	-20	669	0	-20	649
0321700	BEST RES KAPITAALLN CAMERATOEZICHT	151	0	0	151	0	0	151	0	0	151	0	0	151	0	0	151
0321710	BESTEMMING ESF	1.266	0	-638	628	0	-288	340	0	0	340	0	0	340	0	0	340
0321720	RESERVE HUISVESTING OEKRAINERS	0	4.150	-69	4.081	0	-850	3.231	0	-834	2.396	0	-819	1.577	0	-803	774
Totaal Bestemmings reserves		**54.306**	**15.645**	**-13.019**	**56.932**	**3.156**	**-2.177**	**57.910**	**3.508**	**-1.377**	**60.042**	**3.835**	**-1.404**	**62.473**	**3.862**	**-1.189**	**65.147**
Totaal Reserves		**101.127**	**33.892**	**-31.284**	**103.736**	**5.761**	**-6.037**	**103.459**	**5.183**	**-12.716**	**95.927**	**5.460**	**-8.169**	**93.218**	**5.487**	**-2.374**	**96.331**
0500110	VOORZ GROOT ONDERH SCHOOLGEBOUW	552	80	-83	550	101	-10	641	101	-10	731	101	-10	822	101	-10	913
0500170	VOORZ GROOT ONDERHOUD CULT CENTRUM	730	310	-940	100	310	0	410	310	0	720	310	0	1.030	310	0	1.340
0500250	VOORZIENING RIOLERING	401	0	-200	201	0	0	201	0	0	201	0	0	201	0	0	201
0500660	VOORZ ONDERH PARKEERINSTALLATIES	562	109	0	671	109	0	780	109	0	889	109	0	998	109	0	1.107
0500680	VOORZ SANERING GREX-BISTED PROJ	105	0	0	105	0	0	105	0	0	105	0	0	105	0	0	105
0500690	VOORZIENING ONDERHOUD PARKEERGEBOUW	1.209	309	-986	532	309	0	841	309	0	1.150	309	0	1.460	309	0	1.769
0500700	VRZ PENSIOENVERZ GEWEZEN WETHOUDERS	2.451	150	-123	2.478	150	-123	2.504	150	-123	2.531	150	-123	2.558	150	-123	2.584
0500710	VOORZIENING MFA SITTARD ZUID	32	0	-28	4	0	-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0500720	VOORZIEN ONDERHOUD BLUSWATERSLOTEN	261	53	0	314	53	0	367	53	0	421	53	0	474	53	0	528
0500730	VOORZIENING AFVALVERWIJDERING	2.966	0	-156	2.810	0	0	2.810	0	0	2.810	0	0	2.810	0	0	2.810
0500750	VOORZIENING FRICTIEKOSTEN RUD	161	0	0	161	0	0	161	0	0	161	0	0	161	0	0	161
0500790	VOORZIENING PARKEERVERORDENING	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150	0	0	150
0500800	VOORZIENING COMPENSATIE WONINGBOUW	153	0	0	153	0	0	153	0	0	153	0	0	153	0	0	153
0500810	VOORZIEN GRAFONDERHOUD KLOOSTERORDE	319	0	0	319	0	0	319	0	0	319	0	0	319	0	0	319
0500820	VOORZIENING SPAARVERLOF	1.280	0	0	1.280	0	0	1.280	0	0	1.280	0	0	1.280	0	0	1.280
0500830	VOORZIENING DEGENERATIE VERHARDINGEN	707	0	0	707	0	0	707	0	0	707	0	0	707	0	0	707
0500840	VOORZIENING STATIONSOMGEVING	242	0	0	242	0	0	242	0	0	242	0	0	242	0	0	242
Totaal Voorzieningen		**12.278**	**1.012**	**-2.516**	**10.775**	**1.033**	**-137**	**11.670**	**1.033**	**-133**	**12.569**	**1.033**	**-133**	**13.469**	**1.033**	**-133**	**14.368**

Bijlage 2: EMU-saldo

Omschrijving	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2024, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2025	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2025	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2026	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2027
Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	12.587	58	4.226	-3.680	-3.061
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	17.518	18.882	21.478	23.332	25.567
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	146	895	899	899	899
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	95.604	83.204	51.013	32.956	200
Verkoop van effecten:					
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee	ja / nee
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?					
Berekend EMU-saldo	**-65.353**	**-63.369**	**-24.409**	**-12.405**	**23.205**

Bijlage 3: Vaste Activa & Kapitaallasten

Hoofdbalanindeling	Programma = Hoofdtaakveld	Boekwaarde 1-1-2024	Investering 2024	Prognose afschrijving 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Investering 2025	Prognose afschrijving 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Investering 2026	Prognose afschrijving 2026	Boekwaarde 31-12-2026	Investering 2027	Prognose afschrijving 2027	Boekwaarde 31-12-2027	Investering 2028	Prognose afschrijving 2028	Boekwaarde 31-12-2028
1 Immateriële vaste activa	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	8.222	0	306	7.914	0	306	7.608	0	306	7.302	0	306	6.994	0	306	6.688
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	37	0	12	25	0	12	12	0	12	0	0	0	0	0	0	0
	3 ECONOMIE	4.705	0	219	4.487	2.272	184	6.575	0	184	6.392	0	184	6.208	0	241	5.969
	4 ONDERWIJS	788	0	223	349	0	116	233	0	116	116	0	116	0	0	0	0
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	3.251	0	231	3.019	0	231	2.787	0	231	2.556	0	178	2.379	0	178	2.199
	6 SOCIAAL DOMEIN	2.965	0	208	2.759	0	208	2.549	0	208	2.343	0	154	2.189	0	127	2.062
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	2.784	68	119	2.731	200	119	2.811	300	92	3.018	300	180	3.138	200	180	3.156
Totaal 1 Immateriële vaste activa		**22.752**	**68**	**1.318**	**21.284**	**2.472**	**1.176**	**22.575**	**300**	**1.149**	**21.727**	**300**	**1.118**	**20.908**	**200**	**1.032**	**20.074**
2 Economisch nut	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	6.499	6.344	362	16.761	12.131	382	28.515	19.555	393	47.677	15.708	681	62.707	0	2.020	60.688
	1 VEILIGHEID	2.098	0	234	1.863	0	234	1.629	0	234	1.394	0	198	1.198	0	198	999
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	28.501	-125	535	27.842	300	506	27.636	123	512	27.249	0	464	26.781	0	470	26.312
	3 ECONOMIE	9.904	985	299	10.588	130	305	10.415	0	331	10.084	0	331	9.756	0	331	9.424
	4 ONDERWIJS	51.565	4.360	2.328	53.597	10.613	2.305	61.898	5.077	2.205	64.774	0	2.601	62.168	0	2.746	59.424
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	44.464	39.843	1.662	82.647	25.527	1.467	106.704	400	2.867	104.237	886	2.843	102.281	0	2.861	99.422
	6 SOCIAAL DOMEIN	7.256	1.943	113	9.010	3.145	205	11.952	18.000	220	29.735	14.000	219	43.516	0	1.133	42.385
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	52	666	20	696	0	58	638	0	50	588	0	40	548	0	0	548
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	3.573	2.867	139	5.745	0	727	5.021	0	727	4.294	0	727	3.569	0	727	2.843
Totaal 2 Economisch nut		**153.912**	**56.883**	**5.692**	**208.749**	**51.846**	**6.189**	**254.408**	**43.155**	**7.539**	**290.032**	**30.594**	**8.104**	**312.524**	**0**	**10.486**	**302.045**
3 Economisch nut met bestemmingsheffing	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	92.601	8.892	2.799	98.697	7.395	3.066	103.024	206	3.244	99.989	0	3.311	96.661	0	3.135	93.515
Totaal 3 Economisch nut met bestemmingsheffing		**92.601**	**8.892**	**2.799**	**98.697**	**7.395**	**3.066**	**103.024**	**206**	**3.244**	**99.989**	**0**	**3.311**	**96.661**	**0**	**3.135**	**93.515**
4 Maatschappelijk nut	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	100	0	7	92	0	7	85	0	7	78	0	7	71	0	7	64
	1 VEILIGHEID	243	0	11	233	0	11	221	0	11	210	0	11	200	0	11	188
	2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	113.927	27.171	5.616	135.476	18.857	6.093	148.218	7.279	7.163	148.342	2.000	8.467	141.881	0	8.568	133.298
	3 ECONOMIE	11.009	685	455	11.240	849	560	11.531	0	560	10.973	0	623	10.352	0	623	9.732
	4 ONDERWIJS	84	0	0	84	1.263	0	1.347	0	0	1.347	0	0	1.347	0	54	1.293
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	13.519	1.907	1.084	14.333	525	1.183	13.670	74	1.139	12.605	63	1.007	11.666	0	993	10.665
	6 SOCIAAL DOMEIN	70	0	7	62	0	7	55	0	7	48	0	7	41	0	7	35
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	226	0	20	206	0	20	186	0	20	166	0	20	149	0	20	128
	8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	545	0	15	530	0	15	514	0	15	499	0	15	483	0	15	468
Totaal 4 Maatschappelijk nut		**139.723**	**29.763**	**7.215**	**162.256**	**21.494**	**7.896**	**175.827**	**7.353**	**8.922**	**174.268**	**2.063**	**10.157**	**166.190**	**0**	**10.298**	**155.871**

Hoofdbalanindeling	Programma = Hoofdtaakveld	Boekwaarde 1-1-2024	Investering 2024	Prognose afschrijving 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Investering 2025	Prognose afschrijving 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Investering 2026	Prognose afschrijving 2026	Boekwaarde 31-12-2026	Investering 2027	Prognose afschrijving 2027	Boekwaarde 31-12-2027	Investering 2028	Prognose afschrijving 2028	Boekwaarde 31-12-2028
5 Financiële vaste activa	0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	59.254	0	27.749	31.506	0	16.536	14.970	6.000	38	20.932	0	40	20.892	0	10.538	10.355
	5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	32	0	0	32	0	0	32	0	0	32	0	0	32	0	0	32
	6 SOCIAAL DOMEIN	1.086	0	-94	1.182	0	0	1.182	0	0	1.182	0	0	1.182	0	0	1.182
	7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	3.437	0	0	3.437	0	0	3.437	0	0	3.437	0	0	3.437	0	0	3.437
Totaal 5 Financiële vaste activa		**63.809**	**0**	**27.655**	**36.157**	**0**	**16.536**	**19.621**	**6.000**	**38**	**25.583**	**0**	**40**	**25.543**	**0**	**10.538**	**15.006**
Eindtotaal		**472.797**	**95.606**	**44.679**	**527.143**	**83.207**	**34.863**	**575.455**	**57.014**	**20.892**	**611.599**	**32.957**	**22.730**	**621.826**	**200**	**35.489**	**586.511**

Bijlage 4: Begrotingsstructuur 2025 ev

Bestuur & Ondersteuning	**Participatie en communicatie** **Bestuur en perspectief** **Bestuurlijke samenwerking** **Dienstverlening** **Algemene middelen**
Veiligheid	**Sociale veiligheid** **Zorg en veiligheid** **Ondermijning** **Externe veiligheid** **Toezicht en handhaving leefbaarheid** **Andere veiligheidsthema's**
Verkeer, vervoer en waterstaat	**Mobiliteit en verkeer** **Logistiek**
Economie	**Chemie, industrie en bedrijventerreinen** **Vrijetijdseconomie, detailhandel en (stads)centra** **(Eu)regionale samenwerking, arbeidsmarkt** **MKB ondersteuning en dienstverlening**
Sport, cultuur en groen	**Sport** **Maatschappelijk vastgoed** **Cultuur** **Natuur en landschap** **Stedelijk groen** **Erfgoed en beeldkwaliteit**
Sociaal Domein	**Sociale basis** **Onderwijs en jeugd** **(Gezondheids) Preventie** **Participatie en Bestaanszekerheid** **WMO** **Jeugdwet**
Milieu	**Milieu** **Klimaatadaptatie en water** **Energie** **Warmte** **Duurzaamheid**
Wonen, omgevingsbeleid en stedelijke ontwikkeling	**Wonen** **Omgevingsbeleid** **Stedelijke ontwikkeling**

Wijzigingen t.o.v. oude begrotingsstructuur

De inhoud en budgetten van programma 4 (Onderwijs) en programma 7 (onderdeel Volksgezondheid) worden opgenomen in het programma Sociaal domein.
Programma 4 komt te vervalen.
De benaming van programma 5 Sport, cultuur en recreatie wordt gewijzigd in Sport, cultuur en groen.
Programma 7 betreft Milieu. Het onderdeel Volksgezondheid is overgeheveld naar het programma Sociaal domein.
De benaming van Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing wordt gewijzigd in Wonen, omgevingsbeleid en stedelijke ontwikkeling.
Zoals in de inleiding van het programmaplan is aangegeven, zijn de programma's onderverdeeld in (sub)programma's.